

YAVUZ BAHADIROĞLU
CEM SULTAN
-II-

ROMAN

cem sultan-II

YAVUZ BAHADIROĞLU

cem sultan-II YAVUZ BAHADIROĞLU

Yayın Yönetmeni: Ekrem Altıntepe

Editör: Mehmed Paksu

İç Tasarım: Said Demirtaş

Kapak Tasarımı: Mesut San

Kapak Resmi: Gökalp Çetlikiz

ISBN: 978-975-408-120-4

Yayıncı Sertifika No: 12403

Matbaa Sertifika No: 12107

Baskı Tarihi: Mart 2016

Baskı Cilt: Çaltış Ofset Matbaacılık

Maltepe Mahallesi Yılanlı Ayazma Sok.

No: 8/D K 1 Zeytinburnu /İstanbul

Tel: (0212) 482 11 04

Sanayi Cad., Bilge Sk., No: 2 Yenibosna
34196 Bahçelievler / İstanbul

Tel: (0212) 551 32 25

Faks: (0212) 551 26 59

www.nesilyayinlari.com

nesil@nesilyayinlari.com

Nesil olmasaydı birgünler hep eksik kalacaktı...

© Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı anlaşmalı olarak **Nesil Basın Yayın Gıda Tic. ve San. A.Ş.**'ye aittir. İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayımlanamaz.

cem sultan-II

YAVUZ BAHADIROĞLU

YAVUZ BAHADIROĞLU

"Özgeçmiş" nedir sahi? Nerede doğacağımıza, hangi millete mensup olacağımıza ben karar vermedim. Kendi irademle olmayan şeylerle niçin övünmeli, neden bahsetmeliyim? Yazarın nerede doğduğu, kaç çocuk ya da torun sahibi olduğu kimi ilgilendirir? Yazar, topluma katkısıyla değerlendirilmelidir. Zaten benim kuşağın özgeçmişi filan da yoktur. Hatta doğru düzgün geçmişimiz bile yoktur. İdeolojik şiirlerle, ders kitaplarına tıksınan yalanlarla, bizim kuşağın çocukluğunu çaldılar.

Kana kana oynayamadık: Çünkü oyuncağımız yoktu. Bırakınız oyuncağı, doğru düzgün kamımızı doyurmaya yetecek ekmeğimiz bile yoktu. Arna bol bol "cumhuriyet-hürriyet" kafiyesi şiirlerimiz vardı. Her bayram, lastik ayakkabılarımı çamurlara vurarakтан çığlık çığığa bağınırdım: "En büyük cumhuriyet/Bize verdi hürriyet..." Cumhuriyetin tek başına hürriyet demek olmadığını, hürriyet demek olması için insan hakları ve demokrasi ile içinin doldurulması gerektiğini sonra öğrendim. Öğrendiğimde de aldattığımı, âdeta benliğimin ruhumdan koparıldığını, paramparça edildiğimi fark ettim.

Yıllar boyu sorularımı kendime sakladım. Kimselere açamadım. Açamazdım, çünkü bazı sorunları düşünmek kadar sormak da yasaktı. Sorularınız gırtlığınıza dızılır, soluksuz kalırdınız. Yıllar boyu soluksuz kaldım. Soluksuzluk aslında yeni bir soluktur: Ben nefesim daraldıkça düşünüyör, hayatla ölüm arasındaki ince çizgide varlık arıyordum. Kalıplar işte o çizgide kırıldı. Kitapların o çizgide doğdu. O çizgide kitaplaşmaya başladığımı hissettim. Kısacası hayat, hayal ile o çizgide iç içe girdi.

Dizi dizi merakın ardından sonsuz arayışım başlar: Bu bir bakıma insanın kendini arayış serüvenidir. O gün bugündür, beni incitme fırsatını başkalarına vermemek için kendi duygularımı incitiyorum. Başkalarını hırpalamamak için kendi ruhumu hırpalıyorum. Bu yüzden yaşadığım yıllardan daha yaşlı biriyim: Hem yaşlı, hem yalnız. "Dünya" denilen şu ormanda, kitapların benim sığınaklarımdır. Onlarla yalnızlıktan kurtulurum. Kendimi hâlâ satırlarda çözmeye çalışır, geçmişimin en görkemli hikâyelerini sayfalarda ararım. Bir bakıma her kitabım, kayıp özgeçmişimi yazar.

Kısacası, kitaplarımla ben, ortak bir hikâyenin parçalarıyız. Özellikle tarih üzerine yaptığım çalışmalar, yayınladığım kitaplar, verdiğim konferanslar 20 Kasım 2004'te bana "Tarihi Sevdiren Adam" unvanını kazandırdı. Bu, hayatım boyunca aldığım en güzel ödüldür. Zaman içinde roman, hikâye, çocuk kitabı, araştırma, oyun, senaryo ve fıkrlar eserler olmak üzere, yüzlerce çalışmaya imza attım çok şükür. Ulusal bir radyoda "Hayatın Yorumu" başlıklı güncel yorumlarımla, televizyon programlarımla, günlük bir gazetede köşe yazarlığımla gazeteciliğimi sürdürüyörüm. Ayrıca, Millî Eğitim Bakanlığı ile bazı tarihi projelere danışmanlık yapıyörüm. Bir ömür böyle geçiyor...

e-mail: yavuzbahadiroglu@moralfm.com

YAYINLANMIŞ ESERLERİ

TARİHİ ROMANLARI

- Malazgirt'te Bir Cuma Sabahı
- Çakabey
- Selâhaddin Eyyübü
- Buhara Yanıyor
- Elveda Buhara
- Merhaba Söğüt
- Cengâver
- Turgut Alp
- Sunguroğlu/10 Cilt
- Binatlı
- Topal Kasırga
- Sanırsız Saltanat
- Mavi Yıldız
- Cem Sultanı/1-2
- Endülü's'e Veda
- Şehzade Selim
- Şirpençe
- Mısır'a Doğru
- 4. Murat/1-2
- Ağalar Saltanatı

YAKIN TARİH ROMANLARI

- Dağlı
- Barla'da Diriliş
- Zindanda Şahlanış
- Kirazlımescit Sokağı
- Avukat Bekir Berk
- Sel
- Köprübaşı
- Kırım Kan Ağılıyor

GÜNCEL ROMANLARI

- Yolbaşı
- Boşlukta Yürümek
- Keşmekeş
- Yürek Seferi

FİKRİ ESERLERİ

- Hayatı Aşkla Yaşamak
- Ejim Çocukum ve Ben

- Yaşam Bir Avuç Gül
Bir Tutam Diken
- Gülü Arayan Adam
- Hayata Dilekçe
- Biz Osmanlıyız
- Osmanlı'da Şehzade Katli
- İnançın Zaferi Çanakkale
- Kemalist Yalanlar

BİYOGRAFLER

- Canım Peygamberim
- Fatih Sultan Mehmed
- Yavuz Sultan Selim
- Kanuni Sultan Süleyman
- Bediüzzaman Said Nursî
- Osman Gazi
- Orhan Gazi
- I. Murad
- II. Murad
- Yıldırım Bayezid
- Çelebi Mehmed

Birinci Bölüm

*Sultan Cem ol ki husrev-i sultan nişan imiş
Mâh-i saadete eşîgi âsmân imiş
Erlıkde bir Tehemten-i devr-ü zemân iken
Beylikde bir Sikender-i gâtî-sitân imiş*
Cem Sultan

GECE NEMLİ SİSİN DE tesiriyle kapkaraydı...
Rodos ürkütücü karanlığın ıslak pelerinine bürünmüş,
uyuyordu.

Ama herkes değil. Herkes her gece uyumazdı, çünkü uyuyamazdı.

Cem Şehzade gibi, dertlerini, sıkıntılarını, hüsrân ve ümitlerini tel tel önüne serip lif lif ayıklayarak gecelerini uykusuz geçirenler de vardı.

Şövalye d'Aubusson gibi, ucuz zaferinin pahalı neticesini, bu neticenin iyi kullanılması halinde getireceği menfaatleri düşünüp zevklenmekten uyuyamayanlar da...

Ve ıslak karanlığa uğursuz ayak sesleri düşüyordu...

Ediklerini döven uzun kaputuna sıkı sıkıya sarınmış bir kara gölge. Sen Jozef kilisesinin köşesinde bir süre durup etrafı kokladıktan sonra, doğruca Rodos Baş Şövalyesi d'Aubusson'un şatosuna doğrulmuştu.

Şatoya çıkan yokuşu tırmanmayı kolaylaştırmak için döşenen basamakların ortasında bir daha durup bakındı. Cüceliğinden ve kaputunun sırt kısmını minik bir dağ gibi kabartan kamburundan başka bir şeyi fark edilmiyordu. Sırtındaki sandığın üstüne kaputunu geçirmiş, yükünün altında ezilmiş bir çocuğu andırıyordu. Meşalenin ışığında onu ilk fark eden nöbetçinin nevre dönmüş, bu vakitte bir çocuğun buralarda dolaşmasını aklına sığdıramamış, uzunca bir tereddüitten sonra vazifesini hatırlayabilmişti:

"Dur! Kim olduğunu, ne aradığını söyle."

"Ben elçiyim," dedi kambur cüce.

Nöbetçi yaklaştı. Meşaleyi yüzüne tuttu. Fakat başına geçirdiği kukuleta gözlerinin üstüne kadar indiğinden, pek bir şey göremedi. Ancak kaim dudaklarını ve fırça gibi bıyıklarını fark edip bir çocuk olmadığını anladı. Anlamasıyla görevini ciddiye alıp sertleşmesi bir oldu:

"Kaybol! Buralarda dolaşmak yasaktır!"

Kambur cüce tereddütsüz ve pervasızdı.

"Bana yasak olmaz," dedi, "elçiyim dedim, tarikatınızın reisi beni bekliyor."

Nöbetçi inanmakla inanmamak arasında şaşkındı. Sorumluluğu paylaşmak ihtiyacıyla olacak, on adım kadar ötesinde duran arkadaşını çağırdı:

"Hey Aryüs, İsa hakkı için gel bak yahu, bu kamburla başını dertte."

Aryüs umursamaz bir tavırla ağır ağır yaklaştı. Çiğnene çiğnene tadını kaybedip sertleşen çam sakızını tükürdü önce.

"Neymiş?" diye sordu ağzının yarısıyla.

"Elçiymiş," diye cevap verdi arkadaşı, "bizim Baş Şövalye

kendisini bekliyormuş. Aziz Josef çarpsın, bunun elçiye benzer tarafı var mı? Bu cüceye elçilik vermek için, insan adam kıranında kalmış olmalı.”

“Kâğıtlarını sormayı akıl ettin mi bari? Bu herşeyi halledebilir.”

Nöbetçi meşalenin alevinde kızardı, mahcup mahcup gülümsedi:

“Sendeki akıllar bende ne arasın Aryüs? Sormadım elbet, düşünemedim.”

“Sor öyleyse...”

Nöbetçi kambur cüceye döndü:

“Dilimizi bildiğine göre ne dediğimizi anlamışsındır, bahse girerim üstünde müsaade kâğıdı filan yoktur, şimdi yandın bil.”

“Yanınam,” dedi cüce gülümseyerek, “vardır hamd olsun, hem de çifte mühür basılmışı vardır.”

“Çifte mühür mü?” diye şaşıtı Aryüs, “Bu yalnızca çok mühim işlerde kullanılanlara verilir. Nereden gelmekte?”

Cücenin gülüşü sırtığa dönüştü.

“Kâğıtta her bir şeyi bulacaksınız. Tabii okumanız, yazmanız varsa.”

“Aryüs’ün okuması var,” diye atıldı nöbetçi, “yazması da eh, kendiliğinden bu kadarını becerdiğine şükretmeli, bizim Aryüs akıl küpüdür.”

Aryüs kâğıtları incelerken böbürlenmeyi de unutmadı:

“İyi okurum, üstelik Filatos’un dediği gibi kendi kendime öğrendim. Hiç kimseden yardım görmeden. Vay canına!..”

Kâğıdın üstündeki armayla altındaki mühür birden dikkatini çekmiş, ağzından “vay canına” çılgılığı kopmuştu. Filatos kâğıtlara iyice sokuldu ve arkadaşının hayretine hak verircesine,

“Padişah elçisiymiş,” diye mırıldandı. “Bu armayı öteki dünyada görsem yine tanırım. Hürriyetimi padişah fermanıy-

la kazanmış biri olarak, Osmanogullarını sevmekte olup...”

“Kes bel!” diye aksilendi Aryüs. “En az yetmiş defa dinledim hikâyeni, üstelik her seferinde bir başka türlü anlatıyor-sun.”

“Ama ben...”

Aryüs ters bakışlarla arkadaşının cümlesini gırtlığına düğümleyip, kambur cücenin önünde hafifçe eğildi.

“Beni takip ediniz efendim.”

Cüce kıs kıs gülererek Aryüs’ün peşine takıldı.

Kâğıtları şatonun kapısında tekrar incelendi. Nöbetçilerin amiri gerekli saygıyı göstermekte kusur etmedi, ama Baş Şövalye ile görüşmek için sabahı beklemenin daha doğru olacağını söyleyip hayli direndi. Cüce elçi çok acelesi olduğunu, bir barçanın limanda kendisini beklediğini, bu gece dönmesi gerektiğini bildirerek Baş Şövalyenin özellikle gece görüşmekten memnun olacağını söyledi. Adamı inandıramadı, ama en sonunda Baş Şövalyenin Muhafız Komutanına durumu bildirmeye ikna edebildi. Muhafız Komutanı ikinci vakti Baş Şövalyenin vekilharcı tarafından tembihlenmiş, lâkin unutmuştu. Hatırlamasıyla yerinden fırlayıp elçiyi derhal getirmelerini emretti. Kendisi de Başşövalyenin kapısını çaldı. Kapıya çarpan homurtuyla içeri girdi:

“Beklediğiniz misafir geldi efendimiz.”

Baş Şövalye d’Aubusson şöyle bir kımldayıp suratının tombulluğunu iki eliyle tutarak doğruldu:

“Bizzat karşıladın değil mi? Bu konuda ihmal istemem. Ziyaret gizlidir, duyulmamak. Ağzını sıkı tutmadığını öğrenirsem yırtarım!”

Titremesini güç bastırıyor, ama kekelemesini bastıramıyordu:

“E...elbette efen..dimiz. Em.. emrettiğiniz gibi ya..yaptım.”

“İyi, adamı buraya getir.”

Muhafız Komutanı titreyen bacaklarının üstünde güçlükle

yürüyüp çıktı. Hayıflanıyor, böylesine önemli bir emri unuttuğu için korkuyordu. Sabahın köründe içmeye oturmasaydı bunlar başına gelmeyecekti. Lanet şarap, herşeyi berbat etmişti. Oysa Muhafız Komutanı olarak geliri de, rahatı pekiydi. İhmali duyulursa hepsine elveda çekmek zorunda kalacaktı. Çünkü elçi alelade nöbetçiler tarafından karşılanmış, kâğıtları görülmüş, sırrı faş olmuştu. Boşboğazlık edip herşeyi dile düşüreceklerdi. Acaba bunun önüne geçemez miydi?

Elçiyi d'Aubusson'un odasına bırakırken, bir çare bulmaya çalışıyor, odasına dönüp kalan şarabı pencereden boca ederken de aynı konuya kafa patlatıyordu. Sonunda bir çare bulur gibi oldu. Elçiden kimlerin haberi olmuşsa tespit edecek ve bir yolunu bulup hepsini susturacaktı. En emin yol da kim var, kim yoksa dünya değiştirmekti. Hiç yapmadığı bir iş değildi. Rodos'ta olmadık şey de değildi. Vaktiyle Cadı Maryadan tedarik ettiği kuvvetli zehiri kullanacaktı. Adamları içmeye çağırarak, içkilerine zehir katıp öldürecekti. Ama ya cesetler? Şatodan çıkaramazdı. Odasında da uzun süre tutamazdı. Kilerde bir yerlere saklayabilirdi belki, kiler hayli serin olduğundan uzun süre kokmadan kalırlardı. Yine de bu emin bir yol sayılmazdı. Üstelik de kiler şatonun teey öbür uçundaydı ve oraya varabilmek için elli adımlık bir koridoru geçmek, yirmi basamaklı bir merdiveni inmek gerekiyordu. Hayır, bu mümkün değildi. Daha pratik bir çare bulmalıydı. Aksi gibi şarabın tesiri sürüyordu. Beynindeki karıncalanma da artmıştı. Aylana kadar beklese, ertesi gün salım kafayla düşünse fena olmayacaktı. Ama o zamana kadar, nöbetçiler, gördüklerini anlatırlarsa kıyamet kopardı. Tabii sadece kendi başına kopardı. Ve mahvolup giderdi. Bu işin çaresini şimdi bulmalıydı. Zehiri şimdi kullanmalıydı. O kadar uzun boylu düşünüp de ne yapacaktı sanki? Alt tarafı birkaç kişiyi öldürecekti. Cesetlerini ne yapacağına sonra karar verse de olurdu. Şimdilik konuşma ihtimalini bertaraf etmeliydi. Onları ebediyen susturmalıydı.

Bu kararla odasından çıktı. Önce nöbetçilerin kumandasını buldu. Kendisine elçinin geldiğini haber vereni öğrendi. Sonra diğerlerini...

İki avlu nöbetçisi, iki kapı nöbetçisi, bir de nöbetçilerin kumandanı konuyu biliyordu. Toplam beş kişiydiler. Doğrusu bu kadar kalabalık olabileceklerini sanmamıştı. Fakat yapabileceği başka bir şey de yoktu. Ya hepsini susturacak veya kendisi susturulacaktı. Baş Şövalyenin değil böyle hataları, kahvaltıda yediği yumurtanın istediği şekilde pişirilmemesini bile affettiği görülmemişti. Sırf bu yüzden şatoya ahçılardan biri gelir, biri giderdi.

Dört nöbetçi ile kumandanlarına, nöbet bitiminde odasına gelmelerini emretti. Odasına dönüp bardakları hazırladı. Masaya altı bardak koydu. Beşine sadece ikişer damla zehir damlattı. Cadı Marya'nın özel zehiriydi bu, söylediğine göre bir damlası koca bir boğayı haklardı.. Kurbanların hiçbirisi boğa olmadığına göre, iki damla fazla gelirdi. Ama olsun, işi sağlama bağlamak her zaman iyiydi.

Muhafız Kumandanı odasında cinayet hazırlığı yaparken, d'Aubusson'un odasında fısıltılı sohbet sürüyordu. Sohbetten çok pazarlığı andırmaktaydı. Kambur cüce ile Baş Şövalye karşılıklı oturmuş, hatta Baş Şövalye, nefret ettiği halde, sırf elçiye hoş görünmek maksadıyla bağdaş kurmuştu. Koca göbeği kucağında, kadınsı parmakları ve her parmağı yüzüklü elleri göbeğindeydi.

"Efendin müsterih olsun, Cem'i salmayacağız. Lâkin ne de olsa saraylara alışıktır, masarifatı çokçadır. Münasip bir miktar takdir edip her sene gönderirlerse, Cem, burada rahat bir hayat sürer. Biz de azamî itina gösterir, bir dediğini iki etmeyiz."

"Efendimin arzusu da budur. Kardeşine kötü muamele edilmesini istemez. Yaşadıkça huzur içinde olmalıdır buyurur. Masarifatınızı karşılamaya hazırdır."

Baş Şövalye işaret parmağıyla başparmağını birbirine sürterek kurnaz kurnaz gülümsedi:

“Ne kadar takdir ederler acaba, öğrenebilir miyim?”

Elçi başındaki kukuletayı çıkarmış, kamburuna sarkıtmıştı. Ve bütün cavlaklığıyla ortaya Çalık Dursun çıkmıştı. Yüzünün ifadesinde yaptığı işten zevk alan bir işaret yoktu. Daha çok can sıkıntısı, vicdan azabı ve elem okunuyordu. Baş Şövalyenin son sözleriyle bunlara bir de tiksinti eklendi. Yüzü iyiden iyiye büzüldü:

“Onun takdiri efendime aittir,” dedi. “Ona kalsa resmî bir heyet gönderip arzularını tebliğ edecekti. Fakat gizlilikte o kadar ısrar ettiniz ki, razı oldu. Gizliliği sevmediği halde, kabul etti.”

Baş Şövalyenin yüzü kızardı, tombulluğu canlandı:

“İyi, ama böyle işleri açıktan konuşmak zarar getirir. Hem bize, hem de size. Cem Sultan’ın peşinde yalnız sizler dolaşıyorsunuz; daha bir sürü insan var, devletler var. Tek tek saymaya kalksam şaşarsınız. Bütün bunlardan onu korumak, korurken sıkmamak kolay mı sanıyorsunuz? Elbette çok altına mal oluyor.”

“Mademki çok altına mal oluyor, götürelim memleketine, kendisini sevenlerle olsun.”

“Amma yaptınız. Bak burada biz bizyiz, konuştuklarımız aramızda kalacak, geldiğin asla duyulmayacak. Sadece vekilharcımla muhafızlarımdan kumandanı biliyor. Vekilharcım ölse konuşmaz, Muhafız Kumandanına gelince, sabaha çıkamayacak. Bunca tedbiri neden aldım sanıyorsun? Şehzadeniz için burası bile fazla emin değildir. Bir yanda Papa hazretleri, bir yanda Fransa, bir yanda Malta Şövalyeleri peşinde. Bütün tehlikelerden korumak için çırpınıyoruz. Ama kardeşine teslim edemem. Hristiyanlık âleminde rezil rüsvay olurum. Çünkü onu koruyacağıma söz verdim. Bir şövalye sözünü tutmazsa azizler tarafından lanetlenir. Herkes tarafından lanetlenir. Be-

ni mazur görsün Padişahınız, böyle bir şey yapamam. Gizlilik istedimse bu hem bizim, hem sizin, hem de Şehzadenizin menfaatinedir. Padişah kardeşinden, elçilik vazifesiyle bir heyet geldiğini duysa yüreğine inerdi.”

Konuşmasını belki daha da uzatacaktı. Ama Çalık Dursun işi bir an önce bitirip dönmek istiyordu. Yaptığı işten de iğreniyor, üstünden atmak, atıp kurtulmak arzusuyla acele ediyordu. Sözüünü kesip sordu:

“Ne kadar istiyorsun?”

Baş Şövalye d’Aubusson, defalarca hesapladığı, kafasında evirip çevirdiği halde, birden cevap vermedi. Bu yengeç gibi adamın görüldüğü kadar aptal olmadığı belliydi. Belki de aptal görüldüğünden bu iş için, özellikle seçilmişti. Devletlerarası gizli münasebetlerde böyle aptal görünüşlü, kimsenin dikkatini çekmeyen adamlar sıkça kullanılırdı. Ama hemen hepsi cin gibi olurdu. Sıkı da pazarlık ederlerdi. İstedığı ücreti ikiye katlayıp attı:

“Yılda doksan bin duka altını isterim. Eminim miktar takdir etme yetkisiyle geldin. Bu işin bu gece bitmesi gerek. Uzatmanın âlemi yok.”

Çalık Dursun, para konusunda pazarlığa girişmeden önce, d’Aubusson’un esas maksadını öğrenmek istiyordu: “Başka?”

“Bir de bize saldırmayacağınıza dair garanti vermelisiniz. Ayrıca zindanlarınızda bulunan Rodos şövalyelerini serbest bırakmayı da taahhüt etmelisiniz.”

“Bütün bunlara karşılık siz ne yapacaksınız?”

“Cem Şehzadeyi ömrü müddetince salmayacağım. Rodos zindanlarında yatan dindaşlarınızla, gemilerde forsa olarak çalıştırılan dindaşlarınızı serbest bırakacağım. Tabii senelik vergiden de muaf tutulacağım.”

Çalık Dursun kısa bir süre düşündükten sonra, kesin bir tavırla ve kalkmaya davranarak konuştu:

“Yılda kırk bin veririz. Kabul ediyorsan şu yakınlarda tem-

silcilerini gönder, resmen karşılıklı taahhütlere bağlansın. Benim gitmem lâzım.”

Baş Şövalye avını kaçırma telaşıyla atıldı:

“Aman aceleniz nedir, daha yemek yenecek. Hele şu işi bağlayalım önce. Son olarak altınış duka diyelim. Bundan aza imkân yok olmaz.”

Çalık Dursun doğruldu:

“Kırk beş bin,” dedi, “kabul ediyorsanız elçilerinizi gönderirsiniz. Etmeyorsanız bizim de kendimize göre düşüncelerimiz vardır.”

Tehdit kokan son cümle tesirini gösterdi. Baş Şövalye razı oldu. Bir şey kaybetmiş sayılmazdı. Hesabına göre Cem Sultan’a bunun dörtte birini ancak sarfederdi. Gerisi kesesinde kalacaktı.

“Eh ne yapalım, zorlu pazarlık ettiğini söylemekten başka çarem yok. Hadi el sıkışıp sözleşelim.”

Çalık Dursun, d’Aubusson’un uzanan elini görmezden gelip yan verdi. Yine kukuletanın gölgesine saklanmıştı. Çıkmak üzereydi. Bozulduğunu belli etmek istemeyen Baş Şövalye: “Birazcık eğlen,” diye seslendi, “Vekilharcım gelsin, yol gösterir.” Altın çanı tangırdattı. İçeri giren Vekilharcın kulağına eğildi: “Bu herifi çıkardıktan sonra Muhafız Kumandanının işini bitir. Sabaha sağ çıkarsa seni yakarım.” “Başüstüne!”

Çalık Dursun’un önüne geçti. Muhafız Kumandanının odasından gelen kahkahaları duydu. Bir tuhafça gülümsedi. Elçiye bahçeye geçirip uğurladıktan sonra döndü. Bu işlerde kullandığı dört katille birlikte Muhafız Kumandanının odasına sokuldu. Ses seda yoktu. Çıt çıkmıyordu. Kısa süre önce duyduğu kahkahalarla şimdiki sessizliği bağdaştıramadı. Kapıyı yokladı, ama kilitliydi. Tıkırdattı. İçerden ürkek bir ses geldi:

“Kim var?”

“Aç,” dedi Vekilharç, “görev tebliğ etmeye geldim. Terfi ettiğini resmen bildireceğim.”

Sesteki korku titreşimleri dışardan fark edilmeyecek gibi değildi:

“Yatıyordum, yarın sabaha kalsın.”

“Kalamaz, Üstad-ı Âzamımızın emridir. Şimdi tebliğ olunacak.”

“Tebliğ ettiniz öyleyse, ne oldum söyler misiniz?”

Vekilharç canice bir zevkle kısılan sesini ayarlamaya gerek görmeden, karşılık verdi:

“Ceset oldun!..”

Adamlarına kapıyı kırmalarını emretti. Kapı kırılıp içerideki korkunç manzarayı görünce, öğürdü. Az daha kusuyordu. Bütün tecrübesine rağmen kendini tutamamış, bağırmıştı: “Lanet olsun!”

Yan yana dört ceset yatıyordu. Nöbetçilerden biri son anda çıkan bir işe söylene söylene koşmak zorunda kalmış, hayatı kurtulmuştu. Diğerleri can çekişirken, kumandan, onu nasıl ele geçireceğini düşünüyordu. Şimdi ise herşey berbat olmuştu. Sadece yalvarmayı akıl edebiliyordu:

“Elçiği görmüşlerdi. İhmalkâr davrandığımı itiraf ederim. Ne olur bağışlayın. Yemin ederim ki bir daha ağzıma içki koymayacağım. Hiç değilse Baş Şövalye ile görüşmeme müsaade edin.”

Vekilharç işi anlamıştı.

“Kullandığın zehiri çıkar.”

Yalvarmayla bir sonuç alamayınca, direnmeye kalkıştı ya, birden üzerine atılan dört kişiye kısıkrak yakalandı. Bükülüp sırtına yapıştırılan kolunun acısıyla zehirin yerini söyledi. Ağzını açıp şişeyi sonuna kadar gırtlığına boşalttılar. Ateş yutmuş gibi yandı gırtlığı, sonra yangın bütün vücudunu sardı; lanet okumak istedi ya, ağzından salyalı hırıltıları dışında tek kelime çıkmadı. Duvara tutunarak birkaç adım yürüdü, sonra dört cesedin üzerine kapaklandı, titredi, kasıldı ve kala kaldı. Yüzü yavaş yavaş mat mavi bir renk alıncaya kadar beklediler. Sonra odadan çıkıp kapıyı dışardan kilitlediler.

Sisli, nemli gece devam ediyordu...

Ormanla denizin buluştuğu bir koya iki çifteli bir sandal yanaştı. Üç kişi arka arkaya kıyıya atladı. Üçü de Rodoslu kılığındaydı.

"Sandalı ne yapacağız? Burada bırakırsak görürler."

"Bir taş getir. Sandalı delip açığa itelim. Batıp giderse bulamazlar."

"İyi fikir."

Osmanlıca konuşuyorlardı. Ve acele ediyorlardı. Az sonra sandalı delip açığa itmiş ve hızla karanlık ormana dalmışlardı. Kendilerini biraz emniyette hissedince, oturdular.

"Bu koyu, cennetmekân Muhammed Hân'ın Rodos sefer-i hümayunu sırasında keşfettim," diye konuştu biri "Pek tenhadır, kolay kolay kimse uğramaz. Yalnız köylüler ve çobanlar gelir. O da çok seyrek olarak..."

"Sen de yamansın bre Yaltırık Bekir Ağam, bilmediğin yok. Cem Şehzade'ye de ulaştır ki ellerini öpeyim."

"Ulaşırsız Allah izin verirse, tasan olmasın Teymir çocuk"

"Olmaz mı Ağam? Bizim küçük yelkenli Rodos kalyonuyla burun buruna geldikte de böyle tasan olmasın dediydin, herifler bir gülle ile işimizi bitirdiler. Bereket versin sandal çekmeyi akıl etmişiz, bir de karanlıkta kalmışız, yoksa şu sıralar Rodos'a cesetlerimiz çıkardı."

"Gevezeliğin depreşti Teymir oğlan, çenen açıldı bereket, Rodos kalyonu bizi topa tuttuysa, bunda günahım nola? Herifler kendilerinden olmayan herkesi maltızlemekte usta. Laf dinlemediler ki. Sen niye susmaktasın Murtaza kardaş? Şu çenebaz Teymir kardaşının gevezeliğini ağzına tıkasan içim rahatlayacak."

Üçüncü gölge kımıldadı biraz, iç çekti:

"Her şeyde bir hayır vardır denir ya, ben işin hayır cihetini aramaktayım. Yarı zindan çadırdan Allah'ın yardımıyla kaçtık.

Kellelerimiz kurtuldu. Kurtuldu ya fermanlı olduk. Osmanlı mülkünde yakayı ele versek ya ebedî zindanı boylardık veya darağacına çekilirdik. Vaziyetimiz daha kötü değil. Yakalanırsak olacağı yine aynı. Rodos kalyonuna çarpılmanın dışında işimiz rast gitti denilebilir. Allah vere de bundan sonrası da rast gitse.”

“Rast gitse de, gitmese de daldık bir yol,” dedi Yaltırık Bekir. “İçime doğan şu ki, Cem Şehzade, gönül rızasıyla Rodos’a gelmiş değil; kendisiyle konuşup işin aslını faslını öğrenmeden buraları terk etmem. Vaktiyle karakulaklığı yüzümüze, gözümüze bulayıp Şehzademizi tahttan eylediğimizin keffareti, tuzak içre ise onu kurtarmaktır.”

Derinden bir soluk alıp verdikten sonra, karanlıkta el yordamıyla bulduğu ince bir çubuğu hırsla kırdı:

“Uykularım kaçmakta, bilir misiniz? Sen tut teey Dersaadet’ten Sadrazam Paşa emriyle kop, at çatlatırcasına sür, tepeleri düz eyle, gel Karaman toprağına; menzile birkaç fersah kala Anadolu Beylerbeyinin karakolluğına yakalan; ordan boyla zindanı, derken bir iyi yürekli karakullukçu çıksın, haberi ulaştırsın Cem Şehzadeye; lâkin iş işten geçmiş, Bayezid Hân tahta çıkmış olsun; yanınaz da insan ne yapar, kahrolmaz da ne olur? Say ki ben mâni olmuşum Cem Şehzadenin padişahlığa kurulmasına; beceriksizliğim, saflığım tıkamış yolunu. Vicdan sızısını bildiniz mi siz, ona müptelâyım ağalar, yaman tutuşmakta yüreğimin yağı, kahrolmadayım ağalar.”

Sesi bir başka çeşit titrek, sözü bir başka çeşit dokunaklıydı. Teymir oğlan derinden etkilenmiş, hayali hatalarına gömülmüştü.

“Bilinmez mi?” dedi acılı acılı, “Nasreddin Hoca merhum damdan düşmüş de bir gün, başına birikip hekim getirelim diyenlere, bana damdan düşen birini getirin, halimden anlasa anlasa o anlar buyurmuş. İmdi kıssadan hisse şu ki, Bekir Ağamın yangınına ben dahi tutkunum; halinden de, aynı hal-

le hâllenmiş olarak, çok iyi anlamaktayım. Biz de vaktiyle dere boyunda göreceklerimizi görüp Huysuz Mezid Ağa denir yarı martalosun yarasına bakıp, namesini alarak Cem Şehzadeye koşmuşuz, lâkin yolun sonunda tutkapa düşmüşüz. Cem Şehzade yelken açmış, biz zindanı boylamışız da farkında olmamışız. Bizimkisi toyluğun yedi ceddine rahmet okutur hay Bekir Ağam! Mezid Ağanın haberini vakti zamanında Cem Şehzadeye ulaştıracaktım ki, bak o zaman Rodos keferesine minnet tutup boyun bükerek, yardım ister miydi? Hatanın büyüğü benimkisi, yanınası gereken benim...”

Susunca yapıkların hışırtısı da sustu birden, koyu karanlığa düştü kop koyu sessizlik; gecenin rutubetli karardığı, kaim sis perdesinin meçhul tabakalarına bulanıp daha beter karardı. Fermanlı olduktan beri hep saklanmışlar, izbe mağaralarda, تنها kuytularda, kaya kovuklarında birkaç hafta geçirmişler, sonunda dayanamayıp eşkiyalığa dahi sıvanmışlardı. Ama daha ilk soygunda, yaptıkları içlerine bir türlü sinmediğinden, aval aval bakmarak herkese malını iade etmek zorunda kalmışlardı. Soyulanlar da soyanlar kadar şaşkıındı. Eşkiya vurguncusunun aldığını geri verdiği şimdiye kadar ne görül-müş, ne de duyulmuştu. Mallarım almalarını istediklerinde şaşkın şaşkın bakıyorlar, tek hareket yapamıyorlar, ihtimal kendileriyle alay edildiğini düşünüyorlardı. Ancak üçüncü emirde altı kişiden sadece biri kıpırdadı. Çekine çekine eşyalarını aldı. Diğerlerini beklemeden üç arkadaş dağlara çevirdi yüzünü, yürürken de sessiz sedasız ağladılar. Açlıktan ölseler de kimseyi soyamayacaklarını iyice anladıkları için, tek çare kaldı: kaçmak. Oturup konuştular ve Cem Şehzade'nin ardı sıra Rodos'a gitmeye karar verdiler. Belki geçmişte işledikleri hataları telâfi etmenin bir yolunu bulurlar, bulup rahatlarlardı. Yaltırık Bekir'in eski bir arkadaşı olan Beşe Kolbaşı aftan faydalanıp Bayezid Hân hizmetine döndüğünden Kolbaşılığa tekrar kurulmuş, gecenin bir vakti Yaltırık Bekir'i liman gi-

rişindeki kulübesinde gördükte aklı uçmuştu. Lâkin vaktiyle Yaltırık Bekir'i yakalamış olmanın, yakalayıp padişahlık habelerini Cem Şehzadeye götürmesini engellemenin pişmanlığıyla ufak bir yelkenli bulmaya söz vermişti. Ertesi gece de yelken basmışlardı. Fakat talih yan yolda tersine dönmüş, bir Rodos kalyonu iki güllede küçük yelkenliyi batırmıştı. Bereket versin arkalarında her ihtimale karşı iki çifte kürekli bir sandal sü-rüklüyorlardı. Tam zamanında canlarını sandala atmışlar, karanlıktan faydalanıp kaçmışlardı. Kürek çekmekten avuçları kabarıp su toplamıştı. Ateş gibi de yanıyordu. Ama dertleri bu değildi. Gelmeye gelmişlerdi de, koskoca adada Cem Şehzadeyi nasıl bulacaklar, ona hangi yoldan ulaşacaklardı? Şimdi-lik en büyük dertleri buydu. Koyu karanlıkta, nemli sessizliğin anaforunda, hatalarıyla birlikte bunu düşünerek susuyorlardı.

Rodos'a gelmeye gelmişlerdi de, daha ötesine nasıl gidecekler, Cem Şehzadeyi nasıl bulacaklardı? Evvela kaldığı yeri öğrenmeleri lâzımdı.

Sonra Şehzadenin yanındaki eski tanıdıklarından biriyle buluşmanın çarelerini ararlardı.

Çan seslerine sıçradılar.

Her tangırtı kafalarına demir balyoz gibi indi.

Her tangırtıda, kafalarım omuzlarının arasına biraz daha çektiler.

Ding-dong, ding-dong, ding-dong!

Paslı çan sesleri puslu gecenin böğrüne düşüyordu.

Ding-dong, ding-dong!

Rodoslunun bayramı geceleri bile sürmekte, kiliseler avaz avaz bağırırmaktaydı.

Ding-dong!

Cem Şehzade uykusuz bir geceyi daha yanılamış, kâbustan farksız bir günü daha gerilerde bırakıp meçhule uzanan yolda bir adım daha atmış, yine çan seslerine toslamıştı.

Bıkkın bir kaçıştı bu. Bıkkın ve maksatsız. Her adımda tö-

kezliyordu. Ne yapacağını bir türlü kestirememenin çaresizliğindeydi.

Vaktiyle yüreğini sarmalayan hırs pençesi, ruhunu okşayan emel rüzgârı, irâdesini kamçıl原因an taht hasreti, korkunç bir tükenmişliğin karanlığına bir bir düşüp yok olmuşlar, Cem Şehzadeyi de yok etmişlerdi.

Kâbus bütün cefasıyla abanmış, eziyordu.

Vatan kaçkını, ama vatan meftunu Cem Şehzade, kulaklarında paslı gıcırtilar bırakan çan seslerinden kurtulmak için yorganın altına kaçtı.

Kendinden kaçarken kendine yakalanmış, vicdanının sızısı, çan sesinin ızdırabını bile bastırmıştı.

“Nereye kaçıyorsun?” diye sormaktaydı.

Kaçıncı cevapsız sualdi, kimbilir?

Osmanlı mülküne de abanmış mıydı ıslak gece? Babasının mert kılıcıyla kesilen paslı çan seslerinin eski mabedi Kostantiniye acaba nasıl karşılamıştı bir şehzadenin vatandan ayrılışını?

Ahali yollara dökülüp ağlamış mıydı?

Çobanların kavalı susmuş muydu?

Esnaflar saraya yürüyüp Padişaha yalvarmış mıydı?

Ölümler mezarlarından çıkarak figâna durmuşlar mıydı?

Feleğin çarkı kopmuş, dünyanın çivisi çıkmış mıydı?

“Yoksa devran aynı devran, gün aynı gün mü?”

Bayezid Hân belki derin bir soluk koyvermişti haberi duyduğunda, “Hamd olsun Mevlâya ki, bir büyük dertten daha halâs olduk” diye sevinmişti. Ve kansız zaferini kutlamak için haftalar boyu fukaraya aş dağıtmıştı ihtimal.

Cem Şehzade karmaşık düşüncelerin, birtakım hayallerin, heyulaların ortasında kendini yokladı. Padişahlık için ne bir arzuduydu, ne de istek. Bir hayalet yüreğine girmiş, bütün arzularını çalmıştı sanki. Duyduğu tek şey vatan hasretiydi. İsteği ise, paslı çan seslerinden bir an önce kurtulmak...

Geldiğinden bu yana henüz üç hafta geçmişti, ama bin yıl dolusu hasret yığılıydı kalbinde. Doğduğu yerler, gördüğü yerler, uğruna binlerce candaşın öldüğü yerler gözünde tütüyordu. Her hatırlayıшта yakıcı bir soluk alev çekiyordu içine, hava yerine; yanıyordu ki, cazu ateşine düşmüştən beter.

Hey gidi günler hey!

Güzel bir bahçenin içinde asaletle dikilmiş saray yavrusu evin mazlum şehzadesini görür gibiydi. Babasıyla ilk karşılaşmasında uğradığı şaşkınlığı, sevgiyle utancın karmaşasına düşen zorlu tereddüdün ayaklarına nasıl dolaştığını, nasıl olduğu yerde kala kaldığını dün gibi hatırlıyordu. Bol gelen yeni kürkünün içinde kayıp gövdesi tir tir titrerken, sorgucunda yeşim taşı parlayan koca kavuğunu titretek bir heyecanla geriye itip ilk defa babasıyla göz göze geldiği anı hiç unutamamıştı. Küçük Şehzade, ayaklarına dolanan tereddüt bağını onca istediği halde ne çözebiliyor, ne aşırı heyecanına yenilip düşebiliyor, hayranlık ve hasret karmaşasında inliyordu: "Hünkâr babacığım" diye, "Sultan pederim" diye. Padişah gülüyordu. Ve annesi, ikinci defa el öpmesini hatırlatınca, adımlarını sürüne cesaretini gösterebiliyor, işte tam o sırada cihan padişahını duyuyordu: "Sarılısana aslanım!"

Hünkâr babası kollarını açmış, şehzadesini bekliyordu.

Kolları yalnız oğlunu değil, bir cihan kucaklamaya yetecek kadar uzun görünüyordu şehzadenin çocuk gözüne. Sonra çocukça bir atılışla kollarına düşüyordu. Düşmesiyle, yüreğine işleyen baba hasretim, babasının yüreğinde eritiyor, yıllarla biriken özlemi, Padişahın geniş göğsünde dindiriyordu.

"Han babam," diye fısıldıyor, "Hünkâr babacığım!" diyordu.

Ne bir korku kırması kalmıştı içinde, ne çekingenlik, ne tereddüt.

Babasının çelik iradesinde çelikleşip büyümüştü birden koca adam oluvermişti anında, erce konuşuyordu artık:

"Niye bizimle oturmuyorsunuz Han babam?"

Babasının azıcık şaşıp şaşmadığı şimdi hatırında değildi, ama verdiği cevabı hiç unutmamıştı:

“Çünkü oğlum, padişahlar ne kadar kudretli olurlarsa olsunlar, her istediklerini yapamazlar.”

Bu karşılık yılanmış baba hasretinde isyanını bilemişti. Padişah duruşuyla gerilip kaftanının kürkten yakasını avuçlayarak âdeta kükremişti:

“Ben padişah olduğumda her istediğimi yapacağım!” Babasından annesine bir bakış, bir oklu bakış uzanmıştı; haşin ve kınayıcı; “Oğlumu böyle mi yetiştiriyorsun?” diye hesap sormasına. Sonra tekrar yumuşayıp bağışlayan şefkat ummanına dönüşerek çocuğa yönelmiş ve ardından yine up uzun yalnızlık, yalnızlıklar başlamıştı.

Arada bir her yanı sıkıca örtülü at arabasında annesiyle gezerken, perde aralığından derin bir özlemle seyrettiği sıradan çocuklara karışarak birlikte arkadaşça oynama arzusu duyardı. Bir gün bu arzu feryada dönmüştü.

“Arabacı, hemen arabayı durdur! Çocuklara katılmak istiyorum.”

Annesinin şaşkınlık sinmiş sert sesi hâlâ kulaklarındaydı.

“Olmaz öyle şey aslanım, onlarla oynayamazsın.”

“Neden, ama ben de onlar gibiyim, çocuğum.”

“Ama sen başkasın, çünkü Padişahın oğlusun. Devam et arabacı.”

Kendini bildi bileli, sürekli bir yerlerinde pusu kuran hüznün yoğunlaşarak bastırmasını yine hissetmişti. Dayanamamış yırtarcasına perdeleri açmış, akranlarına sadece bir selâm verme fırsatını bir ömür gibi değerlendirmişti:

“Selamünaleyküm, heey çocuklar!”

Yine annesinin takazasına toslayan arzuları yıkılmıştı.

“Baban bunu duysa kahrından helak olurdu, bir şehzadeye yakışmayan halin yüreğime oturdu. Seni bir daha gezmeye götürmeyeceğim.”

Saray yavrusu evde geçen tantanalı çocukluğun, aslında çocukluğunu öldürdüğünü düşünüp, bir gece buradan kaçarak kurtulmayı düşünmüştü. Dadısının anlattığı masaldaki kralın oğlu gibi gizlice kaçacak, bir çobanla yer değiştirecek, çoban olacaktı. Neden sonra fark etseler bile, o zamana kadar her istediğini yapacaktı. Akranları gibi çayırarda koşturacak, topraklara bulanacak, ağaçlara tırmanıp kavgaya tutuşacaktı. Dayak yese de umurunda değildi. Dayak yemenin nasıl bir şey olduğunu bile bilmiyordu. Gönlünün çektiği gibi avaz avaz bağırmanın tadını hiç tatmamıştı. Saray gelenekleri çocukluğunu esir almış, herkes ondan çocuk olmadan büyümesini istemişti. Zaman zaman kendinde bir eksiklik seziyor, bakmıyor, herşeyin mükemmel olduğu bu ortamda eksiklik duygusunun nereden kaynaklandığını araştırıyor, zaman zaman da buluyordu. Çocukluğu eksikti. Ne bir dost, ne bir arkadaş vardı çevresinde. Annesine dert yanacak olsa, vereceği cevabı ezbere bilirdi.

“Aslanım, herkes senin dostun, ben ise hem dostun, hem arkadaşın, hem annenim.”

Aradığının başka bir şey olduğunu hiçkimseye anlatamamıştı. Ya şiir ezberliyor, ya fıkıh öğreniyor, ya kılıç sallıyor veya ata biniyordu. Ve durmadan yakınıyordu:

“Anne, şehzadeler bunları öğrenmek zorunda mı?”

“Öğrenmek zorunda aslanım.”

“Peki ama niçin?”

“Bir gün padişah olacağın için.”

“Bayezid Ağam da öğreniyordur, ya padişah o olursa...”

“Yer alsın, yangın götürsün sözünü; padişah sen olacaksın.”

Ne zormuş şu padişahlık. İnsan istemese de geliyor, gelip çocukluğunu alıyor, bütün hasretlerini, arzularını, çocuksu hislerini götürüyordu.

“Anne, padişah olmasaydım ne olurdum biliyor musun?”

“Sadrazam herhalde...”

“Hayır anne!”

“Belki de serdar...”

“Yok anne!”

“Peki ne?”

“Çocuk olurdum anne, sadece çocuk.”

Yine takaza, yine azar ve tabii şehzadeler gibi konuşması gerektiğini sertçe hatırlatmalar.

Bütün çocukluğu bu kadardı. Çocukluğunda, çocukluk adına yaptığı tek şey, tahta kılıçla Habeşli köleyi tehdit etmekten ibaretti:

“Teslim ol Romalı çeri, kıpırdarsan şiş göbeğini deşerim!”

Habeşli köle her zamanki gibi kollarını kaldırıp gülümsüyor, bembeyazdışlerinin kara suratıyla düştüğü tezada küçük Şehzade kahkahalar atıyor, eyvanı çın çın öttürüp son zafelerini annesine anlatmak için koşuyordu. Annesi, bu kalabalık içinde yapayalnız çocukluğunun tek dergâhıydı. Sevindiğinde sevincini onunla paylaşıyor, korkularını ona açıyor, öğrendiklerini ilk ona anlatıyordu. Ondan bir “Aferin benim aslanım” sözünü koparmak için gücünü aşan işlere bulaştığı da oluyordu. Padişahlık dâvasına düşmesi gibi...

Acaba?

Sırf bu duyguyla mı hareket etmişti, yoksa çocukluğunda yapmadıklarını padişah olunca yapmak hevesine mi kapılmıştı? Ya da can derdine düşüp can havliyle kılıca mı sarılmıştı? Galiba bu sır perdesini ömrünce yırtamayacak, asıl sebebin derinliğinde hakikati yakalayamayacaktı. Zaten yakalamak, öğrenmek istediğinden de pek emin değildi. Neye emindi ki, buna olsun? Hayatını tereddütler şekillendiriyor, sanki bir yerlere yürümeye zorlanıyordu. Yürekten isteyerek yaptığı çok az şey vardı: Biri ibadet, biri şiir, biri de çocuklarını sevmek. Üçüncüsünün tadı tuzu başkaydı. Babasıyla kucaklaştığı tek anın coşkun duygusunu, çocuklarına her an yaşatmak istemişti. Yine de kader Oğuzhan'ı dedesinin yanına savurmuş, Murad'cık annesi ve ninesiyle Mısır'da kalmıştı. Yalnızlığın ka-

rabasan gibi çökmesi, çökiip soluğunu kesmesi biraz da bundandı. Yamuluyor, kıvranıyor, dalıyor, ama etrafı bunu saltanat hülyalarına bağlayarak teselliye kalkışıyordu.

“Mahzun olmanız efendim, buradan yakın bir vakitte Engürüşe geçer, Macarlarla Sırpardan ordu kurar, Karamanoğlu ile Türkmenleri de arkamıza takıp hakkının hesabım karındaşından sorarız.”

Bilseler içinde burgulanan acıların ancak küçük bir bölümünün tac ü taht emelinden doğduğunu, bir hayal olduğu artık kesinleşen Osmanlı tahtıyla avutmaya kalkışmazlar, o da hiç değilse hâlâ yanlış anlaşılmanın hüznüne bulanmaz, acılarına bir derin şaşkınlık daha eklenmezdi.

Rodos’a geldiğine bin pişmandı. Kendisini kandırılmış, aldatılmış, oyuncak olmuş hissediyordu. Gerçi Rodos Baş Şövalyesi ile diğerleri saygıda hiç kusur etmemişler, bir padişah gibi karşılamışlar, padişahça davranmışlardı. Ama bu mübalâğalı karşılama töreni bile ona dokunmuş, eskisinden beter hassaslaşan yüreği kabarıp kabarıp inmiş, “Dönmek istiyorum!” diye haykırmamak için kendini güç tutmuştu. Üç haftadır, emrine tahsis edilen Fransız sarayında gönüllü mahkûmdu. Hemen her gece bir davete icabet etmesi, vakur tavrı, padişahça kılığı, asil yüzü ve görgüsüyle gönülleri fethetmesi, kısa süre içinde bütün adada efsaneleşmesi, günün her saatinde ikâmet ettiği saray çevresinin onu görmek isteyenler tarafından dolması, pencerede bir an görülmesiyle alkış seslerinin, “Yaşsa Osmanoglu!” çığlıklarının kopması onu doyurmuyor, avutmuyordu. Aksine şövalyelerin elinde oyuncak olduğu yolundaki kanaati pekişiyordu. Kafese kapatılan bir aslanı görmek için de halk toplanır, aslan, esaretin öfkesiyle debelenirken, alkışlanırdı. Ne düşündüğü, neler hissettiği, kalmak isteyip istemediği kimin umurundaydı? “Gelmemeliydim, buraya hiç gelmemeliydim!”

Fakat bu mümkün müydü? Önünde derya, ardında Baye-

zid Hân vardı. Ya teslim olup canından geçecek veya deryanın ötelerinde hayat bulacaktı. O zamanlar tek çare olarak karşısına çıkan tarzı şimdi pek beğenmiyordu, ama aynı durumda kalacak olsa, aynı yolu seçeceğini de biliyordu. Bütün bunlara Bayezid Hân sebep olmuştu. Baba vasiyetlisi iken umursamamış, tahtını çalmıştı. Memleketi bölüşme tekliflerini de reddetmişti. Gerçi aynı teklif kendisine de yapılırsa, reddederdi. Bütününe hükmetmek varken, yarısına razı olmanın mânâsı var mıydı? Yine bugün mutlaka kapışırılar, birbirleriyle uğraşmaktan gerçek düşmanla uğraşmaya fırsat bulamazlar, neticede memleket elden giderdi. Ama insan bir kere dönülmez bir yola girdikten sonra, her çareye başvurmak zorunda kalıyordu.

"Ah Bayezid, hep senin yüzünden!"

Kalktı. Yatarken kıstığı yağ kandilinin fitilini kaldırdı. Odaya ölgün bir ışık yayılınca yabancılığını bir kere daha, ama alacakaranlıkta gözü kapalı düşündüğü andakinden çok daha derin, taa ruhunun izlerinde duydu. Duvarlar sahte, eşyalar sahteydi. Konsolun üstündeki kabartmalardan, tavana, ihtimal haşmet vermek için çizilen kanatlı melek tasvirlerine kadar herşeyde bir sunilik, bir sahtelik vardı. Herşey âdeta Rodos şövalyelerinin sahtekârlığını yansıtıyordu. Sert, keskin, köşeli oymalarla kabartmalar, dâima yumuşaklık arayan Şehzadeye ters geliyordu. Bu dekora en uymayan şey de galiba kendisiydi. Ne aradığını bilmeyen bir yabancından ibaretti. Nereye gitse etrafa şaşkınlığını bulaştıran bir zavallı, kararsız, mütereddit, yalnız bir kaçaktı.

Konsolun üstünden aldığı kandili köşedeki masaya koydu. Sandalyeye ilişti. Bir kâğıt çekti önüne. Duygularını şiirin esrarına döküp rahatlamak niyetindeydi. Fakat kalem başka şeyler yazıyor, mürekkep başka dilde konuşuyordu.

"Ey Bayezid!

"Allahü Teâlâ ve Resulü şahittir ki, beni Hristiyanlara ilti-

caya zorladın. Devlet üstünde sahip bulunduğum haklarımı gasp ettikten başka, her tarafta beni takip ettiriyor, casusların vasıtasıyla öldürtmeye çalışıyor ve şövalyelere sığınmam için elinden geleni yapıyordun. Bu hareketinle şanlı hanedanımızın şerefli ismine leke sürdün. Babam cennetmekân sağ olup şerefine leke sürdüğünü görseydi, seni elleriyle boğardı. Lâkin bir gün yaptıklarının cezasını çekecek, İlâhî adaletin pençesinden kurtulamayacaksın. Allah'tan tek istediğim, senin cezalandırıldığını görünceye kadar beni yaşatmasıdır.”

Mektup bitince altını mühürledi. Kozağa yerleştirdi. Yarın sabah adamlarından biriyle Bayezid Hâna gönderecekti. Bir şey değişmezdi herhalde, ama en azından kardeşinin yüreğinde bir sızı da bırakmaz mıydı?

Bir kâğıt daha çekti önüne. Duygu selini şiire döktü:

*Nice bir bâr-ı belâ vire bu eşcâr-ı ümid
Âb-ı lûtfunla ola taze çü bustân-ı kerem Lûtfunun dâr-ı şifâsında bulunur çü deva
Defter-i cürmüme bakma benüm ey kân-ı atâ
Kasas-ı cûduna zammı oldı çü destân-ı kerem
Hâr-ı gamdan nice bir gonca bigi kan yudayım
Dem-i lûtfunla gülerken gül-i handân-ı kerem
Keremin cümle giriftarı halâs eyler iken
Ne revadır bana lâıyk gör zindanı kerem?
Keremin hilâtile fahr iderken du cihan
Ben reva mı kalam ared uryân-ı kerem?
Ne revadır ki buna zehr suna dehr-firak
Âleme can verir iken şekeristân-ı kerem
Tig-ı hışm elde vü boynumda kefen ortada baş
Tabiim her kim ne emreylese fermân-ı kerem
Âmdır lûtf-i amîmin ko günahumi benüm
Merhamet vaktidiürür var ise imkân-ı kerem
Gerçi kim cürm ü hatâdır işümüz noldi atâ*

*Gerçi kim iki elüm kanda velî kani kerem?
Gel duâ başla yeter söyle şikâyet sözünü
Çünkü vâkıfîdürür ahvâline ol Hân-i kerem*

Ruhunu sarmalayan kiskacın sıkı bağı biraz çözülmüş, bütününü olmasa bile bir hayli rahatlamış olarak masadan kalktı. Yazmak istedikleri bundan ibaret değildi. Ama daha fazlasını yazacak takati kalmamıştı. Biraz uyumaya çalışacak, yarın zinde görünecekti. Küffar karşısında bitik görünmek istemiyordu. Herkesin önünde sahte neşe maskesini suratına takıyor, etrafa tebessüm dağıtıyor, alkışlara selâm vererek mukabelede bulunuyor, ama odasına çekilip kendi dünyasına döndüğünde, derin kederinin kollarına atılıyordu. Sıkıntılarıyla dost olmuş, açılılarıyla iç içe yaşamayı öğrenmişti. Kendinden kaçan kaç tökezleyip yine kendine yakalanmış, artık teslim olmuştu. Daha fazla kaçmak, daha fazla boğuşmak arzusunu duymuyordu. Bir gün talihin döneceğine, ikbal yıldızının doğacağına ve emellerini yeniden aydınlatacağına inananlara, inanıp biteviye bunu tekrarlayanlara içinden gülüyor, gülerken ağlıyordu. Hayatının baharında ihtiraslarının çukuruna düşmüş insanların kaderi boğulmaktı. Sadece boğulmak. Üstelik direnmekten, debelenmekten bıkmış, koşmaktan yorulmuş, büyük emellerinin altında ezilmiş biriydi. Hayır, ikbal yıldızı bir daha hiç doğmayacak, talih kendisine asla gülmeyecekti.

Bu yakıcı gerçeği adamlarına söylemek için kaç kere hazırlanmıştı, ama bir türlü becerememişti. Her defasında sözü değiştirmiş, duymak bile istemediklerini anlatmak zorunda kalmıştı. Gerçeklerden korkuyordu çünkü gerçekler acımasızdı, daracaktı, yalın ve ürkütücüydü. İtiraf etse adamlarıyla arasına kılıç gibi girecek, her birini bir başka maksatsızlığın boşluğuna fırlatıp atacaktı. Onların arasında bile yalnızken, bitişik odada Frenk Süleyman'ın yattığını bile bile sarayı bom boş, kendisini yapayalnız hissederken, onlarsız nasıl yaşayabilirdi?

Kalabalıklar arasında yalnızlık beterse, yapayalnızlık beterin beteriydi.

Pencereye gitti. Perdeyi aralayıp dışarıya baktı. Nöbetçilerin gölgesi denize sarkmıştı. Gökyüzünde parıltılı ay yıldızlara caka satıyordu. Limanda yelkenliler hortlak gibi iki yana sallanırken, yakındaki kilisenin çanları hâlâ paslı gıcirtılarla tangırdıyor, iyilik adına, dürüstlük adına, vefa adına ne varsa ürkütüyor, kaçırıyordu.

Sere serpe, ama karanlık denizin ötelerini aştı gözleri, uzaklara yayıldı. O uzaklıktaki toprakların kokusunu almak ister gibi iç çekti. Denizin bittiği yerde Osmanoğlu'nun hükümü başlıyordu. Osmanoğlu'nun hükmünün bittiği yerde ise kilisenin paslı çanları çalıyordu.

Ding, dong, ding, dong, ding, dong!

Cem Şehzade yatağa giriyor, yorganı başına çekiyor, büzüldükçe büzülerek inliyordu:

“Duymak istemiyorum, duymak istemiyorum!”

Kâbus yüklü bir gece daha gündüze kayıyordu.

Cem Şehzade uyumuştı. Uyumasıyla birlikte hayalinin kelepçeleri şuurundan çözülmüş, tatlı bir rüyanın uçsuz bucaksız hürriyetinde çocukluğuna dönmüştü. Ondandır kalan nadir mutluluklardan birini yeniden yaşıyordu.

Yedi, sekiz yaşlarındaydı. Bir yanında Hacı Kalfası, bir yanında Ali Bey dayısı yürüyordu. Anasından güçlükle izin koparmış, nice zaman yalvar yakar olduktan sonra, Muradiye Medresesini ziyaret etmesine ruhsat çıkmıştı. Arabada Hacı Kalfa ile Ali dayısının arasında otururken, anasının söylediklerini unutmamak için mırıl mırıl tekrarlıyordu:

“Medresede çocukluk yapılmayacak, padişahça davranılacak, müderrislerin selâmına sağ el göğüs kafesine konularak mukabele edilecek. Dik yürünecek, gözler ilerde sabit bir noktada bulunacak, fıldır fıldır bakılmayacak, herşey merak edilmeyecek, fazla sual sorulmayacak, Şeyh Efendi lütfedip kendi-

sini kabul buyururlarsa, saray âdâbına uygun şekilde teşekkür edilecek. Fukara talebelere dağıtılmak üzere bir miktar ihsan da bulunulacak. Dergâhın eşiğinde durulup bismillah denilecek ve sağ adımla eşik aşılabacak.”

Dergâhın dış avlusunda arabadan indiler. Yüreğine yayılan ılıklık duygular merakını bastırdı. Halil İbrahim makamına yaklaşan hacıların sevda ateşi yüreğine düştü. “Bir gün mutlaka hacca gideceğim” diye düşünürken, padişah yürüyüşünü unuttu. Birden dervişleşti. Boynunu büküp adımlarını sürüye sürüye, iki saf halinde iki yana dizilip üstü açık bir tünel meydana getiren medrese talebelerinin arasından geçti. Görmeden bakıyor, hayalinde canlanan Kâbetullaha tebessüm yolluyordu.

“Padişahım çok yaşa!” diye bağırان talebelerin sesleri, eriyip değişerek bir başka biçimde kulağına doluyordu: “Lebbeyk, Allahümme Lebbeyk!”

Medreseyi derin bir hayranlıkla gezdi. Talebelerin üçer beşer kaldığı hücreler, saraydaki odasından, hatta saraydan daha geniş, daha güzel göründü gözüne. İnsanı derinden kucaklayıp etkileyen, düşüncelerini kavrayıp yoğuran esrarengiz sessizlikte öyle bir hava vardı ki, Cenneti hatırlatıyordu. Savaşlar bitmiş, kavgalar son bulmuş, dargınlar barışmış, bütün dünya engin bir kardeşliğin kollarında buluşmuştu sanki. Yeni bir dünyayı keşfetmenin mutluluğunu yaşıyordu. Çocukluğunu süsleyen ender mutluluklardan birini tadıyordu. Bunun bitmesini istemiyor, buradan ayrılmayı aklına getirmemek için dış dünyaya, şuurunu, bütünüyle kapatıyordu.

Medrese talebelerinin arasına karışmak, onlarla yan yana diz çöküp sarf, nahiv, hikmet okumak, sonra çalı süpürgesini kapıp avluyu ter temiz oluncaya dek süpürürken, “Temizlik imanın yansıdır,” hadisini mırıldanmak, bir yaramazlığı cezalandırılmak istendiğinde yanağını uzatıp, “Hocanın vurduğu yerde gül biter Efendi Hazretleri, vurunuz,” demek için neler vermezdi. Evvelâ da şehzadelikliğini verir fâtiğ olmaktansa fâkih

olmayı yeğlerdi. Gördükleri öylesine içine işlemiş, o zamana kadar hiç tatmadığı, tadamadığı derin lezzeti yudumlarken, elinde olmadan bunları düşünmüştü.

Bir müderris yardımcısı gelip, dayısının kulağına bir şeyler fısıldayınca, hayalinin bozulacağından korktu. Sorgu dolu gözlerini dayısına çevirmişti. Bereket, dayısının verdiği bir kötü haber değil, bir müjde idi,

“Şeyh Efendi bizi kabul edecekler, aman göreyim seni oğlum, padişahça davran.”

Bir başka türlü heyecanın yumağı dolanmıştı kalbine. Yönünü dergâha doğru çevirirken, yüreği coşkun birkaç darbeye hasretini dürtmüştü.

Burada padişahça davranmanın yersizliğini düşünüyordu.

“Ak Şemsüddin Hazretleri de bir şeyhtir, ama Hân babam her gördüğünde elini öpermiş.”

Dayısı şaşır kalmıştı. Küçülmüş bir büyük adam karşısında çaresizliğe düşmüştü.

“Bildığın gibi yap,” deyivermişti.

Ruh sessizliğinde eyvanı geçmişler, yol gösteren bir dervişin arkasında, medreseden daha değişik bir âleme girmişlerdi.

Şeyh Efendi yalnızdı. Bir pöstekinin üstüne diz çökmüştü. Duvarlar yerden tavana kadar kitap yüklüydü. Yanınayan taş ocağın üstündeki buhurdandan nefis bir koku yayılıyor, insana Cenneti düşündürüyordu. Şehzadenin gördüğü tek şey, Şeyh Efendinin dizleri ve yerdeki kilimin canlı desenleriydi. Gözlerini biraz daha yukarılara kaldırmıyor. Şeyhin yüzüne bakamıyordu. Küçük bir ırmağın deryaya kavuşacağı andı bu an. Dağların arasından süzölmüş, taşları köprüte köprüte dövmüş, kıyılarak öpücükler kondura kondura ovaları geçmiş ve nihayet derya gözükmüştü. Derya ile bütünleşip ebedî varlığa ulaşma vaktiydi. Ruhu cisiminden soyunmuştu. Melekî bir hafiflikle uçuyor, ayakları yere basmıyordu. Şeyhin elini öperken ruhu kanat takmış, sesini duyduğunda ise odaya sığmayıp

gökyüzüne doğru yükselmmişti. Meydanlarda savaşıran ordulara kızıp, dergâhlarda zikre oturan dervişleri selâmlayarak gide gide Kâbe'deki altınoluğa konmuştu: "Lebbeyk, Allahümme lebbeyk" diyordu.

Görüşmenin ötesi dalgaların coşması, rüzgârın uğuldaması, şimşeklerin çakması ve rahmetin sağnak sağnak ruhuna boşalmasıydı ki, rüyasına bile giremiyordu. Padişahça davranmayı çoktan unutmuş, bir derviş teslimiyetiyle Şeyhin önüne çömelip feyz yudumlamıştı. İşte o zaman dedesi Sultan Murad'ın saltanattan feragat etmesindeki sırrı yakalamıştı. Bu hazzın ummanına dalanlara padişahlık az gelirdi. Cennetlik Murad Hân dedesi iğreti lezzetlerden sıyrılıp ebedî lezzeti aramıştı. Bu yüzden dergâhın yumuşak ilmine sığınmayı denemiş olmalıydı. Ne çare hâdiseler bu lezzeti yarıda kesmiş, Sultan Murad tekrar tahtına dönmek, padişahlık denen ağır yüke omuz vermek zorunda kalmıştı.

Dergâhtan çıkarken, rüya da koptu.

Mahbesinden kurtulan ejderha yılanı bütün güzelliklerin yolunu tıkadı. Her tarafı Nemrut ateşi sarmış, tek çıkışı ise ejderha yılanı tıkamıştı. Cem Şehzade için kurtuluş çaresi yoktu. Duyduğu sadece ölüm korkusu değil, ondan beter bir şeydi. Ateşten kötü kavuruyor, ejderha yılanından beter ürkütüyordu. Tam herşeyin bittiğini düşünürken, tepeden bir elin uzandığını gördü. "Dergâha gel" diyen sesi işitti. Ses Edirne'de ziyaret ettiği Şeyhin sesi, el Edirne dergâhında öptüğü elin tâ kendisiydi. "Meded Şeyhim!" demesiyle uzanan ele yapışması, havalanması ve bulutlara karışması bir oldu. Bu değişikliği kavramakta gecikmedi.

"Şeyhim," diye fısıldadı, "öldüm mü?"

"Ölümü netice olarak görüyorsan evet," dedi Şeyhin sesi, "başlangıç olarak görüyorsan, şimdi yaşamaya başlıyorsun." Yüzünü göremiyor, sadece sesini duyuyor, elini tutuyordu. "Şeyhim mübarek yüzün göster, teselline muhtacım."

“Biz Edirne’de gösterdik yüzümüzü, kalbinle bakabilseydin, şimdi de görürdün.”

“Ne hata işledik ki?”

“Nefsine sormalısın.”

“Dergâhın havasını ihtiraslarımızla kirlettikse affola, anamızın telkini padişahça davranmamız yolundaydı, derviş olmadıysak kusur başkalarında.”

“Burada herkesin hesabı kendine ayoğul, mazeret değil, hasenat geçer.”

“Onca fukarayı doyurduk, viraneleri imar eyledik.”

“Seni muhakeme etmiyorum ki müdafaaya geçiyorsun, bu beni aşan bir şey. Burası hataların tamir yeri değil, mücazat ve mükâfat yeridir.”

Derin bir pişmanlık hissiyle sarsıldı:

“Ah!” diye inledi, “bir daha dünyaya dönseydim, dergâha çömez girerdim. Padişahlık neyime benim.”

“Herkes öyle söyler.”

“Yoksa siz de mi Şeyhim?”

“Ya, dervişlikte kalsaydım makamım âli olurdu, şeyhliğe kurulup, itibarında, ahiret nimetlerinin bir kısmını yemişiz.”

“Beni Nemrud’un ateşinden, ejderha yılanının gazabından kurtardınız, kurban olduğum, şimdi de Cennetin yolunu gösteriniz.”

Şeyhin sesi yavaş yavaş uzaklaşıyordu:

“Nemrud’un ateşi zannettiğin şey Cehennemnin küçük bir nüvesiydi, ejderha yılanı günahlarının timsaliydi. Cennetin yolunu sen bulacaksın. Bak heybene, içinde Cennetin anahtarı var mı?”

Ve ses bütünüyle uzaklaşıp yitti. Şeyhin elinde sandığı eli, boşlukta kala kaldı. Omuzunda peydahlanan heybeyi yokladı. Bomboştı. Heybeyi tersyüz etti anahtarı bulma ümidiyle. Birşey düştü boşluğa. Belki bir anahtar. Bulutların arasına karıştı. Daldı arkasından. Uçtu, koştu. Bir ara gri bulutlarla ak

bulutların arasındaki mavilikte görür gibi oldu. Uzandı, ama yine kaybetti. Ter içinde uçsuz bucaksız gökyüzünü ararken, birden Bayezid Hân'a rastladı.

"Değer miydi?" dedi acı acı gülerek.

Ve onda sözlerinin yankısını buldu:

"Değer miydi?"

Uyandı.

Soluğu ciğerlerine sığmıyordu. Göğsü çingene körüğü gibi inip kalkıyor, gırtlığından hırıltılar çıkıyordu. "İşarettir!" diye mırıldandı. "Ebedî hasretin dinmesi yakın, lâkin heybemiz bom boş..."

Çan sesi paslı gıcırtilarla bu sefer kulağına değil, yüreğine düştü. "Kahrolasıcı!" diye bağırdı. Sanki her an esaretini hatırlatmak için mahsustan çalışıyorlardı çardan, kasten böyle yapıyor, maddî rahatın yanısıra, manevî işkencelerin en müt-hişini tattırıyorlardı. Ne talihsizlik! Büyüme arzusu içini sardıkça ufalmış, ufala ufala, Rodos gibi küçük bir adaya tıkmıştı. Her nefeste çan sesinin paslı kokusu genzini yakıyor, kalbi temren girmiş gibi acıyordu. Sözde hürdü. Baş Şövalye kesin teminat vermişti: "Yurdunuzda, evinizde gibisiniz, Rodos'un şimdiye kadar gördüğü en değerli misafirsiniz, her arzunuz emir telâkki edilecektir."

Bu çanların susturulmasını istese, yaparlar mıydı? Yoksa "Biz ezanınıza karışmıyoruz, siz de lütfen çanımıza karışmayınız" deyip nazikçe azarlar mıydı? Ya da bütün nezaket kaide-lerini bir yana iter, inançlarına müdahale edildiği gerekçesiyle kabaca gerçeği mi haykırırlardı yüzüne? "Burası Rodos ve siz Rodos'tasınız! Çan sesleri kulağınıza hoş gelmiyorsa, Bayezid Hân'a dönersiniz."

Ne kalmaya, ne dönmeye gücü vardı. Sadece emellerinin gün gün öldürüldüğünü, hayallerinin denizin ortasında bir adaya hapsedildiğini biliyordu. Hasretleri yüreğine kilitlenmiş, istekleri zincirlenmiş, "Artık hürsün" denmişti.

“Şövalyeler!” diye inledi karanlığa bakarak, “şövalyeler! Hayallerimin yolunu Bayezid karındaşım kesti, rüyalarımın yolunu günahlarım tıkadı, kudret elini yakalar gibi oldum lâkin Cennetin anahtarını kaybettim. Hürriyet neyime benim! Ruhumun kilidi paslandı, iyilikler giremiyor, duygularım vampirlere emildi, hayal dahi kuramıyorum. Hür olduğumu söylemeyin bana, esir alın! Soylu soysuzlar, asî namertler, hey şövalyeler, beni esir alın! Götürün bir köle pazarına, beni bana satın. Bir kâbusu sürüklemekten yoruldum, günahlarımın nöbetini beklemekten bıktım, şeytanın ruhuma geçirdiği külâh, Ayasofya kubbesinden ağır gelir mizacıma, çatlayan vicdanımdan beynime damlayan kana boğuldum, bir büyük yanlışın ardında düşe kalka koştuktan usandım; ya bir teselli bulun veya öldürün! Korkmayın, kendi cesedimi gözyaşlarımla yıkar, hayallerimin kefenine sarıp hülyalarımın ellerimle gömerim. Ama bundan önce hülyalarımı gömmemi beklemeyin benden. Emellerimi emellerinize düğümleyip Bayezid Hân’ın şahsında dinime, devletime zarar vermemi beklemeyin. Bir amanlı olarak Rodos’ta yaşamaktansa, fermanlı olarak Bayezid karındaşımın amansız gazabına teslim olurum. Rodosluğun oltasına yakalanmaktansa, Bayezid’in pultasına yüreğimi açarım. Beni kullanamayacaksınız!..”

Düşüncelerine şaşarak yataktan çıktı. Işığı açtı. Ölgün aydınlıkta kâbustan kurtulmaya çalıştı. Alnı hâlâ tere banmış, ıslak ıslaktı. Hâlâ rüyanın tesirinden kurtulamamış, kaybettiği anahtar gözlerinin önünden silinmemişti. Ama aydınlıkta her şeyi biraz daha iyimserce görüyor, düşüncelerinde aşırıya kaçtığı kanaati büyüyordu. Şövalyelerin onu bir oyuna âlet edecekleri yolunda bir emare yoktu henüz. Böyle bir emare belirir belirmez, göbeğini elleriyle keser, devletine zarar gelmemesi için gerekirse canına kıyardı. O zaman şövalyelerin elinde sadece bir ceset kalacağından, bir işlerine yaramayacaktı.

Bununla teselli buldu. Sabah namazını kılıp bir süre Kur’ân

okudu. Okudukça huzur duygusu arttı. Güneş doğuyor, sabahın ilk ışıkları perde aralığından odaya sızıp rahledeki Kur'anı okşuyordu. Az sonra Çeşnigirbaşı İlyas Bey girecek, kahvaltıda ne emrettiğini soracak, her zamanki gibi, "Ne olsa fark etmez" cevabını alıp çekilecek ve yeni bir gün daha başlayacaktı.

Kendisine kalsa buralarda fazla eğlenmek istemiyordu. Rodos şövalyeleri onu rahatlatmak için ellerinden geleni yapıyorlardı, ama o rahatı aramıyor, Venedik yoluyla Engürüs'e bir an önce gitme arzusu taşıyordu. Gece imkânız gibi görünen bazı şeyler, ters gelen bazı olaylar, gündüz gözüyle değişiyordu nedense. Çok daha iyimser ve mantıklıydı. Her hâdiseye şüpheyle bakmıyordu. Doğrusu bu ya, şövalyeler de şüphesini çekecek hiçbir şey yapmamışlardı. Yalnız mübalâğalı saygı gösterdiler diye sözlerinde durmayacaklarını düşünmek haksızlık olurdu. Elbette saygı göstereceklerdi. Fatih Sultan Mehmed'in oğlunu ağırlıyorlardı. Rodos gibi küçücük bir ada için bu çok büyük şerefti. Kâfiristana caka satacaklardı. Bütün gayretleri galiba bunun içindi.

Çeşnigirbaşı'nı beklerken, kapı aralığında Frenk Süleyman Beyi fark etti.

"Hayırdır," dedi, "erken davranmışsın."

"Affınıza mağruren Sultanım, bir maruzatım var."

"Hele neymiş, söylensin."

"Sultanım, dün akşam vakti Çalık Dursun buralarda görülmüş."

Biraz düşünüp Çalık Dursun'u hatırlamaya çalıştı. Kamburıyla, gevezelikleriyle ve cüceliğiyle gözlerinin önüne gelince, haline acıyan bir yüz ifadesiyle, "Görülmüşse ille kötüye mi yormak lâzım gelir? Hem belki benzetmişlerdir."

"Hayır benzetme değil. Fark edildiğini anladıkta kaçmaya çalışmış. Lâkin Defterdar Haydar Bey yetişmiş arkasından. Başka çaresi kalmayınca tevile çalışmış."

"Neyi tevile?"

“Burada bulunuş sebebini. Arkamızdan yola çıkıp bir Venedik kadirgasına yüklüce ücret vererek gelmiş güya. Söylediğine göre hasretinize dayanamamış.”

“Olur a, bazıları bizi hâlâ sevmekte, biz de bunun için Rabb-i Rahimimize şükretmekteyiz.”

“Sultanım, Çalık Dursun’un söylediğine inanmak lazımsa, Rodos’a geldiğinizi Bayezid Hân karındaşınız duyunca pek mahzun olmuş. Ellerini çenesine dayayıp, ‘Rodos kâfirine sığınacağına bize gelseydi hakkında daha hayırlı olurdu’ demiş.”

Cem Şehzade dalgın dalgın konuştu:

“Bayezid’i bilirim, yerine göre benim kadar yumuşak yüreklidir. Ama eminim ona sığınsaydım hayatıma son verirdi. Ardımdan da oturup ağlardı.”

Frenk Süleyman sıkıntılıydı. Düşündüklerini söyleyip söylememekte kararsızdı. Bir zaman sustu. Öylece, kapıya sırtı dayalı, durup bekledi.

“Eee...” dedi Şehzade, “başka bir şey var mı?”

Frenk Süleyman birden kararını verip acele ile konuştu:

“Var Sultanım, Çalık Dursun tekin değildir, vaktiyle bazı şüpheli halleri görülmüştür. Etrafınızda dolanmasına ruhsat vermeyin, biz bunu önlemeye çalışacağız. İzniniz olursa tabii.”

Şehzade hiç tereddüt göstermeden sordu:

“Aleyhinde şahitleriniz var mı? Delil gösterebilir misiniz?”

“Yok ama...”

Elini havada sallayarak sözünü kesti:

“Yersiz şüpheler yüzünden bizi sevenleri etrafımızdan uzaklaştırmamız doğru olmaz. Zaten bir avuç insanız. Birbirimize sarılıp ayakta kalabiliriz. Kimseyi incitmenizi istemiyorum. Gurbet acımızı ağırlaştırmayın.”

İtaatten başka çaresi yoktu.

“Emredersiniz, nasıl arzu buyurulursa öyle olur.”

Şehzade acı bir gülümsemeyle dostuna baktı:

“Bırak Süleyman, biz sürgün kardeşiyiz, teb’a bir padişah de-

ğil, kadim kardeşiz; ben hepinize güveniyorum. Şu halimle bana ihanet düşünecek kadar alçalacak insan var mı dünyada?”

Yaklaştı. Elini omuzuna koydu:

“Ferah ol, icap ederse kendimizi koruruz; unuttun mu yoksa biz padişah oğluyuz...”

Yine acı bir gülümseyiş dolandı dudaklarında:

“Ve Padişah sürgünüyüz,” diye devam etti. “Vatandan cüda, anadan, avrattan, evlad ü iyalden uzak, çan seslerini günün ve gecenin bir vaktinde dinlemeye mahkûm...”

Toparlandı:

“Rodos şövalyelerinin niyeti nedir Süleyman? Bana bu lâzım evvelâ, bir haftadır o yemekten bu yemeğe, o toplantıdan bu toplantıya sürüklenip duruyoruz. Kafeste nadide bir kuş gibi teşhir ediliyoruz. Farkında değilmişiz gibi davranmamıza bakma, içimiz kan ağlıyor. Biz bu hallere düşecek adam mıydık Süleyman? Sıkıştırın Rodos Balyosunu, bir an evvel Engürüs yolunu tutmamız icap ediyor. Burası Osmanlı topraklarına çok yakın. Karındaşım Bayezid her an fedailerini üstüne salabilir. Allah vâkıf ki, ölümden korkmuyorum, sizi yaban ellerde bırakmaktan korkuyorum.”

Çeşnigirbaşı İlyas Bey girince sustu. Kahvaltı için ne isterse getirmesini, ama iki kişilik olmasını emretti. Sonra tekrar Süleyman’a döndü:

“Birlikte taam edelim,” dedi, “yek başınıza yemekten bıktık, usandık.”

Sustu. Felek sillesini vurduktaki, zaman bile susardı. Cem Şehzade için zaman hem susmuş, hem durmuştu. Fakat Baş Şövalyenin ne susmaya niyeti vardı, ne durmaya. Cadı kazanını ifritçe bir zevkle kaynatıyordu.

İkinci Bölüm

*Rodos Balyosu, ahbine sadık kalmadı.
"Müselmana verilen söz bâtıldır" deyü döneklik itdi.
Âsitâne'ye iki elçisin gönderdi. Gedik Paşa ve andan
Mesih Paşa ile söyleştiler. Bir sulh muahedesi akd olundu.
Hoca Sadüddin*

GEDİK AHMED PAŞA, ateş oku kadar kızgındı. Delmeye can atarken, ellerini kapamasının altından geçirip arkada bağlamış, arada, sakın sakın oturan Mesih Paşayı gözleriyle yadırgayıp odanın içinde dolanıyordu.

Rodos'tan üç elçinin geldiğini duyduğundan beri kızgınlığını yenemiyordu. Ne küstah şeylerdi. Padişah da her istediklerine baş sallıyordu. Bunun sonu nereye varacaktı? Cem Şehzadeye eskiden duyduğu muhabbetin yarısının yarısı bile kalmamıştı içinde, fakat koskoca Osmanlıların, küçücük Rodoslulara baş eğmesini kabullenemiyor, bir çıkış yolu arıyor, sık sık elini kılıcına götürüyordu.

"Bu düğümü kılıç çözer Paşa kardaş, varıp vurmali Rodos'u, şövalyelere yalvarmaktansa, şövalyeleri yalvartmalı."

Mesih Paşanın kılı kıpırdamıyordu:

“Kılıç kınından çıkarsa ne zaman gireceği belli olmaz Gedik Paşa, tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır denmiştir.”

Gözleri bütün bütün çakırlaşıp kana bulandı. Pencereye yaklaşmışken, birden Mesih Paşaya döndü:

“Saray askerce düşüncelere yabancıdır!” diye gürlledi. “Pa-dışah efendimizi anlamaktayım diyelim, lâkin namlı paşala-rımızın, böyle senin gibi, sus pus, her istenene baş eğmesini içime bir türlü sindirememekteyim. Birazdan Rodoslu herifler gelecek, ruhsat ver, anladıkları dilden konuşayım; bak o za-man nasıl köpekleşip ayaklarımıza kapanacaklar; gör o vakit Cem Şehzadeyi yalvara yakara nasıl teslim edecekler...”

Sözünü bitirmesine kalmadan elçilerin geldiği haber veril-di. Mesih Paşa içeri alınmalarını emrettikten sonra, Gedik Paşaya döndü:

“Padişahımızın emr-ü fermanım unutmayalım. Kılıç yok, sertlik yok...”

Gedik Paşa yine dayanamadı, patladı:

“Mertlik de yok!”

“Her bir şeyin vakti, zamanı var. Zamansız kılıç çekildikte bir de bakmışsın karnına saplanmış. Rodos işi ayazdır ve dahi karmaşıktır.

Rodos Balyosu aynı zamanda Hristiyanlığın bir tarikatı-nın da başı sayılmakla bütün Avrupa’da sözü geçer. Şu sıra ona karşı girişeceğimiz her hareket küffarı varıyla, yoğunla karşı-mıza çıkarır.”

“Yani bir avuç keferenin tehditlerine boyun mu eğeceğiz? Boynum eğileceğine kesilse evlâdır.”

Sözlerinin burasında Rodos elçileri girdi.

Üçünü de şaşılacak derecede birbirine benzeten Gedik Ahmed Paşa, bir an şaşırdı. “Zaten kefereler hep birbirlerine benzer” diye geçirdi içinden. Kıyafetlerinden dolayı mı böy-le görüyor, yoksa gerçekten de benziyorlar mıydı, kestiremi-

yordu. Kıyafetleri hemen hemen birbirinin aynıydı. Dikkatle bakmayan biri ufak tefek farkları kestiremezdi. Hepsisi de çok süslü giyinmişti. Anlaşılan d'Aubusson, servetini Osmanlılara gösterip gözlerini kamaştırmak emelindeydi. Daha doğrusu Osmanlılardan aldığı haracı, onların gözünü boyamakta kullanılıyordu. İzin verilecekti ki, şu elçileri yakalanından tuttuğu gibi zandana kapatacak, donanmayı düzüp Rodos'a yelken basacaktı. Bir izin verilse...

Elçilerin selâmına yakalanmamak, mukabele mecburiyetinde kalmamak için pencereden dışarısını seyretmeye koyuldu. Fakat konuşulanların tek kelimesini kaçırmıyor, her an müdahaleye hazır dinliyordu.

Şövalyeler, Çalık Dursun'la Baş Şövalye arasında yapılan sözlü akdi hatırlattıktan sonra, bunun resmiyete intikal ettirilmesini isteyince, Gedik Paşa parladı:

"Susun! Ne cüretle bizden istekte bulunmak cesaretini gösteriyorsunuz?"

Ya Şehzademizi iade edersiniz veya neticelerini görmek için cenge hazırlanırsınız."

"Ama efendim, biz sadece elçiyiz, elimizden hiçbir şey gelmez."

"O zaman efendinize söyleyiniz, tez Cem Şehzadeyi göndersin, yoksa kendisi bilir."

İş yavaş yavaş sarpa sarıyordu. Her düğümü kılıçla çözmeye alışan sert yapısıyla Gedik Paşa, elçileri ürkütmüştü. Onlar sözlü anlaşmanın sadece yazıya döküleceğini sanıyorlar, başka bazı şeyler de koparabileceklerini umuyorlardı. Baş Şövalye, Osmanlıların fazla yumuşak davranmaları halinde yeni isteklerde bulunmalarını emretmişti. Ama şu hal başka bir haldi. Gedik Paşanın esmerliği karaya dönmüş, gözleri belenmiş, kılcını çekti çekecek bir tavırla önlerine gerilmişti. Gitmekten başka çareleri yoktu.

Çıkmaya hazırlandılar. Mesih Paşa araya girdi. Bir işare-

tiyle elçileri engelledikten sonra, Gedik Paşanın yanına gitti.

“Bak a Paşa,” diye fısıldadı kulağına, “senin söylediğin tedbir son tedbirdir, bizim efendimizden aldığımız emir ise başka bir emirdir. Sen şimdi azıcık çıkasın, tebdil-i hava edesin, biz elçilerle icap edeni yaparız.”

Gedik Paşa ayak sürçtü, cevap vermeye hazırlandı, fakat Mesih Paşanın kararlılığına toslayarak yutkundu. Burada Padişahı Mesih Paşa temsil ediyordu. İrâdesine karşı gelmek padişah fermanına karşı gelmek demekti. Söylene söylene konaktan ayrıldı.

Mesih Paşa döndü, yerine oturdu. Arkadaşının heyecanını hoş görmelerini söyledi.

“Biraz fevridir, lâkin iyi askerdir,” dedi, “duyduklarınızı unutun, görüşmeye memur olan benim. Karşınızda Padişahımızı temsilen bulunuyorum.”

Elçilerin yüz hatları gevşedi. Rahat birer nefes aldılar.

“Bir an her şeyin bittiğini düşündük. Efendimizin maksadı bozukluk değildir. Osmanlılarıyla dostça geçinmek istemektedir. Şehzade misafirimizdir. Rodos’ta dostça muamele görmektedir ve emniyet içinde güzel bir hayatı vardır. Şayet Baş Şövalyemizle adamınız arasında vaki olan görüşmenin esasları kâğıda dökülüp karşılıklı mühürlenirse, aramızda hiç bir mesele kalmayacaktır.”

Gedik Paşanın tavrını gördükten sonra, başka şartlar ileri sürmemenin daha faydalı olacağına karar vermiş, Çalık Durun’un vaktiyle verdiği taahhütlerle yetinmek zorunda kalmışlardı.

Mesih Paşa bunların ne olduğunu biliyordu. Zaten Padişah da rızasını bildirmişti. Öyleyse mevzuu uzatmanın âlemi yoktu.

Kâtibini çağırttı. Rodos’a, Cem Sultan’ın serbest bırakılmasına mukabil verilecek tavizleri tek tek yazdırdı. İki metin haline getirilip karşılıklı mühürlendi. Mesih Paşa şerbet em-

retti. Şerbetler içilirken, kendini tutamayarak, biraz da küçümser bir tavırla elçilere sordu:

“Siz Hristiyanlığın bir kolunu temsil ediyorsunuz. Yani dindarsınız. Buna rağmen aynı mevzuda iki ayrı taahhüde gidiyorsunuz. Bir yandan Şehzadeye istediği yere gidebileceğini söylüyorsunuz, bir yandan bize onu salmamak hususunda taahhütte bulunuyorsunuz. Acaba dininiz ikiyüzlülüğü mubah mı kılmıştır?”

Böyle bir sual karşısında kalmak elçilerin canını sıkıyordu. Şuruplarını içmeyi bile unutmuş, bakışıyorlardı. Mesih Paşa ise elindeki şurup kâsesini evire çevire cevap bekliyor, beklerken dudaklarından müstehzi tebessümü eksik etmiyordu.

Neden sonra elçilerin reisi sessizliğe düştü:

“Efendim, maalesef kilise her derde deva olmuyor. Yaptıklarımız Hristiyanlık adına olduğu için İsa efendimiz bizi bağışlıyor. Peki ya siz, eski padişahınızın oğlunu niçin ölmekle kaçmak şıkkı arasında çaresiz bırakıyorsunuz? Acaba dininiz buna ne diyor?”

Karşı taarruzla Mesih Paşayı bocalatacağını düşünmüş, soruya muhatap olduğunda düştüğü derin sıkıntıdan kurtulmuştu. Diğer iki elçi de iyiden iyiye rahatlamıştı. Takdirle reislerine bakıyor, bakışlarıyla, “İyi söyledin” diyorlardı.

Mesih Paşa kâsedeki şurubu sonuna kadar içtikten sonra elinin tersiyle bıyıklarını sıvazladı.

“Baka Çelebi,” dedi, “bir gövdede iki baş olmaz. Devletin selâmeti için başlardan birinin feda edilmesi iktiza eyler. Koskoca Çingiz mülkü evlâtlar arasında taksim edildikten kısa müddet sonra zeval buldu. Timur mülkü de öyle. Biz Osmanlı mülkünü birkaç şehzadenin hayatı pahasına da olsa korumak emelindeyiz. Allah göstermesin Osmanlı zeval bulursa, İslâmın bayraktarı kalmaz. Böyle olmağülen, Padişah efendimiz, Şehzade efendimize kıymak düşünmezdi. Mısır’da ikâmet etmesi şartıyla bütün masarifini hazine-i hassadan karşılaya-

çağını bildirmişti. Lâkin Cem Şehzade bazı oyunbazların kapısına tutuldu. Kaderin hükmü demekten başka çare yok.”

İçerde sohbet koyulaştıkça, dışarda Gedik Paşanın sıkıntısı koyulaşıyor, elleri arkasında, canı burnunda dolanırken, oda-ya giren İskender Paşaya dert dökmeye başlıyordu:

“Bu iş Mesih Paşanın boyunu aşar Paşa kardaş, yumuşak başlılığıyla heriflere bizi rezil edecek.

Rodoslunun hile ipini kesmeye kılıç gerektir, lâkin tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır diye tutturmakta. Rodos yılanı tatlı dili ne bilsin Paşa kardaş? Yelken basıp adaya asker yığdığın an, itleşir de ayaklarını yalamaya başlar; ki o vakit söylersin söyleyeceğini, istersin isteyeceğini. Bunu yapabilecek kuvvet-teyiz.”

İskender Paşa, garipseyip baktı Gedik Paşaya, baktı baktı da neden bahsettiğini kestirdi. Yüzünün keskin hatlarında derin bir tedirginlik yakaladı, ötesini de öğrenmek isteğiyle kurcaladı:

“Hayrolsun, Osmanlı mülkü Rodos kâfirine satılmış gibi bir hâlin var Paşa kardaş, Mesih Paşa yumuşakcadır, amma yumuşak atın çiftesi pek olur denmiştir, sen yüreğini ferah tutasın...”

Gedik Paşanın yüzündeki keskinlik, kılıç yarası kadar derinleşti, kaşları gözlerinin üstüne düştü, öfkeden ısıklıyan bir sesle:

“Sen askersin Paşa kardaş,” dedi, “halimden anlarsan sen anlarsın. Rodos kâfiri avucuna komakta Padişahı, Cem Şehzadeyi salarım deyü korku salmakta yüreğine. Rahatlamak için ne yapmalı dendidikte, el kılıca atılmalı fikri kimsenin aklına gelmemekte; oysa korkunun mânâsı n’ola, Cem Şehzade burada iken ne yapabilmiştir de, şimdi bırakılsa ne yapacaktır? Ben böyle padişahlıktan anlamazam! Hele Cennetmekândan sonra böylesini hiç çekemezem...”

İskender Paşa ürküp bir adım çekildi. Arkasına duvar ge-

lince, ihtiyatsızlığın hışmına uğramamak için daha da çekilecekti. Gözleri bulandı, yüreği değirmen taşma düşüp ufalandı, ürküntüyle bakınaraktan:

“Söylememiş ol,” dedi, “ben de duymamış olayım. Padişaha acziyet izafe edilmez, hatası yüzüne söylene yeri de, ardında söylenmez. Dile düşer ki, ümmetin itimadı sarsılır, kargaşalık çıkar. Biz kul kısmıyız, verilen emri yerine getirmeden sorar soruşturur, sorulduktaki fikrimizi dahi beyan eyeriz. Lâkin bir kere irade çıktı mı boynumuz kıldan incedir. Gözümüz kapalı, emre koşarız. Töre bu olmayaydı, küffar krallığında olageldiği gibi kimin eli kimin gırtlığında kalırdı. Ben bunu bilir, bunu söylerim.”

“Anlamıyorsunuz,” derken yumruklarını sıkı Gedik Paşa, “asker olmağın sen dahi beni anlamazsan başka kim anlar? Padişahımız yek başına kalsa, Şeyhülislâmiyle kalsa, müftüsüyle kalsa yolun eğrisini görür, görüp sakınaraktan doğrusunu bulur da yürürdü.

Lâkin etrafı bir çevrilmiş ki, deme gitsin. Herkes akıldâne kesilip Padişaha akıl satma yarışında. Bazı paşalar rahatları bozular korkusuyla kılıç sözü, muharebe sözü etmemekte, edeni de yanlarına yaklaştırmamaktalar. Hepsinden bıktım. Bir sefer işi çıksa da hiç değilse kendimi kurtarsam, şu kahrolası pısrıklıktan.”

İskender Paşanın düşünceleri korku hissine sarınıp bulandı. Allah göstermesin, şu söylenenler Padişahın kulağına bir giderse, Gedik Paşanın boynu vurulur, kılıcın ucu belki kendisine bile dokunurdu. Hele Padişahın etrafı için sarfettiği sözleri paşalar duyacak olsa, Sadrazam işitecek olsa, küplere birerler, Gedik Paşa hâin oldu diyerekten iğvalar verip, Padişah, öldürtmek istemese dahi ne yapar eder, öldürtürlerdi. Nereden de gelmişti bu konağa? Mesih Paşa ile görüşmeyi murad etmişken, şu kızgın askerle nereden de karşılaşmıştı. Adamın gırtlığında yedi düğüm değil ya, tek düğüm olsa yoktu. İçin-

den ne gelirse gülle midir, ok mudur, mızrak mıdır düşünmeden savuruyordu. Öteden beri dobra birisi olduğunu bilmekteydi de, bu kadarı biraz, ne birazı, bir hayli fazlaydı. Üstelik de alacalı kızgınlığın çetrefil ağzına bağdaş kurmuş, kendini bir tamam koyverip aklını kafasının bir kulaç yükseğine asmıştı. Aklı kafasında olsa, ağzından çıkan kulağına girse, hiç böyle konuşur muydu? Padişah aleyhine söz söylemek, çevresini beğenmemek Gedik Paşanın ne haddineydi? Cem Şehzade tarafgirliği mi devam ediyordu, yoksa Padişahın şehzadelikinden kalma kırgınlığı mı hortlamıştı?

Hiçbir şey söylemeden, konağa geliş sebebini de unutarak hemen çıktı. Uyuklayan arabacısını sert bir emirle silkeledi.

“Saraya,” dedi, “hızlı sür!”

Oyalanmak için yol boyunu seyre koyuldu...

Esnaftan bazıları dükkânlarının önünde abdest alıyordu. Dünya metana kapılıp ikindi namazını geciktirmişlerdi. Yakında bir büyük cami olsaydı, şöyle çiftler şerefeli, çift minareli, şöyle şadırvanıyla, revaklarıyla mükemmeli anlatan; çifte şerefelerden çifteleme ezanlar yükseldikte esnaf huzura durup “aziz Allah” çekmeli, kollarını sıvaya sıvaya carinin yolunu tutmalıydı. Kudreti yetseydi, hiç düşünmez, hafızasında kubelenen mabedi şu koca meydanın üstüne konduruverirdi. Ne çare, ancak geçiniyordu. Belki bir gün eline büyük miktarda para geçerdi de...”Daha gelmedik mi arabacı?”

“Az kaldı Paşa hazretleri.”

Bostanpazarında bir kısım esnaf sergisini topluyordu. Sahnı-seman müderrislerinden biri talebeleri arkasına takmış, ilâhî söyleterek yürütüyordu. “Cennetmekândan Hak Teâlâ razı olsun ki, Sahn-ı Seman medreselerini kurdu; Kostantiniye asitane olmağilen kalmadı, dünyanın ilim irfan merkezi haline geldi. Hay yeri Cennet olası Muhammed Hânım! Senin padişahlığın bir başka türlü padişahlıktı. Kılıç ile kalemin, adaletle kuvvetin şöylesine imtizacına dünya âlem bir başka

yerde daha şahit olmamıştır. Mekânı Cennet-i âlâ olası Muhammed Hânım!”

Camiini de öyle güzel bir yere yaptırmıştı ki, mübarek bütün şehri her ezanda kucaklıyordu. Bizans keferesinin Forum Tari dediği şu meydana da böylesi kurulmalıydı ki, Sultan Muhammed Camiinde ezan bittikte burada başlamalıydı, bu bittikte Ayasofya Camiinde... Kendi serveri yetmezdi ya, bu işe Padişah hazretleri ne buyururdu acaba?

Heyecanlandı birden. Böyle meydana da paşa camii değil, selâtin camii lâzımdı. Hem Padişahın şanına şan katardı, hem de esnafa cemaatle namaz kılma sevabı kazandırır. İlk fırsatta fikrini Padişaha açmalıydı.

Divan yolunu inerken, akşam ezanı veriliyordu. Günün geceye döndüğü bir vakitte Padişahla görüşmek münasip düşmezdi. İyisi mi akşam namazını Ayasofya Camiinde kılıp ko-nağına dönmeliydi.

“Ayasofya Camiine,” diye emretti arabacıya, “cemaate yetiştir bizi...”

Fakat köşeden bir muhafız alayı çıkınca, arabacı, arabayı kenara çekmek zorunda kaldı.

“Efendim, alay geliyor, nâcâr bekleyeceğiz.”

Başını pencereden uzatıp baktı. Sadrazam İshak Paşanın alayını tanıdı. “Savulun” borucuları en öndeydi, ama borularını öttürmüyorlardı. İki kol nekkârenin ortasında koca davuluyla davulcubaşı, atlıydı. Arabanın iki yanında yine iki koldan yeniçeriler, sipahiler, azepler ve zülüflü baltacılar altışar kişi yürüyordu. Yüzünü buruşturuyordu. Akşamın bu vaktinde böyle gösterişli alayla nereye gidiyordu acaba? Neyse, üstüne vazife değildi. Sadece Sadrazamın tantanasını yadırgıyordu. İki muhafızla da pekâlâ işini görebilirdi. Hatta muhafıza bile ihtiyaç yoktu. Cennetmekânın vefatı demlerinde yeniçeri ufaktan serkeşliğe bulaşmıştı ya, şimdilerde herşey yolundaydı. Dersaadet’te kurtla kuzu yürüyordu. Ama

Sadrazam hazretleri, eve giderken bile koskoca alayı ve tantanalı arabayı kullanıyordu. Galiba ömrü uzun olası İshak Paşa Sadrazam gösterişe meraklıydı. "Tövbe" çekti içinden, böyle düşünmesiyle, "belki de sadrazamlığın muktezasıdır; öyle ya, dost var, düşman var, koskoca Osmanlı mülkünün koskoca Sadrazamı, yayan yapıldak şehirde dolaşacak değil ya..."

Alay ağır ağır geçip gidince, İskender Paşanın arabası yoluna devam etti:

"Gedik Paşa, aceleciliğine gelip Padişaha dert açmasa bari zaten Hünkâr'ın başında yeterince dert var. Lâkin Gedik Paşanın söyledikleri de hayra alâmet sayılmaz. İyidir, hoştur, ama biraz fevrîcedir, zaptedilmesi zordur."

Vakti geldikte, hele de Gedik Paşa bugün söylediklerinde direnirse, duyduklarını olduğu gibi Padişaha anlatmak boyununun borcu olurdu. Ateş duman üstü iken söndürülürse yangının önü kestirmeden alınabilirdi.

Ayasofya Camiinin avlusundaki fenerleri yakan yaşlıca hizmetli, Paşanın arabasını görüp temenna etti. Paşa hızla aşağı atladı ve camiye daldı. Sadrazamın alayını beklerken, cemaatı kaçırmıştı. Bir köşede namaza durdu. Kafasındaki bütün düşünceleri tekbirle birlikte kulak ardı edip namazın hazzına varmayı denedi ya, inadına başına üşüştüler. Gedik Paşanın sözleri hele, yakasını bir türlü bırakmadı. Bu işi derinlemesine bir daha düşünmesi gerekecekti. Duyduklarının ağırlığı altında vicdanı eziliyordu. Bir yanda devlete ve Padişaha sadakat duygusu, bir yanda Gedik Paşa ile olan dostluğu çatışıyordu. Duyduklarını duymazdan gelip yutkunmayla geçiştirirse, sadakati yaralanacaktı, tutup söylerse arkadaşının zarar görme ihtimali vardı. Sonunda bir başka çare buldu. Dua edip kalkmak üzereyken, birden aklına geldi. Gedik Paşa ile konuşur, Padişah emrinden dışarı adım atmayacağına dair söz üstüne söz alırdı. Gedik Paşa sözünü sakınmaz olduğundan, o zaman bugün söylediklerinin kızgınlıktan gelen fevrîlik olduğu an-

laşılırdı. Kızgınlık anında söylenmiş birkaç bozuk cümlenin Padişaha duyurulması iktiza etmezdi. Yok, fikrinde ısrar eder, dediğim dedik diye diretirse, tedbir vacip olurdu.

Arabasında evine yollanırken, biraz daha rahattı.

Ellerinde fenerle yatsıya gidenlerin selâmına gülerek mukabele etti.

Üçüncü Bölüm

*Çü fırsat bulmayub Mısır özleyüb Rodos'a varıldı
Garazla yazmağın Balyos kitâ-î dîlfirib ancak
Belâya mübtelâ olduk Rodos 'un hilesin anma
Bu derde çare bulmaz isevi 'den bin tabib ancak*

Cem Sultan

"... VALİDE. BURADA BİZE misafir dirler, emma safirini gündülerine alakoyup görünmez zincirleri bize münasip bulurlar. Ben dahi şaşmadayım. Bir seslensem bin şövalye hizmetime koşmakta, dolaşmaya çıksam, güya korumak maksadıyla, arımdan gelmekte. Emma Rodos'tan gitmek istediğimi ne zaman söylesem bini birden önüme dikilmekte. Vakti zamanı değilmiş. Ortalık karışıkmiş. Vakti zamanı geldikte Engürüs canibine götürüp asker ve mühimmat vererek tahtımı kurtarmama yardımcı olacaklarmış. Artık inanmıyorum. Beni altın yumurtlayan tavuk gibi görüyorlar. Benim bahanemle karındaşımdan altın sızdırdıklarını zannediyorum. Derya ortasında bir adada değil de, bir kâbusun içinde yaşıyorum.

Görünürde hiçbir şeyim noksan değil. Yine de büyük bir noksanlığın farkındayım. Kendimi serbest sayıyorum. Bu his uykularımı dahi kaçırıyor. Ziyafetler beni avutmuyor. Geçen gün Rodos Balyosunun ziyafetinde şarap içmem teklif edildi. Şiddet ve hiddetle reddettim. Müslüman olduğumu bağırarak hatırlattım. Değil şarap içmek, şarap içilen sofrada taam etmeyeceğimi haykırdım. Balyos özür diledi. Şarap kupalarını sofradan kaldırttı. O anki davranışımından nasıl memnun olduğumu anlatamam. Tuhaf bir zevk duydum. Her şeyimin alındığı bir sırada, inançlarımı korumuş olmaktan teselli buldum galiba. Hiç değilse dinim bana kaldı. Sonra düşündüm. Dinimin sair evamirine de böyle titizlikle uyuyor muydum? Ruhumu bir tedirginlik sardı. Şükrolsun namazımda, orucumdayım. İbadetlerimi bir gün aksatmadım. Velâkin bunlar boynumun borcudur. Canının diyetidir. Başkaca ne yapmışım? Rodos eline kendimi teslim eylemek suretiyle İslama zarar vermiyor muyum? Bu düşünce kalan huzurumu da sildi, süpürdü. Gecenin bir vakti Frenk Süleyman'ı çağırttım. Bilirsin sözünü sakınmaz yiğit bir âdemdir. Duygularımı açtım. "Bütün bunlar ne için?" diye de sordum! Bir zaman düşünüp sustu. Galiba o bile işin altından kalkamadı. Cevap ararken büzülüp, âdeti kendinden kaçmaya çalıştığını sezdim. Bunu iyi bilirim valide, çünkü ömrüm kendimden kaçmakla geçer. Neticede 'Bütün bunlar taht için' dedi, 'karındaşımdan taht alacağın var.' O zaman sordum tekrar Frenk Süleyman'a, dedim ki, 'Teb'amın benden bir alacağı yok mu? Onu koruyup kollamak davasıyla çıktığımız yolun sonunda ona en büyük fenalıkları yaptık, hattâ mülkü bölüşmek gibi şer'i bir teklifi dahi ettik, sonra diyar-ı küfre gelip İslâm aleyhine bizi kullanmalarına göz yumduk. Valide bu azim günahlarla Allah katına çıkmak istemiyorum. Ben ki mevtten korkmamayı, eceli güler yüzle karşılamayı bebekliğimde öğrenmişim, şimdi korkuyorum. Günahlarımın ahirete gitmek ihtimali ruhumu azaba bo-

ğuyor. Artık ölümden de kaçıyorum. Dertlerimle seni üzdüm-se affet. Birisiyle bunları paylaşmazsam boğulabilirim valide. Gerçi otuz kadar adamım yanımda, ama beni insanüstü bir mahlûk gibi gördüklerinden, zaafılarımı fark edemiyorlar. Ben de görmek istedikleri gibi görünmek için gerçekten insanüstü bir gayret harcıyorum. Bu da kırık kalbimin yükünü ağırlaştırıyor. Zaten ömrüm boyunca kendi hayatımı değil, başkalarının istediği hayatı yaşadım. Hiç değilse Mısır'a gelmeme izin verseler, sizleri görsem, yavrumu kucaklasam, evdeşimle dertleşsem, biraz olsun hafifleyebilirdim. Tac ü taht Bayezid karındaşıma olsun, bana siz yeterdiniz. Bu bapta Rodos Balyosunun ağzını aradım ya, yolların tehlikesinden bahisle mevzuu çabucak kapadı. Burdan ayrılmamı istemiyorlar. Yine de bazı sıkıntıları olduğunu öğrendim. Gedik Paşanın Rodos'u vurması ihtimalinden konuşurlarken, bir adamını duymuş. Gedik Paşa, karındaşıma baş mı dikti bilmezem. Bu sebeple bir yerlere nakledilmem mümkün. Ancak bu yerin Müslüman mülkü olmayacağından eminim. Gelmekle hayatımın en büyük hatasını işlediğim belli artık. Amma dönüş ne zaman, belli değil. Belki hiçbir zaman kavuşamayacağız. Gurbet elde ölüp gideceğim. Zevcem ve yavrularım sana Allah emaneti olsun valide, kendinle bile onları da sakın. Bilirim muradın bizi padişah olarak tahtta görmektir. Baht gülmedikte taht gelmiyor valide, kadere rızadan başka çaremiz yok. Cümlelerinizi Hüdayı Lemyezele emanet eyliyorum. Dualarından ırağ etme..."

Annesine yazdığı mektupla birlikte kendisi de bitti. Son bir gayretle mühürledi, ama kovağa koyacak gücü bulamadı. Ya tağına uzandı. Yumdu gözlerini sıkı sıkıya. Kendinde kendini gördü.

"Valide dünyanın en kuvvetli insanı kimdir?"

"Babandır aslanım."

"Babam mevt oldukta kuvveti de mevt olur mu?"

"Sana geçer aslanım, dünyanın en kuvvetlisi sen olursun."

Ama dünya ters mi dönmüştü ne, babasının gücü Bayezid'e geçmişti. Kendisi ise şahsi gücünden bile mahrum haldeydi. Birkaç satır yazmakla yorulan insandan kime ne hayır gelirdi? Kendini iyice kapıp koyvermiş, hâdiselerin akışına kap-tırmıştı. Eskiden gidişi değiştirmek için direnir, ezilmemeye uğraşırdı ya, artık bunu da yapamıyordu. Hayattan hiçbir şey beklemeyenlerin bezginliğindeydi. İztıraplarıyla dost olmuş, dertlerini benimsemişti. Acıların ırmağına düşen san son-bahar yaprağı gibiydi. Taşlara çarparak sürükleniyor, anafor-larda dolanıyor, girdaplarda yıpranıyordu. İrâdesinin dizgini kopmuş, emeli elemin kuyusunda solmuş, yollar birbirini ke-sip yolunu şaşırtmıştı. Her gün bir başka ümidini gömüyor, ümitlerinin kabristanında açan gülsüz dikenlikte yaşıyordu. Dikenler ruhuna batıp kanatıyordu. Çoktandır tadını unuttu-ğu hayatın artık acısını dahi duymaz olmuştu. Şairliğin zırhı olmasa bütün hisleri körelecek, duygusuz, düşüncesiz bir öm-rü mezara kadar sürükleyecekti.

Yatağa uzanmasıyla kavuğu düşmüş, eğilip almaya üşen-diğinden elini başının üstüne koymuştu. Parmaklarını saçla-rının arasına soktu. Farkında olmadan saçlarını yolmaya baş-ladı. Bir ağrı hissedince elini çekti. Avucu kapalıydı. Ağır ağır açtı. Avucunda bir tutam saç vardı. Aralarında beyaz kılların mevcudiyetini ilk o zaman fark etti. Hayretler içinde mırıl-dandı:

“Gençliğin yüzünü görmeden ihtiyarlamışız.”

Oysa henüz yirmibeşine girmemişti. Ama Rodos'ta gün-ler yıl kadar uzuyordu. Buraya geldi geleli yüzlerce sene ya-şamış kadar yorgundu. Zaman zaman nefesi kesiliyor, temiz hava almak ihtiyacıyla sahil boyunca yürüyüşlere çıkıyordu. Fakat içine çektiği hava onu rahatlatmıyor, aksine nefesini daha beter tıkıyordu. O zaman Rodos'un havasını değil, ken-di ülkesinin havasını istediğini anlıyordu. Hasret şavkı atmış gözlerini hayal meyal seçilen karşı kıyılara çevirip uzun uzun

bakıyordu. Bakışlarıyla karşı kıyıları sarmalıyor, hayali denize köprü oluyor, hayalinin köprüsünden karşıya geçip rahat bir soluk alıyor, azıcık huzur buluyordu. Toprağı bu kadar yakınken, toprağından ne kadar uzaktı. İcabında denizi yüzerek bile geçerci, ama şövalyeleri aşabilir miydi? Ah şövalyeler! Duygularını öldürseler, hatta kendisini öldürseler bile sevgisini öldüremeyeceklerdi. Bir gün kalbi toprağının sevdalısı olarak duracaktı.

Düşündükleriyle yaptıkları arasındaki fark onu ürküttü. Neden hep böyle oluyordu sanki niye düşünceleriyle hareketlerini barıştıramamıştı bir türlü? Vatanının dâima iyiliğini istemiş, insanlara sevgiyle kucak açmıştı; fakat vatanına kılıç çekmiş, insanların ölmesine sebebiyet vermişti. Herşey çok daha güzel olamaz mıydı? Yaltırık Bekir denilen saf karakulak vaktinde Konya'ya gelseydi, babasının ölüm haberini vaktinde verseydi, hızla yola koyulup vaktinde Dersaadet'e ulaşsaydı ve babasının mirasına sahip çıksaydı... Lâkin o zaman da Bayezid kardeşi üzerine gelir, şimdi kendisinin yaptıklarını o zaman belki Bayezid yapardı. Tek yolu bu muydu acaba, barışık yaşamaları imkânsız mıydı? Ya mülkü bölüşmeleri?

Hayır! Bölüşmek, bölünmek demekti, bölünmek ise güçsüzlük. Osmanlı takattan düştüğü an Balkanlardaki leş kargaları dâhil, bütün Avrupa başına üşüşür, tarihten silmeye gelirdi. Bunu kaç kere denemişler de, ancak Osmanlının gücünde eriyip çaresizlikle geri dönmüşlerdi.

Düşüncelerinin burasına kapı tıkırtıları gömülünce doğruldu. Haliya yuvarlanan kavuğunu başına giydi. Kapıya doğru seslendi:

"Kim var?"

"Ben Defterdar köleniz," dedi Haydar Beyin sesi, "Süleyman Beyle bileyiz, destur var mı?"

"İçeri gelin."

Sesinde çocuksu bir sevincin ılıklığı vardı. Eskiden oldu-

ğu gibi kapı tıkırtılarında bir müjdenin akislerini aramıyordu, ama değişik bir şey duyma ihtiyacı yine de kendini belli ediyor, kapının her çalınmasında ümitlerinin mezaristanı küçük bir yıldız böceğine kavuşuyordu. Azıcık da olsa ışığa muhtaçtı. Yoksa içindeki karanlığa hepten teslim olacaktı. Bu da canlı canlı toprağa girmekten farksızdı.

Haydar Beyin mütebessim çehresine şaştı. Rodos'a geldiklerinden beri onu ilk defa aydınlık yüzüyle görüyordu. Gülmsemeyi öylesine unutmuştu ki, bir gün dayanamamış, gülme hissini memlekette bırakıp bırakmadığını sormuştu. O da buruk bir cevap vermişti: "Rodos'a cesedimi sürüdüm Beyim, hislerim karşı kıyıda kaldı."

Böyleyken şimdi tebessüm etmesi nedendi?

"Hayrolsun benim defterdarım," dedi, "sen gülme bilir miydin?"

Defterdar Haydar Bey, yanı başında duran Frenk Süleyman'ı işmarlayıp konuştu:

"O anlatsın Beyim."

Cem Şehzade, Süleyman'a döndü:

"Tükenen merakımızı dirilttin bre Süleyman, yıkık ümitlerimiz canlanmadan söyle ne olmaktadır?"

Heyecanlanmıştı. Oysa şu sıralar kıyamet kopsa kılının kıpırdamayacağını zannederdi. Yine düşündükleriyle yaptıkları çelişiyordu. Duygularını bile yerli yerine oturtamıyor, derinden bir alaboranın tesirinde, ne zaman nasıl davranacağını kestiremiyordu. Oturmayı unutmuş, o oturmayınca diğerleri de ayakta kalmışlardı. Şehzadenin heyecanlanıp çocuklaşması, Frenk Süleyman'ı yaralamıştı. Herşey tersine bile dönse, o, Şehzadesini ayakta, dimdik ve iradesine sınımsız sahip görmek istiyordu. Ama biraz hak vermiyor değildi. Kısa zaman içinde başına gelenler kimin başına gelse tökezletir, hatta devirirdi. Çok şükür Şehzade devrilmemişti. Hâlâ emredebiliyor, kendisine her hususta bilgi verilmesini istiyordu. Bir gün bunları da

boşlar, olup bitenlere sırtını döner, umursamaz olursa, hemen o gün durumunu gözden geçirir, Şehzadenin yanında kalmakla gitmek arasında bir karara varırdı. Şehzadeye hizmet etmeyi de şeref sayıyordu, ama asıl istediği Şehzadenin arkasında, Şehzadenin yanında memleketine hizmet etmektir. Bunun hiçbir zaman gerçekleşmeyeceği kanaatine gelirse, hizmetin başka yollarını aramaya başlardı.

“Beyim,” dedi, “Yaltırık Bekir’i bildin mi?”

“Bildik,” derken düşünüyordu.

“Burada şimdi, size mülaki olmaya geldi, yanında da iki arkadaşı var.”

Yaltırık Bekir’i hafızasından söküp çıkardı Cem Şehzade, çıkarıp gözlerinin önünde canlandırdı.

“Şu karakulaklığı maskara eden Bekir’i demektesin...”

Dudaklarında gülümseme bile sayılmayacak bir kıvrım belirdi.

“Kaderin hükmü ya, ne zaman Padişahlığı kaybetmemizin sebeplerini düşünsek, şu toyca karakulak yolumuza çıkar. Lâkin yüreği sevgi doludur, bilirim. İstersek canını verir. Nasıl gelmiş peki, bir haber getirmiş mi?”

“Beyim, pazar alış verişindeydim öğle vakti. Bir şövalyenin sinsice yanıma sokulmasına işkillendim. Nereye gittimse gelmekte baktım, kan beynime sıçradı. İnsan bu kadar da açıktan takip edilmez ki dedim içimden, her işin yolu, yordamı vardır. Öfkeme gem vuramadığımdan yakasına sarılmak üzere döndüm ki, ne göreyim? Bekir’le yüz yüzeyiz. Bir küçük yelkenliyle yola çıkmışlar, fakat Rodos’a az mesafe kala görülmüşler. Yelkenli batırılmış, bereket versin bu ihtimali de hesaplayıp arkalarına bir kayık bağlamış olduklarından hemen kayığın ipini kesmişler, kendilerini suya atmışlar. Sonra sessizce kayığa yüzüp karanlıktan bilistifade Rodos’u tutmuşlar. Şimdi ormanda meşe kütüklerinin nemlenmesi için açılan mağaralardan birinde barınıyorlarmış.”

Şehzade çöktü.

“Hele oturun şöyle, rahat olun. Bu geliş biraz akla muhal bir geliş. Topa tutuluyorlar, ama kendilerine bir şey olmuyor. Kırk yıllık denizci gibi peşlerinde bir de sandal sürüklüyorlar. Bu akıllar uzun akıllar ki, bildiğim saf karakulağın işine benemez. Bir öğretene olmasın.”

Şüphe düğümü yüreğine dolanmış, sıkıyordu. Frenk Süleyman acı yuttu, genzi yandı, öksürdü. Hay gidi Cem Şehzade! Bir zamanlar herkese çabucak güvenirken, şimdi herkesten şüphelenir olmuştu. İhanete uğraya uğraya değişmişti zahir.

“Şehzadem, Sultanım, Yaltırık Bekir’i tanırım. Bayezid Hân karındaşınıza casusluğa soyunacaklardan değildir. Size sadıktır. Kefiliyim.”

“Yanındakiler? İki kişi var demiştin...”

“Onlara da Bekir kefil olmaktadır. İkisi kardeştir. Zaten Bekir’in anlattığına göre fermanlı olmuşlar. Padişahın idam fermanından kaçmışlar.”

Bekir’den duyup öğrendiklerini birkaç dakikaya sığdırdı. Rodos Başşövalyesinin, Karamanoğlu’nun oyunları sadece birkaç dakikaya sığdı. Frenk Süleyman sustuğunda, Cem Şehzade ağlamaklıydı.

“Kötü sarmaya düştüğümüzü bilirdik, lâkin bu kadarını hayal dahi edemezdik. Demek Karamanoğlu da ihanet üzre imiş?”

“Belî Sultanım, zaten siz memleketten ayrılır ayrılmaz Padişaha dehalet etmiş.”

“Biz ayrılır ayrılmaz demek?”

Sustu. Bir zaman bekledi. Ne düşündüyse düşündü, hızla kaldırdı başını, soracağı sorunun cevabını yüzünden okumak istercesine, gözlerini Frenk Süleyman’a mıhladı:

“Ya bizi arayan soran var mıymış? Asker içre, teb’a içre bizi anan kalmış mı? Cennetmekân Sultan Muhammed Hânın üç oğlu var idi, biri mevt idi, ikisi Bayezid ile Cem idi, Bayezid

tahtta, lâkin ya da Cem Şehzade nerede diye meraklanan bir Allah'ın kulu çıkmış mı?"

Frenk Süleyman, Defterdar Haydar'a baktı. Haydar Bey dizlerinin üstüne koyduğu ellerine dalgındı. Gözlerini kaçır-mak için ellerine sığınmıştı. Ondan hayır çıkmayınca, Şehza-deye döndü:

"Sormayı akıl etmedim Beyim, bağışla." Cem Şehzade ku-ru bir gülümsemeyle başını yana eğdi: "Akıl ederdin de, alaca-ğın cevabı duymaya cesaret edemedin Süleyman, gözden ırağ olan gönülden de ırağ olur denmiştir. Hem Bayezid karında-şımız adaletle hükmediyor, teb'asını memnun bırakıyorsa, bi-zim padişahlık dâvamız temelden fasit olur. Ahali haline yanık olaydı, arardı bizi. Aramıyorsa memnun sayılır. Kimi kimden kurtarmaya gitmeli? Pişmiş aşı su karıştırmak, berrak havayı bulandırmak neyimize? Bayezid karındaşımıza, belli ki, haksız-lık eyleriz. Kudüs'e gitmemizi defaten istemiş, lâkin haber bize ulaşmasın diye yüz çeşit tuzak kurulmuş, biz de bunlara düş-müşüz. İmdi hatamızı kabullenip faziletimizi tescil ettirmeye kalksak, kimseyi inandıramayız. Hatayı gördükten sonra ısrar edecek kadar gözü kara olmadığımıza göre bu işin yolu tektir.

Mısır'a gidip çoluk çocuğumuzla kalan ömrümüzü ta-mamlamak. Muradımız budur.

Rodos Balyosunun ağzını bu yolda yoklayın bakalım, rıza gösterir mi?"

Kızgın ve kırgın bir soluklanmayla sözlerini bitirdi:

"Hiç sanmıyorum ya..."

Dünya bütün mihnetini, meşakkatini almış, gelmiş, Frenk Süleyman'ın sırtına çökmüştü. Can sıkıntısıyla kapamasının düğmelerine el attı. Ayıp olduğunu bile bile ensesini kaşdı. Cem Şehzadenin sözleriyle yarılan yüreği pıhtı tutmuyor, kan beynine boşalıyordu. Yüzünü ateş basmış, beyni fokurdamaya başlamıştı. Konuşsa ateş dökeceğinden korkuyor ve susuyordu. Gözlerinin önündeki herşey bulanmıştı. Sanki cin tutağı batac-

lığının yapışkan sisi bastırmıştı odayı, cılk çamur içinde herkes kendi kaderine yürüyordu. Sis in ortasında geri geri, Anadolu'ya girmiş, ama hiç fark etmemişti. Sis in yoğunluğunda net bir çehre belirdi. Aksakalıyla, çökük, ama pembe yanaklarıyla, gülen yeşil gözleriyle ve kucağındaki kedisiyle Miyav Dedeyi tanıdı. Sokak kedilerini toplar, mahallenin bir bucağında bulunan küçük kulübesine götürüp yedirir, içirir, hasta ise tedavi ederdi. Evinde olmadığı zamanlar ona kayalıklarda rastlamak mümkündü. Kedilerine ilâç yapmak için ot toplamaya çıkardı sık sık. Tuhaf bir ihtiyardı. Kimisine göre deli, kimisine göre veli. Ama müşfik, dost yüzlü, yardım sever. Kedilere olan düşkünlüğü yüzünden çocuklar ona "Miyav Dede" derlerdi. Bazen arkasına takılır, koro halinde bağırırlardı: "Miyav Dede Miyav Dede, kedilerin nerede?" Bazen de taşa tutarlardı. Ama bir kere dahi kızmaz, azarlamaz, dövmeye kalkmazdı. İş in garibi, babalarına söylemekle de tehdit etmezdi. Sadece dönüp bakar, belli belirsiz tek bir cümle mırıldanırdı: "Dünyaya niçin gönderildiğinizi düşünün çocuklarım!" Çocukların çoğu umursamaz görünürdü ya, derinden etkilendikleri muhakkaktı. Çoğunlukla başları önlerinde uzaklaşırlar, yaptıklarından dolayı pişmanlık duyarlardı. Kendisi de tek bir defa Miyav Dedeyi kırmış ama sonraları af dileyip bağışlanmıştı. Dost olmuşlardı. Onu daha yakından tanıdığı için çok memnundu. Kulübesi koca kitaplarla doluydu. Kedilerine bakmadığı, kayalıklara ot toplamaya gitmediği zamanlar kitaplarına eğilir, okur da okurdu. Niçin bu kadar çok okuduğunu sormuştu bir gün, yine tek cümlelik bir cevap almıştı: "Yaşadığım için." Bildiklerini anlatmasını istediği zaman aldığı cevap her zamanki gibi bir cümlecikti: "İyi bir maksadı olan insan ne yaşlanır, ne de ölür."

"Ya ne olur?"

"Gerçekleştiremediklerini gerçekleştirmek isteyenlerin kalbinde yaşar."

"Çok okuyanları gururlu sanırdım."

“Gurur cahillerin harcıdır, çünkü cahil bildikleriyle övünür, âlim ise bilmediklerini öğrenmeye çalışmakla övünmeye fırsat bulamaz.”

Sıra sıra tek cümleler hafızasında geçit resmi yapıyordu. Unuttuğunu zannettiği kelimeler arka arkaya tesbih taneleri gibi dizilmiş, bir bütün haline gelip hayatını şekillendirmişti. Miyav Dedenin bölük pörçük söyledikleri bir hayat felsefesi olarak yolunu çizmişti de, hayrettir, bunu ilk defa fark ediyor, Cem Şehzadeyi Miyav Dedenin prensiplerinde yargılıyordu: “Sana kendinden büyük düşman olmaz.” Cem Şehzadenin de söylediği buydu. Kardeşiyle değil, kendi kendisiyle dövüşmüş, kendi kendisini yenmişti. Şimdi de hatalarıyla cenk tutuyordu. Dünya metana kapıldığını belirtiyordu. “Dünya tatlıdır, kendini fazlaca kaptıran bal kavanozuna düşmüş sineğe döner. Lezzet aldığı düşüncesiyle zevklenirken boğulur.” Galiba Cem Şehzade boğulma kertesindeydi. Bu kertede kendini koyverirse, biterdi. Bu bitişi seyredecek miydi? Çekip gidemezdi. Onca arkadaşlığı, dostluğu, kader yoldaşlığını yok sayıp yolunu değiştiremezdi. Herşeye rağmen yanında kalmalı, ona güç vermeli, destek olmalıydı; gerçek dost böyle zamanlarda belli olurdu. Hiçbir şey elde edemeyeceğini bile bile yapacağı hizmetin İndallahda makbul olması ihtimali vardı. Evet, hiçbir şey beklemeden, sırf Osmanogullarının İslama yaptıkları hizmetlerin hatırı için, vefa duygusunun henüz ölmediğini önce kendine ispat için ve tabii Cem Şehzadeyi hâlâ sevdiği için yanında kalacaktı, kalmalıydı. Allah bilir ya, hizmetlerinin karşılığını hiçbir zaman beklememişti. Lâkin bazı yalancı dostlar, Cem Şehzadenin padişahlığa kurulması halinde kendisine vezirlik payesi ikram edeceğini yaymışlardı.

“Hay Cennete kavuşası Miyav Dedem!”

Ağzından bu cümlelerin nasıl koptuğunu anlayamadı. Şaşkın ve garip nazarlarla Cem Şehzadeye baktı. Hayretini gözlerinde okuyup, kızardı.

“Delikanlılık günlerimin bir hâtırası,” diye anlattı, “kedileri çok sevdiği için biz ona Miyav Dede derdik.”

Cem Şehzade kızmıştı galiba. Hayatî şeylerden bahsettiği bir sırada, en güvendiği adamlarından Frenk Süleyman delikanlılık günlerine dönüyor, Defterdar ise kimbilir hayalini nelerle uzatıyordu?

“Söylediklerimizle şunun ne münasebeti var?”

Tavrı resmiydi, Sultan ile teb’a farkını hissettiriyordu. Se-sinde ise pişmanca bir sertlik vardı.

“Beyim” dedi Frenk Süleyman, “söyledikleriniz yüreğimi yardı, anlatamayacağım duygularla cebelleşirken tutunacak sağlam dal aradım yakınümde, bulamayınca Miyav Dedeyi hayallemişim. Münasebetine gelince Beyim, Miyav Dede ermiş bir zattı, boş konuşmazdı...”

“Ee...” dedi Cem Şehzade, tavrı değişmiş, yine dostlaşmıştı.

“Sık sık ziyaretine giderdim Beyim, sualler sorardım kendimce. Bir gün Zeamet Kâhyasından dayak yemiştım. Kendime göre haklıydım, yine kendime göre Kâhya hatalıydı. Miyav Dedeye koştım, anlattım. Âdeti olduğu üzere tek cümleye bir dünyayı sığdırdı: ‘Ay oğul,’ dedi, ‘yolun Hakka ise korkma, tek başına yürü, Hakka değilse bile arkanda ordular bile olsa kork.’ Pek bir şey anlamadım, ama galiba teselli buldum. Yanından ayrılırken de arkamdan şöyle seslendiğini duydum:

‘Ay oğul, seni adam etmeye çalışanların hakkını da gönlünden ırağ etme.’ Kelimesi kelimesine hatırladığımı elbet söyleyemem, ama bunlara yakın şeylerdi, mânâ olarak aklımda kaldı.”

“Bizim dahi aklımıza soktun,” diye konuştu Cem Şehzade, “Miyav Dede essahtan boş adam değilmiş, lâkin böylelerinin kadri pek bilinmez. Yıllar öncesinden bize ders verdiğine bakılırsa, hakikaten ermiş olmalı. Biz şimdi yolumuzun hak olup olmadığına mütereddidiz. Arkamızda ordular yürürken da-

hi içimizde duyduğumuz yalnızlığın sun bir tuhaf korkudan-mış meğer geç fark eyledik.”

Sustu, dalgınlaştı. Canını kurtarmak için mürşidini dahi tepmiş, gelmişti. Kimbilir Mevlâna Hoca ne elemdeydi. Yok, Bayezid’in ona kötülük edeceğini düşünemezdi, atadan kalma alışkanlıkla onu Dersaadet’e aldırması, icap eden hürmeti göstermiş olmalıydı. Mevlâna Hoca gibi biri etrafında her zaman kalabalık bir mürit halkası bulurdu. Ama kendisi mürşitsiz kalmıştı. Bir boşluğun içine düşmüştü. Çıkış yolunu gösterecek kudrette hiçkimse yoktu yanında, hiçkimse. Şu haliyle İslâm düşmanlarını sevindirdiği muhakkaktı. Ah ki, ah!.. Düşmanlarını sevindirerek yaşamaktansa, şerefiyle ölmek daha hayırlıydı. Ne çare insan öleceği zamanı seçemiyordu. Canına kıymayı ise asla düşünemezdi. Bu dünyada çektiği cefalar günahlarına keffaret olur diye teselli bulurken, Allah emaneti canına kıyıp ahiretini yıkamazdı. İnançlarının kuvveti, böyle bir ölümü düşünmekten bile men ediyordu onu. Ancak günün birinde, kendisini, inançlarına karşı kullanmaya kalkıştırlarsa, dünyasıyla birlikte anketini de feda etmeyi göze alabilirdi. Şimdilik geriye tek çare kalıyordu: Bir yolunu bulup buradan kaçmak, Mısır’a gitmek ve ömrünü tövbe ile ibadetle tamamlamak... Bunu deneyecekti.

“Bakın” dedi, “Şövalyelerin ağzını bir yoklayın, bazı şartlara rapten de olsa bizi salmaya rıza gösterirlerse ne âlâ, göstermezlerse kaçmanın yolunu arayacağız. Belli olmaz. Belki talih bir defaya mahsus olmak üzere yüzümüze güler. Kurtuluruz bu meşakkatten, misafir adı alanda esir yaşamaktan kurtuluruz. Ve bizim sırtımızdan dinimize yapabilecekleri kötülüklerin günahını omuzlamaktan kurtuluruz.

Frenk Süleyman’ın aklı yatıyordu. Zaten Rodos’a gelinmesini istememiş, şövalyelerin hilebaz olduklarını kaç kere söylemişti. Salmayacaklarından emindi. Cem Şehzadenin dediği gibi, tek çare, kaçmaya çalışmaktı. Yoksa küffar diyarında

çürüyüp gideceklerdi: Şimdiden canlı cenazelere dönmüşlerdi. Beraberlerinde Rodos'a gelen otuz kişinin ağzını bıçak açmıyordu. Firarın muvaffak olma ihtimali mevcuttu. Yaltırık Bekir'le arkadaşları, kimseye sezdirmeden adaya gelebildiklerine göre, Cem Şehzadeyi de kimseye sezdirmeden adadan çıkarabilirlerdi. Niye olmasındı?

"Beyim" dedi, "yüreğinizi biraz olsun ferahlatacaksa, her ihtimali sonuna kadar denemeye hazırım. Gelmekle hata ettiğimize kani iseniz, kaçmakla, bundan sonraki hataların belki önüne geçebiliriz. Bu işte bendeniz varım."

Fakat Defterdar Haydar Bey aynı fikri paylaşmıyordu. Ona göre adadan kaçmanın imkânı yoktu. Mısır'a gittiklerini farzetteler bile, Bayezid Hânın kolu oralara kadar ulaşırdı. Gerekirse Mısır'ı tehdit eder, Cem Şehzade ile beraberindekileri cebren alırdı. Kaldı ki adanın dört yanı şövalye kaynıyordu. Sürekli tarassut altındaydılar. Yaltırık Bekir'le arkadaşları kaderin bir cilvesi olarak gelebilmişlerdi. Üstelik onlar gözaltında değillerdi. di. Kaçmaya teşebbüs ettikleri anlaşıldığı an, şimdiki mahdut hürriyetlerine bile son verilir, belki zincirlenip zindana kapatırlar, o zaman bugünleri mumla ararlardı. Beklemek evlâydı. İlerde belki bir fırsat zuhur ederdi. Belki şövalyeler sanıldığı kadar dönecek değillerdi. Vakıa bazı sözlerinin üzerine yan gelip yatmışlardı, ama belki bundan sonra sözlerinde duracaklardı. Belki gelişmeler onları buna zorlayacaktı. Kısacası beklenmeliydi.

"Sen ne demektesin Defterdarım? Uzunca susup düşünmene bakılırsa takıldığın bazı noktalar var."

"Belî Sultanım," dedi Şehzadenin yüzüne bakmadan, "bendeniz aynı fikri paylaşamıyorum. Endişedeyim."

"Yani?"

"Beyim, bütün sahil koruma altında, içinde bulunduğumuz sarayın her tarafı karınca sürüsü gibi asker dolu. Bu çemberi kimseye fark ettirmeden kırmaya bence imkân yok.

Gerçekçi olmak lâzım, eğer kaçmaya teşebbüs ettiğimizi anlarsa işte o zaman esarete düşeriz.”

“Peki ne yapmalı?”

“Bekleyelim Beyim, gün doğmadan neler doğar denmiştir.”

Cem Şehzade yumruklarını sıktı, yutkundu.

“Kafeste kuş görmeye tahammül edemediğimizi bile bile bekleme tavsiye ediyorsun Haydar Bey, sabrımızın kalıp kalmadığını sorduğun yok. Sen Süleyman, madem aynı fikirdeyiz önce şövalyelerin ağzını yokla, baktın yanaşmıyorlar, has adamlarımıza vaziyeti anlat. Yaltırık Bekir’le de temas kur, bu işte bize nasıl yardım edebileceklerini öğren. Haydar Bey, gücenme sakın, biz sana gücenik değiliz, madem kaçacaktın niye geldin diye düşünsen de haklısın. Fakat tıkanıyorum dostlarım, yüreğim her an param parça oluyor, itidalimi kaybetmekten, aklımı uçurmaktan korkar oldum. Ölümü beklemekten beter bir bekleyiş ki, her an ölmekten de beter. Osmanlı mülkü emellerimize dar gelir derken, bir küçük adanın sudan duvarları arasına akıldık. Kerpici dişlerimizle kemirmek, deryayı avuçlarımızla boşaltınak hürriyetin yollarını açacaksa, bunu bile yapmaya hazırız. Ama artık ellerimiz, kollarımız bağlı oturmayalım.”

Söyleyecekleri tükendi, öfke ile aczin, ümitsizlikle çaresizliğin ve koyu bir pişmanlığın ortasında yüreği kabardı; ağlamamak için kasıldı, gözlerini sonuna kadar açtı, ayağa kalktı, eliyle gitmelerini işaret etti.

Onlar temenna edip çıkınca yapayalnızlığına büründü. Dimdik durdu. Ağlamamak için büyük bir irade imtihanı verdi. İlk defa, evet belki ilk defa bir savaşı kazandı. Ağlamadı.

“Biz Sultan Muhammed Han oğlu Sultan Cem’iz,” dedi yüksek sesle, “ağlatırız gerekirse, yoksa ağlamayız.”

Ding dong, ding dong, ding dong...

“Allah kahretsin!”

Yakındaki kilise yine paslı gıcırtilarını yayıyordu.

“Kaçmalı,” diye söylendi iniltili, “bu sesin duyulmadığı yerlere gitmeli.”

Ding dong, ding dong...

“Allah kahretsin!”

Elleriyle kulaklarını tıkadı, ama paslı çan sesi beyninin içinde uğuldamayı sürdürdü.

“Kaçmak,” dedi tekrar.

Dördüncü Bölüm

Bir saraya kondurdılar. Nice günler ziyafetler idüb kendü sarayına davet itdi. Büyük bir ziyafet virdi. Merhuma (Cem'e) şarab teklif itdi. Merhum da 'Dinümüzde haramdur' deyü almayınca, bu hareketini beğenüb 'Ben kişinin kendü dininde sâdık olduğun gayet hoş görürem' didi.

Vâkıat

KAHİRE'DE ÖĞLE EZANI okunurken, şehir sustu... Çiçek Hatun pencereyi açtı. Sessizliği yıkayan bu sese kalbini tuttu. Kahire'nin en çok bu tarafını seviyordu. Ezan okunurken herkes susar, sanki herkes birlikte herşeye susardı. Derinden bir hazla ezanı yudumlardı. Sonra ezan biter ve hayat yeniden başladı.

İç çekti. Elini kalbine bastırdı. Bütün hasretini bir cümleye sığdırıp mırıldandı:

"Oğlum şimdi ezan sesine hasrettir."

Padişahlık telkin ederek yetiştirdiği için üzülmüyor, padişahlığı Bayezid'e kaptırdığına göre, yetişmesinde nasıl bir nok-

sanlık olduğunu düşündükçe üzülmüyordu. Tam padişah anası olacakken, Valide Sultan diye anılacakken, talih yıldızı kaymış, sürgün olmuştu. Kendisini suçluyordu. Zaten ıztırapların en büyüğü, kişinin kendi suçlamasıydı. Hayata da, kendine de küskündü. Geliniyle çok az görüşüyor, torununu sevmek istediği zamanlar, onu dairesine davet ediyordu. Gelini yeterince güçlü değildi. Sızlanmalarını duymak istemiyordu artık. Kendi kendisiyle savaşımdan zaten bitaptı, bir de onun elemleleriyle savaşılamazdı. Yeterince kuvvetli olsaydı kocasına tahtın yolunu gösterir, yanında kalması için yalvaracağına padişah olması için yalvarırdı.

“Yalvarmakla, istemekle olsaydı...”

Kendisi yeterince istemişti. Israr etmeseydi, oğlu, taht dâvasını bile gütmeydi belki. İyi bir şâir olmaya feda edemeyeceği şey yoktu. Padişahlığın şairliğe mani olmadığını anlatana kadar akla kararı seçmişti. Hey gidi günler! Başını kucağına koyar, envai çeşit sualler sorardı. Her sualinde kaçamaklar saklıydı. Padişahlıktan kaçardı. Ama her cevabında, ona, padişahlık yolunu açardı. Böyle yapması gerektiğine inanmıştı, başka türlüşünü düşünemiyordu. Doğru mu yapmıştı, yanlış mı? Vicdanı bunun muhasebesine hiçbir zaman girmemişti. Ömrü oldukça da girmeyecekti. Bildiği şu ki, üzerine düşeni yapmaya çalışmıştı. Oğlunun padişah olabilmesi için gereken herşeyi hazırlamayı büyük bir vazife saymıştı. Ama bir yerde hata ettiğine şüphe yoktu. Galiba yeterince istek uyandıramamıştı yüreğinde, bütün kaçamaklarının önünü tıkayamamıştı. Padişahlığa yürürken bile gizli bir isteksizlik hâkimdi adımlarında, hazin bir tereddüt vardı. Kıramadığı, aşamadığı buydu. Kendi arzusu tutuşmadıktan, beynini tutuşturmadıktan sonra, ana bile olsa, başkalarının itmesiyle insan ancak Rodos'a gidebilirdi.

Şövalyelerin hışmından Cem oğlunu korumaya kudreti yoktu. Eli oralara kadar uzanamıyor, sadece rahat ettirmek

için, mücevherlerini gözden çıkarıp şövalyelerin isteklerini yerine getiriyordu. Ama vere vere bitmişti. Şövalyelerin son isteğine sadece birkaç yüzükle çaresizliğini göstermişti: “Geriye hiçbir şeyim kalmadı, Sultan’ın aidatıyla yaşıyorum.” Şövalyenin yüzü buruşmuş, bu durumda Cem Şehzadenin sıkıntı çekeceğini ima etmişti. O zaman belki de hayatında ilk defa yalvarmıştı Çiçek Hatun: “Ne olur oğluma zaruret çekirtmeyiniz, o Sultan Muhammed Hân oğludur, zarurete alışmamıştır.” Buna karşılık adam sırtmış, umursamaz bir tavırla kapıya yürümüş, temennaya eğilip müstehziyâne konuşmuştu: “İnsanoğlu her bir şeye çabucak alışır, müsterih olunuz.” O gün bugündür içinde yoğunlaşan evlât acısını dindirmenin çarelerini araştırıyordu. Sultandan isteyemezdi. Zaten gerektiği kadarını veriyordu. Daha fazla yük olmak misafirliğin şanını iki paralık etmek olurdu. Bunu kendine yakıştıramıyordu. Gittikçe daha da uzayan misafirliğinden Mısır Sultanının hoşnut olmadığını da tahmin ediyordu. Bu durumda Bayezid Hâna bir mektup gönderip biraz akçe isteyebilirdi. Göndereceğine de emindi. Ancak ondan hiçbir talepte bulunmamaya andı vardı. “Oğlunu sürdürüm, anasını beklemesem acından ölür” dedirtmeyecekti. Acaba der miydi? Onu çok iyi tanııyordu. Ama Sultan Muhammed’in oğlu olduğuna göre, böyle bir lâf etmesine imkân yoktu.

Hatta belki kimselere sezdirmeden Sürre Alayıyla bir miktar akçe gönderirdi. O takdirde üzerlerine hak iddia eder miydi? Asitaneye çağırır mıydı? Hayır, çaresizliğini belli etmeyecek, acından bile ölse ne Mısır Sultanı’ndan, ne de Osmanlı Padişahından tek kuruş istemeyecekti. Böyle bir durum acılarına acılar eklerdi. Yeni acılar çekmeye ise takati yoktu. Kâh kadınca bir zayıflıkta bun alıyor, kâh anneliğin gücüyle dinliyordu. Oğlunun mutluluğunun nerede olduğunu kalbiyle sezmiş, onu yönlendirmiş, ama geriye kala kala koca bir hüsrân kalmıştı. Kendisi yaşlandıkça acıları gençleşiyor, sürgünde ilk

günün cefasını her sabah yeniden yaşıyordu. Eskiden aynaları kendisine düşman sayarken, nicedir aynalarla dost olmuştu. Yüzünde derinleşen çizgilere, dudaklarının kenarından büzüleşen kırışıklıklara bir sevgili gibi hasretle bakıyordu. Dünyadan hiçbir şey beklemediğine göre, genç kalmak için çırpınmak yersizdi. Kendini yaşlanmaya bırakmış, yaşlılığı bütün belirtileriyle kucaklamıştı. Yaşlılık bir bakıma ölümdü, ölüm ise kurtuluşun tâ kendisiydi. Bütün acıların sonu, ızdırapların dinmesi, elemelerin düğümüydü. Cem oğlu da böyle mi düşünüyordu acaba? Daha çok gençti. Padişah olmasa da yaşamalıydı. Ama Rodos'ta izzetle yaşamasına imkân yoktu. Şövalyelerle mektuplar göndermesine de bir mânâ veremiyordu. Onca altını onca kısa zamanda nasıl yeyip bitirmişti? Ordu beslese yine bir sene kadar yeterdi. Lâkin aradan bir ay geçmeden gönderdiği üçüncü mektupta külliyetli miktarda altın istemişti. Şövalyelere ücret mi ödüyordu? Herhalde, çünkü kefare milleti misafir nedir bilmezdi. Onlar Mısır Sultanı gibi olamazlardı.

Pencereden ayrıldı, kapıya yürüdü. Ezan bitmiş sokakta gürültü tekrar başlamıştı. Pek de farkında olmadan kapıyı açtı. Geniş eyvana çıktı. Eyvanın öteki ucunda gelininin daireresi vardı. Adımlarını o tarafa sürdü. Ve ancak gelininin daireesine girdiğinde kendine gelebildi. Biraz şaşkın, biraz bıkkın gözlerle bakındı. Karşısında gelinini görünce gülmeye davrandı.

"Rahatsız etmiyorum ya," dedi, "şey için görmek istemiş-tim."

Gelini hürmetle doğruldu, elini öptü.

"İhya ettiniz Sultanım, oturmaz mısınız?"

Bir daha bakındı. Sevgi vardı gözlerinde, elemle sevgi sarmaş dolaş olmuş, köşeleri arıyordu.

"Murad'ım nerede?"

"Dadisiyle bahçeye çıktı, zavalıcık hâlâ sıkılıyor."

Gelininin sesi yakınma doluydu. Oğlunu bahane edip kendi sıkılmışlığını, bıkkınlığını haykırıyordu.

"Hepimiz sıkılıyoruz," dedi Çiçek Hatun, "kafesi altından bile olsa bülbül, vatanım diye ötermiş. Yine şükredelim halimize, Müslüman toprağındayız..."

Yutkundu. Sözüünün gerisini getirmeden sustu. "Cem oğlum kâfiristanda" diyecek, gelinini de üzecekti. Acılarıdeşmenin bir mânâsı yoktu. Gerçeği gelininden hep saklamış, Rodos yolculuğunun geçici olduğunu, sonunda taht bulunduğunu söyleyerek avutmuştu. İnanıp inanmadığı meçhulüydü. Belki de içinde fırtınalar yuvarlanırken inanır görünmüş, kayınvalidesini üzmemek için boynunu bükmüştü. Zavallı, henüz yirmisindeydi, ama acılar onu ihtiyarlatmıştı. Ne zamandır kıyafetine de dikkat etmiyor, ikazlarına karşı çıkıyordu: "Kim için giyineyim Sultanım?" Haklıydı, evet haklıydı, kim için giyinecek, ne için süslenecekti? Cem'in çıkıp gelmesi ihtimali var mıydı sanki?

Gelinini süzerken, pencerenin önüne çekilmiş divana bağdaş kurup oturdu. Ancak o zaman geliş sırrını çözebildi. Birden, tepeden inmece; şuuru takıldı. Adımları boş yere sürüklememişti yaşlı gövdesini, bir çarenin muhtemel çıkışma yürümüştü farkında olmadan. Oğluna göndermek üzere gelininden altın isteyecekti. Birkaç parça mücevherini alana tahvil edip kocasını sıkıntıdan kurtarabilirdi. Ama bunu nasıl söyleyecekti? Şimdiye kadar gelininden hiçbir şey istememiş, dâima bir şeyler vermiş, bu davranışıyla da kendince üstünlük kurmuştu. Fakat şimdiki vaziyet başkaydı. Üstünlük taslayacak hali yoktu. Müşterek bir kaderi yaşıyorlar, Cem Şehzade ise bunun bir beterinde çırpınıyordu.

"Gerdanlığını takmamışsın," dedi ani bir çıkışla.

Genç kadın sıkılarak elini boynuna götürdü. Yüzü pençe pençe kızardı. Suçüstü yakalanmış çocukların yalvancılığında, âdeta inledi:

“Takmadım.”

Ana sezgisiyle bir şeyler olduğunu anlayabilmişti ya, ne olduğunu sormaya korkuyordu. Yüzünün pençe pençe kızarıklığı, boynunun bükülüğü ile çocuksu telâşi birleşince ortaya bir vakıa çıkıyordu. Kıymetli inci gerdanlığı kaybetmişti. Bir tuhaf şüphe kapladı içini, parmaklarına baktı ve buruldu. Parmaklarında yüzükleri yoktu. Cem Şehzadenin hatırası olduğundan büyük önem verdiği yeşim taşlı yüzük dâhil, hiçbiri yoktu. Gelinin parmakları bom boştu. Ümidi kırıldı, son çarenin kapısı çaresizliği gıcırdatarak suratına kapandı. Bütün cesaretini toplayarak mırıldandı:

“Bana anlatabilirsin.”

Konuşurken gelinine bakmıyordu. Yüzündeki kızarıklık, çocuksu çaresizliği görmemek için gözlerini yere dikmişti. Boşluğa düşen sesine bir hıçkırık karışınca, gelinine baktı. Ellerini yüzüne bastırarak, çöktüğü yerde iki büklüm olmuş ağlıyordu. Yanına gitti. Giderken, geliniyle pek de geçinemediklerini düşündü. Cem oğlunun yakına çıktığını düşünür, gelinini zayıf bulur, onu bir padişaha lâıyk görmediğinden oğlunu ikinci defa evlenmeye zorlardı. Bu yüzden zaman zaman tartıştıkları olmuştu. Gerçi Kahire’de böyle konulara girmemişlerdi, ama birbirlerine karşı ana kız gibi de olmamışlardı. Fakat şimdi ona sarılmak istiyor, oğlunun canlı hâtırası ana yüreğini kendine çekiyordu.

Daha fazla direnmeyi gereksiz buldu. Eğildi, ellerini tuttu, ayağa kaldırdı, başını iman tahtasına yasladı:

“Yavrum,” dedi, sıkıca sarıldı.

Genç kadın durulacağına coştı, alışık olmadığı bu muamele yüreğini büsbütün ezmiş eleminin üstüne binip ağırlaştırmış, acılar köpürerek yüreğinden kopmuştu. Kendini tutamıyor, sarsıla sarsıla ağlıyordu.

Neden sonra duruldu. Ağlamakan kızaran gözlerini Çiçek Hatuna çevirdi.

“Kusuru bakmayınız Sultanım,” dedi, “şefkatinizi istismar ettim. Gerdanlık sizin armağanınızdı, ama ben...”

Yutkundu, tekrar ağlamamak için dudaklarını ısırđı, bütün direncine rağmen gözlerinde biriken yaşları sildi:

“Ama ben, emanetinize hıyanet ettim, bağışlayınız.”

“O nasıl söz gelin Sultan, sana verdikse senin oldu; sormamız, üzerinde hak iddia etmek için değildir, sadece merakımızı mucip olmuştur.”

Ağzı âni bir hamleyle kapatılmış gibi sustu. Söylediklerinde samimiyetin kııntısını dahi bulamamış, kendine küsmüş ve birden susmuştu. Şimdi böyle davranmanın, gereksiz sözler etmenin sırası mıydı? El memleketinde kader ortağıydılar, müşterek sevgilerin acıya dönen bölümünü paylaşıyorlardı. Şu sıra ana kız olamazlarsa, hiçbir zaman olamazlardı.

“İşin aslım sorarsan kızım, ben o kolyeyi oğlum için istemeye gelmiştim, kaybettiğini biliyordum.”

Genç kadın hayretten titredi.

“Sultanım için,” diye mırıldandı.

“Evet, ben mücevherlerimi altına kalbedip iki kere gönderdim, elimde, avucumda hiçbir şey kalmadı. Bu yüzden sana geldim. Lâkin kaderin hükmü burada da yolumuz kesti, ne denir?”

Genç kadın, Çiçek Hatunun elini tuttu, öptü:

“Müsterih olunuz Valide Sultan, o gerdanlığı ve diğer mücevheratımı Sultanıma gönderdim.”

Şaşıрма sırası Çiçek Hatundaydı, fakat şaşkınlıktan çabucak sıyrıldı:

“Ne zaman?”

“İki gün önce. Bir şövalye kapıdan haber etti. Sultanımdan havadis getirdiğini bildirdi, oda hizmetçimi alıp kapıya gittim, iyi olduğunu, ama akçeye ihtiyacı bulunduğunu öğrendim.”

“Şövalye mi söyledi bunları?”

“Belli, başka kim söyleyecek? Nicedir uçan kuştan haber

sorarım da, ya Sultanımı bilmezler, ya dilimi; öter geçerler. Rüzgâr bile suskun eser çevremde, doğan güneş karanlık uf-kumu aydınlatmaz nicedir. Ebedî bir uykuda uyurgezer olmu-şum. Duvarlarla konuşmadayım. Böyle bir vakitte haber gelir de sevinmez miyim? Kanatlandım bulutlara çıktım, mücev-herlerimi şövalyenin eline verdim.”

“Ya götürmezse?”

Bu ihtimali hiç aklına getirmediği belliydi. Tereddüdü yü-züne yapıştı, alnı kırış kırış kabardı:

“Vermez olur mu? Sultanımın mührüyle mühürlenmiş na-meyi getiren adam, Sultanımın mutemedi olmalı, mutemedi oldukça vermez olur mu? Verecektir, hemen ayakta yazdığım hasret mektubuyla birlikte...”

Çiçek Hatun herşeyi anlamıştı. Şövalyeler alçakça bir oyunun peşindeydiler. Nasıl yapmışlarsa, Cem Şehzadeye mektupları mühürletmişler, annesinden ve karısından altın sızdırmak için bunları kullanmışlardı. Verdikleri oğluna ulaş-mıyordu.

“Benden de kaç kere altın aldığını söyledi mi sana?”

“Vermemişsiniz, ihtiyacınız olduğunu söylemişsiniz; bir de demişsiniz ki...”

Bunu nasıl söyleyecekti? Gözlerini indirdi. Bir türlü cesa-ret edemedi:

“Demişsiniz ki...”

“Ne demişim? Bana herşeyi anlat gelinim, bu bir menfur oyundur, yeni yeni idrak etmedeyim; iki seven insanın sevgi-sini kumpasa getirdiler. Bana ikinci gelişlerinde senden asla-nım için bir miktar akçe istediklerini, hiç değilse bir yüzük göndermenizin hatıra kabilinden makbule geçeceğini, aslanı-mın bunu hassaten rica ettiğini, ama bu ricasını geri çevirdiği-nizi söylediler. Sana kızdım içimden, bühtan eyledim; şimdi görmekteyim ki, masumsun. Ah kızım, şövalyeler yüreğimi-zin sevgisini kemiriyor.”

Gözleri iri iri açılmıştı genç kadının. Kafasını toparlayamıyordu. Kesik kesik cümlelerle durumu özetledi. Güya Çiçek Hatun, “eğer oğlum altın istiyorsa Bayezid’in tahtını ve hazinesini alsın, baba mirasına sahip çıksın, benden hiçbir şey ummasın, zaten kendi derdimi çok çekiyorum, karısına ve oğluna baktığım yetmiyor mu?” demiş, deyip başından savmış Cem Şehzadenin isteğini.

Kendisini rahatsız etmeyeceklermiş, ama Cem Şehzadenin huzuruna elleri boş varmak istememişler, nasıl üzüleceğini düşünüp mecburen gelmişler, bu arada mektubunu vermişler. Zaten mektupta vaziyetini anlatıyormuş, gerçekten de akçeye ihtiyacı varmış, onca insanı doyurmak, giydirmek kolay değilmiş ki... “Kahrolsunlar!”

Çiçek Hatun bütün nefretiyle haykırmıştı. Ama yapabileceği hiçbir şey yoktu. Çaresizlik gırtlığına düğümlendi. Soluğu daraldı, gözlerinde mavi benekler uçuşurken, daha sıkı kucakladı gelinini. Ve çaresizliğine ağladı.

“Oğlum!” dedi, boşluğu kucakladı. “Kızım!” dedi iyice kenetlendi gelinine. Yavuz kadındı. Yavuz kadındı ya, yüreği anaydı. Ana yüreği delik deşikti. Sevgisi kalbura dönmüştü. Karşıda koca dünya, beride iki kadınla bir çocuk. Bir çocuk daha... Ama teey Asitan’de, Bayezid’in yanında. Oğuzhan için Bayezid’in yanı demek ecelin kucağı demektir. Kıyardı zavallı- cığa, elleri varır kıyardı. Ulaşabilseler, ikisi birolur yalvarırlardı kıyma bağışla diye.

Babası bir yangının külü, anasıyla ninesi koyu duman iken çocuk halinde Oğuzhan’a kıyılmaz derler, ağız birliği edip yalvarırlardı. Yalvarsalar da “Nizam-ı âlem” deyü cellâda verir miydi? “Gün gelir babasının yolunda gaile çıkarır” deyü...

* * *

“Sana aferinler Senyör Sofianos, işini gayetle iyi basardın, bu gerdanlığın değeri bir haylidir. Artık şövalye olmaya hak ka-

zandın. Yarın bir merasim tertipleyeceğim ve seni şövalye ilân edeceğim.”

“Lütfedersiniz.”

Baş Şövalye Pierre d’Aubusson, inci gerdanlığı pencereden giren güneşe tutup parlatırken, avutlarını şişirerek güldü.

“Umarım almakta güçlük çekmedin. Vaktiyle Osmanoğullarına hizmet ermişliğin, karısını iknada yardımcı olmuştur.”

Dimitrios Sofianos huzursuzdu. Baş Şövalyenin sevincini paylaşamıyor, ama bunu da belli etmek istemiyordu. İşin sonunda şövalyelik olmasaydı bu dönemliğin dünyada yapmazdı. Cem Şehzadenin evdeşini kandırıp mücevherlerini çalmanın, vaktiyle ekmek yediği kapıya ihanet olduğunu biliyor ve bundan rahatsız oluyordu. Ama öteden beri şövalyeliğe tutkundu. Bu yolu da ancak Baş Şövalye açabilirdi. Gözüne girmek istemiş, bir süre hizmet etmişti. Sonunda Baş Şövalye vazifesini bildirmişti. Kahire’ye gidecek, Cem Şehzadenin annesinden ve karısından altın sızdıracaktı. Duyduğunda kulaklarına inanmamıştı. İsyan damarları kabarıp tam reddetmek üzereyken, zaafını yakalayan d’Aubusson, kıs kıs gülererek, dönüşünde şövalye yapılacağını fısıldamıştı. İsa şahittiki, bu işin karşılığı olarak develer yüklü altın vaad etse razı olmazdı. Ama şövalyelik başkaydı. Hayatının gayesini ayaklarının altına seriyordu. Bu şansı geri çeviremezdi.

“Senyör, hizmetinizdeyim. Lâkin bu tür işlerde bir daha bendenizi kullanmamanızı istirham eyliyorum. Ne de olsa Cem Sultanın ekmeğini yemişiz.”

“İyi ya,” derken gerdanlığı tekrar ışığa tuttu Baş Şövalye, “ekmeğini yedin ve yemeye devam ediyorsun. Biz Hristiyanız dostum, mezheplerimiz ayrı da olsa neticede aynı dine mensubuz. Müslümanlara hiçbir borcumuz yoktur. Bunu böyle bil ve gönlünü ferah tut. Şimdi dinlen. Yarın Pazar ya, kilisede ayından sonra seni şövalye ilân edeceğim.”

İçinden pişmanlık kıvrıntıları Baş Şövalyenin son sözleriyle

küllendi. Gülümsedi. Eğildi sonra ve geri geri çıkarken durduruldu.

“Nereye gidiyorsun Senyör?”

“Fakırhaneye efendimiz, yarın için hazırlanmalıyım.”

“Ne gereği var onca yolu tepmeye? Misafirhanemizde her türlü ihtiyacın temin edilecek. İki güzeller güzeli de gününü renklendirecekler. Kahire uzun yoldur. Tek başına dinlenemezsin.”

Bir yandan da manâlı gülüyor, karşısındakine itimat telkin etmeye çalışıyordu. Oysa buna hiç gerek yoktu. Dimitrios Sofianos şövalyelik hülyalarına şimdiden dalmış, hayalinde pelesinin rengini seçmeye bile başlamıştı. Muhatabının yüzünden maksadını okuyacak durumda değildi. Hele iki güzeller güzelini duyunca ağzı çarpılmış, hayal dünyası daha da genişlemişti. Tekrar eğildi:

“Hizmetinizdeyim efendimiz, nasıl isterseniz öyle olsun.”

“Sağol dostum, git dinlenmene bak.”

Büyük taht odasının bir köşesinde bekleyen yeğeni Blanşfor Şövalyesi Guy dö Blanştona ancak onun anlayacağı bir el işareti yaptı.

“Guy, şekerim, lütfen şövalyeye refakat eder misiniz? İyice dinlenmesi için ne mümkünse yapınız.” İşareti alan Blanşfor, başını salladı: “Başüstüne Grand Maitre!”

Hülyalarının koynunda kendinden yarı geçmiş halde misafirhaneye giren Sofianos, gerçekten iki kızın beklediğini gördü. Mükemmel bir sofraya hazırlanmış, herhalde gelmesini bekliyorlardı. Başka bir ihtiyacı olup olmadığını öğrenmek isteyen Blanşfor Şövalyesine alelacele teşekkür etti. Onu bir an önce odadan çıkarmak için bayağışmayı bile göze alıp, ye-meğe davet etmedi. Blanşfor Şövalyesi çıkar çıkmaz iyi cins şarapla dolu kupalardan birini başına dikti. Fakat henüz bitirmeden şiddetli bir ağrı saplandı ciğerine, ağrı değil, burma çelikten çifte su verilmiş Osmanlı kılıcı saplandı sanki iki

büklüm olurken kupayı düşürdü. Besbelli, bu manzarayı çok-
ça görmüş kızlarda hiçbir tepki yoktu. Kendilerini suçlu bile
saymıyorlardı. Gelir gelmez şaraba sarılmasını isteyen onlar
değildi ki, ölümü kendisi seçmiş, şarap yerine ölümü içmişti.
Kas katı katılırken, odadan çıktılar.

O sırada Baş Şövalye, Papanın elçileriyle görüşüyordu.
Saygılıydı. Kelimeleri dikkatle seçiyor, yumuşak konuşuyor,
elçileri tedirgin edecek en ufak bir hareketten kaçınıyordu. El-
çilerinin değil de sanki Papanın karşısındaydı. Konuşurken,
yastıklarına haç işlenmiş divana yaslanma âdetini unutmuş
gibiymi. Yalnız onu mu, kahkaha atmaya bile unutmuştu. Kah-
kaha bir yana, tebessüm dahi etmiyordu. Ciddiydi. Tane tane
konuşuyordu:

“Papa efendimize saygımız sonsuzdur. Arzuları benim için
emirdir. Cem’i kendilerine devretmekten ancak mutluluk du-
yarız. Bu münasebetle bize kardinallik tevcih ederlerse min-
nettar oluruz. Lâkin kanaatimiz o ki, Cem’in şimdilik burada
kalması elzemdir. Aziz efendiler, biliyorsunuz Macaristan’ın,
Fransa’nın, hatta İspanya’nın da bu kabil istekleri olmuştur.
Hiçbirini kabul etmedik. Çünkü birbirlerine karşı kullana-
caklarından korktuk. Bizim elimizde kalması demek, aynı
zamanda Papalığın emrinde olması demektir. Fakat Osman-
lı Şehzadesinin masraflarının tedariki pek müşkil olmakta-
dır. Hazinemiz kifayet etmiyor. Papa hazretlerinin himmetine
muhtacız. Lütfen bu istirhamımızı kendilerine iletiniz.”

Vatikan’dan iki elçi gelmiş, bekletilmeden Şövalye d’Aubus-
son’un yanına alınmışlardı. Birbirlerine öylesine benziyorlardı
ki, ikiz olduklarını söylediklerinde d’Aubusson’la yadakçıla-
rı şaşırmamışlardı. İkisi de yassı burunlu, patlak gözlü, sivri
çeneliydi. Olanca hürmetini sefer eden d’Aubusson bile, gö-
rür görmez, İncil’de tarif edilen şeytana benzediklerini düşün-
müştü. Ama ermiş olup kafasından geçenleri okuyabilecekleri
ihtimalini hatırlayıp düşüncelerini kafasında boğmuştu.

Yerine göre ikisi de konuşuyor, fakat sesleri benzeştiği için, hangisinin konuştuğunu, yüzlerine bakmadan kestiremiyor-
du. Biraz da bu sebeple bütün dikkatini onlara vermişti. Ancak
bütün dikkatini verince, ikisinin arasındaki tek farkı bulabildi.
Boyunlarına asılı haçlar farklıydı. Birinin haçı altundan, diğ-
erinin gümüşlendi. Belki de bu bir rütbe farkını gösteriyordu.

“Papa hazretlerinin büyük tasavvurları vardır,” diye konuş-
maya başladı altın haçlı olanı, “İtalya, Macaristan, Fransa ve
sair Hristiyanlardan bir Haçlı ordusu toplayıp Cem’in başko-
mutanlığında Osmanlı mülküne saldırmayı kurar. Bu tasav-
vurun gerçekleşmesi için esirin bize verilmesi şarttır. Bu şart-
la bütün masarifini karşılamaya hazırız.” “Doğru” dedi gümüş
haçlı elçi, “işimize yaramayacak birini ne diye besleyelim? Os-
manlıların Avrupa’dan atılması büyük bir haçlı seferini icap
ettiriyor. Prensi bize vererseniz, Vatikan’daki kutsal havayı te-
neffüs edince din değiştirir, emrine vereceğimiz Haçlı ordu-
suyla Osmanlı mülkünü düz eder.”

“Hayalperestler,” dedi içinden d’Aubusson, “bunca zaman-
dır Cem’e bir damla şarap içirtemedim...”

Bunlar da tutmuş, Şehzade’nin Vatikan’a gider gitmez kut-
sal havasına kapılıp tanassur edeceğini sanıyorlardı. Fransa
Kralı Onbirinci Louis daha mantıklıydı. Hiç değilse böyle mü-
nasebetsiz tasavvurları yoktu. Dün gelen elçisi, Kralın, Cem’i
istediğini açıkça ifade etmiş, sebep olarak yine Osmanlıgulla-
rını Avrupa’dan atacak bir plânın ana unsurlarını zikretmişti.
Bu plân daha tutarlı gibiydi. Osmanlıgullarının elinde bulu-
nan Arnavutluk ve Mora’dan Fransız casusları Hristiyan aha-
liyi ayaklandıracak, Osmanlı Bayezid Hân oralarda uğra-
şırken, düzenlenecek Haçlı ordusu onu vuracaktı. Böylece
Bayezid Hân iki ateş arasında kalıp Asya’da, Türk’ün eski top-
raklarına çekilecekti. Tabii orada da rahat bırakmayacaklar,
haritadan silene kadar yükleneceklerdi. Bizans’ı yerle bir et-
menin intikamını, Kostantinopol ile birlikte alacaklardı.

Düşünmek ve konuyu Konseyde tartışmak için Fransız elçisinden mehil istemiş, kesin cevabını henüz vermemişti. Ama Cem Şehzadeye mukabil ne verebileceklerini sormayı da unutmamıştı. Görüşmenin üst yanı pis bir pazarlıktan ibaretti. Tabii Fransız elçisinin fikriydi bu, yoksa d'Aubusson dürüst bir pazarlık yaptığına, iyi bir netice de aldığına inanıyordu. Şehzadeyi Fransızlara vermeye razı olduğu takdirde hazinesi bir hayli şişecekti, fakat çok özlediği kardinal şapkasına kavuşamayacaktı. Doğrusu Cem'in kendisi büyük bir hazine sayılırdı. El altından yaydığı haberlerle bütün Avrupa'yı bir anda telâşlandırabiliyor, devletleri birbirleriyle çekiştirebiliyordu. Bir ara Cem Şehzadeyi Almanya'ya vereceği yolunda çıkardığı söylentiler Fransa Kralını müthiş endişelendirmiş, bir hayli kıymetli hediyelerle küçük bir ricasını göndermişti: "Lütfen Osmanoğlu'nu muhafaza ediniz, bu ülkem için çok mühimdir." Üstelik Cem Şehzade sayesinde her türlü saldırıdan muaftı. Avrupa ülkelerinden birini kızdırıp saldırıya uğrama korkusunu çoktan beri içinde duymuyor, bu yüzden uykuları kaçmıyordu. Çünkü Cem elinde bulunduğu müddetçe, hiç kimse buna cesaret edemezdi. Osmanoğulları gelemezlerdi, zira Cem'i bir yolunu bulup Avrupa'ya aktarmasından çekinirlerdi. Cem'in Avrupa'ya gitmesi halinde, Papanın da desteğiyle kurulacak Haçlı ordusunun Bayezid'e taarruz etmesi mümkündü. Üstelik bu orduyu Cem'in kumandasına verme kurnazlığını da göstereceklerinden, gaile çok büyürdü. Hayır, Osmanoğulları bu çılgınlığı hiçbir vakit göze alamazlardı. Zaten aralarında ahidname vardı, karşılıklı iyi münasebetlerini sürdürmeye sözleşmişlerdi. Tabii Cem'i salıvermemek şartıyla.

Kısacası Rodos emniyettediydi. Balyos kimseden çekinmiyordu. Biri saldırıya kalksa, Cem'i eline geçirecek korkusuyula, başta Papa olmak üzere bütün Avrupa birleşir, saldırganın solüğünü keserdi. Bunu hepsi biliyor, bildikleri için de Cem'i zorla almayı denemiyorlardı. Tabii Baş Şövalyenin işi rast gi-

diyordu. Rodos, Rodos olalı bu kadar zenginleşmemiştir. Hazineye altın akıyor, mücevher akıyor, Avrupa'nın her tarafından kıymetli hediyeler geliyordu. Cem'i birinden birine verecek olursa, akarı kesilecekti. Baskılara biraz daha dayanmalı, dostlarından para sızdırmaya devam etmeliydi. Çok uzun süre Cem'i tutamayacağı belliydi, lâkin tutabildiği kadar tutacak, herkesten altın, mücevher sızdırıp Avrupa'nın en zengin şövalyesi olacaktı. Sonra belki Papaya verir, zenginliğinin üstüne kardinal şapkasını da giyerdi. İyi bir oyun çevirmiş, epey uğraşmış, ama kazanmıştı işte. Koca Sen Jan tarikatının başı olduğu halde, kendisine köpek muamelesi yapan Fransa Krallından bile intikamını almıştı. Elçisine öyle bir nazlanma nazlanmış, o kadar yüksekte atmıştı ki, dünyanın en büyük kraları görseler, tavrına gıpta ederler, hayranlık duyardı. Artık herkes tarafından sayılıyordu. Krallar onu kendileriyle eş tutuyor, mektuplarında eskisi gibi emretmiyorlar, son derece saygılı bir üslup kullanıyorlardı. Hazinesinin dolmasından başka itibarını da Şehzadeye borçluydu. Kısacası altın yumurtlayan tavuğu yakalamıştı. Ne zaman keseceği tamamen kendi bileceğiydi. Papa bile fazla üsteleyemezdi. Üstelemesi halinde Cem'i Fransa'ya vermekle tehdit ederdi. Herkes Şehzadeyi kendisi için öylesine istiyordu ki, bundan çok iyi faydalanıyordu. Cem Şehzade kahramanlık madalyası gibiydi, kimin göğsüne takılırsa itibar kazandırıyordu. Hele de, onun sayesinde, Osmanlıları ip cambazları gibi oynatmanın zevki ap ayrıydı. Galiba Fransa'nın asıl istediği de buydu. Tabii Paşanın da. Ama yağma yok, kolayından kimselere kaptırmayacak, altın yumurtlayan tavuğu kesmeyecekti. Zamanla karşısına daha cazip teklifler çıkardı.

"Haklısın" dedi elçilere, "Şehzade için Vatikan en münasibidir. Lâkin bunu kendisi bilmemeli. Bilirse kaçmaya kalkışır, eminim. Lütfen duyulmasın. Bir de Fransız soyluları var tabii, beni sıkıştırıp duruyorlar. Her neyse, biraz zaman tanı-

yın, Şehzadeyi iyice inandırayım kendime, sonra da, yani iyice inandırdıktan sonra demek istiyorum, gözü kapalı peşimden gelecektir. Yalnız şey... Kardinallik meselemi Papa hazretlerine hatırlatmanızı rica ediyorum.”

Gümüş haçlısı canı sıkkın bir tavırla diğerine baktı, diğeri yüzünü büzünce, o da büzdü.

“Merak etmeyin,” dedi ağzının yarısıyla, “siz Papa hazretlerine istediğini verirsiniz, o da sizin istediğinizi verir.”

“İyi bir alış veriş olur,” diye tamamladı altın haçlı.

“Evet, biliyorum,” dedi Baş Şövalye. “Fakat bizim işler ma-biraz değişikçedir. Konuyu Danışma Konseyine götürmek zorundayım. Papa efendimizin arzusu tabiatıyla nazarı dikkate alınacaktır. Bundan emin olabilirsiniz.”

“Uzun sürer mi?”

“Bir hafta, belki daha az. Lâkin asıl mesele Cem’i iyice inandırmak. Bana güvenmeli, kendini teslim etmeli ki, dilediğimizi yapabilelim. Şüphelenir de altından kardeşine bir haber uçurursa, Bayezid Hân bütün küskünlüğünü unutup üzerimize donanma gönderir. Zaten Gedik Paşa sızlanıp dururmuş.”

Bu ihtimal elçilerin de yüreğini ürperttiğinden, daha fazla ısrar etmediler.

* * *

Gece pembeydi...

Gecenin pembeliği, dolunayın pembeliği idi.

Dolunayın etrafındaki yıldızlar ışıklarını söndürmüş, karanlıkta daha iyi gördüklerinden, hayran hayran dolunayı seyre dalmışlardı.

Cem Şehzade dolunayı seyrede seyrede yorulan göz kapaklarını dinlendirmeye yatmıştı. Yattıktan az sonra da uyumuştı. Bu gece bütün karanlıklar dolunayla ışıklarıymış gibiydi. Kötümserlikten sıyrılmış, yatsı sonrası Nasuh Çelebi, Celâl Bey ve Frenk Süleyman Beyle yaptığı sohbetin tadına, geldi

geleli ilk defa varmış, ilk defa içten gülmüştü. Onu değişik haliyle gören arkadaşları hayretlenmişlerdi, ama bir yandan da sevinmişlerdi. Dünyayı kendine zindan, hayatı kendine zehir etmenin âlemi yoktu. Bir kere olan olmuştu. Kadere rıza gösterip rahatlamalı, biraz olsun toparlanmalıydı. Cem Şehzade çocuklar kadar masum uyuyordu. Dolunayın bir parçası perdeleri aralayıp odaya girmiş, geniş alınının tam ortasına konmuştu. Altın bir damla gibi işiyordu.

Cem Şehzade, geceyarısı çanının paslı gıcırıltılarını duymayacak kadar derin bir uykundaydı.

Ama cadılar uyumuyordu...

Cadılar Rodos'a kol atmış Rodos'u sarmıştı.

İfritler Rodos'u kuşatmış da, sokaklarda kol gezmeye başlamıştı.

d'Aubusson da uyumayanlar arasındaydı. Gerçi cadılarla ifritlerden korkardı, ama cadı gibi hilebaz, ifrit kadar cambazdı. Sinsi, kurnaz ve döneke. Bu vasıfları biri saysa da, herhangi bir Rodos şövalyesine kimi kasdettiğini sorsa, tereddütsüz "Bizim Baş Şövalye", "Bizim Grand Maitre", "Bizim Üstad-ı Âzam", "Bizim Tarikatın Reisi" gibi değişik, fakat herbiri aynı kapıya çıkan cevaplar alırdı. Korsanlık onda, döneklik onda, sadakatsizlik onda, envai çeşit dolap döndürüp şundan, bundan para sızdırmak onda, dişi geçene tehditler savururken, dişi geçmeyene yaltaklanmak ondaydı. Gel gelelim tesadüflerin getirdiği Grand Maitre unvanına ilâveten taşıdığı dinî sıfat, etrafındakileri ürkütüyor, o ürküntü tüneline hiç sarsılmadan hükmünü yürütüyordu.

İlk günlerinde böylesine astığı astık değildi. Danışma Meclisinin söylediklerini dinler, bildiğini okumazdı. Sonra sonra ayağı yer tutunca azdı. Cem Şehzadeyi kafeslediğinden beri de Danışma Meclisini umursamaz oldu. Usulen bazı konuları götürüyor, ama tartışmanın veya görüşmenin en olmadık yerinde ayağa fırlayıp, "Sizinle daha fazla vakit kaybedemem, tari-

kat işleri bitmez tükenmez gevezeliklerinizi bekleyemez, bu iş şöyle şöyle olacaktır vesselam” diye bağırır, göbeğini önünde bir şarap varili gibi yuvarlayarak çıkar giderdi.

Danışma Meclisini bir pısırlıklar topluluğu sanmak haksızlık olurdu. Gayretli ve tecrübeli soylular, güngörmüş, kaç savaşta katılmış şövalyeler, sözünü sakınmaz amiraller vardı aralarında, vardı da son zamanlarda sesleri pek çıkmıyordu. Neden dersenez, Baş Şövalye, her ferdini altınla tıka basa doyurduğu bir Muhafız Alayı kurmuştu. Meclise girerken, bunlar, binayı üç kat kordona alıyor, içerden dışarıya, dışardan içeriye kuş uçurtmuyordu. Buna rağmen Baş Şövalyenin fikirlerine itiraz edenler çıkıyordu. Velâkin nasıl bir tesadüfse, ya o gece, ya da ertesi gün işleri bitiyordu. Bunlardan üçü zehirlenmiş, ikisi pazar yerinde çıkan küçük bir münakaşa sırasında şişlenip öldürülmüş, biri zevk için çıktığı balık avından geri dönmemiş, dört tanesi de bilinmeyen biçimde kayıplara karışmıştı. Ne oldukları belirsizdi. Bütün bunlar bazı söylentilerin yayılmasına sebep olmuştu. Tabii hepsi dedikodu seviyesindeydi. Hiç kimsenin elinde sağlam deliller yoktu: Güya kendisine muhalif olanları, Baş Şövalye, bir yolunu bulup öldürtüyor, bazılarını cardı canlı ejderha kuyusuna atıyordu. Yine söylentilere göre güya bu ejderha kuyusu yatak odasının içindeydi. Döşemede gizli bir kapak açılıyor ve on altı kulaç derinliğinde bir kuyunun ağzı beliriyordu. Kuyunun dibinde zehirli yılanlar, akrepler, çıyanlar mevcuttu. Cesedi didik didik kemiriyorlar, kemiklerini olsun bırakmıyorlardı. Yine güya Baş Şövalyenin saray hizmetçileriyle olan uygunsuz münasebetlerini de bu kuyu örtüyordu. Yatak odasından sık sık çığlıkların geldiği söylenirdi.

Halk bu söylentileri doğrusu pek umursamıyordu. Ekseriyet Baş Şövalyeyi seviyordu. Cem Şehzade gibi bir Osmanoglunu eline geçirip Osmanlı Padişahının gazabından adayı muhafaza etmek, üstelik de haraçtan muaf tutulmak ayrıca

Osmanlılardan haraç aldığını bilmiyorlardı az şey miydi? Şimdiye kadar bunu kimse yapabilmiş miydi? Koskoca Osmanlı'yı avucunda oyuncak etmiş Grand Maitre'yi kıskananlar, hakkında olmadık söylentiler çıkarmak suretiyle onu yıpratmak emelindeydiler.

Çünkü onlar hâindi ve adalıların iyiliğini istemiyorlardı. Bu söylentilerin Osmanlı casusları vasıtasıyla çıkarıldığı yolunda, Baş Şövalyenin Sen Piyer kilisesinde yaptığı konuşma çok alkışlanmıştı. Elleri acıyanlar dizlerine vurmaya başlamış, dizleri de acıyınca sıralara vurmuşlar, bu yüzden kilisenin birkaç sırası kırılmıştı. Tabii alkışlamayanlar da vardı. Hayır, öyle açıktan açığa değil, yürekten alkışlamayanlar vardı sadece. Yoksa el çırpmayan bir hâini hemen oracıkta linç etmeleri işten değildi.

Sözün kısıası Rodos Balyosu güçlüydü. Her geçen günle de gücü artıyor, düşmanlarını gönlünce eziyor, Danışma Meclisiyle alay etmeye bile kalkışıyordu. Geçen haftaki toplantıda istediği kararı çıkaramayınca, kocaman bir tehdit savurmuştu: "Böyle her kararıma karşı çıkarsanız meclisi kapatmak zorunda kalmaktan korkarım" diye bas bas bağırmişti. Tabii derhal gürültüyü kesmişler, tartışmayı noktalamışlar ve Baş Şövalyenin istediği doğrultuda istediğinden âlâ bir karara varmışlardı. Başka zaman olsa Baş Şövalyeye meydan okurlardı. Meclisin ateşli hatipleri meydana fırlar, pelerinlerini savura savura, ellerini, kollarını sallaya sallaya eski Yunan Meclisinin üyelerine taş çıkartırcasına parlak nutuklar atarlardı. Fakat zaman eski zaman değildi. Zaman Pierre d'Aubusson'un zamanıydı. Sarayın dört duvarı içinde dönenlerin, Danışma Meclisinde konuşulanları bilmeyen ahali, Cem Sultan yüzünden, Baş Şövalyeyi destekliyordu. Bir gün hepsini Asena Meydanına toplayıp Danışma Meclisini şikâyet etse, ahali demir top gibi üzerlerine yuvarlanacak, ezip geçecekti. Hiç kimsenin ölmeye niyeti yoktu. Hele Baş Şövalyeye karşı gelenlerin akıbetini duyduktan

sonra, ona karşı tavır koyanlar da susmuştu. Ne yani, istediğinde ellerini kaldırırlar, istediği gibi karar alırlar, keyiflerine bakarlardı. Eflatun'un prensiplerini tatbik uğruna canlarından vazgeçecek değillerdi ya. Hem niye tehlikeye atılsınlardı sanki? Halk Baş Şövalyeyi seviyorsa, sayıyorsa, bağrına basıyor, bir dediğini ikiletmiyorsa kabahat Meclisin miydi? Niye halkın yanlışını Meclis omuzlasındı, niye Eflatun'un prensipleri uğruna canlarını tehlikeye atınsınlardı? Gelirleri artmıştı, işleri ise azalmıştı, eskisine nisbetle eğlenceye daha çok vakit ayırebiliyorlardı. Rahatlarını bozmanın gereği yoktu. Hem zaten sert çıkışlar halkın hoşuna gitmiyordu. Pazar meydanında söylenenleri üyelerden birinin uşağı duymuş, efendisine duyurmuştu. Meclis hor görülüyordu. Düpedüz alay konusu yapılıyordu. "Danışma Meclisi üyelerinin canları cehenneme!" diye bağırması bir balıkçı, "Onlar olmadan da efendimiz bizi idare eder."

Bir sebzecinin söyledikleri ise daha da beterdi:

"Ne diye bir sürü herifi besliyoruz anlamıyorum. Danışmanlara kalsa, Osmanoğlu burada olmazdı, tartışıp anlaşana kadar kimbilir kaç sene geçerdı. Bereket versin Grand Maitre yumruğunu sıkıp basmış masaya, "Siz konuşa durun, ben varıp Osmanoğlunu getireyim" diye gürlemiş. Yalan söylemiyorum, dayımın oğlunun oğlu Mecliste çalışan ortacılardan birinin yeğeninden duymuş, kısacası yakmalı bu Meclisi."

"İçindekilerle birlikte," derken kahkahayı patlatmıştı balıkçı.

Ve uşak, efendisine, korkudan titreye fitreye duyduklarını anlatmıştı. Anlatınca efendisini bir düşüncedir almıştı. Bu pazarcı milleti, satıcı güruhu ayaklanır da Meclise yürürse, hiç durmaz ateşe verirse, Neron gibi yangının ortasında dansa başlarsa, üyeleri hiç kimse kurtaramazdı. Baş Şövalye dahil. Zaten Baş Şövalye onları kurtarmak için kılını kıpırdatmazdı bile. Canına minnetti. Belki de aleyhinde söylentiler çıkaran Baş Şövalye idi. Öyle ya, Meclisi dağıtacak, kimseye hesap

verme endişesi olmadan istediği gibi Rodos'u yönetecekti. Vay hilebaz vay! Vay dönecek vay! Vay alçak domuz vaaay! Şimdilerde toplantılara katılmamak en iyisiydi. Bir süre bekler, hasta olduğunu bahane edip toplantılardan uzak dururdu. Uşağının pazar yerinde duyduklarını bazı dostlarına söylese miydi acaba? Ya aralarında biri casussa, kendisinden duyduklarını Baş Şövalyeye konuşursa? Yok, bunu göze alamazdı. Baş Şövalyenin hışmına uğramaktansa tauna uğramayı tercih ederdi. Bildiğini kendine saklayacaktı. Kimselere söylemeyecekti. Ne yapsındı yani? Dostları da kendisinin yaptığını yapsınlardı. Uyanık uşaklarını pazar yerine göndersinler, konuşmaları dinletsinlerdi. Başka türlü Baş Şövalyenin hışmından nasıl emin olunabilirdi? Halkın haklarında ne düşündüğü nasıl öğrenilebilirdi? Danışma Meclisine devam etmediğini Baş Şövalye anlar mıydı acaba? Anlasa bile hatırını sormaya adam gönderir miydi? Neyse, bunları sonra düşünür, duruma göre kendini ayarlardı. Halkın öfkesiyle Baş Şövalyenin hilebazlığı arasına tıkanmış kalmıştı. Adam gün gün kuvvetlenirken gözlerini açmamanın cezasıydı bütün bunlar. Üçer, beşer adam toplayarak neredeyse koca bir ordu kurmuştu da, haberleri olmamıştı. Daha doğrusu pek üstünde durmamışlardı. Ama bir gün etrafı Baş Şövalyenin tepeden tırnağa zırhlı, silahlı ve atlı muhafızlarıyla çepe çevre sarılı olduğunu görünce, akılları başlarına döner gibi olmuş, ne demeye geldiğini sormuşlardı. Lâkin Baş Şövalyenin umurunda mıydı? Sırım sırım sırtıyor, ağzını inadına şapırdatarak çam sakızı çiğniyor ve umursamaz bir karşılık veriyordu:

"Osmanoğlunu bizden almak isteyenlerin haddi hesabı yok, iyi korumak lâzım geliyor. Benim askerlerim hem beni hem Cem'i koruyacak."

"Olmaz!" diye bağırmişti kendisini eski günlerde zanneden genç bir üye, "kanunlarımıza aykırıdır. Meclisin sarih olması kararlarımızı etkileyebilir.

Derhal kışlalarına dönsünler. Buralarda bir daha gözükmessinler.”

Baş Şövalye pelerinini savurarak ağır ağır genç üyenin yanına yürümüş, tam karşısında durmuş, çam sakızını yere tükürerek sakın sakın sormuştu:

“Demek bu durum kanunlarda yazılı değil.”

Biraz sararan genç üye belki farkında olmadan iki adım gerilemiş, sesi de kısılmıştı:

“Değil...”

“Yazın öyleyse efendim, yazın!”

Birden sıralarda oturan üyelere dönmüş, âdeta kükremişti:

“Bundan sonra ben nerede olursam muhafızlarım da orada olacak. İtirazı olan istifa etsin.”

İşte bu olay üzerine istifa eden üç üyenin cesetleri bulunmuştu. Hem de o gecenin sabahında. Tabii aralarında genç üye de vardı. Zehirlenmişlerdi.

Baş Şövalyenin bir azizliği olduğuna, ona karşı çıkanların öldüğüne inananlar olduğu gibi, bir ifrit olduğuna inananlar da bulunuyordu.

İfrit uyumuyordu...

Kafasının içindeki tilkileri koşturmakla meşguldü.

Karşısında sadece üç kişi vardı. Biri yeğeni Blanşfor Şövalyesiydi. Biri Muhafız Alayı Komutanı. Sonuncusu ise üvey oğlu.

Blanşfor Şövalyesi, amcası gibi şişman, kısa boylu, ama kırmızı yüzlüydü. Sap sarı saçları omuzlarına döküktü. Gözleri, aşırı içki yüzünden olmalı, hep bulanıktı. Sislerin arkasından bakan koyu gri renkteydi. İnsan gözünden çok bir köpekbalığı gözüne benziyordu. Amcasının sağ kolu, sırdaşı, dert ortağı ve cinayet âletiydi. Sadece Blanşfor Şövalyesi diye anılır, adı hiçbir yerde geçmezdi. Blanşfor şövalyeliğini nasıl kazandığı ise kimsenin meçhulü değildi. Amcası Rodos Balyosluğuna kurulunca, yeğenine ikram etmişti. Asıl Blanşfor Şövalyesinin

yanında çalışıyordu o sıralar. Amcası yerini sağlamlaştırma-ya başladığı günlerde bir unvan talep etmiş, kılıcının hakkını vermek istediğini, yeğenine bir fırsat tanınması gerektiğini söylemişti. Sözlerine Blanşfor Şövalyesinin bir hâin olduğunu, Fransa lehine casusluk yaptığını ilâve etmeyi unutmamıştı. Amca, yeğenin emrine bir miktar asker verip Blanşfor şatosunu basmış, Şövalyeyi öldürmüş, mülkünü yeğenine ikram etmişti. Asilerden birkaçı mırın kırına her nasılsa cesaret göstermişlerdi, lâkin Balyos'un acımasız yumruğunu tepelerinde bulmuşlardı. Tabii ses de, soluk da kesilmişti. Ve herkes yeni Blanşfor Şövalyesini tanımak zorunda kalmıştı. Hatta vaktiyle eski Blanşfor Şövalyesinden himaye görmüş birkaç şair, şövalyenin kötülüklerini anlatan şiirler bile döşenmişler, böylece yeni şövalyenin sevgisini kazanacaklarını zannetmişlerdi. Ancak yeni Blanşfor Şövalyesinin kendisinden başka hiçkimseye verebileceği bir sevgi kırıntısı bile yoktu gönlünde. Adam düpe düz kendi kendisine âşıktı. Bu konuda da amcası Pierre d'Aubusson'un kopyasıydı. İhtirası da onunki kadar derindi. Hiç yoktan Blanşfor Şövalyesi olduğuna göre, belki bir gün daha yukarılara da tırmanırdı. Hem sadece Blanşfor Şövalyeliğinde kalmamış, Danışma Meclisine girmişti. Onu kendi kontenjanından amcası seçmişti. Görevi derin derin düşünüp Rodos'un geleceği için plânlar yapmak, yüksek düşüncelerini Mecliste haykırmak değildi elbette, sadece Meclis üyelerinin konuşmalarına kulak kabartacak ve amcasının kulağına bunları fısıldayacaktı. O ne söylese, Baş Şövalye hemen inanıyordu. Sonsuz güveni vardı. Ne de olsa yeğeniydi. Ona güvenmeyip de kime güvenecekti? Şövalye Alfons'a mı?

Şövalye Alfons, Baş Şövalyenin, yani Grand Maitre'nin yani Üstad-ı Azâmin, yani adıyla sanıyla Rodos Balyosu Pierre d'Aubusson'un üvey oğluydu. Annesiyle evlendiği zaman Alfons on beş yaşında, aşırı obur, ama sıksa, ikide bir çığlık atan sarışın, yanakları mor çillerle dolu sevimsiz bir çocuk-

tu. d'Aubusson, sadece annesini seviyordu, ama annenin zoruyla çocuğu da sevmek zorunda kalmıştı. Alfons ise doğrusu kendisini üvey babasına sevdirmek için hiçbir gayret göstermemişti. Bu işi annesi yapıyordu. Lâkin zaman zaman annesinin gayretleri kâfi gelmiyor, çocuğun, büyüdükçe daha çekilmez olması karşısında isyan ediyor, odaları çın çın çınlatarak bağıırıyordu: "Bu veledi istemiyorum!" Ama her seferinde Alfons'un annesi baskın çıkıyordu. Söyledikleri de mantıklıydı. Mevkii gereği bir sürü düşmanı vardı. Yanı başında güvenebileceği kişilere muhtaçtı. Alfons da maşaallah hızla büyüyordu. Babasını korumak için elinden geleni yapacağına emindi. Onu kovmakla sadece kalbini kırmakla kalmayacak, bir düşman daha kazanacaktı. Çünkü her anne gibi oğlunu iyi tanıyordu. Kendisine yapılanı kolay kolay unutmaz, eline fırsat geçince acımasızca intikam alırdı. Buna gerek yoktu. Azıcık tahammül göstermeli, biraz daha büyümesini beklemeliydi. Yakında sağ kolu haline gelecekti.

Büyümesine büyüdü, yani boyu bir hayli uzadı, çilleri seyreldi, ama sevimsizliğinden hiçbir şey kaybetmedi. Gerçi olur olmaz çığlıklar atmaktan, şatodaki kedilerin kuyruğuna kapkacak bağlamaktan, hizmetkârların ve kölelerin peşinde akşama kadar koşturmaktan vaz geçmişti, fakat hâlâ siskaydı, güçsüzdü, galiba biraz da ahmaktı. Verilen her işi eline yüzüne buluşturmakta da ustaydı. Sadece müthiş bir yalan söyleme kabiliyeti vardı. Beceriksizliği yüzünden işleri her karıştırmasında d'Aubusson'a öyle masallar anlatıyor, yalanı öyle inandırıcı bir tavırla, ihtimal kendisi de inanarak söylüyordu ki, her seferinde üvey babasını bile inandırırıyordu. Üstelik her yalanını yakaladığında, ona bir daha asla inanmayacağına dair ettiği bütün yeminleri unutturarak... Bu kabiliyet Rodos'ta yaşayanlar için küçümsenmemeliydi. Sonunda onu sever görünmeye ve bu yolla başkalarına karşı kullanmaya karar vermişti. Onca ifritliğine rağmen, kendisini inandırmayı başardığına gö-

re, başkalarını kolaylıkla inandırabilir, böylece d'Aubusson'un menfaatlerine hizmet ederdi. Yirmi yaşına geldiği gün onu şövalye ilân etti. Bilinen hiçbir başarısı olmadığı için, merasimde konuşmamasını tembihledi ya, Şövalye ilân edilen herkesin birkaç cümle ile bazı başarılarından söz etmesi âdeti. Merasimde hazır bulunan asiller, galiba biraz da d'Aubusson'u müşkül duruma sokmak, kararının ne kadar yersiz olduğunu ona göstermek için delicesine alkışlamaya, yeni şövalyeden bir konuşma istemeye başladılar. Alfons buna dünden razı gibiydi. Derhal kilisenin mihrabına çıktı. Merasim kilisede yapılmıştı. İki elini havaya kaldırıp herkesi susmaya davet ettikten sonra, bir konuşma yaptı. Söylediğine göre Sultan Mehmed Hânın askerleri Rodos'u kuşattıkları sırada büyük kahramanlıklar göstermişti. Bir gece sabaha karşı Amiros Koyundan yüzdüğü tek çifteli sandalla sessizce amiral kalyonuna sokulmuş, önceden hazırladığı çelik çivileri kalyonun gövdesine saplayarak delmiş, koca amiral gemisini suyun dibine göndermişti. Gerçi böyle bir olayı hiçkimse hatırlamıyordu, üstelik bahsettiği kuşatma 1480 yılında vuku bulmuş olduğundan bütün olanlar hafızalarda tazeliğini koruyordu. Dahası d'Aubusson, üvey oğlunun korku tutuğu olduğunu ve kuşatma boyunca yaktaktan çıkmadığını çok iyi hatırlıyordu. Fakat o anda bu hiç aklına gelmedi. Konuşmanın tesiriyle âdeta büyü tutmuş sefillere dönen asillerle birlikte üvey oğlunu alkışladı. Yine de halk, bu konuşmayı duymadığından, Şövalye Alfons'a "Anasının Şövalyesi" diyor, burun kıvrıyorlardı. Tabii ne halkın burun kıvrması, ne de konuşmanın tesirinden çabucak kurtulan asillerin dedikodular çıkarması Baş Şövalyenin umurunda değildi. Üvey oğlunun yalanları bir harikaydı ve özellikle Cem Şehzadeye kendini sevdirmeyi başarmıştı. Bir gün Hristiyanlık dünyasının emrine vereceği çok büyük ordularla Macaristan'a geçeceği ve Bayezid Hânın üzerine yürüyüp tah-tına kavuşacağı yolundaki hülyalar buz tutmuşken, ortaya çı-

kan Şövalye Alfons, sıcak yalanlarıyla buzları eritti, saf yürekli Şehzadeyi kendine inandırdı, tabii bu da inandırıcılığını büyük ölçüde kaybeden Baş Şövalyenin işini kolaylaştırdı. Minnettarlığını göstermek için de üvey oğlunu itimad ettiği üç kişiden biri yaptı.

Muhafız Alayı Komutanı Person Goltz'a gelince: O katıyen bir insan değil, Baş Şövalyenin elinde mekanik bir âletten ibaretti. Hiç sual sormadan, efendisinin bütün emirlerine koşardı. Onun açısından hayat, efendisinin emirlerini hiç aksatmadan yerine getirmekten ibaretti. Hemen hemen hiç konuşmazdı. Suale sorulursa cevap verir, asla görüş bildirmezdi.

Bu gece de susuyordu. Efendisinin, yeğeninin ve üvey oğlunun arasında geçen konuşmaları dinliyor, eleştirmiyor, kendi düşünceleriyle kıyaslamıyordu. Yalnızca, konuşmaların sonunda kendisine verilebilecek vazifeyi bekliyordu. Uyku su gelmişti. Göz kapaklarının kurşunlaşıp ağırlaşmasına karşı bütün gücüyle direniyordu. Fakat Baş Şövalyenin monoton sesi kulaklarında ninnileniyor, şuurunda kopukluklar meydana geliyor, söylediklerinin bazıları kopukluğa düşüp yitiyor, bazıları bölük pörçük şekliyle beyninde dalgalanıyordu.

"İyice anladın mı Şövalye?" deyince, kendisine hitap edildiği zannıyla, ağırlaşan göz kapaklarını büyük bir gayretle kaldırıp Baş Şövalyeye baktı. Ama onun gözleri yeğeninin üstündeydi. Rahatladı. Demek ki yeğenine hitap ediyor, onun anlayıp anlamadığını araştırıyordu.

"Anladım efendim," derken bardağına şarap dordurdu Blansfor Şövalyesi, "Cem Sultanın kaçırılacağı, ya da öldürüleceği yolunda haberler aldınız; bu yüzden Şehzadeyi Fransız topraklarındaki şatolarımıza gönderip hem sorumluluğu üzerinizden atmak, hem de pazarlık gücünüzü arttırmak emelin-desiniz. Sultana bendeniz refakat edeceğim. Bir hayli zaman denizlerde dolaştıracığım. Böylece Fransa ile pazarlığınızı kıztırmak için vakit kazanmış olacaksınız. Hiç merak etme-

yiniz, vazifemi istediğinizden âlâ yapacağıma lütfen inanınız. Ne zaman yola çıkmamı emrediyorsunuz?”

“Ayın kaç şimdi?” diye sordu Baş Şövalye.

“Yirmi biri,” diye atıldı Muhafız Alayı Komutanı Person Goltz, “Ağustos yirmi bir.”

“İyi, dokuz, on günlük bir hazırlık yeterli sanırım. Eylül’ün ilk günü hareket edersiniz. Bir kere daha söylüyorum sevgili yeğenim. Rodos’tan fazla uzaklaşmaca yok, ne olur ne olmaz, Fransa ile Papa’yı tokuşturamazsam geri çağırabilmeliyim sizi.”

“Baş üstüne Grand Meitre! Rodos açıklarında dolanır dururum, yalnız bir şey var: Sultan bu dolamp durmalardan kuş-kulanırsa ne diyeceğim?

Baş Şövalye testere dişi gibi keskin bir kahkahadan sonra, yaşaran gözlerini elinin tombulluğunda sildi. “Bu yüzden sevgili oğlum Şövalye Alfons’u da yanına almanı istiyorum ya zaten; ne yapar eder, Prensi Fransa tarikiyle Macaristan’a götüreceğinize inandırır. Şayet kuşkuları artarsa bize ait bazı limanlara ikmal bahanesiyle uğrarsınız. Çok dikkatli olun, kendinizi Napoli veya Fransız donanmasından mutlak surette koruyun, bu hazineyi elimden kaçırmak istemiyorum, uyuşma olmadan kaptırırsanız, başınıza gelecekleri hatırlatmama gerek görmüyorum. Yeğenim ve oğlum demem, kıyarım!”

Person Goltz’a baktı:

“Sevgili komutan, sen de Eylül’ün birine iyice hazırlan, adamlarına birkaç kere prova yaptır, Prensi görülmemiş bir merasimle uğurlayacağız, öyle içten bir merasim olacak ki bu, kendisini yürekten sevdiğimize inanmalı; hiçbir aksaklık, hiçbir eksiklik affetmem. İstersen askerlerine yeni elbiseler diktirebilirsin, bütün terzilerim emrindedir. Gerekli masarifi karışılama hazırım. Yalnız dediğim gibi, aksaklık istemiyorum.”

Muhafız Alayı Komutanı iyiden iyiye uyanmış, şuuruunu toplamaya çalışıyordu. Baş Şövalye ise hâlâ konuşuyordu:

“Ayrıca gizli birkaç yere üçer kişilik gözüpek gruplar yerleştir, yerlerin tespiti sana ait, tabii Prens’in limana inerken geçeceği yerleri kastediyorum, fırsatı ganimet bilip öldürmek yahut kaçırmak isteyebilirler, gözünüzü dört açacaksınız, tamam mı?”

Muhafız Alayı Komutanı Person Goltz, oturduğu yerden velinimetini selâmladı. “Emredersiniz Grand Meitra, herşey eksiksiz yapılacak, müsterih olunuz.”

Baş Şövalye nedense iltifat etmek ihtiyacını hissetti. Kimbilir belki de herhangi bir sebeple ihanet edebilecekleri aklına takılmış ve onları iltifat ilmiğiyle kendine bir kere daha düğümlemek istemişti:

“Hepinizin hizmetinden çok memnunuz, sizden başkalarına itimat etmeyi caiz görmedik, bu yüzden en gizli sırlarımızı sizlerle paylaştık, vazifelerinizin hitamında hayal dahi edemeyeceğimiz bir servete kavuşacaksınız. Şimdiden teşekkür ederim.”

Boyunlarını büküp minnettarlıklarını birkaç mırıltıya döktükten sonra, Blanşfor Şövalyesi, kafasında ne zamandır dönen suali sormaya cesaret etti:

“Efendimiz, bağışlayınız, ama avucumuzun içindeki bir esiri Fransa’ya göndermekle ne gibi bir maslahat güdüldüğünü pek anlayamadım, lütfunuza sığınıp cevap bekliyorum.”

Yeğenini gözleriyle küçümserken, sözleriyle okşadı:

“Fazla akıllısın Guyde Blanşfor, bunu soracağını biliyordum. Burası küçük bir ada, Osmanlı mülküne de bir hayli yakın. Şimdilik Bayezid Hân bizimle anlaşmış gibi, ancak paşalarının tazyikinden acaba kurtulmuş mu? Bilhassa Gedik Paşa, Padişahı tahrik edip durur, elçilerimi de fena halde haşlamıştı. Günün birinde tahrikler netice verirse Padişah Rodos’a yürür, hazinemizi elimizden çeker, alır; bu bakımdan Prens’in daha uzak ve tabii daha güçlü bir devletin gözetiminde bulunması lâzımdır.”

Derin bir nefesle göğsünü gerdikten sonra, ayağa kalktı. Hırıltılı biçimde nefesini saldı. Pencereye doğru birkaç adım yürüdü. Sırtı dönük olduğu halde devam etti:

“Ayrıca Prens mızımıza başlamıştır. Geleli henüz bir ay olmakla beraber sıkıldı. Biliyorsunuz maksadı Macaristan yoluyla ülkesine dönmektir. Tabii evvela kuvvet toplayacak, ardından tahtına yürüyecektir. Bu hayal bile onu oyalamaz olunca ne yapılır? Oyalamak için yeni çareler bulunur. Sen birkaç hafta müddetle Prensi denizde oyalarsın. Bu arada sevgili oğlum, onu, Macaristan’a geçeceği yolunda yapacağı sürekli telkinlerle kandırmayı sürdürür. Derken biz Fransadan beklediğimizi koparırsın. Böylece bir taşla birkaç kuş birden vurmuş oluruz. Prens için bir sürü masrafa girdik, elbette bunu bir yerlerden karşılamak hakkımızdır.”

Döndü. Karşılarına gelip durdu. Onlar da ayağa kalkmışlar ayakta dinliyorlardı. İyice yaklaştı. Akı kanlı gözlerini Blansfor Şövalyesinin gözlerine dikti:

“Yoksa fikrimi doğru bulmuyor musun, sevgili yeğenim?”

Samimi kanaatini söylemek haddine mi düşmüştü? Hem zaten Cem Şehzade hakkındaki kanaati amcasınınkinden çok farklı değildi. Yalnız ona kalsa, Şehzadeyi uzak bir yere naklettiğini yayar, Rodos’ta bir şatoda sıkı muhafaza altında tutardı. Ya da zindanlardan birine kapatıp kapısına duvar ördürürdü. Bu kadar uğraşmanın ne gereği vardı sanki?

Tabii bunları çok kısa bir süre içinde düşünmekle yetindi. Söylediği ise düşündüğünün tam tersi sayılırdı:

“Harikulade güzel bir buluş, sizi kutlamama izin veriniz efendimiz.”

Diz çöküp amcasının tombul elini öptü. O öpünce diğerleri de diz çöküp öptüler. Baş Şövalye zevkten kasım kasım, adamlarına gülümsedi. “Şimdilik bu kadar,” dedi, “gidip Sultanın sarayına bir göz atın. Nöbetçileri dört misline çıkarm. Kuş kafeste kalmalı.”

Kiliseler geceyarısı çanını vuruyordu.

Cem Şehzade uyuyordu...

Ama ifritler uyanıktı. İfritler ifritçe plânlar kuruyordu.

Dolunay herşeyi görmüştü.

İfritliklerden sıkılmış, ateşten başını bulutların arkasına çekmişti.

Rodos'ta sokaklar karanlıktı.

Yapılan ifritçe plânlar gibi, kap karanlık.

Birden dolunayın bulutların arasına gizlenmesi, üç gölgeye bayram sevinci getirmişti.

"Şimdi âlâ," dedi en öndeki gölge, "işimiz biraz kolaylaştı sayılır."

"Ama ay her an bulutların ardından çıkabilir," diye fısıldadı ikinci gölge, endişeli bir sesle; "bu iş için keşke daha karanlık bir geceyi bekleyseydik."

"Vakit mi vardı Teymir yoldaşım?" dedi birinci gölge kırınca. "Şehzadeyi her an bir yerlere götürebilirler haberine çarpılmasaydık, beklerdik. Hem ormanda hayat hiç de kolay değil. Yapmaya karar verdiğimiz işi bir an evvel yapıp..."

Sustu birden. Etrafa kulak kabarttı. Bir meşalenin yaklaştığını görmesiyle yolun iki yanında uzayan çiçek tarhlarının arkasına atladı.

"Gizlenin!" diye fısıldadı. "Gelenler var."

Diğerleri de yanına gelince, yüzükoyun yere yapıştılar. Çiçek tarhları öylesine sıktı ki, değil karanlıkta, gündüz vakti bile görülmelerini ferah ferah engellerdi. Buna rağmen soluklarını tutmuşlardı. Bu işi bitirmeye kararlıydılar. Pis bir aksilik yollarını kessin istemiyorlardı. Frenk Süleyman'la iki gün öncesinden anlaşmışlardı. Cem Şehzadeyi kaçıracaklar, şatodaki otuz adamıyla limanı basıp bir kalyon ele geçirecekler, hemen yelken açacaklardı. Nereye gideceklerine kesin olarak karar vermemişlerdi. Ama Rumeli sahillerini tutabilirlerse, kolayca Engürüş geçebilirlerdi. Sonrası Allah Kerim'di. Önce Rodos'tan

kurtulmalıydılar. Cem Şehzade şüphede idi. Anlaşmaya göre Rodos'ta sadece kısa bir süre dinlenecek, Papa ve Avrupa'nın önde gelen krallarına durumunu bildirir mektuplar yazacak, onlardan göreceği destekle Engürüs'e geçip mücadelesini sürdürecekti. Ama zoraki misafirlik uzuyor, yazdığı mektuplara da cevap gelmiyordu. Bir ara mektuplarının gönderilmediği şüphesine bile düştü. Ama bu fikri çabucak kafasından attı. Hem müthiş rahatsız olmuş, hem de Rodoslu olmakla insanın bu kertede alçalabileceğine ihtimal vermek istememişti. Frenk Süleyman bunları anlatırken, ağlamaklıydı. "Vaktiyle yaptığım ikaza kulak tutsaydı bunlar olmayacaktı," demişti. "Lâkin Huysuz Mezid'in karakulaklığı sarmaya düşüp toyluğuna yenildi, haberi vaktinde ulaştıramadı Teymir oğlan."

Delikanlının mahzun üzüntüyle gözlerini yere devirdiğini, ölüm sükûtuna gömüldüğünü gördükte, elini omuzuna atmış, teselliye durmuştu:

"Ne üzülmeyesin hay toy yavrum? Kaderin çizdiği yolda adımlar kendiliğinden sürüklenir. İrâde ipi de gevşemişse, insan fındıkkabağı misali yuvarlanır gider. Gerisi sebep teferuatıdır ki, nasip olmadıkta kul neylesin? Lâkin tedbirde kuşur aramadan edemem, bu da benim huyum işte."

Orman kuytusunda çömelip anlaşmışlardı. Cem Şehzade'nin otuz adamıyla Rodos Balyosundan satın aldığı yirmi esir sarayın girişindeki büyük odada barınan altmış Rodos askerini kilitleyecek, kapı tahkim edilecek, yol boyunu gözleyen dört nöbetçi ise Yaltırık Bekir'le arkadaşlarının ataklığına bırakılacaktı. Hesaba almadıkları çakır keyif dolunaya canları hayli sıkılmıştı ya, ay bulutların ardına girdikte keyiflenmişlerdi. Fakat şu meşalenin gelişi hayra alâmet bir geliş gibi görünmüyordu. Şatoya göz atmaya kalkarlarsa, o ara içerdekiler de harekete geçmişlerse, vaziyet anlaşılırdı. O zaman gelenleri de haklamaktan gayri çare kalmazdı. Yaltırık Bekir'in tek ümidi, kalabalık olmamalarıydı. Sadece iki kişi fark etmiş, rahat

bir nefes almıştı. İsteseler, önlerinden geçerken de haklarından gelebilirlerdi. Teymir oğlan, askerlik acemisi olduğundan aceleciydi. Gelenleri haklamak sevdalısiydı. Bekir sıkı sıkıya tuttu bileğini.

“Kimildama!” dedi komutan emriyle. “İçeri girecekleri bile malum değil. Belki de geçip giderler.”

İyice yaklaşmışlardı. Biri çok şişman olduğu için yokuşu ağır ağır çıkıyorlardı. Meşale uzun boylu zayıf şövalyenin elindeydi. Yan yana yürüyor, hırıltı karışık bir sesle konuşuyorlardı. Hırıltı şişmanın ağzından çıkıyordu. Geçip gittiler. Meşale bir noktada durdu. Aksı, hırıltılı bir ses duyuldu. Buna bir başka ses karşılık verdi. Dış bahçe bir anda kalabalıklaştı.

“Galiba işi fark ettiler,” diye hayıflandı bekir, “Herif ortalığı velveleye boğdu. Bunu niçin yaptı bir anlayabilsem?”

Niçin yaptıklarını Blansfor Şövalyesi ile Şövalye Alfons da bilmiyordu. Sadece Baş Şövalyenin emrini uyguluyorlardı. Nöbetçilerin dört misli arttırılmasını emretmişti. Emrini yerine getirmediklerini öğrense, küplere binerdi. Yatmadan önce bunu halletmeye gelmişlerdi. Avludaki nöbetçilerden biri çömelmiş, uyuyordu. Blansfor Şövalyesini ciyak ciyak bağırta buydu. Kılıcının tersiyle adamı öldüresiye dövmüş, gözcülerin komutanını haşlamış, rahatlarını bozup, uykularını perişan ederek hepsini bahçeye toplamıştı. Fakat öfkesi kara bulut gibi şimşekliydi:

“Hepiniz sabaha kadar nöbet tutacaksınız,” diye bağırıyordu hâlâ. “Gözünü kırpanın gözünü patlatırım. Sizi uyuyasınız diye mi besliyoruz, aşağılık herifler!”

Gürültüye çıkan Frenk Süleyman, adamları bağışlatmak için ne diller döktü, ama Blansfor Şövalyesi kararlıydı. Nazik olmaya çalışarak Prensın emniyetinden sorumlu olduğunu anlattı. Aziz misafirlerinin kılına halel gelsin istemiyordu. Her türlü emrini anında yerine getirmek üzere uyanık beklemeleleri gerekenler uyursa şerefleri iki paralık olurdu. Vazifelerini

hakkıyla yapmayanları cezalandırmak üzere izin rica ediyor, bu saatte rahatsız ettiği için de özür diliyordu.

Frenk Süleyman içeri çekilmekten başka çare bulamadı. Gürültüyü duyup ümitleri sararan Şehzadeye birkaç cümle ile vaziyeti özetledi.

“İfritler uyumuyor Beyim,” dedi, sözlerini tamamladı.

“Fark ettiler mi dersin?”

“Bilmiyorum. Eğer fark ettilerse, bunlar ifritten de beter sayılır.”

“Çocukların başına bir iş gelmesin.”

Yaltırık Bekir’le arkadaşlarını kasdetmişti.

“Merak buyurmayın Beyim,” dedi, “onlar sarmaya düşmekte mahir oldukları kadar sarmadan kurtulmakta da mahirler. Lâkin kaçma işi suya düştü.”

Cem Şehzade padişahlığını takındı. İçi yandığı halde göstermedi. Üstelik Frenk Süleyman’ı teselli etti:

“Bir başka gece inşallah, dert erme, mademki karar vermişiz, elbet bir yolunu buluruz.”

Frenk Süleyman yıkımın zorlusuna çarpıktı. Kötü bir raslantı bütün hesapları alt üst etmişti. Harekete geçtikten sonra bu olay meydana gelseydi, ortalık daha da karışacak, belki Şehzade suçlanıp sınırlı hürriyetinden bile mahrum bırakılacaktı. Şimdilik yegâne tesellisi buydu ve bu teselliye tutunmuştu. Başı önünde odasına giderken, talih yıldızının battığı yerden güneşin doğmayacağını düşünüyor, başta yapılan hatanın peşlerinden gelmesine şaşıyordu. Hatta peşlerindeydi. Teey işin başında yapılmıştı. Oysa Karaman! Sadrazamın karakulağı yakalanıp haber vaktinde Konya’ya ulaşmadığından gecikip, bu zaman zarfında İshak Paşanın karakulağı Bayezid Şehzadeyi haberleyip, Bayezid Şehzade tahta vasil oldukta ve biat olundukta işin arkasını bırakmalıydı Cem Şehzade. Yahut yanlıştan vakit varken dönmeli, kardaşının Kahire’de oturma teklifini kabul ile yanlış noktalamalıydı.

Ne zamandır Zülfikârın çatılana boynu sıkışmış gibiydi. Şehzadeyi terk edemiyor, büyük yanlışın ortasında sonuna kadar kalmak da istemiyordu. Olanları görmekteydi. Olanlar midelerini bulandırmakta, yüreğine oturmaktaydı. Sultan Muhammed Hanın oğlu, koskoca cihan Padişahının vasiyetlisi küffar elinde oyuncaktı. Hemi de küffarın en azgınının, en döneğinin, en kahpesinin. Rodos Şövalyelerinden Avrupa kralları bile el aman çekmiş ki, vakti zamanında tepelemeye gelmişlerdi. Lâkin Cem Şehzade ellerine geçti geceli, itibarları yerindeydi. Bu sayede ne dolaplar çevirdiklerini gerçi bilmiyordu, ama geçmişten kalma tecrübeleriyle tahmin ediyordu. Cem Şehzade nihayet işin rengini görmeye başlıyordu. İşin rengi yıldızsız, aysız geceler kadar karaydı, kapkara. Ama bunu görmesi uzun sürmüştü. Oysa Şehzade, atadan kalma sezgi gücüyle çoktan gerçeği fark etmiş olmalıydı. Ama insanoğlu bir tuhaf ki, inanmak istediğine bin bahane bulur, inanmamakta direnecekse bir sürü sebep icat ederdi. Çaresiz kaldıkta Rodos Balyosunun dâvetine icabet etmiş, ikazlara cevaplar bulmuş, bile bile kendisini kandırmıştı. Yoksa Cem Şehzade olura olmaza kanacak saflardan değildi, padişah terbiyesi almıştı ne de olsa, padişahça düşünmeye alışmıştı. Çaresizliğin seline kapılıp sürüklenince koyvermişti ipin ucunu, selin keyfine bırakmıştı irade gücünü, hâlâ da sürükleniyordu. Yanındakileri de sürüklüyordu.

Kaç defa düşündüklerini yüzüne söyleyip, ayrılmak için ruhsat dilemeye huzuruna çıkmıştı. Fakat tavrındaki yıkılışı gördükte hemen vazgeçmişti. Düşündüklerini yüreğinin yarılan kısımlarına yamamış, teselliye çalışmıştı. Ona bağlıydı. Ölümüne yürümeye andı vardı. Bir yanda bu, diğer yanda tereddütleri, bocalayışları, mantığı. Duygularıyla mantığının arasında ezilen ruhun azabı korkunçtu. Nicedir bu azabı yaşıyor, yüreği berelenip içine sızan gözyaşlarının tuzunda pişerken, teselli kııntısı arayanlara gülümsemek zorunda kalıyor-

du. Şehzadenin bocalayışları, bütün ümit ışıklarını karartan kötümserliği bir tebessüme muhtaçken, o nasıl somurtabilir, içindeki kâbusu dışa nasıl vurabilirdi? Yutkunuyor, çoğunlukla içinden geçenleri içinde tutuyor, Şehzadeye duymak istediklerini söylüyordu. Bir gün herşey düzelecekti. Talih dönecekti. Kötü günler geride kalacaktı. Hem insana hayırsız gibi görünen şeylerin içinde bile bazı hayırlar bulunurdu. Gönlnü ferah tutmak, dizginleri bırakmamalıydı. O padişah oğlu padişahtı, bunu unutmamalıydı. Şehzadeyi Kahire'ye götürebilse mesele kalmazdı. Emin ellere teslim eder, dönüp Padişahın hizmetine girerdi. Şehzade de ailesiyle mutlu olurdu. Bazen bunu ne kadar özlediğini biliyordu. Kaçma plânı da bu duygunun bir parçasıydı. Lâkin talih yine geçit vermemiş, karardıkla peydahlanan iki şövalyeyi önlerine çıkarmıştı. Demek daha çekecek çileleri vardı. Bilerek, ya da bilmeyerek Osmanlıya karşı giriştikleri mücadelenin büyük günahının keffaretini yaşıyorlardı. Hep birlikte yaşıyorlardı. Bes belli çektikleri yetmemişti. Çektirdiklerinin yanında ne hükmü vardı ki? Az daha koca devleri ortasından kesip biçecekler, küçük lokmalara bölüp küffarın ağzına vereceklerdi. Allah şahit, Cem Şehzadenin memleketi taksim teklifine aklı yatmamış, fakat şiddetle de karşı koymamış, sadece görüşü soruldukta taksimin tehlikelerine dikkat çekmişti. Şimdi olsa ayağa fırlar, Şehzadenin kafasına memleketi taksim fikrini sokanlarla savaşıp, düşünülmesi dahi korkunç bir cürüm olan teklifi Bayezid Hâna yapmasını engellerdi. Sanki aradan koca yıllar akıp geçmiş de, sanki vaziyetler çokça değişmiş de farklı düşünmeye başlamıştı. Oysa aradan geçen zaman yıllarla bile ölçülemeyecek kadar kısaydı. Lâkin çok şeyi bir anda yaşamış, ıztırapların cehennem ateşinde yana yana pişmiş, saatler yıl kadar uzamıştı.

Şehzade bile değişmişti. Gerçi zaman zaman padişahlığa bürünüyor, hasretini dile getiriyordu, ama sık sık hatalarından söz açıyor, kendini hesaba çekiyordu. Bu iyiye alâmet sayılırdı.

Ancak şair yanı galip geldikte bir başka şaşırtmaca veriyordu. Geniş hayallerden büyük emeller çıkarıyordu. Sonra durulup çaresizliğine dönüyor, derken asabileşerek buradan kurtulması gerektiğini bağıırıyordu. Rodos Şövalyelerini övdüğü olurdu, yediği de. Kaç kişiydi? Görünüşte herkes gibi tek, ama içinde birbirine yabancı, birbirine zıt, birbirini tanımayan yarım düzine karakter. Hangisinin ne zaman ön plâna çıkacağı da belirsizdi. Bir uzunca kahkahanın ardından mahzun, hüznün gerisinden neşe, hiç yoktan öfke; derken rüzgârsız bir göl kadar sakin. Hangisi Cem Şehzade, hangisi kim? Bazen de hepsi iç içe giriyor, karakterler birbiri üstüne binip herkesi şaşırtıyordu. Bu gece padişahçaydı. Sabaha belki şair olur, öğleye doğru ailesinden uzakta, yaban ellerde bir sürgüne dönerdi. Kayıp, mahzun, çaresiz... Frenk Süleyman'ı en çok üzen, en fazla yaralayan da bu tavrıydı Şehzadenin. Yaralayan ve öldüren. Emri üzerine Rodos Balyosunun ağzını arayıp gidiş izni koparlamayacağına aklı kestikte, Şehzadeye bildirmiş, kaçmak için teşebbüse geçmek gerektiğini söylemiş, lâkin yüzünü hele de gözlerini gördükte söylediğine bin pişman olmuştu. Oysa padişahlaşıp kükreyeceğini, kükreyip "tez hazırlıklar görülsün, seferimiz vardır" diyeceğini kurmuştu. Derin elemine kapıldı bir zaman, sustu. Yüreklere çöken tortunun vıcıklaştırdığı sessizliğe gömüldü. Sonra kaçış kararını duyup sevindi. Böyle oturmaktansa bir şeyler yapmak evlâydı. Başaramasalar bile azıcık teselli bulurlardı. Kendileri neyse de, yanlarında getirdikleri otuz adamla, Rodos'ta satın aldıkları Müslüman kölelerin ümitsizliği bütün bütün bıkkınlığa dönüşmeden harekete geçmeliydiler. Yoksa Allah göstermesin, birer ikişer başlarının çaresine bakmaya giderlerdi. İşte o vakit rezilliğin şeddelisine çarpılıp akıl şaşırlılar, bir daha toparlanamazlar, eğri bulanıklıkta yitip giderlerdi.

Bu düşünceler çok mu eskilerde kalmıştı? Niye herşeyde bir eksiklik görüyordu şimdi, neden bir türlü, denemeyle iyi

yaptıklarına kendini inandıramıyordu? Herşey neye neden, Yaltırık Bekir, bir de Murtaza, bir de Teymir oğlan yakalanmaktan nasıl kurtulacaklardı? İşi vaktinde fark edip başlarının çaresine bakabilmişlerse ihtimal kurtulmuşlardı, ama hele bekleyip görelim yollu şüphe bulanıklığında ayak çekmişlerse halleri kötüydü. Varıp bulmalı, buldukta işin kargaşasını bildirmeli, Cem Şehzadeye de danışıp kaçışın yeni bir yolunu bulmalıydı. Mağlubiyeti içine sindiremiyordu. Boş oturmaktansa, bir şeyler yapmak evlâdır yollu düşüncesiyle rahatlatamıyordu. Eğer yolun sonu başarıya çıkmıyorsa, eğer yarısında kişi tökezlemişse teşebbüsün ne önemi kalırdı? Adama adam demek için tuttuğunu koparması şarttı. Yan yollarda bitmişlik adamlıktan sayılısaydı, yola çıkmak olmak yetseydi, Cem Şehzade sürgünlerde değil, tahtta bulunurdu. Öyleyse yarım kalan işi bitirmeliydi. Bir sonuca ulaştırmalıydı kaçışı... Kaçışı...

Hızla geri döndü. Şatodan avluya çıktı. Avluda en azından on nöbetçi gördü. Yol boyuna baktı. On adım arayla gölgeler kımıl kımıldı. Ümidi yürek çırpıntısında can verirken, aşağıya doğru yürüdü. Yürüdükçe nöbetçiler seyreliyor, nöbetçiler seyreldikçe ümit kuşunun çırpınmaları artıyordu. Cem Şehzadeyi buradan kaçırmak artık imkânsızdı belki, birkaç kişiyle oluru yoktu, ama ya yolda, geziye çıktığında, ziyafet dönüşünde?

"Hışt, Süleyman Beyim!"

Çalılardan hışırtısından daha hafif sesi duymasıyla tanıdı. Yaltırık Bekir'in sesiydi. Yavaşladı.

"Kandesiniz bre?"

"Bu tarafa Beyim, tarhların arasına gel."

Onları sapa sağlam görmek, kayıp dünyasına kavuşmak kadar sevindirdi Frenk Süleyman'ı.

"Hele sağ ve sağlamsınız ya," dedi, "bu iyi, lâkin çapraşık-
lanıp talihsizliğe düştük yaman yigitler. Gayretimiz boşa çıktı
bilesiz. Bir başka cihetten harekete geçmekten gayri şey yap-
mayız.

“Emredin yeter,” dedi Yaltırık Bekir, “biz teey nerelerden gelmeyiz, fermanlı mahkûmluklardan çıkmayız, daha beteri olamaz.”

“Biz beterindeyiz hay kuzum!” dedi Süleyman Bey, yakınmalı. “Beterin beterindeyiz; el gurbetinde vatan yangını, eğrilerle doğruların çaprazında kararsızlık kurbanıyız biz; medet desek eğlence tertiplenir, kavrulduk desek şerbetler sunulur. Ötesi cehennemdir ki, dünyada çekmedeyiz günahlanmızın azabını. Ya sizin görülmemeniz keramet olmasın?”

“Fermanlıda keramet ne ola Beyim?” diye fısıldadı Yaltırık Bekir. “Bir meşalenin yaklaşmasıyla tarhların gerisine kaydık, iyi de ettik, yoksa bir pultalık canımıza on pulta düşerdi, mızrak kirpisi olur, canımızı gurbet kâfirine korduk. Şimdi ne yapacağımızı söyle yeter.”

Fısıltılar koyulaştıkça, bir ara dolunay bulutlardan başını uzattı.

“Hay Allah!” dedi Murtaza. “Etraf gündüze döndü, yapacağını yaptı dolunay.”

Oysa dolunaya baygındı, dolunaya çobankuşu sevdalıydı. Çobankuşu dolunaya sevdalanmış. Sadece ayda bir kere, o da gökyüzünün bulutsuz gecesinde görmeyle yetinmeyip, gecelerden bir gece ne olursa olsun dolunaya ulaşmaya karar vermiş.

“Kendine yazık edersin,” demiş yuvasını kurduğu koca kestane ağacı, “ulaşamadan ölür gidersin. Sen sen ol, dolunayı ayda, yılda bir görmeye katlan, uzaktan şarkılar söylemeyle yetin, zira görüldüğü kadar yakın değildir.” Demesine demiş, başka nasihatler de etmiş, lâkin dinletememiş çobankuşuna. Çobankuşu havalanmış, uçmuş da uçmuş, çok yorulmuş. Kuvveti tükenmiş. Neden sonra anlamış ulaşamayan bir sevdaya tutulduğunu. Kestane ağacına hak vermiş. Geri dönmeyi denemiş. Fakat öylesine bitkinmiş ki, kanatlarını kıpırdatamıyormuş. Zavallı çobankuşu, o yükseklikten düşmüş kestane ağacının

dallarına. “Zavallı çobankuşu,” demiş kestane, “dolunayın uğruna öldün, ama onun haberi bile yok.” Dolunay çobankuşuna yaptığını onlara yapmadı. Sırrı faş etmeden, tekrar bulutların arkasına çekildi. O çekilince Murtaza gülümsedi dolunayın pembelediği bulut katmerini, bakışlarıyla sevdi. Farkında olmadan bir çobankuşunun ötüşüne kulak tuttu. Sonra nerede bulunduğunu hatırladı birden. Kâfiristan diyarında çobankuşu var mıydı ki? Olsa bile yüreğinde sevda dolanır da dolunaya şarkılar söyler miydi? İşleri başka, kuşları başka bu yaban elde ne arıyordu? Bayezid Hâna asker yazılmışken, bir tuhaf rüzgârın önünde sürükleniyor, düşeceği yeri de bilmiyordu. Kendisi neysede, toy kardeşi Teymir nasıl katlanırdı bunca sıkıntıya? Kabahat anasındaydı, onu salmayacaktı. Beşik kertmesi Fadik kızla everecek, torunlarını okşayacaktı. Lâkin bir başka rüzgâr da onu savurmuş, toy tuzağına düşürmüştü. Asıldı asılacakken kaçmasına yardımcı olmayla kendisi de fermanlılar sınıfına geçmişti. Defterde isimleri yazılıydı, Padişah kolcularına yakalandıkları yerde ilmik boyunlarına geçecekti. Tabii aff-ı Şahane çıkmamışsa. Belki de çıkmıştı. Bayezid Hânın merhametli olduğu söylenmekteydi. Eğriye eğri, doğruya doğru diyen Dinboz Şakir’in ağzından kaç kere duymuştu. Fakat kim Bayezid Hâna bildirecekti üç garibin yakalandığını? Kim soracaktı ki affedip etmediğini? Öyle tanınmış, bilinmiş insanlar olsalardı neyse, bir soran, danışan bulunurdu; sıradan fermanlılara böyle bir imtiyaz tanımazlar, “Aff-ı Şahaneye mazhar olup olmadığımız sorula” deseler, gülmekten katılırlardı.

Dolunayı saklayan pembe bulutlardan aldı gözünü, yere iyice yapışıp fısıldaşan Frenk Süleyman’la Yaltırık Bekir’e baktı. Fısıldaşmayı amma uzatmışlardı. Bu gidişle sabahı bulacaklar, sabahı bulmayla da zindanın koyu karasını boylayacaklardı. “Acele edin yarenler,” dedi usulcacık, “vakit beklemiyor.” Tekrar çobankuşu sevdasıyla dolunaya döndü.

Fileremos Kilisesinin üç çan kulesinden kuşluk vakti çanları dökülürken, üç arkadaşı şövalye kılığında Aya Stefano Caddesinden limana giden taş döşeli Roşfor Sokağına saptılar. Frenk Süleyman'ın ikramı olan şövalye elbiseleri Yaltırık Bekir'e bol geldiğinden, içine cebesini giymiş, bu yüzden bir hayli irileşmişti. Murtaza ise Malta Şövalyesi kılığındaydı. Kara pelerini topuklarına iniyor, pelerininin omuz başlarına işlenmiş haçlara gözleri değince yüzünü ekşitiyordu. İyi ki sırtındaki kocaman haçı göremiyordu. Giyerken görmüştü, ama görmesiyle celallenmiş, Yaltırık Bekir'e ilk defa direnmişti: "Ben bu mereti giyemezem, kâfir kılığına girmemezem!" Yaltırık Bekir yarı kızgın bir tavırla giymek zorunda olduğunu anlattı. Bunu kendisi de biliyordu elbet, ama içinde kabaran öfkeyi seslendirmek ihtiyacını duyuyordu. Neticede razı oldu, kara pelerini isteksizce sırtına alıp uçlarını çene altına bağladı. Sırtında bir pelerinin değil, koca bir kayanın ağırlığını taşıyordu sanki bun alıyor, terliyordu. Kardeşine bir göz attı. At uşağı kılığı yakışmıştı kerataya, toyluğu at uşaklığına yakışmamıştı, ama biraz maskaraca, cambazca, kurnazca görünmeliydi.

"Dişlerin görünsün Teymir can," dedi, "abus suratlı at uşağını buralarda tepiklerler."

Roşfor Sokağı yürüdükçe kalabalıklaşıyor, kalabalıklaştıkça gürültü çekilmez oluyordu. Sebze satan pis bir pazar yerini geçerken Teymir'in ayağı karpuz kabuğuna geldi. Sendeledi. Bir domates sepetinin içine balıklama düşmek üzereyken, Yaltırık Bekir, kolunu kaptı.

"Mukayyed ol," diye fısıldadı, "acemiliğini belli etme." Limanda sandıklar, variller, balyalar yığılıydı. Alargada üç kalvonla bir barçe, birkaç da kadirga vardı. Zincirlere bağlı olarak getirilen bir forsa kafilesine yol vermek için duvara iyice sindiler. Esirlerde insafın kııntısı dahi yoku. Perişan kılıklı, yarı çıplak köleleri hem zincirlemişler, hem de kırbaçlıyorlardı.

Teymir oğlanın alnındaki damarlar mos mor kabardı. Yüzünü ateş bastı. Çaresizlikle gözlerini başka tarafa çevirdi. Mademki elinden bir şey gelmiyordu, görmemek daha iyiydi. Forsa kafilesi geçip gidince yola devam ettiler. Sahil boyunca yürüyor, arada belli etmemeye çalışarak etrafı kolaçan ediyorlardı. Az sonra Şehzade de buradan geçecek, sahilboyu at sürüp, onlara kavuşacaktı. Dolunay olduğu gece yarım kalan işi bu sefer tamamlamayı deneyeceklerdi. Bu son fırsattı. Zira iki gün sonra yola çıkarılacağı, bu zaman zarfında hazırlıklarını bitirmesi bildirilmişti. Gezilerine sadece on Rodoslu subayla iki arkadaşı ve iki hizmetkârı katılırdı. Ama bu sefer, Frenk Süleyman becerebilirse, fazladan iki kişi daha alacaktı. Cem Şehzade atını tenhalığa sürecekti, ikaz alsa bile aldırmayacak, hatta Rodosluları haşlayacaktı. Baş Şövalyeye şikâyet etmekle korkutacaktı. Yanına iki kişi fazla alabildiği takdirde karşı kuvvetle eşit hale geleceklerdi. Ona karşı on. Nasılsa muhafızların icabına bakar, sonra karanlığın çökmesini bekler, bir gemi ele geçirip yelken basarlardı. İşin zorluğu meydandaydı. Bunu hepsi biliyordu. Fakat çaresizlik neler yaptırmazdı ki. Deneyeceklerdi. Cem Şehzade bile daha fazla bu şekilde yaşamak istemiyordu. "Bari küffarla kılıçlaşırken ölelim" demişti, "başkaca bir dileğimiz kalmamıştır."

Bu sefer Şövalye Alfons'un yalanları pek kâr etmemişti. Dileği üzere Macaristan'a götürüleceğini söylüyor, yeminler ediyor, hiçbir tehlike olmadığını ispatlama gayretiyle kendisinin de beraber bulunacağını tekrarlıyor, ama sonuç alamıyordu. Cem Şehzade hem durgun, hem de kırgındı. Galiba biraz da kızgındı. Kızgınlığı dolunaylı gecede yarım kalan teşebbüsten geliyordu. Bereket versin Rodos Baş Şövalyesi bu işi haber alamamıştı, yoksa çok daha kötü bir netice çıkardı.

At sırtında limanı geçerken kahırlıydı. Her zaman on muhafız verildiği halde, cevabı Muhafız Alayı Komutanı Person Goltz vermişti. Dedğine bakılırsa Bayezid Hânın fedaile-

ri adada bulunuyordu. Bu yolda sağlam haberler almışlardı. Aziz misafirlerini her türlü tehlikeden korumak üzere verdikleri sözün gereği olarak muhafızlarını bir misli arttırıyorlardı. Bundan üzüntü duyması değil, memnun olması lâzımdı.

Cem Şehzade bu cevap karşısında biraz bocalamış, sonra başını dikerek küçümseyen bakışlarıyla Komutanı kırbaçlaya kırbaçlaya, "Can bizim canımız, icap ettiğinde kılıcımızla korumasını biliriz, telâş edilmesin" demişti. Sonra sesini yumuşatarak gezilerde kalabalık maiyetten hoşlanmadığını, mümkünse muhafızların azaltılmasını rica etmişti. Lâkin Person Goltz emrin Grand Maitre tarafından verildiğini, emrederse ona danışacağını, ama işin uzayabileceğini ifâde etmişti. Cem Şehzade biraz düşünmüş ve yirmi muhafızla gezmeye razı olmuştu. Esaretini içinde duya duya, hürmet gösterilerinin gerisindeki istihzayı hissede hissede ve çaresizliğini düşüne düşüne at sürüyordu. Uzakta üç kişiyi fark edince donuk bir gülümseme kondu dudaklarına. Gözleriyle sordu Frenk Süleyman'a: "Onlar mı?" Frenk Süleyman gözleriyle "Evet," dedi.

Fazlaca ümitli değildi. Muhafızları arttırılmış, yanına kendi adamlarından iki kişi fazla almasına izin verilmemişti. Bu durumda kuvvet muvazenesi yoktu. Ama kendi kılıcına güveniyor, gerek Frenk Süleyman'ın, gerekse Şirmerd Aganın yabana atılır silâhşörler olmadığını biliyor, diğerlerinin de ellerinden geleni fazlasıyla yapacaklarına inanıyor, lâkin içinde boy atmış, dikenlenmiş tereddüdü sökemiyordu. Muhafızları tenhaya getirip halletseler bile karanlık çökene kadar nerede barınacaklardı? Barındılar diyelim, gemiyi nasıl ele geçireceklerdi? Yelken bassalar bile ele geçirecekleri tekneden daha süratlıleri peşlerine takılır, yarı yoldan geri döndürürlerdi. Bu hesapları daha önce de yapmıştı. Yapmıştı da yine kaçma teşebbüsüne yatmıştı. Oturmaktan yorgundu. Kendisiyle istendiği gibi oynamamayacağını isbat etmeliydi.

Koyu dolandılar, tenhaya düştüler. Limandan sadece uğul-

tu geliyor, bir de martıların şakrak çığlığı duyuluyordu. Cem Şehzade atını durdurdu. Şirmerd Aga ile Süleyman Beyi eliyle çağırdı.

“Arkada kalanlar,” dedi yangının közüne düşmüş kavruk sesiyle, “gönlüm elvermiyor bir türlü, halleri ne olacak? Bunca gama, kasvete katlanıp ardımız sıra gelenleri ölümün kucığına atmak yiğitlikse bize yiğit demeliler. Bu iş olmayacak kardeşler, kendi ihanetimize mühür basamayız.”

“Bunları konuşmuştuk,” diye karşılık verdi Frenk Süleyman, “bir bir konuşmuştuk. Onlara bir şey yapamazlar, cesaret edemezler. Bir gün padişah olup başlarına düşmenden korkarlar. Zindana atsalar bile fidye ile kurtarırız. Can değerini buldukta salıverilir Beyim, gâvurun bile töresi böyledir.”

“Töreleri batsın!” dedi Şirmerd Aga, yutkundu.

Tam o esnada dönüp bakmıştı Murtaza. Arkadaki kümenlenmeye takılmıştı.

“Ne eder bunlar Bekir Ağam, durdular yahu!”

Yaltırık Bekir elini gözlerinin üstüne siperleyip güneşe gölge düşürdü, uzunca baktı arkaya:

“He,” dedi, “durdular.”

“Molalandılar desem sırası değil, bir kargaşa çıkmaz olsun.”

“Döner orda vururuz biz de.”

“Benden söylemesi yiğit ağam, bildirildiği sayıda değil bunlar, kalabalıkçalar.”

“Şehzademiz iki fazla adam alacaktı ya.”

“İki fazlaylan böyle kalabalıklaşma olmaz, iki misline çıkmış görünür gözüme.”

“Habersizce dönelim bakalım. Yallah dedikte sarılın kılıca, aman vermeyin gözünüzü sevdiğim.”

Döndüler üzerlerine. Yavaş, temkinli adımlarla delik deşik ettiler kumsalı. Murtaza’nın keskin gözleri yanılmamıştı. İki misli olmuştu muhafızlar. Kurt olup aralarına dalsalar, parçalanırlardı. Buna rağmen emir gelirse kurttan beter dalacaklardı.

Parçalama da vardı, parçalanma da; bu iş bugün bitmeliydi; iç-
lerindeki ukde çıkmalıydı. Bir şeye yaradıklarını görmeliydiler.

İyice yaklaştıklarında muhafızlar mızrağa sarıldı. Gözleri
üzerlerindeydi. Birkaç adım daha attılar.

“Durun!” diye bağırdı muhafızların komutanı. “Geriye dö-
nün, burada dolaşmak yasaktır.”

Yaltırık Bekir muhafızlara değil, Cem Şehzadeye, Frenk
Süleyman’a bakıyordu. Frenk Süleyman Cem Şehzadenin em-
rini bekliyordu. Cem Şehzade dudaklarını kemirmedeydi.
Emri veremiyordu. Dostlarını göz görerekten nasıl ölüme yol-
lardı? İşin sonu başından belliydi. Başaramayacaklardı. Belki
kendisi dışında hepsini öldüreceklerdi. Niye kendisi dışında?
Ne yapar yapar, arkadaşlarıyla birlikte ölmeyi becerirdi. Hiç
değilse bunu becermeliydi. Bütün ihtimallerin sustuğu yerde
varlığını çığlık çığlığa haykırmalı, ölümüyle olacaksa, ölerək,
kendini kendine ispatlamalıydı. Hayatında bir kere olsun ve-
receği kararı uygulamalıydı. Yoksa arkadaşlarını cin tutağın-
dan beter bir tereddüt batağında boğardı.

Sağ elini kaldırıp indirdi.

Beklenen işareti verdi.

Frenk Süleyman Yaltırık Bekir’e gülümsedi.

“Yektir Allah!” çığlığı toptop fışkırdı gökyüzüne.

Aynı anda muhafızlar Cem Şehzadenin etrafını bir kale gi-
bi sardı.

Bir ellerinde kılıç, bir ellerinde palyoş, yüklendiler. Muha-
fızlardan örülü kaleye pulta gibi girip deldiler, Cem Şehzadeye
ulaştılar.

Cem Şehzade pulta deliğinden çıktı, arkasında ordular var-
mış gibi kükredi:

“Urun ha, koman ha!”

Şimdilik kurtulmuştu ya, kendi eserinin esaretinden sıyrıl-
mıştı ya, bal kavanozuna düşmüş arı gibi çırpınıyordu ya artık;
gerisini düşünmek gereksizdi. Elinde kılıç, ardında adamlar-

rı vardı. Gafletinin keffaretini ödeme azmiyle bilenmiş, vuruşuyordu. Bal kavanozunu parçalamıştı. İhtiraslarının nöbetini tutmuyordu. Bir maksadı vardı şimdi, hedefini kaybetmişken, kendine bir hedef bulmuştu. Bu yolda ölüm, düşmanlarını sevindirmek için yaşamaktan çok daha değerli, çok daha hayırlıydı. Böylesine pisi pisine ölmek değil, şehid olmak denirdi.

Bir padişah dövüşüyordu, ordusuz, ordulara bedel...

Bir padişah yürüyordu, milletsiz, milletlere bedel...

Her kılıçta bir hatasını kesiyor, her çığlıkta bir günahını yıkıyor, nicedir ruhunu ihtiraslarına kelepçeleyen zincirleri kırıyordu. Tekrar dirilmek için vurulmak istiyordu. Yaşamak için ölmeliydi.

“Yaşatman bre, urun ha!”

Ümitlerin kırıldığı yerde dirilen gayret burcunda birer Ulubatlı Hasan olup muhafız kalesinin böğrüne doğru şahlandılar. Ne dikecek sancakları vardı ellerinde, ne girecekleri Kostantiniye vardı gönüllerinde.

Ama Kostantiniye fatihinin oğluydu kurtarmak istedikleri. Pervasızca vuruşuyorlardı. Fatih'in oğlunu kurtarıırken, Fatihaya muhtaç olmanın şerefi kâfiydi. Ne nişan, ne şan vardı gözlerinde. Halledemedikleri tek müşkül, sırtlarında haç işaretiyle gömülmeleri halinde ruhlarının azap çekip çekmeyeceğiydi. Murtaza, yüreğini ürperten bu duyguyu mantığına katık etti: “Mevlâm içimizi bilir, ne gam” dedi, rahatladı. Fakat Teymir oğlan onun kadar makul olamıyordu. İkinci rakibini, Yaltırık Bekir'den öğrendiği bir kılıç oyunuyla şaşkına döndürüp devirdikten sonra, ağabeyini buldu: “Hay Beşe,” dedi, “bir dileğim var.” “Nedir ki?” diye sordu Murtaza. “Ama uzun etme.” Hiç uzun eder miydi, üçüncü rakibiyle tutuşmuştu: “Şehid düşersem, şu pis libasla toprağa verme beni, olur mu?” Duymasıyla, yamrı yumru bir ardıç ağacı saplandı Murtaza'nın gırtlığına, soluğunu kesti.

“Hele şuna,” dedi hırıltılı sesiyle, “daha işimiz bitmedi, kolayına vurup savuşmaca yok. Bu tutkaptan hep birlikte...”

Sözü yarım kaldı. Zırhlı hasmı kabuğuna çekilmiş tosağa gibiydi. Neresine kılıç çalsa bir çınlama sesi geliyor, kılıcı titriyordu. İki yanı keskin kısa palyoşu denemek kararıyla atılmıştı ya, kısa palyoşu hasmına ulaştırmak için fazlaca yanına sokulmuş, uzun haçlı kılıcına toslayıp sarsılmış, böğrüyle birlikte sözü de kesilmişti. Teymir iki merak arasında döndükte, ağabeyini kılıcıyla havada şuursuz çentikler çekerken buldu.

“Dayan Beşe!” dedi. “Yettim ha!”

Rodoslu son hamleyle Murtaza’nın işini bitirmek üzereyken, Teymir oğlana çarpıldı. Deli doluydu. Yaptıkları işle deli, Murtaza’nın acısıyla dolu. Hasımının işini bir an önce bitirmeli, yıkılmamak için direnen, anlaşılmaz çığlıklar atıp kılıcını başının üstünde döndüren ağabeyini yıkılmadan yakalamalıydı. Bir düşerse bir daha kalkamayacağını düşünüyordu nenden- se. Bastı kılıcı hasımının gırtlığına:

“Geber bre kâfir!”

Gönlünce vurdu. Daha önce de vurmuştu. Ama karşısında Padişahın adamları vardı. Gönlünce vuramıyordu. Her vuruşta karşısındakini değil, sanki yüreğinin bir parçasını kesiyor, yüreği kanlar içinde önüne serilince hüznülenip acı soluyordu. Gönlünce ilk defa vurdu ya, yetişip yıkılmadan yakalayamadı ağabeyini. Kumsalda sere serpeydi Murtaza can. Sağ yanına devrilmiş, sanki keyfince kuşluk uykusuna yatmıştı. Koşup sarılacaktı yine de, fısıldayacaktı kulağına. “Tekmil köyün güzelleri seni beklemekte Beşe canını,” diyecekti, “daha fazla bekletmek olmaz, içlerine oturur gariplerin. Oturur da bize yar olmayana yar olmayız deyip her biri bir yana savrulur; kimisi Muştı Ağanın cııldak oğluna, kimisi Zeyno’nun kara marazlı veledine varır; varmaylan öyle bir nisbet yaparlar ki sana, yarılırsın iman tahtasından ikiye; hele dayan zümrüt gözlüm, şimdi dayanına vaktidir.”

“Davran bre!” çığlığı hülyasına konunca hayalinin öksesinden sıyrıldı. Bereket versin Yaltırık Bekir tam vaktinde ün-

lemiş, uzanan iki kılıcı savacak vakit bulmuştu. İki hasmıyla vuruşurken, ağabeyine gidemedi. Birini hakladı. Diğerini Frenk Süleyman aldı önünden, kendine çekti. Ancak o zaman Murtaza'nın yanına gitme fırsatını buldu. Ama ecel pazarında sadece birkaç saniye kalabildi. Ölü mü, sağ mı bakamadı bile. Her ihtimale karşı, tutup pelerini çekti kopardı sırandan. Koparıp fırlattı yere. Tekrar dövüğe girerken, gözü dönemece kaydı. Kumsal toza bulanıktı, dönemeçte kum fırtınası kaynıyordu. Anladı. Kargaşada fark edemedikleri biri arkaya haber koşturmuştu. Dönemeçteki fırtına tozuna bakılırsa, havaya kalkan kum tanesi kadar asker geliyordu üzerlerine. Kendi pelerini de sıyrıldı sırtından, attı. Ağabeyi gibi haçla ölmek istemiyordu. Onunla birlikte gamı da attı içinden. Dönmek diye bir niyeti kalmamıştı artık, ağabeyi yanında olmadan anasının, babasının ve dahi Fadik kızın yüzüne bakamazdı nasıl olsa, hiç birine hakikati söyleyemezdi, "Ağamı, küffar elinde koyup geldim," diyemezdi.

"Süleyman Beyim, ordular gelmede üstümüze, hazır ol!" Frenk Süleyman neticeye ramak kaldığını düşünüp zevklenirken, gelen ikaza deli oldu. Başkaca bir şey diyemediğinden:

"Dünden hazırım," dedi, "gelsin ifrit soylular!" Fırtına tozu tepe taklak yuvarlanarak yaklaşıyordu. Atların nalları altında kum taneleri ciyak ciyaktı. Deniz kumsalın ıslaklığını köpük köpüğe yalıyordu.

Bir kalyon geçiyordu açıktan, kara yelkenli; kara vicdanların beşiği olmuş, salmaraktan...

Cem Şehzade ümit telinin kopmasıyla, ruhuna saplanan derin acıyı boğmak için atını denize sürüyordu.

İşte şimdi hepten babasının oğluydu. Bir vakitler babası cennetmekân, donanma mağlûbiyete uğradıkta hırsından köpürüp atını derya üzerine ılgar etmiş, "Hay koca Kostantiniye, ya sen beni alırsın, ya ben seni!" diye bağırarak deryaya dalmıştı.

O babanın oğluydu Cem Şehzade. İçini tutuşturan çaresizlik lâvını, denizin ıslaklığında söndürmeye gidiyordu. Sular cins atının karnına değmedeydi. At huysuzlanarak geri çekildikçe tepik üstüne tepik yiyor, kıvranıp deli deli kişniyordu. Şirmerd Aga ardından at tepti. Frenk Süleyman'ın şaşa kalmasına, şaşa kalıp Cem Şehzadeyi kurtaramamasına söylenerekten, vaziyet aldı. Cem Şehzadenin önünü kesti. Bir soluğa on emir sığdırıp, her emrinde kendisini rahat bırakmasını buyuran Şehzadeyi, hayatında belki ilk defa dinlemedi. Atının dizginini yakaladı. Çekti çıkardı kumsala. Çıkarana kadar fırtına tozu öbekleşmişti. Etraf sarılıydı. Kılıç bırakmaktan gayri yapacak bir şey yoktu. Dört Rodosluya mukabil tek şehit vermişlerdi. Teymir, şehidin önüne çömelmiş, ağıt yakıyordu. Frenk Süleyman kanlı gözlerini atının yelesinde tutuyordu. Yaltırık Bekir sum sükût denize bakıyordu. Gürültü kesilmiş, sessizliğin ortasına Cem Şehzadenin hıçkırığa kaçan çığlığı tortop inmişti:

“Kılıcımı vermezem!”

Vermedi. Bu kadarını beceremedi. Padişahça yiğitlenmeyle kılıcının şerefini kurtardı. Ama Yaltırık Bekir'le Teymir'i kurtaramadı. Onları götürürlerken, Cem Şehzade, Murtaza'yı sahiplendi.

“Müslümanca gömülmek üzere bize teslim edile, Balyos'a böylece söylene, bizi kırmayacağından eminiz.”

Kaçamadılar.

Paslı çan seslerinden kurtulamadılar...

Ve bir sabah kendilerini koca bir yelkenlide buldular.

Cem Şehzade bir teşebbüste daha bulunmuş, Yaltırık Bekir'le Murtaza'nın can diyetini ödeyerek, hayatlarını kurtarmıştı.

Fakat o kadar istediği halde, yanına vermemişlerdi. Balyos bazı kurallardan bahsederek özür dilemiş, kaçırma teşebbüsünün Danışma Konseyini çok öfkeliendirdiğini söyleyip, elin-

den bunun ötesinde bir şey gelmediğine Cem Şehzadeyi inandırmıştı. Onları Osmanlı mülküne sefere çıkacak ilk gemi ile göndermeye dair söz vermişti. Frenk Süleyman, Baş Şövalyenin sözüne güvenmiyor, bunu Şehzadeye de söylüyor, ama daha fazlası elinden gelmiyordu.

Bu yüzden Rodos'u buruk bir iç sıkıntısıyla terk etmişti. Nicedir gözleri kıç kasaradan aşır adanın kararan silüetini gözlüyor, arkada bıraktıklarının akıbetini düşünüyordu. Ama Cem Şehzadeyi sıkmamak için onlardan söz etmiyordu.

Forsabaşı davulu tokmaklıyordu.

Her tokmakta forsalar küreklere asılıyordu.

Yelkenler müsait rüzgârla tepeleme doluydu.

Karayel ahenkli esiyordu.

Sürgün, yeniden talihinin çizgisini yutmuştu.

Sararan bir yaprak daha ırmağa düşmüştü.

Akıntının keyfine tabi, sürükleniyordu.

Beşinci Bölüm

*Câm-ı Cem nûş eyle ey Cem bu Firengistân 'dır.
Her kulun başına yazılan gelür, devrândır.*

Cem Sultan

DELİ RÜZGÂR. DELİ YAĞMUR. Deli fırtına.
Ecelin mizana direğinde sürekli ısıklayan sesini dinleye
dinleye uzayan yolculukta bütün alımlılığını kaybedip mavi-
den karaya dönen denize kader yolcularının küskün bakışları
dökülürken, için için gülen, sezdirmeden alay eden şövalye-
ler...

Şövalye Guyde Blanşfor.

Şövalye Alfons.

Şövalye Merlo de Piozasco.

Şövalye Charles Allemand.

Ve üç yüz Rodos askeri.

Deli dalgalar topunu birden yutmak ister gibi hırçın, yu-
nuslar Cem Şehzadeye şiir ilham edecek kadar munis, uzun
yolculukta bir sönük teselli.

Bûlbûl gibi gamınla figân oldı kârımız
 Sensiz geceli ey yüzü gül rûzgârımız
 Ol zülf-i müşk-bûyine baş koşalı gönül
 Bû kaldı bizde kalmadı sabru kararımız
 Kadd ü hadin havasına şol denlü ağlarım
 Kim kande baksa serv ü semendir kenarımız
 Fasl-ı bahar idi senin ile hazanımız
 Şimdi hazâne döndü tapunsuz baharımız
 Düştüm ayaklar altına toprak olub ki bâd
 Kûyine vancak bile vare gubârımız
 Biz gamsız olmazız bize gelsün hemîşe gam
 Gamdır çü gam deminde bizim gamküsarımız
 Gerçi belâ vü der ü gamın hâk ider
 Cem'i Lâkin keremlerime de var intizarımız
 Firkatde yâr vaslın anub ağlayub derim
 Kani diyarımız acaba noldi yârimız?

Şiirden sonra hüzüün sardı. Yunuslar Cem Şehzadeyi duymuş muydu? Bütün maharetlerini kullanıyorlardı. Zarif hareketlerle yükseliyor, başlarını dalgaların üstünde bir süre tutup, tekrar köpüklerin arasına kayıyorlardı. Martılar kayıptı. İlk günlerin şenlikli naralarından eser yoktu gökyüzünde. Gök yüzü karalara bürünmüş, gök mavisini bulutlar yutmuştu. Yer kara, gök kara; karaların ortasında yelkenleri deli rüzgâra dayanmadığından mayna etmiş koca kadirga bir hayalet gemiyi andırıyor. Fırtına çıktı çikalı telâşla koşuşan gemiciler kamara lumbozlarında bir görünüp bir kayboluyorlar.

Cem Şehzade kamarasında dünya ile ruhi ve bedeni bütün irtibatı koparmış olarak arkadaşlarına dert döküyor. Sesi bazen şairleşip sözü şiirleşirken, bazen kaba dalgalar misali köpük köpüğe duvarlarda patlıyor, padişahlaşıp kükrüyor; bazen de sözsüz sessizlikte duygularını konuşturuyor.

Kamarada Cem Şehzadeden başka sekiz kişi daha vardı.

Defterdar Haydar Bey.

Frenk Süleyman Bey.

Celâl Bey.

Kapıcıbaşı Sinan Ağa.

Şirmerd Aga.

Ayaş Bey, Sofu Hüseyin Bey ve Sofu Sadi Bey.

Şehzadenin can yoldaşları, dert ortakları, dayanakları...

Onu dinlerken kâh kahırlanıyorlar, kâhırlandıkta bakışıp iç çekiyorlar, kâh bir ümit kırıntısının dalından havalanıp şiirin hayal dünyasında kanat çırpıyorlardı.

Geminin salıntı gıcirtısı, ecelin mizana direğindeki ışılgıyla buluştukça, sinir törpülüyordu.

Cem Şehzade bağdaş kurmuş, sırtını tahta perdeye yaslamıştı. Sağ dizinin üstünde unuttuğu elinde doksan dokuzluk kehriban tesbih arada bir şakırdıyordu. Şiirden sonra kama-rayı saran, sarıp sarmalayan hüznün dağılmamıştı. Sessizliğin içine tesbih taneleri düşüyordu.

Cem Şehzadenin yüzü ifadesizdi. Hiçbir şey söylemiyor, sadece ölü yüzü gibi ibret dersi saçıyordu. Gözleri tesbihindeydi ya, görmeden bakıyordu. Tatsız yolculuğa deli fırtına da eklenince, karamsarlık bütün ruhunu avuçlamış, gökyüzündekinden beter karanlıkta bulut yumakları içine çökmüştü. Bir aydır adalar denizinde dolanıyorlardı. Rodos'tan fazlaca uzaklaşmadıklarını kestirmişti, hatta Şövalye Guy de Blanşfor'a sormuş, ama boğuntuya getirilmişti. Blanşfor Şövalyesi kabahati rüzgârın sırtına yükleyip engin denize salmıştı. Bu rüzgârda ancak bu kadar yol alınabileceğini söylemişti. İnanmamıştı, ama inanmadığıyla kalmıştı. Yakından nefret ederdi, lâkin talih onu yalancılarla yüz yüze yaşamaya mahkûm eylemişti. Sadece İstanköy Limanında karaya çıkmasına izin vermişlerdi. Yanına da iki düzine muhafız katmışlardı. Karaya ayak bastığında yer yerinden oynamıştı. İstanbul Fatihinin oğlunu görmek isteyen halk bağıra çağıra alkışlıyor, birbirini

ezme pahasına yalanına sokulmaya çalışıyorlardı. Baş Şövalye d'Aubusson'un üvey oğlu Alfons, kalabalığı delil gösterip buralarda çok sevildiğini fısıldamıştı, ama Cem Şehzade asıl sebebin bu olmadığını çoktan biliyordu. Hristiyanlık dünyasının temsilcileri, zaferden emin olmak için, kıymetli eserlerini görmeye geliyordu. Bu düşünceyle öylesine yaralanmıştı ki, şehri gezmek niyetinden hemen vazgeçerek gemiye dönmüştü. Onu iyi tanıyan arkadaşları nasıl bir duygunun tesiriyle yüzgeri ettiğini çok iyi anlamışlardı, fakat Şövalye Alfons şaşırmış, davranışına bir mânâ verememiş, gemide Blanşfor Şövalyesine durumu anlatırken, Şark insanının anlaşılmazlığı konusunda bir nutuk çekmişti. Sonra tekrar yol; deli rüzgâr, deli deniz, deli fırtına. Kaba, hoyrat dalgaların arasında yuvarlanan yunuslar ve şimdi içinde bulunduğu altı ayak eninde, on iki ayak boyunda kamara. Konya'ya sığmayıp memleket sathına taşmak için yürüyen bir şehzadenin mezardan farksız ikametgâhı.

Tesbih elinden kayarak yere düştü.

"Bunlar bizi oyalıyorlar!"

Şirmerd Aga uzanıp verdi tesbihini, verirken bir an göz göze geldi Şehzadesiyle, gözleriyle, "Evet," dedi, "oyalıyorlar."

Cem Şehzade ikişerden tesbih turunu bitirdi.

"Nicedir deryada dolanırız, bir şeyler beklerler, amma anlamazız, artık oyuncak mesabesindeyiz, git dendiğinde gidiyor, kal dendiği yerde kalıyoruz."

Yüzlerine bakarak ekledi:

"Sizleri de arkamız sıra sürüklemeyiz."

"Gönüllüyüz Beyim," dedi Sofu Hüseyin, "biz her ihtimali vaktiyle göze alıp, gönüle alıp seninle bile geldik, şikâyetimiz yoktur, bizden tarafa tasa buyurulmasın."

"He," diye perçinledi Kapıcıbaşı Sinan Ağa, "isteyerek geldik, siz nerede biz orada."

"Biz şiirin yeline ve olmadık emellerin seline kapıldık. Hüs-

ran hayalimize dahi gelmezken, hüsrânın en zorlusuna çarpıldık. Vaktiyle kapımızda beklettiğimiz kölelerin kölesi olduk; eden bulur kavlince ettiğimizi bulmadayız diyelim. Lâkin sizin vebaliniz de omuzlarımızda, bu günahın azîm keffareti uy-kularımızı kaçırır. Herifler bizi dolandırıyor, aldatıyorlar, biliyoruz; fakat bir şey yapamıyoruz. Güvertede ziyafet verildiği akşam bir Venedik kalyonu göründükte nasıl hemence ışıkları karartıp bizi kamaralarımıza gönderdiler. Gizli işlerin peşinde bunlar, biz de sermayeleriyiz, başkalarına kaptırmaktan ödleri kopuyor. Tek başımıza olsaydık neyse de, sizler...”

Sözünü bitirmeden sustu. Bitirsin diye bir zaman beklediler, ama bitirmeye davranmadı. Tesbihe baka kaldı öylece, yutkundu.

“Beyim,” dedi Frenk Süleyman, “bizden yana müsterih olasın, gönlümüz hoşcadır, bir gün bütün zorlukların üstesinden geleceğiz evelallah, bugünleri konuşup gülüşeceğiz. Rodoslular dönekler, iyi bilirim, ellerine geçen böyle bir fırsatı elbette sonuna kadar kullanmak isteyecekler. Lâkin mum söner, devran döner diye bir söz vardır; hiç belli olmaz. Elbet Cenab-ı Mevlâ bütün kapıları yüzümüze kapamamıştır, bir yerlerde bir kapı açıktır; iş onu bulmada, bulduk mu kurtuluruz.”

“Nasıl?” diye sordu Cem Şehzade. “Bu tasma çözülür mü, bu kasnak kırılır mı, bu kilit açılır mı?”

“Açılır Beyim, açılır, çözülür, kırılır. İşin başı kendimizi koyvermeyelim, mukayet olalım, kavi basalım toprağa. Yani gemiye, nerede bulunuyorsak oraya ve her dâim tetik durup fırsat gözleyelim.”

“Kaçış teşebbüslerimizin akamete uğradığını unutmuş görünmekteisin, Frenk kardaşım.”

“Unutmadık, Yaltırık Bekir’le Teymir dahi aklımızda, fakat asıl maksadı da unutmamak lâzımdır.”

“Biz unuttuk gitti Süleyman Bey, biz unutmasak bile, maksat bizi unuttu. Mülkümüzde ruhumuza rahmet okunmakta

nicedir, öldü bellemekteler bizi. Bayezid karındaşımız böylece tellâl ettirmiştir.”

Freng Süleyman bıkkınca sustu. Ayaş Beye baktı. Ayaş Bey destek beklediğini anladı Süleyman'ın, bağdaşını tazeledi.

“Destur varsa Beyim,” diye konuştu, “bizim ahali hanedana merbuttur, karşısında Bayezid Hânı görmüş, biat etmiştir. Sizi tekrar görse size biat edecektir. Timur kırımından nice vakit sonra ortaya çıkan rahmetli Mustafa Beye Rumeli Beyleri biat eylemişler, Çelebi Sultanın varlığına rağmen padişah tanımışlardı. Biz de işe Rumeli beylerinden başlayacağız. Evlâd-ı Fatihan arkanızdan yürüyecektir. Engürüs kâfiri de destek verdikte, önümüzde dağlar dize gelir.”

Şehzade her teselliye bir kulp buluyordu:

“Kul önünde dize gelmişiz, dağların dize gelmesinden bahsedersiz, hem küffarla kendi mülkümüze yürümenin vebalini nasıl taşırsınız? Keşke başkaca bir yol olsaydı. Hoş bu yol da tıkalı ya, şövalyelerin niyeti bizi Engürü'ye geçirmek değil. Bayezid karındaşımızla anlaşmış olmalarından korkarız.”

“Nasıl olur?” diye atıldı Sofu Sadi Bey. “Rodos Balyosunun size ahdi var, karşılıklı ahidnameler yazıp mühürleştiniz.”

Cem Şehzade diz değiştirdi. Diz değiştirirken başını iyice eğdi. Yanaklarında çırpıntıya geçen tiksintinin karanlığını saklamak istiyordu. Kehribar teshibini parmaklarının arasından yuvarlarken, taneler sessizliğin ortasına düştü.

“Ahidnamelerin müeyyidesi arkasındaki kuvvettir, Sadi Bey. Kuvvetli tarafın çiğnenmemesi için de namus esastır. Bizim ahidnamede kuvvet Rodos Balyosundan yana, bize kala kala namus kaldı. Kısacası dostlarım, emellerimizin çağlayanında sürüklene sürüklene kaybolduk. Hayallerimizin yırtıklarından kara kâbusun başı uzanıyor. Habeşli köleler gibi efendimizi seçme şansından dahi mahrumuz, kim çok verirse o alır.”

Sadi Beyi hıçkırık tuttu. Celâl Bey, şebnemlerdeki su dam-

lacıkları gibi kabaran gözyaşlarını saklamak için başını göğsüne sakladı. Yüreği yanar cıralarla dağlanan Ayaş Bey derinden iç çekti. Sofu Hüseyin o anı unutmak derdiyle lumbozdan dışarıya kaçırdı bakışlarını, ilgisizliğe sığındı; herkes Cem Şehzadenin sözlerine eridi, bitti de tek Frenk Süleyman diri kaldı. Kalmayacaktı, fakat kendini mecbur sanıyordu. Tökezlemeli, yandığını belli etmemeli, tükenmişliği kabullenmemeliydi. Bütün hüznünü iki yutkunmaya sığdırıp içine gömdükten sonra, söze geldi:

“Sizi bunca acı söyleten nedir Beyim, takdir Hüdanın.”
 “Beli Süleyman kardaş, takdir Hüdanındır. Dedik ya, tasamız, sizi de peşimiz sıra sürüklememizden ötürü, yoksa insanın kendi bedbahtlığını yaşaması, yalancı hayallerle oyalanmasından iyidir. Vaziyeti bütün acılığıyla ortaya dökmezsem rahatlayamıyorum. Herşeyi anlatmanızı istiyorum. İşte böyle birinin yanındasınız; böyle, benim gibi. Ümitlerim tökezledi, tuttuğum her dal kırıldı. İmanımızı koruduk, lâkin azmimizi yitirdik. Bundan sonrası düşe kalka gitmektir. Gitmek bile değil, açıkçası sürünmektir. Böyle bile bile yanımda kalacak mısınız, benim gibi siz de kendinizi ziyana verecek misiniz? Bunu bilmek isteriz.”

Demek buydu. Şehzade bundan sonrası için teminat istiyordu. Bu yüzden onca acılı, onca yılgın, onca garipti. Belki de terk edilme endişesine kaptırmıştı kendini, küffar ortasında yalnız kalma derdine gömülüp sözlerini acılaştırmıştı. Teminat vermek boyunlarının borcuydu. Borcuydu da, kimbilir bu kaçınıcı teminat olacaktı. Şehzade böyle olura olmaza kendini bıraktıkta, dâvasını nasıl yürütecekti? Sanki dâvası kalmış gibi... Sanki denizlerin ötesinde kaybolmamış gibi. Yok canını, padişahlık dendikte, öyle kolayından unutulacak şey miydi ki? İnsanın yüreğinde bir kere yer tutar, bir daha canıyla ancak çıkardı. Zaten Cem Şehzade en acılı sözlerinin içinde bile padişahlığa bir yol bulur, bir iz bırakırdı.

“Müsterih olunuz Sultanım,” diye konuştu Frenk Süleyman, “başımızla hizmetinizdeyiz. Padişahlık gelse de, gelmesede seninle bile olacağız. Ahdimizi tazeliyoruz, yeminimizi tekrarlıyoruz. Bizim padişahımız sizsiniz; sizden gayri padişah bize lâzım değil.”

Cem Şehzadenin gözlerinde bir tutam alev yanarken, kapıdaki tıkrıdıya işkillendiler.

“Baksanıza bir yol,” dedi Cem Şehzade.

Şirmerd Aga bir depreşmeyle kalkıp hançerinin sapına yapışaraktan adımlarını kapıya koşturdu. Bir hamlede çekip açmasıyla, bir gölgeyi gırtlğından tutması ve kamaraya çekmesi bir oldu.

“Yakaladım namussuz martalosul!”

Şirmerd Ağanın koca pençesinin ucundaki kocaman bir kafa ile koca bir kambur sallanıyordu. Ayakları yerden kesildiği için çırpınışları beyhude idi. Hırlıyor, debeleniyor, fakat kurtulamıyordu. Şirmerd Aga, bütün öfkesiyle adamın yakasına sarılmıştı.

“Meded” diye hırlayınca merhamete geldiğinden mi, yoksa konuşturmak istediğinden mi bilinmez, döşemeye bıraktı. Bet bet tüysüz suratına bakıp, “Kapıyı dinliyordu,” dedi, “iki büküm kapıyı dinliyordu. Destursuz şehzade kapısına gelenin kulağına kurşun akıtırlar.”

Öfkesi birden hayrete gömüldü, kısık çığığı gırtlğına zor sığıdı:

“Yahu Çalık Dursun bu bre!”

Öfke ile hayret karşılığı bulanan bakışlar Çalık Dursun’a dönüktü. Gözler lanet saçıyordu. Çalık Dursun kamburunu büsbütün belli eden bir büzülmeyle kendi içinde kaybolmuş, cerrah önüne çıkarılmış enek gibi titriyordu. Parıltılı köseliğın cııldaklığında yanakları alev küresiydi. Korku tutuğı olmuş, ağzından meded sözünden başka söz çıkmıyor, kirpik örgüsünden mahrum gözleri ondan ona gidip geliyordu.

“Bu herif netameli” dedi, şaşkın sessizlikte büyüyen boşluğu yendi Şirmerd Aga. “Herif hem netameli, hem de tekinsiz. Ecinni taifesinden değilse burada ne aradığını söylemeli.”

Herkes biraz olsun toparlanmış, öfke karşılığı hayret meraka dönmüştü.

“Helbet söylemeli,” diye atıldı Sofu Hüseyin, “birden bire ortadan kaybolup en olmadık vakitte tekrar ortaya çıkmadaki sırrı dahi açmalı, açmazsa gendi bilir.”

Bu “gendi bilir” sözündeki tehdit açıktı. Sofu Hüseyin de dediğini yapacak biriydi. Çok konuşmasının yanı sıra, hasmını konuşturmasını da bilirdi. Kendine has usullerini Çalık Dursun’un duymuşluğu vardı. Yalana, dolana sapmadan konuşmasının, hayatında belki ilk defa riyasız, hilesiz lâf etmenin tam sırasıydı. Tövbe edip dize gelene de kılıç üşürecek degillerdi ya.

Bir cesaret ayaklanmasında Cem Şehzadenin eteğine sürünüp etek öptü. Cümle kırıntılarıyla sadakat yemini etti, çoğu ağzının içinde donup kalan kelimelerle tövbeye geldi. Nihayet kendisi gibi sürünen, sürünürken yuvarlanan kelimeleri istifleyebildi.

“Sultanım, destursuz bağa girdikse affola. Niyyetimiz hâlistir, maksadımız gözdür. Aldığımız emir bu cihette olmağın sizi göze almışsınız. Lâkin bir müddet sonra garipleşip kul kısmının Şehzadesini göze alması sadakatsizliktir, şehzade efendilerimizin çekişmesi helâl olsa da, bizim tarafgirliğimiz haramdır deyü...”

Lâf hepsine dokunduğu için surat buruşturdular. Sofu Sadi Bey surat buruşturmaylan kalmayıp “höst bre” çekti. “Höst bre” çekmesiyle Çalık Dursun netameli gülümsedi:

“Lâf dokundurmak için söylemediğime Hak Teâlâ şahittir; zati sizin durumunuz benimkine benzemez! Garip elde, garip yolda Osmanoğluna sahip çıkanlarla, garip elde garip yolda Osmanoğullarının kuyusunu kazanlar bir olur mu hiç? Hak

Teâlâ şahit ki kamaranın kapısına kadar, içerde konuşulanları duymaya, duyduklarımı Bayezid Hâna rapor etmeye geldiydim, lâkin bir haller oldu. Bilhassa Şehzadenin söylediklerini duydukta, billâhlar olsun çarpıldım.”

“Çarpılmış,” diye soludu Sofu Hüseyin, “senin çarpıklığın ezelden, bilmez miyim, sonradan olma değil.”

Şehzadenin sert bakışı Sofu’nun alayını eritti. Şahmaran güllesi değmiş çan kulesi gibi çöktü gülüşü. Bir enkazın altında, “Bu herif tekin değildir,” dedi içinden, “vardır bir ince hesabı ya, hayrolsun.”

Oracıkta, sessizliğin ortasında bir sürü şey anlattı Çalık Dursun. Cem Şehzade hiç kesmeden dinledi. O kesmeyince Çalık Dursun’un sözünü, diğerleri de kesmedi. Yargılarını, hesaplarını için için yaptılar. Ama dinlediler. Şehzade kadar dikkatli olmasa bile, dinlediler. Anladılar da...

Birçoğu gibi deli rüzgâr savurmasıydı, Çalık Dursun. Osmanoğlu içine deli rüzgâr estikte, in midir, cin midir, sormaya kalmadan aman zaman olmadan aldığını götürdükte, Bayezid Han tarafına düşmüş, Cem Şehzadeden haberler götürmüş, Rodos Balyosuyla pazarlığa kurulup, pazarlıkta insan almış, insan vermiş, emir kulluğunu ifa ile Balyos’un dahi iznini alarak gemide Cem Şehzadeyi göze tutmuştu. Velâkin burukluğuna burulmuş, yanıklığına yanmış, kâh esip kâh durularaktan haline ağlayı ağlayı kendi kendisini takazaya tutmuştu. Nasip işte, insan yüreği meyil tuttukta kulluk aşkına şehzade sevgisi galip gelir, demiri kesen emir, yüreğe lâf geçirmez olurdu. İnanıp inanmamakta, güvenip güvenmemekte serbesttiler elbet, hatalarını yüzüne çarpmakta da haklı sayılırlardı. İlle istenirse boynunu cellât baltasına uzatmaya bile hazırды; tek nicedir ciğerlerine ateş közü dolduran ihanet duygusundan kurtulsun. Tövbe kapısından kişiyi Mevlâ kovmazken, Cem Şehzade kovar mıydı? Kovsa da katlanacaktı. Kal denirse ayağının türabı olacaktı. Git denirse denize atlayacak, zorlu yü-

zücülüğünü unutup ölümün koynuna yatacaktı. Gayri Bayezid Hâna dönmece, dönüp Cem Şehzadeden haber vermece yoktu.

Yine dinlemedeydi Cem Şehzade. O dinledikte herkes dinlemedeydi. Bir tuhaf acımayla, bir tuhaf güvensizlik bulanıklığı oturmuştu bazı gözlere. Bazıları, Çalık Dursun'un sözlerini ölçüye vurup tartıya almakla meşguldü. Onun sesinden başka ses yoktu, sözünden başka söz de yoktu. Sözleri Cem Şehzadenin hayallerine iniyor, tuz buz ediyordu.

"Balyos hilekârdır Beyim, dini gibi eğridir. Sizi de Hân karındaşınızı da kandırır. Niyeti kötü, tedbiri kavidir lâinin. Sizi birbirinize karşı kullanır. Ayrıca 'Salarım ha' deyu Bayezid Hân karındaşıınızdan akçe aparır, size yardım vaadiyle dost yüzün gösterüb ahidnameler imzalar. Asimi fasimi sorarsan Beyim, bir yolunu bul kendini kurtar derim. Demek benden, dinleyip dinlememek ulu iradenden." "Su" dedi, Çalık Dursun'un sözlerini ilk defa kesti Cem Şehzade, "yanıyorum" dercesine.

Koşturulan maşrabadan sadece iki yudum aldı. Haftalardır fiçılarda bekleyen sular bozulmuş, acılaşıymıştı. Maşrabayı gerisin geri uzatırken,

"Kokuşmuş," dedi Çalık Dursun'a bakarak. Çalık Dursun irkildikte, irkilip büzüldükte, acılı gülüp sözünü tamamladı:

"Suları demekteyiz, haftalardır fiçılarda dura dura acılaşımış, kokuya bulanmış. Meram bağlığının bal suyunu özlemedeyiz."

Daldı. Dalmışken, elini bıyığına uzattı. Bıyığının ucunu çekştirirken, duygularını şiirin seline attı.

"Salalıdan beri girdab-ı Frengistâne sen Gözlerümden kanlu yaş derya gibi akar felek Kanın içmişdir nice Şehzâde-i mehrûbarm Ol sebebdan geh kara, geh görünür ahmer felek Dökmek Ya'kub bendenlü gözünden kanlu yaş Çekmedi ben çekdüğüm zulmetde İskender felek Gözlerüm şol denlü kan döktü Frengistâne kim Bahr-i Mağrib cûşe gelmişdür taşub

çağlar felek Kudret-i Hak'dır bana bu, ey felek senden değil Ya-
zılanı çünkü âhir göriser her ser felek Derd-i devrânı nice dî-
van ede aşûfte dil Gözlerüm yaşıyle gark oldu suya defter felek
Göreliden hasretü derd ile ey Cem halini

Gör nice dîvâne olmuşdur semâ eyler felek.”

Son mısraya Çalık Dursun'un hıçkırığıyla birinin ahı karış-
tı. Cem Şehzade ise sakindi. Elini bırığından çekmiş, yumulu
gözlerini açmıştı. Fırtına yalnız gözlerindeydi. Bulanık bir fır-
tına. Belliydi bir karara vardığı. Hem Çalık Dursun hakkında,
hem de bundan sonra tutacağı yol hakkında. Belliydi de bunu
ne zaman açıklayacağını kimse bilemezdi. Bazen aylar sürerdi.
Bazen de hemencecik söylerdi.

Gözleri adamlarının üstünde dolanmaya, dolanıp berrak-
lanmaya başlamıştı. Sıra Defterdar Haydar Beye geldikte, bu-
lanıklığından eser kalmadı. Seyran bağlığında temaşaya tutul-
muş Cem Şehzade gözleriyle süzdü Haydar Beyi.

“Biz bundankelli saltanat dâvâsın gütmeziz. Rumeli'ne geç-
mek istemeziz. Mısır'a varup evlâdü iyalümüze vuslat emelin-
deyiz. Şövalyelere böylece bildirülsün.”

Çalık Dursun'a döndü. Bir zaman süzdükten sonra,

“Sana gelince,” dedi, “hakkında hayırlı düşünürüz. Kul kıs-
mı kendisine verilen işi yapar. Osmanogullarından birinden
birini tercihte bizce mahzur yoktur. İllâ vazifeni yap. Hân ka-
rındaşımızdan bizden bir name götür.”

“Beyim,” diyerek atıldı Çalık Dursun, edebi, sırayı unutup,
“lütfen yanında kalayım. Beni...”

Elini kaldırdı Cem Şehzade.

“Namemizde esir-i küffar olduğumuzu bildireceğiz. Gayri
bizim canipten tahtına zeval gelmeyeceğini, Osmanoghluna bi-
lerek zarar vermeyeceğimizi, lütfedip bizi kurtarırsa ve çocuk
çocuğumuza bağışlayarak Kahire'ye gitmemize ruhsat verirse,
minnettar kalacağımızı söyleyeceğiz. Manzum yazacağımız
mektubumuzda diyeceğiz ki:

Belâya mübtelâ olduk Rodos'un hilesin anma Bu der-
de çâre bulmaz iseviden bin tabîb ancak Girüb kalyona git-
tük, fûcîdan kokmuş sular içtük Gıdamuz beksimet zeytun ile
kasb-ul-habîb ancak.

"Bu nameyi karındaşımıza ulaştırdıktan sonra, bize az ön-
ce söylediklerini anlat, de ki; gönlüm Cem Şehzadeye meylet-
ti, destur ile yanına varmak dilerim."

"Parçalar beni!" diye feryada koyuldu Çalık.

"Hiçbir şey yapmaz yanımıza gelmen için lâzım olandan
başka; inan bize. Biz padişahoğullarının iç âlemini senden çok
daha iyi biliriz, çünkü bir padişahoğluyuz. Söylediklerin ho-
şuna bile gidecektir. Biz düşündüğünü aleni söyleyenlerden
değil, içten pazarlıklı olanlardan nefret ederiz. Artık yalnız
kalmak istiyoruz. Bir saat sonra gel, mektubu verelim. İlk li-
manda gemiyi terk edip emrimizi yerine getir."

Ağır ağır dışarı çıktılar.

Şehzade yalnız kaldı. Bir parça peksimet attı ağzına, yu-
muşaması için bir hayli ağzında beklettikten sonra, çiğnemeye
başladı. Sertti. Sular da içilecek gibi değildi. İçtikçe midesi bu-
lanıyordu. Kuru kuru yutkunmak da zor geliyordu. Her yut-
kunmada gırtlığına ateş düşmüş gibi yanıyordu. Biraz olsun
ağzını tatlandırması için azıcık şeker karnışı çiğnedi.

"Vaktiyle envai çeşit yemekler arasından yemek beğenme-
yen şehzadenin şu hali küffarı kahkahadan kırıyorur," diye
söylendi.

Mektubu yazdı, bitirdi. Katlayıp üstüne balmumu döktü.
Yüzüğüne kazınmış mührü bastı. Kozağa yerleştirmek üzerey-
ken, kapı vuruldu. Çalık Dursun geldi sandığından, girmesine
ruhsat verdi. Karşısında Şövalye Merlo de Piozasco duruyor,
arkasında gölgeler kıpırdıyordu. Şehzadenin kaşları oynadı.
Kızmıştı. Şövalyeler daha önce de kamarasına girmişlerdi. Fa-
kat evvela haber verirler, müsait olup olmadığını sorarlardı.
İzin istemeden de gelebileceklerini bildiği için bu nezaket gös-

terisi dâima hoşuna giderdi. Ya şu destursuz geliş neyin nesiydi? İradesinin son kalıntılarını da yok edip tam bir mahkûm muamelesi mi yapma kararındaydılar? Böyleyse boyun eğmeyecekti. Esir bile sayılsa, bir şehzadenin bazı hakları olmalıydı. Nezaket kaideleri böyle uluorta çiğnenmemeliydi.

Yerinden kımıldamadı. Kim olduğunu gösterecekti. Her şeye katlanması mümkündü, ama köle muamelesi görmeye tahammül edemezdi. Geldiklerine pişman edip gönderecekti.

Bakışlarını Şövalyenin yüzüne sapladı. Kamçıdan beter bir ses tonuyla sordu:

“Sizi bekliyor muyduk?”

Şövalyenin kararlı tavrında meydana gelen yıkıntılar fark edilmeyecek gibi değildi. Cem Şehzade için için güldü. Öfkesi istihzaya döndü. Tek sözüyle, Şövalyeyi ayaklarının altında ezmekten beter etmiş, tek bakışıyla yüreğini yarmıştı. Demek ki üstünde hâlâ Osmanoğlu hanedanının izlerini taşıyordu. Gönüllü esaretin hırpalayıcı raksı tavrındaki soylu ifâdeyi, yerine göre ürküten haşinliği bozamanuştu. Bu da iyi alâmetlerden biri sayılırdı. Şövalyelerle kavgayı göze aldığı gün çok ihtiyacı olacaktı.

“Affınızı dilerim Prens hazretleri, izinsiz girme cüretimi bağışlayınız lütfen. Lâkin hayatınızdan endişedeyiz. Sizi sağ gördüğümüze pek sevindik.”

“Söylediklerinize bir mânâ veremiyoruz,” diye konuştu Şehzade, tavrını hiç değiştirmeden; “hareketinizi gerçekten affettirecek bir mazeretiniz yoksa Baş Şövalyeye vaziyeti bildirmek zorunda kalacağız.”

Şövalye ilk darbeyi savuşturmuşa benziyordu. Tereddüdünü yenmiş gibiydi. Cem Şehzadeyi padişah tavrında hesap sorarken karşısında bulunca, kendini gerçekten padişah karşısında hesaba çekilen bir Rodos şövalyesi olarak görmüş, nevre dönmüş, sözünü şaşırmıştı. Lâf uzadıkta bunun manasızlığını fark etti. Gemiye hâkim olan taraf kendi tarafıydı, karşısındaki

ise değerli misafir muamelesine tabi bir rehineden ibaretti. Şu halde saygının dozunu kaçırmamaya, hâkimiyeti kaptırmamaya bakılmalıydı.

“Efendim, gemiye her nasılsa gizlice binmiş bir Osmanlı casusu yakaladık. Adamlarımdan birkaçını ayartmış, sizi öldürmek için anlaşılmışlar. İyi ki vaktinde haberimiz oldu, hepsini kısıkrarak yakaladık. Bana kalsa çoktan denize sallandırırdım ya, Blanşfor Şövalyesine dua etsinler, yumuşak yürekliliğine gelip ambara kapatılmakla kurtuldular. Bu yüzden sağ ve salim olduğunu bizzat görmeye geldim. Artık müsterihim.”

Cem Şehzade bir şeyler döndüğünü seziyor, fakat işin iç yüzünü kestiremiyordu. Bir kere bu gemiye gizlice binmek mümkün değildi. Böyle bir şeye çocuklar bile inanmazdı. Geriye kala kala bir ihtimal kalıyordu: Kendisini daha sıkı bir takibe almak için mazeret uydurmak. Evet, bu mazeret uydurmaktan ibaret bir teşebbüstü. Neticesiz bırakmayı denemeliydi.

“Bizi teb’amızdan birinin öldürmek istemesini pek mümkün görmemekteyiz. Fermanlı olsak belki, gayrisi olmaz.”

“Fermanlınız Prens,” diye atıldı Şövalye, “Bayezid Hânın hakkınızda kati fermanı var.”

“Şövalye, biz size benzemeziz. Hükümdarın dudaklarından çıkan her emir, bizim inanç ve ananelerimize göre, hüküm değildir. Ayrıca mutlaka müftü fetvası icab eder ki, Bayezid Hân karındaşımız, kârımızı itmam hususunda bir fetvayı zor alır. Ulema böyle bir cinayete cevaz vermez. İllâ mülkü tehkileye düşürdük idik neyse, hamdolsun ol vaziyeti geçmişte bırakmışız, şurada kendi halimizde ihtiyarımız dışında seyyah olmuşuz. İmdi yakaladığınız Osmanoğlunu bir tarif ederse-niz, ne idüğün belki anlarız.”

Sözün gelip buraya dayanması Şövalyeyi sınırlendirdi. Lâkin Cem Şehzadeyi fazlaca kuşkulandırmamak için Ça-

lık Dursun'u kaba çizgileriyle tariften de çekinmedi. Bundan böyle kapısına iki nöbetçi dikeceklerini, içeri girecekleri kolayacaklarını, silâhlı hiç kimseyi kamarasına bırakmayacaklarını da sözlerine ekledi. Fakat ummadığı bir tepkiyle karşılandı. Cem Şehzade kıpkırmızı kesilmiş, yerinden fırlamak için bir hamle yapmış, sonra Şövalyenin önünde ayağa kalkmış olmamak için bundan vazgeçmiş, öfkesini yutkunmuş, sakın, fakat kesin bir tavırla, böyle bir gözaltına rıza göstermeyeceğini belirtmişti:

"Hakaret telâkki ederiz, esaret telâkki ederiz. Sesimizi ulaştırabileceğimiz her yere de bu hareketinizi şikâyet eyleriz. Adamlarımıza güvenimiz tamdır. Onlar maiyet erkânımız değil, karındaşlarımız mesabesindedir. Her biri asaletlü ve izzetlüdür. Bizim korkmadığımız silâhlardan sizin korkmanıza, bizim sakınmadığımız canı sizin sakınmanıza lüzum yoktur. Bu mesele burada kapanmıştır. Sizinle hiçbir şey görüşmek istemiyoruz. Yorgunuz, dinleneceğiz."

Konuşma burada kesildi. Şövalye, kamaraya girerken kararlıydı, istediklerini koparacaktı. Ama şimdi bunun mümkün olmadığını anlamıştı. Fazla sıkıştırmaya gelmezdi. Alimallah kendini öldürmeye kalkabilirdi. Gerçi bu Cem Şehzadenin inançlarına aykırı olurdu, fakat haysiyeti yaralanmış bir asilzadenin ne yapacağını kestirmek güçtü. En iyisi gerilemekti.

Kırık dökük birkaç özür cümlesi mırıldanarak Cem Şehzadeyi selâmladı. Kapı arkasında bekleyen adamlarını aldı, doğruca bu gösteriyi hazırlayan Blanşfor Şövalyesinin yanına gitti,

"Osmanoğlu baskın çıktı," dedi öfkesi burnunda, "öyle bir yüklenme yüklendi ki, gırtlığımı sarılacak sandım. Bunca yıkıntının altında kalan bir insanın haşmetinden hiçbir şey kaybetmemiş olması ne tuhaf.

İtiraf etmeliyim ki, karşısında ufalandığımı hissettim. Barbarların akıllıları da hiç çekilmiyor."

"Lâkin el elden üstündür demişler Şövalye, canınızı sık-

mayın. Maksadın tamamı değilse de yarısı hâsıl oldu. Gemiye bindiğinden beri kambur Osmanlıdan şüphelenirdim. Cem Şehzadenin kamarasına girdiğini haber aldığımda dönekliğe sıvandığını anladım. Belki de Bayezid Hâna yahut kimbilir ki-me haber götürecekti.”

“Hah!” diye atıldı Şövalye Merlo de Piozakco. “Destursuz kamarasına girdiğimde, elinde mektupluk vardı. Sonra ne oldu bilmem, galiba hışmına taslayıp şaşırdıkta oturduğu minderin altına soktu. Eminim Bayezid Hâna mektup yazmıştı. Götürecek olanı da biliyoruz.”

“Kambur tabii, başka kim olabilir. Bizimle sıkı fıkı olan tek Osmanoğlu o, istediği anda gemiyi terk edebilecek tek kişi, diğerleri yılana bakar gibi bakıyor yüzümüze. Bir süredir kambur da öyle bakıyor ya... Şimdi ne yapacağımız belli, her zamanki gibi Prensi gizliden gizliye gözetleyeceğiz, her hareketini takip edeceğiz, karaya çıkmasını engelleyeceğiz.”

“Bunu yapmamız biraz zor gibi gözüküyor bana.”

“Yapmalıyız aziz Şövalye, ikmal için bir limana uğradıkta, karaya çıkmak isterse salgın hastalık olduğunu söyleriz. Bir başkasında suikast ihbarı yapıldığını söyleriz.”

“İnanır mı?”

Şeytanca güldü Blanşfor Şövalyesi, gülerken şarap testisine uzandı, kadehini doldurdu.

“İnanıp inanmamakta serbesttir; ama dediklerimizi yapmak zorudadır; esirimizle pazarlık edecek değiliz ya!”

Kadehi ağzına kaldırdı:

“Kambur oyunbozanın şerefine,” dedi, yarısını içti. “Yahu şu Osmanoğullarını anlamak çok zor, bir bakıyorum Prensi takibe gelmiş, bizimle işbirliğine kurulmuş, bir bakıyorum Prensin tarafına geçip bize düşman kesilmiş; hoş bizimle birlikken bile Prensin aleyhine tek söz etmez, bizim etmemize de izin vermezdi. Yerini ancak buldu, velâkin bulmasıyla kaybetmesi bir oldu.”

Sözünün burasına yapıştırdığı ıslak kahkahayı Cem Şehzade duymadı.

Çalık Dursun da duymadı.

Kadırganın puruvasında köpüren dalgacıkların üstünde kayak yapan yunuslar, zaten duyamazlardı. Dalgaların hışırtısı sesleri yutuyordu. Yunuslar insanları anlamıyordu. Sanki insanlar birbirlerini anlıyorlar mıydı?

Ne işi vardı Cem Şehzadenin bu kadırgada?

Niye gelmiş, niçin bir meçhule doğru yola çıkmıştı?

Padişahlığı mı, yoksa kendini mi arıyordu? Hayalleri kâbusa döndü döneli, emelleri söndü söneli, padişahlığı eskisi kadar sık düşünmüyordu. Hem düşünse ne olurdu sanki? Düşünmeyle olsa cihan sultanlığını düşünürdü.

“Neyleyim? Ben gayri ölümü düşünmeliyim. Her baktığım yerde, hülyalarım bulanık ölümün gülüşünü görmeliyim. Çağırmalı “vuslat” diye. Fakat bu şekilde değil. Hayatım istediğim gibi olmadı, ölümüm olur mu? Karanlık dünyamın kışında baharım can çekiyor. Taa küçüklüğümde içime serpiştirilen isyan tohumları zakkum verdi, ağacın kökleri ruhuma demirden mengene gibi sarılmış, dalları genzime tikanıp solugumu kesmekte. Allahım, gamsız bir soluk almak için, uğruna mücadele verdiğim herşeyi fedaya hazırım. Ölüm, acılarımı dindirecekse gelsin. Hayır, önce ben ölümüne gideyim. Kubbelelerin serpildiği bir belde, minarelerin gölgesi altında ebedî sessizliğe müştakım. Kiliselerin sivri çan kulesi yüreğime saplı, paslı gıcırtilar ezanın ruhaniyetini deşti. Cehennemın esfelinde zebani olmak, buralara kral olmaktan iyicedir. Çepe çevre hile, tepeleme desise. Çalık Dursun’un sözünde kaviydi. Vartaya düşürdüler, bir bahane ile Bayezid karındaşına göndermek istediğim mektubu önlediler. Artık vaziyetimi çok iyi biliyorum. Lâkin bilmez görünmekle biraz olsun rahatlıyorum. Osmanoğlu bir Rodos gemisinde esir. Şövalyelerin uşağı, o şövalyeler ki düne kadar cennet mekân pederimin ayaklarına

kapanır, bağışlamak için diller dökerdi. Bu aşağılık duygusunun intikamını, Sultan Muhammed'in oğlundan almak büyük zevk veriyordur onlara. Zevklerini kursaklarına gömmek için tek hamle yeter. Hançerimin parıltılı soğukluğunu yüreğime değdirsem herşey biter. Lâkin yapamam! Dünyamı cehenneme çevirdikten sonra, ebedî cehennem de göze alamam. Belki son çare; eğer benim yüzümden Müslümanlar zarara uğrarsa, işte o zaman, dünyam gibi ahirette de cehennem azabına razı olup... hey sultanım, talihsiz refikam, evdeşim. Gel diyen sesini duyar gibi Cem, hasretle açılmış kollarında saadeti arar gibi Cem, Kahire'den kulağıma erişen sesinin hüznü yaralar Cem'i, sevginin öldüresiye olarına taliptik, bir acı peykâre düştük, çözüldük. Pulathane kazanma düşmüşten betere döndük. Mütemeyyiz iken köleleştik. Hasretin şahlık hissimizi ezdi. Görüp görmeyeceğini, duyup duymayacağını bilemem, ama bir şiirin hicranına gömdük hasretimizi.

*Dehenin şevki ile can gitti
Bir yere kim dâhi haber gelmez
Ger işidüse leblerin haberi
Mısır'dan bu yire şeker gelmez
Cem'den isteme sabrı kim andan
Bilürüm bu kadar hüner gelmez
Kılmağa bezm-i câm nûranî
Niçün ol rûhleri kamer gelmez?*

Kolları, hasreti değil, hüsrânı kucaklamak için açıldı. Boşluğa sarıldı. Boşluk ruhuna girip ruhunu ezdi. Bir feryattık koptu içinden, gırtlığını deşti.

"Camıma cevru cefa gâh gelür, gâh gider. Gönlüm saraya müştak iken, bin cefa gelür, bin cefa gider. Evdeşim olsaydı yanımda, yavrularımla bile, her cefaya razıydım. Ya anamın öğütleri? Öyle kavi bir teselli ki, ellerimle tutunup doğrulacağımı zannederdim. Şimdi ne yapıyorlar kimbilir?

Daldı. Bulutçuklar uçtu gözlerinin önünde, yıldızcıklar parladı. Sonra yıldızların arasında annesini gördü. Olması gereken yaşı çok altındaydı. Gencecik sayılırdı. İpekten şalının yarısını başına atmış, ucunu Bağdat işi cepkeninin omuzuna dolamıştı. Gülümsüyor ve soruyordu:

“Hele söylesin bakalım benim aslanım, dil mi daha keskincedir, yoksa kılıç mı?”

“Kılıç elbet, kemiksiz et parçasının keskinliği n’ola” “iyi belle ki aslanım, dil keskincedir. Bu yüzden kılıç yarası geçer, dil yarası geçmez demıştır. Sen sen ol, dilinle kimseyi yaralama. Yaralarsan yaralanırsın.”

“Sultan anam, şimdi siz söyleyin bana, ölüm mü yamandır, ayrılık mı?”

“İkisi de, kimden duydun bunu?”

“Hocamdan. Eski zaman şiirinden söz ederken, âşıkların ölümünden ziyade ayrılıktan korktuklarını anlattı. İşin tuhafı ne biliyor musunuz, ekseriya korktuklarına uğramaları. Birçoğunun sevdasına kavuşamaması.”

“Öyledir, insan korktuğuna uğrarmış. Ama padişahlar Allah’tan gayrisinden korkmazlar.”

“Ya cenk meydanında yağ basarsa?”

“Yarar geçerler.”

“Dağlar yollarını keserse?”

“Aşar geçerler.”

“Önlerine derya çıkarsa?”

“Uçar geçerler.”

“Hiyanete ne buyrulur ana, bunun da bir çaresi yok mu?”

Anasının sesi yitti, görüntüsü sisler arasına gömülüp süzüldü. Oysa asıl hiyanetin çaresini söylemeliydi. Yok muydu? Herşeyin yolunu gösteren, yıllar ötesinden bile öğütler veren anası bu sorunun cevabını bilmiyor muydu yoksa? Biliyor da çareyi kendi kendine bulmasını mı istiyordu Bulsa, bulabilse, bu akrebin kısılcısını şimdiye kadar çoktan kırmaz mıydı? Kırıp

kurtulmaz mıydı? Kurtulup deryanın üstünden uçmaz, dağların karlı zirvelerini hürriyet ateşine tutuşup eritmez, aşıp gitmez miydi?

Bir gemicinin “varda”sı duyuldu. Forsa davulu hız kesti. Toplanan yelkenlerin hışırtısı rüzgârın ışığını bastırdı. Biraz sonra da koca teknenin ağır gövdesi paslı zincirin şangırtılı çözülmesiyle sarsıldı. Demir atılmıştı besbelli. Demir atıldığına göre de bir limana gelinmişti. Yerinden bile kalkmadı Cem Şehzade. Karlı dağların zirvesinde kalan hayalinin keyfini bozmak istemedi. Esarete denizle karanın ne farkı vardı ki. Gözünün gördüğü yerde minarelerin yükselmiyorsa, ezanın çınlamıyorsa, kubbeler buram buram rahmet dökmüyorsa, toprak Meram bağlığının toprağı gibi kokmuyorsa; benim vatanım, benim bayrağım, benim ağacım, yaprağım, toprağım diyemiyorsa insan, her yer aynı derecede sıkıcı, bunaltıcı, boğucuydu. Her yer aynı derecede yabancı, yabanî ve tuhaftı. İnsanları tuhaf, âdetleri tuhaf, davranış biçimleri acaipti. Onların güldüğüne gülemiyor, hayretlerine katılamıyordu. O zaman bütünüyle yabancılaşıyor. İçine bir garipliktir çöküyor, bir hasrettir bastırıyor, memleketini, memleketinin her şeyini, dayanılması zor bir hasretle özlüyordu.

Defterdar Haydar Bey girince, gözlerindeki şeblenmeyi tekrar göz pınarlarına itti. Ama sisli nemlenmeyi yok edemedi. Bunu bildiği için, eliyle gözlerini ovdu. Haydar Beyin yüzüne bakmadan sordu:

“Galiba bir yerlere geldik. Son uğrak mı?”

Haydar Bey, Cem Şehzadenin perişanlığını gözlerinden çok sesinden okumuş, bir hazân yaprağı titreşmesinde diz büküp çaresizliği koyulaştıran cevabını mırıldanmıştı:

“Küffarın Sicilya tesmiye ettiği, bizim ise Çiçilye dediğimiz adanın ki bu ada İspanya keferesinin malıdır, Sereguze nam şehrinin limanına indik Sultanım. Blanşfor Şövalyesi, haber alıp, bura ahalisinin Müslümana ve dahi Osmanlıya düşman

olduğunu, karaya çıkmanız halinde zararları dokunabileceğini bildirdi. Yine de ferman sultanımızındı dedi. Karaya çıkma arzunuz varsa, söyleyelim hazırlık görsünler.”

“Çıkma arzusu,” diye mırıldandı Cem Şehzade. Mırıldanırken, gözlerindeki nem taşıtı. Acı kırağı çalmış gibi buza kesmiş bir damla, sağ yanağında parıltılı bir iz bıraktı, bıyıklarının ucunu ıslattı.

“Ne zaman arzularımıza uyulmuş ki şimdi uyulsun? Şövalyeler bildiklerini okuyacaklar, istediklerini yapacaklar. İyisi mi erlik bizde kalsın. Blanşfor Şövalyesine, canımızın karaya çıkmak istemediği söylensin. Hamamın namusu kurtulsun bari.

Bu haber ulaştırıldığında, Şövalye güldü. Gülüşü boz bula-nıkçaydı. Osmanoğlunun hizaya gelmesine, gelip mülâyimleşmesine memnundu. Böyle olmalıydı işte, kendisini emire demir kestiren Padişah havasından kurtarmalıydı. Mezad kölesi kertesinde boyun bükmeliydi ve efendilerin arzusuna temenna etmeliydi.

Bir an kendisini onun yerine koydu. Acıdı. Nereye gittiğini bilmeden yolculuk yapmanın zorlu karabasanı çöktü beynine, sıkıldı. Derinden soluklanıp tükürdü. Fransa’nın Nice şehrine daha çok vardı. Bir hayli zaman yolculuk edilecekti. Kadırganın komutanı olduğu halde kendisi sıkılırken, Cem Şehzade korkunç bir kâbus yaşıyor olmalıydı. Yine acıdı. Sahiden acımalı mıydı? Doğrusu bu ya, padişahça davranışlarına zaman zaman içerliyor, içerleyince de kırıcı oluyordu. Bundan sonra biraz daha dikkatli davranırsa mıydı? Esaretini hissettirmese, gözleriyle aşağılamasa mıydı? Baş Şövalyenin bu yolda tembihi de vardı. Şimdi gönül almanın sırası değildi belki, ama gemi tekrar yelken bastığında Prensi kamarasına davet eder, gururunu okşayıp saltanat hülyalarını kurcalardı. Bu mevzuu konuşmaktan, Prensin hâlâ büyük zevk aldığından emindi. İnsan kendi saltanat ve kudretinden konuşur da zevk almaz olur muydu? Bu duyguyu çok iyi bilirdi. Çünkü kendisinin de

bazı beklentileri vardı. Tabii kendi beklentilerini Prense açmayacaktı. Sadece dinleyecek ve ümit verecekti. “Bundan ötesi sizi Firençe memleketine çıkarmaktan eyisi yoktur” diyecekti. “Bu arada belki Karamanoğlu Kasım Bey yanında kalan askerini, dayınız Ali Bey tedarik eyleyüp Niş’de bize mülâki olur. Papa’dan ve Firençe Kralından destek sağlanüb Engerüşe vasıl olmağilen iş biter. Padişahlığınıza kavuşursunuz.” Ettiği yalanlardan bıkkındı, tiksinti duyuyordu, ama söylemek zorundaydı. Şehzadenin yüreğinde çatallaştığını sezdiği tereddütleri büyümeden bastırması lâzımdı. Bir büyürse canına kıymaya dahi kalkabilirdi. Ya da kıhana davranır, olmadık gaile çıkarırdı. Eğer bu işin sonunda düşündüğünü elde edemezse yanardı. Baş Şövalye, kardinal külâhı bekleye dursun, kendisi kendince mühim hayallerini daha ötelere taşıyıp kudretin yolunu açacaktı.

“Sarhoşum galiba!”

İtirafına kâhkahalarda güldü,

“Ne zaman değilim ki...”

İçinde yamrıyumru bir eziklik doğunca sarhoşluğuna vermişti. Başka türlü mü ne mümkün? Ne mümkün Blansfor Şövalyesinin merhamete gelmesi, hilelerin koynunda yetişen birinin dürüstlüğe sıvanması? Duygularının geçici olduğu muhakkaktı. Bu insanca duygular sürüp gitse, şövalyelik, masallardaki haline dönerdi. Hristiyan köylerinde bebeleri uyutmak için anlatılan masallardaki şövalyeler mertliğin, dürüstlüğün, fedakârlığın timsaliydılar. Anlatılanlardan binde biri gerçek olsaydı, bugün Rodos Şövalyeliği diye bir şey kalmazdı. Rodos demek, tilki kurnazlığının zekâ yerine geçtiği, mertliğin adının dahi anılmadığı, hilenin akıllılık sayıldığı belde demekti. Her şövalye kendi düzeninin dümeninde yol alıyordu. Güçlülerin karşısında köpekleşip, zayıfların karşısında arslan kesilmek şövalyeliğin ilk şartıydı. İkinci şartı da hilebazlıktı. Ve sözde her şey İsa aşkına, Meryem aşkına, her iş Hristiyan-

lığın yücelmesi içindi. Bu yıldızlar kazınsa, altından kopkoyu bir menfaat çetesi çıkardı. Grand Maitre en öndeydi tabii; onu rütbe sırasına göre diğer şövalyeler takip ediyordu.

“Pis işler, pis!”

Ağzından kaçırduğuna pişman pişman bakındı. Etrafta kimseler yoktu. Askerler puruvalarda uyumuş, ayakta nöbetçiler kalmıştı. Bazıları da gemicilerle birlikte erzak almaya çıkmış olacaktı. Belki Cem Şehzade ile adamları da kamaralarında ikinci vakti uykusu çekiyorlardı. Fakat mümkün değildi. Osmanogullarının gündüz uyuduğunu görmemişti hiç. Onlara göre gündüz uykusu insanı hasta ederdi. Bir keresinde sormuş, sorduğuna da pişman olmuştu. Aldığı karşılık, her gün öğle uykusuna yatan Blanşfor Şövalyesi için kırbaçtan farksızdı: “Gündüz uykusu tavuklara mahsustur.” Bozulmuştu. Bir daha da Osmanogullarının kendilerine has birtakım davranışlarının mahiyetini sormak cesaretini gösterememişti. Doğrusu bazılarını hiçbir zaman anlayamayacaktı. Cem Şehzadeye ölesiye bağlı olmaları neyin nesiydi? Hiçbir gelecek vaad etmiyordu ki. Bunu görmemelerine imkân yoktu. Zira aralarında çok zeki insanlar vardı. Yine de sürgün Prense padişah muamelesi yapıyor, bir dediğini ikiletmiyorlardı. Böylesine engin bağlılık duygusundan, vefa düşüncesinden kendisi ne kadar uzaktı. Efendisi böyle bir vaziyete düşse, başka bir efendi bulmaya giderdi. Hoş efendisi böyle bir vaziyete düşmeden de kuyusunu kazıyordu ya; şimdilik bunu kimse bilmemeliydi. Zamanı geldiğinde büyük darbesini vuracak, Grand Maitre’yi ayaklarının altına serecekti. Bunu akrabalık bağları bile engelleyemezdi. Baş Şövalyenin yeğeni olmak şimdiye kadar işe yaramıştı. Ama bundan ötesini istiyordu. İstedliğini alabilmek için de her yola başvurmaya kararlıydı.

“Hele Prensi sağ salım götürelim de, gerisi kolaydı. Grand Maitre olmaya bir yol bulunur. Osmanoglunun muhafızı olmak, elbette bana itibar sağlar.”

Güverteye çıktı. Martıların korusu acıklıydı. Nedense hep acıklı bulur, pek hoşlanmazdı. Üstelik de koroya başlamaları demek fırtına çıkacak demektir.

Can sıkıntısıyla sahile doğru baktı.

Sandallar görünmüştü. Gemiye erzak taşıyordu. Bir iki gün limanda kalmakla, erzak yüklenir yüklenmez hareket etmek arasında bir zaman bocaladı. Sonunda kalmaya karar verdi. Böylece muhtemel fırtınayı savuşturacak, ayrıca öldüğü, ya da hastalandığı için denize attırdığı forsaların yerini dolduracak bir kaç esir satın almaya da vakit bulacaktı. Şehre çıkıp gösteriş yapmak, kıymetli yolcusunu önüne gelene anlatarak herkesi kendisine hayran bırakmak için de zamana ihtiyacı vardı. Neredeyse vakit akşama dönmüştü. Şimdi tutup karaya çıksa, pek kimse farkında olmazdı. En iyisi yarını beklemektir. En yeni elbiselerini giyer, kırmızı kadifeden pelerinim gümüş çivili zırhının üstüne takar, yanına da bir miktar asker alıp kral merasimiyle şehri dolaşırdı. Acaba Cem Şehzadeyi de beraberinde götürse miydi? Hiç şüphesiz itibarı artar, Osmanlı Şehzadesini görmek için millet birbirini ezerdi. Ama o takdirde pek kimse kendisini fark etmezdi. Ayrıca Cem Şehzade ile birlikte adamlarından bir kısmını da götürmek vardı ki, işte bu olmazdı. Gemide bile kendisine casusluk yapacak birini bulduktan sonra, karada kimbilir ne işler açardı başına. Bir çuval inciri berbat etmenin vakti değildi. Onca emeği boşa çıkarırsa, Baş Şövalye, canlı canlı derisini yüzer, kaf atasını şarap kupası yapardı.

Elinden kadehi fırlattı. Bakır kap şangırıyla yuvarlandı.

"Pis işler!" dedi tekrar.

Yaptıklarına iğrendi.

Yapılanlara iğrendi.

İnsan olduğunu hatırlamıştı. Kimbilir ne zamandan beri ilk defa insandı. Bir yerlerinde tuhaf kıpırtılar oluyordu. Utanıyordu. Yalnızdı. Acı çekiyordu. Cem Şehzadeden çok kendine acıyordu şimdi. Birden acınacak durumda olduğunu fark

etmişti. Bütün şövalyeler acınacak durumdaydı aslında. Fakat acınmaya lâayık mıydılar? İnsanlığı çelmelemiş, şeytanın avucundan dindarlık taslamaya başlamışlardı. Nankör, nâmert, içten pazarlıklı, korkak, değışken, ürkek ve doymak bilmez zavallı yaratıklardı hepsi. Her biri başka birini yenmenin peşindeydi. Kimse kendi iğrençliğiyle, çıkarcılığıyla, kurnazlığıyla, alçaklığı ve vicdansızlığıyla kavgaya tutuşma cesaretini göstermiyordu. En başta ta kendisi. Koskoca bir Osmanlı Şehzadesini bir kamaraya tıkmaya, her sorusuna yalanlar uydurup onu aldatmaya hakkı yoktu. Hâkim mevkide iken, Şehzadenin karşısında yerin dibine batması, ufanıp yok olması hep bu kahrolası yalanlar yüzündendi. Hiçbir şey insan kadar yükselmez ve onun kadar alçalamazdı gerçekte. Şehzadenin yüksek ahlâkı kendi ahlâkızlığını eziyor, Şehzadenin terbiyesi, terbiyesizliğini tokatlıyor, ağırbaşlılığı karşısında kendi hoppalığı, fırladıklığı gülünç görünüyordu. Bereket versin kendisine gülebilecek cesareti yoktu. Yoksa kahkahalarla, alacalanan günü inledirdi. Martıları ürkütür, uyuyan askerleri uyandırırđı. Ne olduğunu, niye güldüğünü anlamaya gelirlerdi belki, ama anlatabilir miydi? Hayır. İnsanın kendinden bile sakladığı sırları vardı. Bu düşünceler de Blanşfor Şövalyesinin sırlarıydı. Kendisiyle gömülmeleri lâzımdı. Yarın ilk işlerinden biri doğrulmaya çalışan insanlığını kılıçlamak, kılıçlayıp yeniden ayaklarının altına sermek olmalıydı. Bunu yapmadığı takdirde Blanşfor Şatosuna, Rodos'a, şövalyeliğe ve bunların ötesinde parıldayan plânlarına veda etmesi gerekecekti. Bunlarsız yaşamayacağına göre, insanlıktan nasibini almamış bir insan olarak yaşamaya razı olmalıydı. Olacaktı da. Cem Şehzadeyi kamarasına davet etmeyecekti. Saltanat hülyalarını bilemeyecekti. Onu ayakta tutan ümidin tek dirhemini bile vermeyecekti. Ne hali varsa görsündü.

“Yine de pis işler bunlar, pis!”

Martuların sustuğunu ancak fark etmişti.

Altıncı Bölüm

Nitse derya kenarında bir şehir idi. Kadın, erkek güzelleri çoğidi. Bağ ve bağçalarının hesabı yoğidi. Bir iki günden sonra Rodos Beylerinin yanına toplayub Engürüs'e gitmek hazırlıkların yapılmasını emir itdi. Didiler kim: 'Firençe Beyi ulu bir padişahdur. Andan icazet istemeden geçub gitmek akılâne değildir.

Vâkıat

AĞULU GÜNEŞ YAKICIYDI...

Limandaki kaynaşma, limandaki gürültüye denkti. Küt burunlu esir tüccarı, esirlerini tek tek meydana sürüyor, her birini birkaç kelimeyle meydancıyı tanıtip, eline geçecek parayı hesaplamaya dönüyordu.

Meydancı dizboyu yükseklikteki pistin ortasındaydı. Esir tüccarından aldığı bilgelere, bütün cerbezisini kullanarak bir sürü yalan ekliyor, esirleri öve öve bitiremiyordu.

Hani bu kadar değerli iseler niye satılıyorlar diyesi geliyor insanın.

Sıra bir çocuktaydı. On dört yaşında ya var, ya yoktu. Cılız,

bakımsız, üstelik de kısa boyluydu. Ama meydancının övmesini duyduktan sonra, herkeste bir tereddüt baş göstermişti. Yanlış gördüklerini düşünenler artmıştı. Meğer çıkık elmacık kemikleri zayıflıktan değil, ırkının özelliğindenmiş. Meğer zayıf nahif görüntüsünün içinde görünmeyen aslinca bir güç yatıyormuş. Hele birkaç hafta iyi yedirilir, içirilirse imiş, değme pehlivanlarla güreşe tutuşacak hale gelir, sırtlarını da hi yere getirirmiş. Öyle görünüşe bakıp aldanılmamalıymış. Görünüşe bakıp hüküm veren avucunu yalar, büyük bir fırsatı kaçırmış. Bir kere renginin karalığı önemliymiş. Çünkü kara derililer oldum olası sığağa dayanıklıymışlar. Sicilya'nın rutubetli sıcağının da hatırı sayılmalıymış hani, öyle yabana atılsı sıcaklardan değilmiş. Bir keresinde tanıdık bir tüccar bağbozumu yaparken öylemesine bir ağulu güneş çıkmış ki, papazların anlattığı cehennem sıcağından betermiş. Beyaz köleler ve esirler pes etmişler. Ne suyla, ne kırbaçla doğrulabilmişler. İşin kötüsü birkaçı ölüp gitmiş. Bağbozumu dediğin de öyle günlerce beklemez.

Ama ağulu güneşin çekilmeye de niyeti yokmuş. Sonunda tüccar, zenci kölelerle bitirmiş işini. Böylecene büyük bir zardan kendini kurtarmış.

Anlatabiliyor muymuş acaba. Kara derililik buralarda bulunmaz meta imiş ki, akli başında bir efendinin bu delikanlıyı üç duka altınına, âdeta bedavaya kapatası işten değilmiş.

Her zamanki gibi meydancının aşın övgüsü, "yarısı bile doğru olsa yeter" diyenleri harekete geçirdi. Ortalardan bazı mütereddit olmakla birlikte, hayli gür bir ses çıktı:

"Çeyrek fazla."

Meydancı, esir tüccarına baktı. Ona kalsa "sattım gitti" diyecek, her satıştan sonra yaptığı gibi yedi çatal kurşunlu kırbacını yere çalıp şaklatacağı. Lâkin esir tüccarının ablak, kırmızı suratı kaskatıydı. Kıpırtısız bakıyordu.

"Çeyrek fazlası geldi" diye bağırıyordu meydana, "üç tam bir

çeyrek oldu, var mı bu beleş kaçırarak istemeyen, var mı ha arttıran?”

“Benden yarım fazla.”

Hangi aptaldı acaba dokunsan yıkılacak zenciye üç duka üççeyreği gözden çıkaran? Esirden anlamadığı muhakkaktı. Her kimse acıdı. Acıdığı adamı görmek için de parlak gözlerinin aşağılayıcı bakışlarını kalabalığın üstünde dolaştırdı. Adamı kalabalığın sağ gerisinde gördü. Sırmalara batıktı. İhtimal valinin adamıydı. Bu zenciye satın almak istemesindeki sırrı da tahmin edebiliyordu. Vali hazretlerinin ya karısı yahut kızı bir köle istemiş, vali de gösterişsiz, ucuz, baktıkça insana acıma duygusundan başka bir duygu vermeyen küçük yaşlarda birini bulmak üzere vekilharcını esir pazarına göndermişti. Doğrusu verilen ücret de fena sayılmazdı. Kendisine kalsa, üste para verseler bu leş kokan yarattığı evine sokmazdı. Ama vali konağında bir şeye benzeyeceğinden de emindi. Konaklar, leş kokulu nice yaratıkları adam etmez miydi?

Esir tüccarına baktı. Suratındaki kıpırtısızlığa sinirlendi. Bir zenci çocuğu için istenebilecek en yüksek fiyatı istemiş, alıcılar bunun tam üççeyrek de üstüne çıkmışlar, melun esirci bundan memnuniyet duyup “Şat” komutu vereceği yerde, kas-katı oturmuştu.

“Var mı daha arttıran?” diye kalabalığa gönülsüzce sordu.

Gürültü azalmıştı. Zenci çocuğu fazla tartışmaya gerek görmemiş olacaktı. Esircinin aklı varsa “Şat” komutunu şimdi verirdi. Çünkü kalabalıkta uğultu ve gürültü kesildi mi, arttırmanın sonuna gelindi demekti. Bunu kendisi kadar esir tüccarının da bilmesi gerekmez miydi?

Biliyormuş. Son bakışında “Şat” komutunu yakalayınca, derin bir soluk aldı. Çocuğu muamele memuruna doğru itti. Muamele memuru tek gözü bantlı bir korsan eskisiydi. Alıcı da piste çıkmış, çocuğu boynundaki sicimlerden tutmuştu. Sicine sımsıkı sarıldığına bakılırsa, kaçırmaktan müthiş korku-

yordu. Muamele bitene kadar ürkek ürkek pistte bekledi. Sonra parayı ödedi, satış belgesini deri kesesine itinayla soktu ve yola çıktı. Nedense kalabalık hâlâ sessizdi. Hattâ her satıştan sonra alıcıya yapılan tezahüratı bile unutmuşlardı. Arkasından “Var hayrını gör” diye bağırıyorlardı. Çocuğa acımışlar mıydı acaba?

Meydancı bu işe daha fazla kafa patlatmanın lüzumsuzluğuna karar verip, işine döndü. Bu sefer piste güçlü, kuvvetli biri çıkarılmıştı. Belden yukarısı çıplaktı. Geniş omuzları, şişkin göğsü, uzun boyu meydancının da, kalabalığın da dikkatini hemen çekmiş, uğultulu tartışmalar yeniden başlamıştı. Esir tüccarının meydancıya verdiği ipuçları da öyle pek sıradan şeyler değildi. Söylediğine göre bu köle değil, bir savaş esiriydi. Yaşı yirmibeş civarındaydı.

Özellikle forsa arayan denizciler, ya da düşmanlarına karşı korunmak isteyen asiller için eşi bir daha kolay kolay bulunmayacak, esir pazarına kimbilir kaç senede bir düşecek bir nimetti. Denizcilerle can derdinde olanlar fırsatı kaçırmamalıydılar.

Esir tüccarının kulağına fısıldadıklarına fazla bir şey eklemeye lüzum yoktu. Zaten malın övülmeye ihtiyacı da yoktu. Kendini gösteriyordu. Şişkin pazıların albenisi tamdı. İki gün yemeden, içmeden, uyumadan kürek çekebilir, koca bir kalyonu rüzgârsız havada tekbaşına götürebilirdi.

“Beş altınla müzayedeyi başlatıyorum,” diye bağırды meydancı, “altı diyen var mı?”

“Beşbuçuk” dedi yandan bir ses.

“Beş yetmişbeş” diye âdeta feryat etti biri.

“Ayıptır” dedi meydancı, “böyle yaman bir savaş esirine biçtiğiniz fiyat utanç vericidir asilzadeler. Böyle yaman bir delikanlının fiyatı çeyrek çeyrek yükseltilmez. Birer birer arttırın. Şanınıza yakışsın biraz...”

Kısa bir aradan sonra, ilk ses tekrar yükseldi: “Altı.”

“Hâlâ mı çeyrek?” derken yere tükürdü meydancı, esir tüccarına bakma gereği bile duymuyordu. Çünkü bu fiyata satmayacağından emindi.

“Sat gitsin!”

Fena halde şaşırdı. Esir tüccarının sadece sesini duysa neyse, yanıldığını düşünür, aldırmazdı. Fakat ablak, kırmızı suratı, başının tam bir karış aşağısından sırtıyordu.

“Ne buyurdunuz?”

“Sat dedim, uslanmazın, vahşinin tekidir. Gelinceye kadar kaç kırbaç eskittiğimi unuttum. Yok pahasına bile vermeye razıyım. Sat dedim sana, cayarlar mayarlar da sonra.”

Mal onundu ya, meydancının yine de canı sıkıldı. Çünkü mal ucuza gittikçe eline geçecek yüzdelere fire veriyordu. Zenci çocuğu iyi bir fiyata okutmuştu. Ondan kendisine oldukça yüklü bir yüzde kalırdı. Ancak bu gösterişli delikanlı hepten bedavaya gidiyordu. Ayrıca bu iş haysiyetine de dokunuyordu. Bunu mesele yapıp satıştan çekilmeyi bile düşünmüştü ya kararım uygulamadı. Omuzlarını silkti. Cansız bir ses tonuyla,

“Sattım” dedi, “alıcı buraya gelsin.”

Karşısında bir Rodos şövalyesi görünce, burnunu kıvrırdı. Yaptığı alışverişten memnun olmamış, üstelik bir Rodos şövalyesine satmaktan da hiç hazzetmemişti. İstemeye istemeye satış memurunu işaret etti:

“Esir sizin, muamelenizi yaptırın.”

Döndü, sonraki satışla ilgilenmeye başladı. İlkine hayret edilecek kadar benziyordu. Daha genç, daha az gösterişliydi. Ama duruşu, bakışları, zincir altında iken bile kıpır kıpırlığı ve hele açıkça okunan dik başlılığıyla, öncekinin bir eşi gibiydi.

Esir tüccarı kulağına gerekli bilgileri verirken dinlemiyordu. Bir kere içermişti. Artık eline geçecek parayı da düşünmeyecek, esircinin bu pazardan zararla ayrılmasına bütün

maharetiyle çalışacaktı. Pazarın en kıymetli malını yok pahasına gözden çıkarmak neymiş bakalım görsündü.

“İki altınla başlatıyorum” diye bağırdı büyük bir zevkle.

Yüzünün şeklini görmek için esirciye döndü. Suratı ateş közü kadar kırmızıydı şimdi. Ablaklığı çenesine doğru sarkmıştı. Herif perişan olmuştu, bitmişti sözün kisası.

“İki altın dedim,” diye tekrarladı, “fazla söze ne hacet, hepiniz malı görüyorsunuz işte, beyaz tenli, eminim ağulu güneşte derisi su toplayıp kabarır.”

Tekrar esir tüccarına baktı. Ooh, herif yıkıldı yıkılacaktı. Öfke karışığı şaşkınlıkla soluyordu. Paytak şişmanlığında göğsü inip inip kalkıyordu. Patlamak üzere olan bir bakına öylesine benziyordu ki, meydancı gülmemek için dudaklarını ısırarak zorunda kalmıştı.

“Üç altın benden,” dedi biri bol keseden.

Bir başkası üçbuçuk verdi. Ardından dört ve dört bir çeyrek geldi. Satacaktı. “Sattım” demeye hazırlanmıştı, kelimelerin yarısını hecelemişti. Fakat bitirmeden arkasından heycanlı bir ses koptu:

“Beş!”

Döndü. Adaleli esiri alan Rodos Şövalyesiydi. Sırtığı sinir ediyordu. Ama tam vaktinde ağzını açmış, bunu da beş altına kapatmıştı. Belli şu alargada duran Rodos kadirgasına forsa yapacaktı. Ve delikanlılara yazık edecekti. Rodoslu nereden bilsindi insan değerini. Böyleleri forsa olmazdı. Tarla ırgatı da olmazdı. Böylelerini muhafız taşımak lâzımdı ve saraylara lâyıktı. Nereden bilsindi kötü Rodoslu?

Delikanlıyı satış memuruna doğru itti. Yerinden kıpırdatamayınca, tekrar denedi, üstelik de bütün kuvvetini kullandı. Fakat başaramadı bir türlü, kıpırdatamadı. Fena kızdı. Kırbaasına davrandı hemen. İlk darbeyi sırtına çaktı, var gücüyle. Kurşunların değdiği noktalar kırmızı kırmızı parladı. “Gel buraya!”

Rodoslunun yanındaki fırlayıp kaşla göz arasında yanına çekmeseydi, ikinci kırbaç suratına inip param parça edecekti. Esir tüccarı birincisi için vahşi demişti, ama galiba yanılmıştı. Vahşi olan ikincisiydi. Nicelerini tek darbeyle usandıran yedi çatal kurşunlu kırbaça direnmiş, gık dememişti. Rodoslunun bunlarla işi vardı. Kolay uslanmayacak tiplere benziyorlardı. Ama bir Rodos gemisinde iki gün kürek çektikten sonra görmeliydi bunları, bırakın dikbaşlılığı bir tarafa, soluk alacak halleri kalır mıydı bakalım? Bitip tükenirler, bir hafta bile dayanamaz, ya hastalanır ya da ölürlerdi. Bir Rodos gemisindeki forsa için tek kurtuluş yolu ölümdü. Ölüm sağ kalmaktan çok daha iyiydi ya, forsanın ölmesine dahi izin verilmezdi.

Rodos şövalyesi limandaki esir pazarında bir saat kadar kaldı. Üç esir daha satın aldı. Nihayet beş esiri iki muhafızıyla birlikte gemiye götürdü.

Rodos kadirgasına doğru yüzen sandalda kürekler gıcırdarken, esir pazarında meydancının sesi çınılıyordu:

“Şu pazılara bakın, şu selvi boya bakın, şu endama bakın... Dört altınla başlatıyorum. Var mı arttıran? Var mı?”

Ses hafiflerken, dümende oturan Rodos şövalyesi ağız dolusu tükürdü denize; kürek çeken iki adamına bakıp konuştu:

“Herif mutlaka cılız, kısa boylu birini satıyor olmalı.” Elleri ve ayakları zincirli genç kölelerini süzdü sonra. Yan yana ambara uzatılmışlardı. Memnun memnun başını salladı:

“Sağlamca görünüyorlar, iyi alış verişi ettik, ucuza kapattık sayılır. Ölen forsaların yerini bir güzel doldururlar. Forsabaşı da mırın kırın etmez artık.” Ne düşündüyse, birden sordu: “Yunanlı mısınız?”

Cevap alamayınca denize bir daha tükürdü. Yunanlılara benzetmişti. Türklerin de esir alınıp satılabileceğine ihtimal vermiyordu.

Kadırğa iki saat önce yelken basmış, alakürek etmişti. Kü-

rekler, forsabaşının her tokmağında yarılan suların köpük köpüğe beyazlığına saplanıyor, gemi ileri atılıyor, sonra biraz duraklıyordu. Her ileri atılışta iniltili bir gıcırta koyveriyordu.

Forsalar can havliyle küreklere asılmışlardı. Gözleri forsabaşının koca davula kalkıp kalkıp inen tokmağındaydı. Tokmağın her inişinde, davulun her gümleyişinde küreklerin talimli bir intizamla sulara dalması lâzımdı. Forsabaşının şaşı gözlerinden hiçbir şey kaçmazdı. Gözleri şaşı olduğu içinde nereye baktığı belli olmazdı. Yeni forsalar bu inceliği bilemediklerinden, forsabaşının başka yere baktığını zannedip, görölmediklerinden emin olarak işi gevşetirler, forsabaşı bunu anında fark edip kırbacı omuzbaşlannda dolaştırmaya başladığında şaşırırlardı. Forsabaşının gözlerindeki sırrı çözene kadar bir hayli hırpalanırlardı. Yeni forsalarından biri de bu akıbeti uğradı. İçlerinden en iricesiydi. Dayanıklıydı da. Dört kurşunlu kırbaç darbesine ih demedi. Demedi ya, dik dik forsabaşının suratına bakarak, bakışlarıyla karşılık verdi. Forsabaşı dört darbeyeyle yetinecekti. Aslında bunun cezası iki kırbaçla biterdi de, forsanın yeni olması, dört kırbaç vurulmasını icab ettiriyordu. Forsabaşının da kendisine has prensipleri vardı. Ona göre, yeni bir forsa dalga geçmeye başladı mıydı, eskilerin iki misli ceza uygulanmalıydı.

Çünkü daha başlangıçta cesaretinin ilmiği çözülsün, irâdesinin ipi kopsun, şahsiyeti darma dağın olup maçula makarası gibi hiç düşünmeden verilen bütün emirlere uysun. Davul tokmağıyla öylesine bütünleşsin ki, günün birinde forsalıktan kurtulup konak ağalığına bile kurulsa, hiç unutmamasın. Konak ağasıyken de bir davul sesi duyduğunda hayalindeki kürekleri ala etsin, ala etsin. İyi forsadan aradıkları bunlardı. Bunları da kırbacıyla elde ederdi. Fakat bu seferki hepten dik kafalının biriydi. Gözlerini yüzünden indirmiyor, ağzından iniltiye benzer, yalvarmaya benzer tek satır çıkmıyordu.

Aşka gelip dört tane daha vurdu.

“Şimdi uslandırırım seni!”

Uslanacağından emindi. Sekiz kırbaça kimse kolay kolay eyvallah edemezdi. Ya vahşileşip üstüne atılacaktı veya köpek-leşip it yalvarmasına çömelecekti. Genç adam ikisini de yap- mayınca, şaşı gözlerinde bir kavlanmayla ağzı köpürdü:

“Gösteririm sana pis domuz!”

Oracıkta belki öldürürdü. Kırbaçlamayla kalmaz, mutlaka gırtlığına sarılırdı. Forsaların önünde madara olması demek, bundan böyle sözünü kimselere dinletememesi demekti. Ar- tık genç adama kürek çektirme derdinde değil, itibarını kur- tarma derdindeydi. Bu yeni forsayı, bu gösterişli kabadayıyı, kendini esir değil de efendi sanan züppeyi öldürme pahasına itibarını kurtaracak, hâkimiyetini kurtaracaktı. Yoksa alimal- lah bu hastalık, kabadayılık evhamı, direme emeli diğerleri- ne de anında bulaşırdı. İşte o zaman kendisine pirincin taşı- nı ayıklamak düşerdi. Böyle dik kafalılara pabuç bıraksaydı koca Rodos kadirgasında forsabaşı olur muydu? “Güverte- yi boşaltın, Şehzade efendimiz geliyor!” Tam da sırasıydı ki, o kadar sıra gözetilir! Biraz sonra gezse olmazdı sanki. Dik kafalı forsayı tam pataklamak, yaptığına tam pişman etmek üzereyken, Şehzadenin güverteye çıkacağı tutmuştu. Çare yok işini tehir edecekti. Dişlerini sıkı sıkı baktı genç forsa- ya, güçlü forsaya. “Şehzadenin keyfine dua et,” dedi dişlerinin arasında, “yoksa çoktan bitmiştin.” Davulunun başına dön- dü. Tokmağı hırsla indirdi: güüm! Şehzadeyi görmüş, gülme- ye davranmıştı. Ağzı timsah ağzı gibi yayvanlaştı. Sarı dişleri gözükte.

“Kendini ne sanıyor bu?” diye düşündü, “forsalardan tek farkı kürekbaşı etmemesi.”

Cem Şehzade bugün padişahlığındaydı. Samur kürkü to- puklarını döverken, sarığının ucu sırtını okşuyordu. Sorgu- cundaki iri elmas renkli parıltılarla işiyor, sarı sahtiyan edik- leri yumuşak sürtünmelerle döşemeyi yalıyordu. Belinde

kırmızı atlastan dört katlı bir kemer, kemerinin içinde, yakutlarla süslü kabzesi gözüken, eğri bir hançer vardı. Evet, bugün padişahlığındaydı. Sağ eli kürkünün yakasında yürürken bir alımlı azamet serpiliyordu ki, görende saygılı eğilme hissi uyanıyordu. Forsabaşı bile kapıldığı bu duyguyu içinden zor söküp atmış, hafif eğilmeyle diz çökme arasında bir hayli tereddüde düştükten sonra, tokmağına sığınıp davula aşk ile sallayarak diz çökme duygusunu öldürmüştü. Şehzadeyi görmemek, eğilme yahut diz çökme hissine kapılmamak için forsaları kollamaya dönmüştü. Özellikle de dik başlı forsayı göz hapsine almıştı. Bir tuhafılık vardı sanki. Yalnız onda değil, yanındakinde de bir tuhafılık vardı. Bir ezeli tanışa bakar gibi bakıyorlardı Şehzadeye, lâkin bakışları alışılmışın dışında bakışlardı. Gözlerinde sonsuz bir hürmet, yumuşak bir sevgi ve alabildiğine bağlılık damlıyordu. Ayrıca bir de hüznünlü bulutlanma vardı. Yediği kırbaçların acı geçmiş gitmişti birden. Kin puslanması çözülmüştü. Mutluluk diyarını bulmuş, bulmuş da gül bahçesine yan gelip yatmış bir velinin bakışlarıydı bunlar. Hüznün bulutlanması da olmasa, Şehzadeyi görmeyen saadete erdiklerini düşünecek, işin içinde bir iş arayacaktı. Fakat hüznün bulutlanmasını kestiremiyordu. Som saadeti gölgeleyen bu alaca karanlıkta kuşkularını dindirememişti. Acelesi de yoktu. Nasılsa kırbaça yatırarak, yatırmışken gözlerindeki mânâyı da soracaktı. Gerçi dayanıklıydı. Ama her mukavemetin bir sınırı olurdu. Kırbaç darbeleri sınırı geçince bülbül gibi ötmeye başlardı. Cem Şehzadenin ardından ok gibi bir bakış fırlattı. Arkadan bakınca bile o engin hürmet hissinin duydu. Kızdı. Kızgınlığını davuldan çıkardı. Var gücüyle tempo tuttu:

“Hissal!”

Bu sese tutundu, çeke çeke hayalini gerilere aldı kırbaçtan geçen yeni forsa. Gözlerinin bulutlanması artmıştı. Bulut kümelerinin gerisinde insanlar kaynıyordu. Aksakallı Yanoş

Dayı uzun kollarını sallayarak tempo tutuyordu:

“Hissa yissa!”

Kocaman bir kütüğe bağlı kalın urgana asılan kalabalık bir ağızdan karşılık veriyordu:

“Yallesa!”

Bugüne bugün yiğitbaşydı Yanoş Dayı. “Yallesa” ile birlikte bir, iki karış sürünen koca kütüğün durduğunu görmesiyle tekrar “Hissa yissa”yı bastırıyordu. Ve aynı karşılığı alıyordu: “Yellesa!” Kütük bir, iki karış daha sürünüyordu. Yiğitbaşı, nazaratı değiştiriyordu bu sefer:

“Hallesa!” Ama karşılığı değişmiyordu: “Yellesa!”

Elini kulağına atıyordu aksakalılı Yanoş Dayı. Ağaç çekme türküsüne başlıyordu. “Ağaç kestim de sürüdüm.”

Sıra kalabalıktaydı,

“Hellesa, yallesa!”

“Dağda, bayırda yürüdüm.”

“Hellesa, yallesa!”

“Kınamayın a komşular.”

“Hellesa, yallesa!”

“Sevdalandım da kurudum.”

“Hellesa, yallesa!”

Yaman Yanoş Dayı. Yamanın yamanı Yanoş Dayı.

“Osmanoğlu kimdir, Yanoş Dayı?”

“Osmanoğlu devlet sahibidir oğul, bunu böylece belleysin. Osmanoğlu bir ulu devletin kurucusudur ki, devlet ona peygamber müjdesidir derler.”

“Ya devşirme nedir, Yanoş Dayı?”

“Onu da deyivereyim sana sürme gözlüm. İptida kölelik gibi gözüken bir yoldan vezirliğe kadar yükselmedir.”

“Ya vezir nedir, Yanoş Dayı?”

“Elinin körüdür, ne olacak!”

Bulut kümeleri seyrelemiş, hayalleri silinmeye yüz tutmuştu.

“Hellesa, yallesa!”

Tokmak beynine iniyordu:

“Hissa!”

Zebella forsabaşının iri bedeni hayalinin önünü tıkamış. Yanoş Dayının köylüğünden yeniçeriliğe, oradan Karamani Sadrazamın karakulaklığına, oradan fermanlı boyunduruğuna, sonra Rodos isyankârlığına can akçesiyle Yakından kurtuluşu ve derken forsa köleliğine akan hayalinin ipi kopmuştu. Rodos’a kinliydi. Rodos’la ilgili herşeyde bir kahpelik arıyordu.

Karakulaklığı birkaç kere kepaze eyleyip yüz aklığı peşine düşerekten Rodos’a çıkmakla, çıkıp Cem Şehzadeyi kurtarma tezgâhını kurmakla, kurup yakayı ele vermekle ve dahi Cem Şehzadenin bol keseden Rodos Balyosuna ödediği can akçesi hatırına boyunduruk altına girdi. Kepazeliğin endazesine gömüldü. Ayaklarında zincirli pranga olaraktan esir pazarında bir daha satıldı. Bu sefer talih yıldızı parlak gibiydi. Onu düşünürken, orasına burasına inen kurşunlu kırbacın acısını duymamıştı. Hele Cem Şehzadeyi mâiyetiyle güvertede görmesiyle karanlık dünyasının güneşi doğmuştu. Günü gün eder, geceye kadar, vakti saatmı bekler, elbet bir yolunu gözleyip Şehzadesine kavuşurdu. Kavuşmasıyla Yaltırık Bekir’liği ele alır, şu gencecik Teymir oğlanın da himmetiyle ve dahi Cenab-ı Mevlâ’nın izniyle Rodos kadirgasından kurtulmanın bir çaresini bulurdu.

“Bizi görmediler bile.”

“Ha?”

Dalgınlığına gelmişti. Dalgınlığına geldiği için Teymir’in sadece sesini duymuş, demek istediğini anlayamamıştı.

“Şehzade efendimizi ve maiyetini söylemekteyim, bizi görmediler.”

“Anladım.”

“Kendimizi göstermenin çaresi?”

“Çaresi diri kalmaktır. Kırbaça dayanmaktır. Küreğe yenilmemektir. Diri kalmayı becerirsek herşey mümkün.”

“Herif seni öldüreyazdı az kalsın!”

“Beceremez. Kavi durdun mu, dünya başına geçse yıkılmazsın. Gevşedin mi tek fiskeyle bittiğin gündür. Göreyim seni kavi dur!”

Forsabaşının gözleri üzerlerine dönünce sustular. Sustular ya, konuştuklarını görmüştü.

“Hissal” dedi tokmağını tehditkâr sallayarak.

Kürekler köpüklerin arasına girdi, çıktı. Kadırğa sarsıldı. Tısladı, gıcırdadı. Cem Şehzade boş bulunup sendeledi. Celâl Bey seğırtti anında, destek oldu.

“Sağol” dedi gözlerindeki sevgiye sarıp, “Rodoslunun gemisi de kendi gibi oynak, ne zaman kahpelik edeceği belli olmuyor.”

Arkalarda Ayaş Beyin sesi soluklandı:

“Şövalye Guy de Blanşfor geliyorlar!”

Yanında Şövalye Allemand’la Şövalye Merlo de Piozasco da vardı. Saygı eğilmesinden sonra yan yana durup gülümsediler.

“Hava güzel, rüzgâr müsait,” diye konuştu Blanşfor Şövalyesi, “şansımız yardım ediyor. Yolumuz fazla uzamayacak.”

“Öyle mi dersiniz?” dedi Cem Şehzade. “Nicedir yoldayız, deniz seyahatine küser olduk, o limandan bu limana sürüklenmekten azaba düştük; herhalde dünyayı tavaf etme merakında değilsiniz Şövalye, zira bizim o kadar vaktimiz yoktur.”

Şövalye Blanşfor bütün riyakârlığıyla eğildi:

“Sizi üzgün görmek, inanınız bizi de çok üzer Prens hazretleri. Takdir edersiniz ki, biz emir kuluyuz. Aldığımız emir mucibince hareket etmekteyiz. Merak buyurmayınız. Prens hazretlerini Fransa üzerinden Engürüs topraklarına ulaştırmak için elimizden geleni yapacağız.”

Cem Şehzadenin sesi alaycıydı bu sefer, değdiği yeri gıdıkliyordu:

“Merak dağarcığımızın dibi delindi sayenizde Şövalye,

içinde merak durmuyor artık. Mademki misafir geldik, bulduğumuza kanaat edeceğiz.”

Cem Şehzade ile Şövalyenin söylediklerini Frenk Süleyman çeviriyordu. Cem Şehzade inadına Frenkçe konuşmuyordu. Rodoslunun kendisi gibi dilinden de tiksinimişti.

Frenk Süleyman Cem Şehzadenin söylediklerini Frenceye çevirince, Şövalyenin yüzünü albastı. Bir zaman denizi seyretme bahanesiyle cevap düşündü ya, doğru söze ne denirdi? Osmanoglu haklıydı, hileyi sezinlememesi için insanın kendini delicesine kandırması, kendi kendisini aldatması lâzımdı. Gerçi vaktiyle bunu yapmamış sayılmazdı. Ama bıkmış olmalıydı. Kandırılmaktan bıkmıştı bes belli, kendi kendisini kandırmaktan da herhalde. Bundan sonra yalan söylemenin âlemi yoktu. Lâkin dos doğru söylemek de imkânsızdı. Sizi mezada çıkardık, kim çok verirse ona satacağız, o vakte kadar da orası senin, burası benim dolaştıracamız nasıl desindi?

Yutkundu. Kocaman yutkundu. Gırtlığı hep kuruydu. Yutkunmak bile kâr etmiyordu. Eğildi. En iyisi kaçmaktı.

“Prens hazretlerinin izniyle yeni rotayı vermem lâzım, beni bağışlasınlar.”

Pelerinini savurarak, uzun kılıcını küpeşte kamalarına vurarak yürüdü.

“Herif eşekten düşmüşse döndü,” diye güldü Cem Şehzade “hiç değilse oyunun bir miktarını fark ettiğimizi gösterdik. Bunları telâşa boğmak bile ne kadar zevkliymiş meğer.”

Çocuksu bir intikam hissine yenildiğini sezdi. Küçük şeylerde tatmin aradığının deliliydi bu, üzüldü. Sıradan insanların, sıradan sözlerim etmemeliydi. Sözlerinde padişahça bir ağırlık bulunmalıydı. Yerinde Bayezid Hân olsaydı, bir şövalye kırmasını üzmekten zevk aldığını söyler miydi? Yıllar önce belki, ama şimdi hayır. Ne de olsa padişahtı, padişahlar padişahça düşünür, padişahça konuşurlardı.

Puruvada köpüren dalgacıkların geçmişini aradı. Annesi-

nin padişahça konuşma hakkında verdiği ipuçlarını yokladı. Mutlaka bir şeyler söylediğinden emindi, fakat hiç birisini hatırlayamaması ne kadar tuhaftı.

Oysa annesinin telkinlerini hemen hiç unutmazdı. Değişiyor muydu? Yoksa hafızası kocamış da ihanete mi başlamıştı?

“Kamaramıza dönelim.”

Frenk Süleyman, Şehzadenin yüreğinden geçenleri okumuş gibiydi. Baş kasarada çarmlara dayanıp bir süre daha kaldı. Gemicilerin koşuşturmasını seyretti. Bıkınca yanlanıp forsaların üstünde göz gezdirdi. Çehreden çehreye konan bakışları birine yapışıp kaldı. Şu karayağız delikanlı Yaltırık Bekir değil miydi? İnsanlar gerçekten çift yaratılmışsa benzemek bu kadar olurdu. Biraz daha esmerceydi belki; hoş forsaya kimi oturtsalar, birkaç saatte bu kadar esmerleşirdi. Yanında-ki? Böyle benzerlik benzerlik olmazdı artık. İlle can akçesiyle Rodos'ta serbest bırakılıp memlekete gönderilmeleri lâzımdı. Yoksa Balyos döneklik mi etmişti? Can akçesine iki köle edelerini de ekleyip kâr üstüne kâr mı heveslenmişti? Yapar mı yapardı. Rodos Balyosunun oyunbazlığına can dayanmazdı ki. Menfaatleneceğini bilsin, babasını dahi satardı. Vaktiyle Cem Şehzadeye de bunu söyleliydi ya, dinletemediydi. Dinlese şimdi bu hallerde mi olurdu?

Adımlarını ağır ağır attı. Forsabaşının yanında durdu. Adam küskün küskün baktı. Yanındakini ürkütmek ister gibi çılgık çılgına bağırdı:

“Yissal!”

Frenk Süleyman gözlerini forsalardan ayırmadan duruyor, forsabaşına aldırış bile etmiyordu. Özellikle de Yaltırık Bekir'e ve yanındakine bakıyordu. Yakından daha çok benziyorlardı. Benzemek ne demek, onlardı işte. Biri Yaltırık Bekir, diğeri toy Teymir. Rodos'taki kargaşadan sağ kurtulup can akçeleri ödendikte serbest bırakılacaklarına dair söz verilen iki arkadaş. Burada ne arıyorlar, nasıl düşmüşler bilmi-

yordu, ama elbet öğrenirdi. Şimdi sıcağı sıcağına Cem Şehzadeye bildirmelidi. Yok, onu böyle şeylerle üzmemesi daha iyiydi. Balyosun kallesliğine tökezlememeliydi. İyisi diğerlerine anlatır, gerekirse bir can akçesi daha toplanırdı.

Göz göze geldiklerinde, gözleriyle gülümsedi. Aynen karşılık görünce, kalan tereddüdü de gitti. İyice emniyet getirmişti. Habeşli karavaşlar kadar kararmaları güneş altında yanınalarındandı bes belli, yoksa karşısında Yaltırık Bekir vardı, daha-sı Teymir oğlan vardı. Yaltırık Bekir'in başı açıktı. Saçları rüzgârda uçuşuyordu. Çıplak göğsündeki kırbaç izleri tazeydi. Dışlerini sıkıp forsabaşına baktı. Birden göz göze gelince incelendiğini anladı. Yanında çatallı kırbacı duruyordu. Bekir'in göğsündeki kırmızı nişanları o kırbaçla kazınmış olacaktı. Şimdi kırbacı yerden kapıp Yaradana sığınarak ver Allah ver etse, kadırgadaki bütün Rodos kırmaları üstüne çullanır, kısıktırak yakalayıp Cem Şehzadenin ayaklarına atarlardı. Niye böyle davrandığını anlatamazdı. Sabretti. Adama baktıkça öfkesi bilendiğinden, gözlerini teey mizana direğinin tepesine kaldırdı. Gökyüzünde bulutlar öbek öbeği. Rüzgâr mizana direğinin sivrilğinde soluklanıyordu. Havada fırtına kokusu vardı. Denizlerde dolana dolana denizci olup çıkmıştı. Fırtına öncesi durgunluğu, tuhaflığı koklamayı öğrenmişti. İşte martılar yine alçaktan uçmaya başlamışlardı. Deniz çiçek açmıştı. Yunuslar gözükmüyordu. Geminin batmasıyla belki kurtuluşa bir yol açılırdı. Lâkin arkadaşlarının arasında yüzme bilmeyenler de vardı. Hele Celâl Bey suya düşmesiyle batması bir olurdu. Ayrıca sahil kayıplara karıştı. Fırtınanın göbeğinde, sıradağlar gibi dalgalarla boğuşarak onca zaman yüzmeyi kendisi dâhil hiç kimse göze alamazdı. Üstelik Cem Şehzadenin yüzebildiğinden de emin değildi. Onca şey öğrenmekten, padişahça ince-liklere kafa yormaktan yüzme öğrenmeye sıra mı gelirdi?

Delice düşüncesini hemen kafasından attı. Alimallah aklı bu işe yatsa, fırtınayı da beklemez, gemiyi kazıklayıp batırırdı.

Mizana direğinden kayan rüzgârın bir tutamı göğsünde yelpazelendi. Islığını duydu. “Geliyorum davran!” diyordu. Fırtınanın bile habercileri vardı. Hiçbir şey Rodoslular kadar kalles değildi.

Yedinci Bölüm

*Acaib şehir imiş bu şehir-i Nitse
Ki kaalur yanına her kim ne itse*

Cem Sultan

LÂMBALAR TEK TÜK yanmıştı...
Limandaki manastırın altı köşeli kulesinden boşalan üçlü
çan gürültüsü, bütün pasını denize boşaltıyordu.

Ve bir hayalet gemi ağır ağır Nis Limanına giriyordu.

Yelkenleri parçalanmış, mizana direği kırılmış, kış kasa-
ranın bir bölümü uçmuş, top mazgalları param parça olmuş-
tu.

Ağır gitmesi küreklerinin ekserisinin dalgalara kapılma-
sındandı. Yoksa Blanşfor Şövalyesi, karanlık bastırmadan de-
mir atmak, bir an önce karaya çıkıp henüz on beş yaşında bir
çocuk olan Savaye Dükü Charles'le görüşüp bir süre Nis'de
kalma iznini almak istiyordu. Aslında Fransa'ya ait bir sahil
şehrini tercih edecekti ya, Baş Şövalyenin emri kesindi. Fran-
sa topraklarına çıktıkları takdirde ihtiyar kral XI. Louis'in de-

ğerli misafire el koymasından korkmuş olmalıydı. Yapar mı yapardı, ihtiyarın sağı solu belli olmazdı ki.

Neyse sağ salım Nis Limanına ulaşmışlardı ya, bu da bir şey sayılırdı. Az daha topyekün denizin dibini boyluyorlardı. Fırtına gerçekten de pek zorhuydu. Forsalardan altısı sulara kapılmış, kürekler kırılıp işe yaramaz hale gelmiş, direklerden biri kopmuş, yelkenler parçalanmıştı. Gemi enkazdan farksızdı. Bir ara yaptıklarından dolayı Allah'ın hışımına uğradıklarını bile düşünüp iyice endişelenmişti. Neyse ki batmamışlardı. Doğrusu Cem Şehzadenin adamları çok işe yaramıştı. Kırılan direğin islanan yelkenleri yüzünden kadirge, alabora olma tehlikesi atlatmıştı. O havada, koca gemi ceviz kabuğu gibi sürüklenip yalpalarken, gemicilerden ve şövalyelerden hiçkimse kırık direğe tırmanıp yelkenin iplerini kesmeyi göze alamamışken, forsalardan biri davranmış, ölümü göze alarak Frenk Süleyman'ın da yardımıyla gemiyi kurtarmıştı.

Birden verdiği sözü hatırlayınca suratı buruştu. O hengâmede boş bulunup, forsaya, limana girer girmez serbest bırakacağını keşke söylemez olaydı. Böyle bir forsayı gözden çıkarmak ahmaklıktı. Fakat sözünü Frenk Süleyman da duymuş, üstelik unutmamasını da nedense tembihlemişti. Sözünü tutsa bir dert, tutmasa bir dertti. Tutmasa Türklerin gözünden hepten düşer, için için döneklikle suçlanırdı. Belki bu işten sıyrılmanın bir çaresi vardı. Öyle ya, alt tarafı bir forsa söz konusuydu. Forsadan alır gemici yapardı. Kürek mahkûmluğundan gemiciliğe, hem de ücretli gemiciliğe terfi etmek delikanlıya yeter de artardı bile. Böylece sözünü de çiğnememiş olur, işi tatlıya bağlardı.

Funda edilen zincirin şingirtısıyla sarsıldı. Güverteye çıktı. Tek tük yanan ışıklara gülümsedi. Sonra gözlerini Cem Şehzadenin kamarasına çevirdi.

“Şimdilik buraya kadar Prens,” dedi alaycı bir sesle, “gayrisini ben dahi bilmem.”

Nis'e geldiklerini, bir süre burada kalacaklarını bildirmesi gerekiyordu. Aksi halde, Cem Şehzade, adam yerine konmadığını düşünür, olmadık taşkınlıklara kalkışırdı. Türklerle oyuna bayılıyordu, ama bunun da bir sınırı olmalıydı. İşi azırtırsa başına ne çoraplar örerlerdi Allah bilir.

Yanıbaşındaki sese irkildi. Alaca karasında Baş Şövalyenin üvey oğlu, anasının şövalyesi lakabıyla meşhur Alfons'u görmesiyle sebebsiz bir kahkaha attı.

"Evet Alfons, işte Nis! Dilediğin gibi eğlen; duyduklarım doğruysa hiç sıkılmayacaksın."

"Evet," diye karşılık verdi Alfons, "Nis'in şöhreti dünyayı tutmuş, bakalım şöhretine lâayık mıdır, göreceğiz."

"Ama önce Prense haber vermek lâzım. Kendisini ziyaret etmek istediğimi söyler misin?"

"Tabii söylerim. Ama anlayamıyorum, gerektiğinden fazla itibar etmiyor muyuz? Komutan sensin, kamarasına istediğin anda girebilirsin."

"Sen öyle zannet. Bir seferinde bizim Merlo izinsiz Prensın kamarasına girdi, ama öyle bir kovulma kovuldu ki, aklı uçu fukaranın. Bana şikâyete geldi. Yapabileceğim bir şey yoktu ki, prensler anadan doğma asillerdir."

"Ya biz, biz de öyle değil miyiz?"

Karşısındakine küçümseyerek baktı:

"Seni bilmem dostum, ama ben değilim; belki bu yüzden haddimi bilirim. Lütfen Prense haber ver. Kamarasına girmeden önce müsaade istemeyi ve kılıcını çıkarmayı sakın unutma."

Şövalye Alfons söylene söylene gitti, söylene söylene döndü. Karanlığa rağmen suratındaki memnuniyetsizlik seçilebiliyordu.

"Kendini padişah zannediyor," dedi kamaraya parmağını dikerek, "kapısında iki nöbetçi dikili, kılıcsız olduğum halde tepeden tırnağa yokladılar. Babamın armağanı hançer üs-

tümdeydi, aldılar. Kızacak oldum, öyle bir bakma baktılar ki... Neyse çıktığımda hançerimi iade ettiler de canları kurtuldu. Prens seni bekliyor.”

Şövalye Blansfor, kadırgayı süpürenlerden birine doğru bağırdı:

“Heey! Birkaç lâmba yakın hiç değilse. Bastığım yer göçüyor yahu!”

Şehzadenin kamarasına doğruldu. Kılıcını, hançerini bıraktı. Şehzadenin kapısında bekleyen iki nöbetçi nezaket gösterip üstünü aramadılar, ama onunla birlikte, elleri kılıçlarında kamaraya girdiler. Yerlerini derhal iki nöbetçinin aldığını, Blansfor, göz ucuyla gördü.

“Herifler temkinli,” diye düşündü, “bizden zarar gelmeyeceğine nedense inanmıyorlar. Hoş bize ben de inanmazdım ya...”

Girer girmez bakındı. İçerde Cem Şehzadeden başka dört kişi daha vardı. Celâl Bey, Ayaş Bey, Sofu Hüseyin ve Defterdar Haydar Bey. Frenk Süleyman’la Sinan Bey de nöbette iken kendisiyle birlikte içeri girmişlerdi. Bu hesapça kamarada sekiz kişi olmuşlardı. Cem Şehzade doksan dokuzluk tesbihini evire çevire çekiyor, galiba arkadaşlarıyla sohbet ediyordu. Fakat girdiğinde susmuşlardı. Eğilip selâmladı. Selâmlarken Şehzadenin yüzüne baktı. Şehzadenin yüzü ifadesizdi. Duygularını belli etmiyordu. Ne üzgün, ne de memnun bir hali vardı. Gözleri karşılaşınca, Şövalye, ürkerek dizini yere koydu. Osmanlı asillerinin yüzüne bakmanın saygısızlık sayıldığını duymuştu. Yinede kendisini pek tutamaz, içinden geçenleri okuma ümidiyle bazı kaçamaklar yapardı. Ama hemen her seferinde Şehzadenin yüzünde, yazılmamış bir boş kâğıttan başka bir şey bulamazdı. Oysa duygulu bir şair olduğunu söylerlerdi. Duygulu insan duygusunu böylesine saklayabilir miydi? Kimbilir, padişahlığa hazırladıkları için belki bunu da öğretmişlerdi.

“Prens hazretleri, Savaye Dükü genç Charles’in hükmünde

bulunan Nis Limanına demir atmış bulunuyoruz. Fırtınadan yeni çıkmış olmakla yorgunluğunuzu hesaba katıp bu gece istirahat buyuracağınızı ve ancak yarın öğle vakti şehre teşrif edeceğinizi düşündüm. Emrinize amadeyim.”

Cem Şehzadenin yüzünde hâlâ hiçbir kıpırtı yoktu. İçinden geçenleri belli etmeyen bir ses tonuyla sordu:

“Bize Firençe topraklarına çıkarılacağımız ve oradan Engürüş'e geçirileceğimiz söylenmişti. Hesapta Nis diye bir seher yoktu. Değişiklik niçindir?”

Canı sıkıldı. Şehzade son günlerde fazla sormaya, her işin önünü, ardını kurcalamaya başlamıştı. Her seferinde münasip cevaplar bulup vermeye çalışıyordu ya, bazen de boş bulunuyor, kekelemek zorunda kalıyordu. Bu da hiç hoşuna gitmiyordu. Can sıkıntısını belli ederek bıkkınca konuştu:

“Fransa Kralı büyükçe bir padişaktır Prens hazretleri, topraklarından geçmemiz için henüz ruhsat vermemiştir.”

“Balyos mektup yazacaktı, izin isteyecekti...”

“Baş Şövalyemiz hayli zaman önce mektup yazdı, lâkin cevap gelmedi, bu yüzden bir zaman beklememiz gerekiyor. Dilerseniz izni çabuklaştırmak hususunda yardımcı olabilirsiniz?”

İyi ki aklına gelmişti. Cem Şehzade tutar da Fransa Kralına bir mektup yazar ve adamlarından biriyle gönderirse, burada istediği kadar kalabilecek demektir. Bir oyalama yolu daha bulmuştu. Bulmuşken perçinlemeye geçmeliydi.. Soluk almadan devam etti:

“Bir karakulak çıkarırsınız, ne de olsa Osmanlı padişahı sayılıyorsunuz, eminim Fransa Kralı Louis sizi kırmayacaktır. Padişah padişahı kırmaz. Eğer teklifimi münasip görüyorsanız yarın sabah bana lütfedip haber verirsiniz minnettar kalırım.”

“Öyle olsun” dedi Cem Şehzade.

Şövalye kamaradan çıktı. Kılıcıyla hançerini bıraktığı ara-

lıktan aldı. Kamarasına döndü. Ayaklarını uzattı. Cem Şehzadeye fikrini kabul ettirdiğini sanıyordu. Kendini kutladı. Şarabı testisiyle başına dikti. Henüz birkaç yudum almıştı ki, kapının önünde bir tıkırtı duydu. Ardından kapı vuruldu.

“Giriniz” dedi aksi bir sesle, keyfine soğan doğranmıştı.

Eşikte Nasuh Çelebi duruyordu.

“Teklifinizi efendimizin kabul ettiğini bildirmeye geldim Şövalye, yarın erkenden yola çıkacağım. Yolu bilen bir kişi verip veremeyeceğinizi sormak için gönderildim.”

Şövalyenin keyfi çakırlaşmış, ağzı kulaklarına varmıştı. Fakat sevincini Osmanlıya asla belli etmemeliydi. Zaten bulut-tan nem kapıyorlardı.

Elini çenesine götürdü. Çenesini kaşıyıp düşünür gibi yaptı. Anlaşılmaz şeyler mırıldandı, parmaklarıyla da hesap tuttu. Nihayet Nasuh Çelebi’ye döndü:

“Vakıa birkaç adamım telef oldu. Forsa için de yine esirler satın almam gerekiyor. Kısacası dostum, adam kıtlığına düş-tüm, lâkin Prens hazretlerinin elçisini de refakatçısız bırakamam. Ne olur ne olmaz, en iyi adamlarımdan ikisini emrine vereceğim. Seni kestirmeden Fransız Kralına ulaştırırlar.”

“Firençe Beyine.”

“He ya, dilim sürçtü, siz Firençe Beyi dersiniz. Öyle olsun. Anlaştık. Yarın sabah dört adamım emrine âmâde olacak. Biz de ardından dualarımızı yollayacağız. Ne kadar çabuk dönersen o kadar iyi. Bu küçük şehirde çakılıp kalma ihtimali insana dehşet veriyor.”

“Bir mesele daha var Şövalye, şu forsa, hani yelkenin iplerini kesip gemiyi kurtarmıştı da serbest bırakacağınıza söz vermiştiniz. Frenk Süleyman karındaşım sorar, ne zaman serbest bırakacaksınız?”

Zorlu sual buydu işte, ne cevap vereceğini de bilmiyordu. En iyisi bir şeyler söyleyip savuşturmaktı.

“Düşünüyoruz. Serbest bıraksam ne yapacak? Aç sefil ka-

lacak. Köle kısmı çalışıp kazanmaya alışık değildir. Belki onu ücretli denizci yaparım. Böylesine bayılacağından eminim. Ömrü boyunca dua edecektir.”

“Bilemem,” dedi Nasuh Çelebi, “elçiye zeval olmaz derler. Frenk Süleyman biraderim ya söz verilmemeli, ya da verilen söz mutlaka tutulmalı,” diyor.

“Anlamadım, niye bunca ısrar?”

“Onu ben de anlamadım. Lâkin Frenk Süleyman delişmendir. Hele sözünün üstüne yatanlar hakkında tuhafça düşünceleri vardır. Benden söylemesi. İyi geceler dilerim.”

Ne demek istemişti acaba? Şarap içmeyi bile unuttu, yüreği bir tuhaf korkuyla yanıpırlandı. Haline de şaşmadı değil. Adamlarının içinde, kendi gemisinde Frenk Süleyman ne yapabiliirdi sanki? Belli ki gözdağı veriyordu. Ama niye? Hangi cesaretle? Alelaide bir forsa olsa hatırını hoş eder, salardı. Fakat bu forsa yamanın yamanıydı. Gözünü budaktan sakınmıyordu. İlerde kılıç kullanmayı bile öğretir, adamlarının arasına katardı. İkbal merdivenlerine tırmanırken, gözüpek adamlara çok ihtiyaç duyacaktı.

“Burada bir ceset var!”

Dışarı koştu. Başka zaman olsa rahatını bozmazdı. Ama şimdi Frenk Süleyman'ın hayalinden kurtulmak istiyordu. Ambara indi. Ambarda herşey alt üsttü. Fırtına kırıp geçirmişti. Ne olduğunu sordu. Gemicilerden biri sintinayı temizlerken, zincirlerle kalasların arasında bir ceset bulmuştu. Üstüne ışık tuttuklarında başını çevirdi. Tanıdı. Oyunbozanlık eden kamburun tâ kendisiydi. Önce Bayezid Hânın hizmetlisi iken yufka yüreği paralanmayla Cem Şehzadeye kapanmış, kendisi de, zavallı kamburu, ambara tıkmış, zincire vurmuştu. Fırtınada savrulup sıkışmış olacaktı. Bakar bakmaz gözlerindeki dehşete toslamıştı. Saatlerce can çektiği belliydi. Nedenise acıdı. Birazda korktu galiba. Ölümün böylesini ilk defa görüyordu. Bunu Cem Şehzade duymamalıydı. Müslüman

olmakla, kambura, dinî merasim yapmaya kalkabilirdi. Bu da bir sürü telâş getirirdi.

“Kesin sesinizi!” diye emretti, “Gürültü istemez. Gece yarısı denize fırlatırsınız. Birinizden biriniz Osmanogullarının yanında bu konuyu ağızından kaçırırsa, bitiririm.”

Kamarasına döndü. Dönmesiyle Frenk Süleyman’ın irice hayaline toslaması bir oldu. Forsayı ona bağışlayıp kurtulsa mıydı acaba? Nihayet bir forsa işte, verip kurtulurdu. Zaten kendisi satın almıştı. Kim ne karışacaktı? Bir forsa yüzünden anlaşmazlık çıkmasını istemezdi. Üstelik sözünde durmuş olur, Türkleri bir iyice şaşırtırdı. Sırf bunun için bile değerdı.

Hayalindeki Frenk Süleyman gülümsüyordu.

“Tamam, istediğin gibi olsun bakalım,” derken şaraba uzandı, “forsayı bırakıyorum. Al hayrını gör.”

Keyifliydi. O keyifle Şövalye Alfons’u çağırttı. Bir süre iltifat yağdırdı. Alfons’un, iltifatlardan başının iyice döndüğü bir sırada, elini omuzuna koydu. Dostça sordu:

“Burada sıkılıyor musun Alfons? Biz kara şövalyeleri için deniz yolculuğu zor değil mi?”

“Zor, ama gerekli,” dedi Alfons, ağızından lâf almaya çalıştığını sanmıştı.

“Haklısın, gerekli. Ya bundan daha önemli bir görev çıksa ne dersin Alfons? Üstelik de karada.”

“Emrinize amadeyim Şövalyem,” dedi hiç düşünmeden.

“Çok iyi Alfons, dostum çok iyi. Seni şerefli bir göreve tayin ediyorum. Yarına hazır ol. Osmanlı Prensinin elçisiyle hareket edeceksin.”

“Nereye gidiyorum?”

Blanşfor Şövalyesi kısık bir kahkaha attı:

“Güya Paris’e,” dedi, “aslında hiçbir yere.”

Şövalye Alfons’un şaşkına döndüğünü görünce, açıkladı:

“Prens, Fransa Kralından izin isteyecek. Yani ben Prensi, buradan ayrılabilmemiz için Kralın iznini alma ihtiyacında

olduğumuza inandırdım. O da izni çabuklaştırmak için elçi çıkarmaya razı oldu. Bu da benim çok işime geldi. İtirazını yut da dinle Alfons, bir de bana güvenmeyi öğren. Yanına dört kişi alacaksın. Osmanlı elçisini Güney Fransa istikametinde bir, iki gün kadar götüreceksin. Ve bir gafflet deminde yakalayıp şatolarımızdan birine hapsedeceksin.”

“İyi ama elçi geri dönmeyince Prens kuşkulanmaz mı?”

“Ha bugün, ha yarın döner diye oyalarız. İşin o tarafını bana bırak. Vazifeyi kabul ediyor musun?”

“Elbette, bu tam bana göre bir iş.”

“Ben de öyle düşünmüştüm. Sana iyi geceler.”

Cadı kazanı kaynıyordu.

* * *

Cem Şehzade, şatonun penceresindeydi.

Pencereden bütün liman görünüyordu. Altı çektiri, iki kal-yon, üç barçe, bir kadirga ve sayısız sandal demirliydi. Gemicilerin gürültüsü geliyordu. Akşam kızılığ ufk u boğmaya başlamıştı. Biraz sonra güneş batacak, ama ezan sesi duyulmayacaktı. Yine kilise çanlarının paslı gıcirtısı kulaklarını tırmalayacaktı. Günler geçtikçe alışacağına, dayanması zorlaşıyordu. Kurtulmak istedikçe daha beter gömüldüğünü görmek sabrını taşırmıştı. Nasuh Çelebi'nin dönmemesi de bir tuhaf işti. Frenk Süleyman, önceleri, “Nasuh Çelebi ayağına tezdır, on güne kalmaz döner” derken, sonra sonra, “Bir Rodos kah-peliğine daha mı rastladık?” diye sormaya başlamıştı. Gittiğinden beri haber alamamışlardı. Başına bir şey mi gelmişti, ölmüş müydü, kahpeliğe mi uğramıştı yoksa? Bilmiyorlardı. Bazen bilmek kötüydü, bazen de bilmemek insanı çıldırtıyordu. Celâl Beyin çağrılmasını emretti. Gelir gelmez de, “Şatonun bir burcundan akşam ezanı okunsun,” dedi “ve bundan böyle her vaktin ezanı okunacak, hasretimizi böyle dindirelim hiç değilse.”

Akşam ezanını kıpırdamadan dinledi. Gözlerini sahilten ayırmıyordu. Ezanı dinlerken, Nis sahilinin Şark Anadolu sahillerine şaşılacak kadar benzediğini ilk defa fark etmiş, vatanından ayrıldığından bu yana, ilk defa yabancı bir beldeyi sevmişti. Yine de ömrünün sonuna kadar burada kalmak istemezdi. Bütün emeli Engürüs topraklarına geçmek, oradan memleketine dönüp, yaşayamazsa bile ölmekti. Padişahlıkta değildi artık. Yanlışlarının cezasını hem kendisi, hem kardeşi, hem de devlet çekmişti. Daha fazla ne çekmek, ne de kimseye çektirmek istiyordu. Geriye kalan ömrünü ibadetle, günahlarına tövbe ile geçirecekti. Kardeşi Bayezid'le bir kere yüz yüze gelebilse, tek bir kere; kendisine inanacağından emindi. Fakat değil yüz yüze görüşmeye, mektuplaşmaya bile razı olmuyordu. Zaten nicedir mektup gönderme imkânından da mahrum bırakılmıştı. Bu tutumu yüzünden kardeşini suçlamıyordu. Onun yerinde olsa belki daha beterini yapardı. Devleti paylaşmayı bile teklif edebilecek kadar ihtirasa düşmüş bir şehzadeyi affedip memleketine nasıl çağırsındı? Mülkü paylaşmak ha! Bu teklifi nasıl yaptığına şaşıyordu. Delirmiş miydi? Belki. İktidar hırsı insanın yüreğine çöreklenmekte beyni uyuşur, gözü kararır ve herşeyi yapar. Galiba iktidar hırsına tutulmuş, delirmişti. Şu anda, yaptıklarından dolayı tedirgindi. Allah bilir ya, millete, devlete zarar vermek niyetinde hiç olmamıştı. Lâkin saltanat duygusu hareketlerini etkilemiş, kendisinden başkasının memleketi iyi idare edemeyeceğine inanıp, yıktıklarını sonradan yapmayı tasarlayarak yürümüşü. Geçmişte kalan hatalarını bir bir görüyor, görüp üzüldüğü, üzüldüğü eziliyor, tekrar başa dönmek istiyordu. O zaman saltanat dâvasına kalkışmayacaktı. Bir dönebilse...

Kapının tıkırdadığını duymayacak kadar dalgındı. Odaya Frenk Süleyman girdi. El bağlayıp eşiğe saplandı. Kıpırdamadı, konuşmadı. Öylece seyre daldı şehzadesini, uğruna ölümü dahi göze aldığı adamı. Sırtı dönüktü Şehzadenin, dönüktü ya,

yüzünün aldığı şekli tahmin edebiliyordu. Nicedir birlikteydiler, bir garip duruşuyla durdu mu, belini hafiften kamburlaştırıp ellerini arkasına bağlayarak bir yere daldı mı, hasret soluduğunu kestirir, uçmak istediğini anlardı. Anlardı ya, hiçbir şey yapamazdı. Kahrolur, kahrolduyuyla kalırdı. Hey Koca Cem Şehzade, Bursa'da saltanatını ilân etmeğilen padişah diye anılmaya değer koca aslan! Rodos kafesine girilir miydi, sığılır mıydı? Vaktiyle Rodos kahpeliğinin dillere destan dolaştığını anlatmaya çalışmıştı, çalışmıştı da dinletememişti. Rodos'a gelmekle canıyla, kanıyla tabuta girmişti. Rodos keferesi öyle kolayından Cem Şehzadeyi bırakmazdı. Kafesindeki nadide kuşu kim kendi rızasıyla uçururdu ki, Rodos Balyosu uçursun? Uçulmayacaktı bes belli. Cem Şehzade dâhil herkes bunu biliyordu; biliyordu ya, kimse kimseye söylemiyordu. Aldanmaya gönüllü gibiydiler. Ellerinden başka ne gelirdi zaten? Kaçış teşebbüsü anında tökezlenmişti. Acaba Yaltırık Bekir'le gencecik yoldaşı memlekete ulaşabilirler miydi? Yaltırık Bekir forsalıktan kurtulmuştu. Bu iş, Frenk Süleyman'ın sandığından daha kolay olmuştu. Blansfor Şövalyesinin sözünde durmayacağından öylesine emindi ki, gözdağı verme gereğini duymuş, lâkin buna dâhil aldırmayacağını düşünmüştü. Sonra birden salıverdiğini haber ettiğinde, şaşırmış kalmıştı. Demek şövalyeler arada bir verilen sözün tutulması gerektiğini hatırlıyorlardı. Kimbilir bir gün Cem Şehzadeye verdikleri sözü de belki hatırlayacaklar, kahpe dönekliğiyle çevirdikleri fesat dolabından ötürü özür dileyip, Engürüse geçireceklerdi. Amma da hayalciydi ha! Hiç Cem Şehzade gibi bir nimeti göz göre göre tepeler miydi? Şövalye adedince fesat kurulduğu muhakkaktı. Her Şövalye, Cem Şehzadeyi kendi menfaati için nasıl kullanılabileceğini tasarlıyor olacaktı. Hele de Rodos Baş Şövalyesi d'Aubusson'un bam başka plânları vardı mutlaka. Bayezid Hândan para sızdırmakla kalmadığı belliydi. Elçilerden birinin gelip birinin gitmesi hayra alâmet sayılmazdı.

Şövalyelerin alayı hilebazdı. Blanşfor değişik miydi ki? Sözü-nü tuttuğuna bakılırsa, bu ihtimali hesaba katmak lâzımdı. Belki de adam diğer şövalyelere benzemiyordu. Belki Osmanoğulları gibi sözünün eriydi. Her neyse, Bekir kurtulmuştu ya, gencecik Teymir'i kurtarmakta zorlanmışlardı. Çar nâçar Cem Şehzadenin yardımına ihtiyaç duymuşlardı. Cem Şehzade can akçesini ödeyerek kurtardığı delikanlının forsa olarak gemide bulundurulmasına kötü içerlemişti. Blanşfor Şövalyesini bir iyice paylamıştı. Şövalyenin mızımlandığını görünce de, Baş Şövalyeye şikâyetle tehdit etmişti. Hemen şimdi bir mektup yazacak ve can akçesi ödenmiş bir Müslümanın esir tutulmasında Blanşfor Şövalyesinin kastı olduğunu bildirecekti. Hatta bununla dahi yetinmeyip vaziyeti Papa'ya duyuracaktı. Blanşfor Şövalyesi doğrudan doğruya Hıristiyanlığı ve şövalyeliği lekeliyordu. Papa, Hıristiyanlığı lekelemesine, Baş Şövalye ise şövalyeliği iki akçelik etmesine herhalde göz yummazlardı. Blanşfor Şövalyesinin bu tehditlerden gerçekten ürküp ürkmediği belli değildi, ancak ne düşünmüşse, Teymir'i salmıştı. Salmakla kalmayıp, özür bile dilemişti: "Kerem edip beni bağışlayınız Prens hazretleri, durumu bilmiyordum, hele forsaların Türk olduklarından hiç haberim yoktu. Bu işi yapanları cezalandıracağım."

Tabii kimseyi cezalandırmasını beklemiyorlardı. Serbest kalır kalmaz, Frenk Süleyman, Yaltırık Bekir'le Teymir'i bir kamaraya almış, arkalarına bakmadan buradan uzaklaşmalarını, ilk fırsatta memlekete dönmelerini, bütün gördüklerini Bayezid Padişaha anlatmalarını söylemişti.

"Görüyorsunuz ki bizi bırakıcı değiller. Ne zamandır der-yada oyalar dururlar. Şehzademizin bütün tasası, kendisinin yüzünden dine ve devlete zarar gelmesi, ihtimaldir. Bayezid Padişah, işi kavi tutsun. Memleket aleyhine iş etmeyeceğimize inansın. Bizim yüzümüzden küffara taviz vermesin. Himmet eyleyüb karındaşını küffar elinden kurtarsın. Bundan

gayri padişahlık dâvasın gütmmez. Gönlü mutmain olsun.”

Frenk Süleyman kalmak için yalvarsa bile izin vermezdi. Anlamış olmalıydı ki, sadece bir “Başüstüne” çekmişti. Fakat gencecik Teymir daha zorluydu. “Ben nice hizmet ümidiyle köyümden koptum, yavuklumu bıraktım, anamı, atamı gözü nemli kodum, beşemi şehid verdim de geldim; gayri hiçbir yere dönücü, hiçbir yere gidici değilim, burada kalıcıyım” diye sızlanmış, Frenk Süleyman sertlendiğinde o da sertlenmiş, işi uzatıp yekten “Öldürsen cesedim sağ kalır, sağ koşan canını kalır, ben buralıyım” deyiverip ağlamıştı. Az daha yüreği yumuşayıp “Kalıver gitsin’i basıyordu. Bereket versin Yaltırık Bekir ataklığıyla lâfa dalıp Teymir’i kandırmıştı. Böylesi daha münasıpti. Bayezid Hâna bir haberin mutlaka uçması lâzımdı.

* * *

“Ezanı duydun mu Süleyman?”

“Duydum ve tebrike geldim Sultanım, kulaklarımızın pası silindi, yüreğimizin yağı azaldı; bizimkiler bayram etti desem yeri, kendimizi memlekette sandık.”

“Memleketi veremedim size, sizi memleketten apardım, ezanı da kendim için okuttum, ne bencil biriyim değil mi?”

Frenk Süleyman’ın cevabından korktu birden. Tutar evet deyiverir diye belki. Konuyu hemen değiştirdi:

“Abdestliysen geç imam ol, akşam namazını kılalım.”

Frenk Süleyman, önceki cümleye hazırladığı karşılığı verdi:

“Estağfurullah, buyur sen imam ol.”

“Olamam Süleyman, anlasana, biz imam olma hakkını kaybettik. Bundan sonra sadece cemaat olmaya hakkımız var, lâyığımız budur.”

Frenk Süleyman kalbinden yaralanmış, her kelime yangın oku gibi kalbine saplanıp dağlamıştı. Tesellinin kâr etmeyeceğini de bildiği için konuşmadı. Seccadeleri serdi. İmamlığa geçti.

Duadan sonra bir de âşir okudu. Seccadeleri toplarken,
“Bunca güzel okuduğunu bilmezdim,” dedi Cem Şehzade.

Haklıydı. Aslında Dersaadet hafızlarının yarısı kadar bile güzel okuyamazdı. Lâkin sesi başkalaşmış, uzatmaları hazin bir titreklilik sarmıştı. Bes belli Cem Şehzadenin serzenişiyile dağlanan yüreği hicranını döküyordu. Bir şeylere veda eder gibiydi.

“Nasuh Çelebi gelici değil Süleyman Bey, buralarda boşu boşuna eğlenir dururuz. Vakıa Nitse’yi sevdik. Anadolu’muzun bir kıyısına benzetip hasretimizin bir kısmını dindirmeye çalıştık. Gayri yetti. Benzerleriyle hasret dindirmeye çalışmaktansa, aslına kavuşmaya bakmalı. Gitmek istiyoruz. Bizi Engürü’ş’e geçirsinler. Yahut salıversinler, kaderimizin yolunda yürüyelim. Böylece söyle Blanşfor Şövalyesine, herifin yüzünü görmekten gına geldi bize, var aynen söyle. Bizi daha fazla eglemesin.”

“Başüstüne Beyim.”

“Meğer bunlara inan olmaz demekle ne kadar haklıymışsın, lâkin o ara Bayezid Hân karındaşımızı en büyük düşmanımız olarak görürdük. Küffar bile ondan daha ehven gelirdi. Ne kadar yanılmışız. Anladık ya, iş işten geçti. Şol zamanda Bayezid Hânın cellâdı, nazarımızda, Rodos Baş Şövalyesinden bize daha kadim dosttur. Gâvurdan dost olmaz atasözünü çiğnemekle kendimizi çiğnermişiz meğer. Yazık ettik Süleyman, kendimize de yazık ettik, size de, memleketimize de.”

Frenk Süleyman, gözleri önünde, elleri bağlı dinliyordu. Şehzadesi çok değişmişti. Hep yanında olmasa da, bu değişikliği adım adım takip etmeseydi, şu haliyle onu tanımakta güçlük çekerti. Sanki memleketten ayrıldıkları günün üzerinden yüzlerce yıl geçmiş yahut birisi Cem Şehzadeyi kaçırıp yerine benzerini getirmişti. Aradaki fark inanılacak gibi değildi. Bıyığında ak kıllar kıvrılıyordu. Gözleri eski maviliğinden uzaktı. Kalın bir hüznün bulutunun ardında berrak bakışları kayıptı.

Eskiden sık sık öfkelenen, öfkesiyle etrafını ürküten Şehzade, nicedir sessiz ırmaklar gibi kendi içini oyarak akıyordu. Ne yapsa bir faydası olmazdı artık. Onu tekrar eski haline getirmek, bir ölüyü canlandırmak kadar güçtü. İmkânsız denemelerin faydası yoktu. Mademki emellerini gömmüştü, dönüşün çaresini aramalıydı. Bunu başarabildiği takdirde büyük bir hizmet yapmış olacaktı. Acaba Yaltırık Bekir'le Teymir memlekete gidebilirler miydi? Gitseler bile Padişahla görüşebilirler miydi? Görüştüler diyelim, Bayezid Hânı, Cem Şehzadeyi kabule razı edebilirler miydi? Padişahın işi başından aşkındı. Nice küffarla boğuşmaktaydı. Rodos şövalyeleriyle zaman zaman aynı sofrayı paylaşmak mecburiyetinde kaldıklarında fısıltılara kulak kabartıyor, kırık dökük kelimeleri uc uca ekleyip neticeler çıkarıyordu. Padişahın Macarlarla başı dertteydi. Yakında bir sefere çıkacağı söyleniyordu. Böyle bir vakitte yeni bir gaile çıkarması muhtemel kardeşini herhalde kabul etmezdi. Cem Şehzadenin yaptıkları düşünülürse, Padişah, bunda da haklı sayılırdı. Peki ama ne yapacaklardı? Oradan oraya sürüklenecek, sürüklenip tükenecek, yok olup gidecekler miydi?

"Başüstüne Beyim, emrinizi şövalyelere tebliğe gidiyorum. Geceniz hayrolsun."

Akşamdır demeden doğruca Şövalye Blanşfor'a koştı. Cem Şehzadenin gitmek istediğini söyledi. Blanşfor Şövalyesi, Fransa Kralından henüz izin gelmediğini, izin olmadan ayrılamayacaklarını bildirince, Frenk Süleyman dayanamayıp patladı:

"Şöwayle, bunun sadece bahaneden ibaret bulunduğunu siz de biliyorsunuz, biz de biliyoruz. Birşey söylemiyor, ama emnim efendimiz de biliyor. Daha fazla gadretmeyiniz. Herşeyini kaybetmiş birinin üstüne bunca çullanmayınız, ümidini de kaybettirir ve alimallah kederinden ölmesine sebebiyet verirsiniz. O zaman sizi ne vicdan, ne de tarih affeder."

Şövalye Blanşfor gülerken dinlerken somurttu. Ama Frenk

Süleyman'ın sözünü kesmedi. Sözleri bitince ayağa kalktı. Frenk Süleyman'ın karşısına geçip durdu. Elleri arkasında, ayaklarının üstünde yükseldi.

"Biz dostuz ekselans," dedi, "burada misafirimizsiniz. Bugün hepimiz yabancı topraklar üstünde bulunuyoruz. Krala izin için haberci çıkardık. Giden sizin adamınızdı, arkadaşınızdı. Dönmemesinden dolayı bizi suçlayamazsınız. Arkadaşınız bu hayattan sıkılıp dönmemeyi uygun bulduysa, kabahat bizim mi?"

Frenk Süleyman da ayağa kalktı. Tıpkı Blanşfor Şövalyesi gibi ellerini arkasına bağladı.

"Siz Osmanlıları tanıımıyorsunuz ekselans" diye konuştu alaycı bir tavırla, "kitabımızda ihanetin adı geçmez, karar verdik mi bir kere, ölümüne gideriz. Nasuh Çelebi'yi yıllardır tanırım. Bu hayattan sıkılıp ayrılmaya karar verseydi karşımıza geçer dobra dobra söylerdi. Sakın sizinkiler böyle bir karara varıp Nasuh Çelebi'nin başını yakmasınlar?"

"Oo..." derken gülümsedi Şövalye. "Çok şüphesiniz dostum. Her neyse, şimdilik şüphelerimizi içimize atıp biraz daha bekleyelim. Şayet dönmezlerse yola çıkarız."

"Yola... Evet, ama nereye?"

Hayrete düşmüş gibi sordu:

"Prens hazretleri Engürü'se geçmekten imtina mı ettiler yoksa?"

"Hayır desem neye yarar? Böyle bir niyetinizin olmadığı malum."

"Anlaşılan size hakkımızda kötü şeyler söylenmiş."

"Kim söyleyebilir? Sizlerden birkaçınız olmadan kiminle görüşüyoruz ki? Abluka içinde serbestiz."

"Büyüttüyorsunuz. Ben sadece misafirimizsiniz diyorum, siz ille de kendinizi ve Prensini esir gibi görüyorsunuz. Bunun için, yani kuruntularınız için bizi suçlamanız doğru değil. İyi niyetli olduğumuzu bilmenizi isterim."

“Öyleyse iyi niyetinizi gösterin Şövalye, gidelim bu limandan. Üç aydır maksatsız bekliyoruz.”

Şövalye tekrar oturdu.

“Sizi bir türlü anlayamıyorum,” dedi, “sıkılmamanız için haftada iki defa ziyafet tertipliyoruz. Ama şarap içmiyorsunuz, rakkase istemiyorsunuz. Bizimkilerin içip eğlenmesini bile hor görüyorsunuz. Bu durumda sıkılıyorsanız âdetlerinize küsün, bize değil.”

O otururken ayakta durmayı kendine yediremeyen Frenk Süleyman da oturdu.

“Sizin âdet sandığınız davranışlarımız dinimizin emir ve yasaklarına uyma kaidesinin bir gereğidir. Eğlence telâkkimizin değişik olduğunda şüphe yok. Sizi yadırgamamıza gelince: Tabii ki yadırgayacağız. Biz yabancıyız.

Nitekim siz de bizi yadırgıyorsunuz. Hristiyanlıkla İslamiyet arasındaki farktır bu.”

“Bazı Müslümanların şarap içtiğini duymuşluğum var ama...”

Bunu söylerken dudaklarında ince bir istihza kıvrılmıştı. Frenk Süleyman’ı kıştırdığını düşünüp zevklendiği belliydi.

“Doğru, bazı Müslümanlar dinî kaidelere uymakta pek hassas sayılmazlar. Bazı Hristiyanlar da öyle değil mi zaten. Meselâ dininiz yalanı, dolanı yasaklamıştır. Doğruluğu emretmiştir. Yoksa yanılıyor muyum?”

“Hayır,” diye atıldı, “dediğiniz gibidir.”

“Buna rağmen bize bazı doğrular söylenmiyor, verirmiş sözler tutulmuyor. Üstelik siz Hristiyanlığın Saent Jean Tarihine mensupsunuz.”

Şövalye bir yerine iğne batmış gibi sıçradı. Sersemlemişti. Böyle dike dik dine ihanetle suçlanacağı aklına gelmemişti.

“Konuşma bitmiştir,” dedi, “iyi geceler.”

Frenk Süleyman, odadan çıktı. Görüşmeden pek bir netice alamamıştı, ama Şövalyeyi serseme çevirmişti. Yürürken ha-

lini düşünüp zevkleniyordu. Şatoya gidince arkadaşlarına da anlatacağı. Peki ya Şehzadeye ne söyleyecekti? "Herif bildiğini okuyor Beyim, bizi umursadığı yok." Bunu söyleyemezdi. Biraz yumuşatmalıydı. "Elçilerin gelme ihtimali var Beyim, bir zaman daha beklenmesi iktiza ediyor. Galiba Firençe'den yola çıkmışlar." Böyle demeliydi. "Firençe Padişahı avda mı neymiş? Payitahta dönüşünü beklemişler. Bu yüzden gecikmiş olmaları muhtemel imiş Beyim."

Bu sözleri de ilâve edecekti. O zaman üzülmezdi belki. Ya da az üzülürdü.

Frenk Süleyman bunları düşünürken, Blanşfor Şövalyesi başka şeyler düşünüyordu. Osmanoğlu fazla ileri gitmişti. Yü-züne karşı döneklilikle suçlamıştı. Bu kadarına sabredemezdi. Bir bahane ile cezalandırmalıydı. Kimin köle, kimin efendi olduğunu o zaman iyice anlar, ayaklarına kapanıp özür üstüne özür yığardı. Canı çekerse affederdi.

Bir nöbetçi girince sertlendi:

"Ne istiyorsun gecenin bir vakti be adam?"

Nöbetçi eğildi:

"Ustad-ı Âzam efendimizden bir haberci geldi Şövalyem, âcilmiş, hemen görüşmek istiyor."

Baş Şövalyenin habercisini bekletemezdi. Frenk Süleyman'dan nasıl intikam alacağını sonra düşünse de olurdu. Elbet münasip bir yol bulacaktı.

"İçeri alın."

Haberci bir mektup uzattı girer girmez. "Ulu şövalyemizden," dedi gerekiymiş gibi, "herşey mektupta var, ona göre hareket edeceksiniz." İzin bile istemeden çıktı. Kızdı adama, ama belli etmedi Şövalye.

Baş Şövalyenin adamına pek kızmaya gelmezdi. Öfke sahibini yakardı genellikle.

Mektubu açtı. Dikkatle iki defa okudu. Şehzadeyi sağ salim Bugey Dağları arasında kurulmuş Rousillon şehrine götürüp

oradaki şatoda muhafaza etmesini emrediyordu. Hizmetlerini övüyor, mükâfatlandırılacağını vadediyor, Osmanogullarını oyalamasını, ikinci bir emre kadar şatodan dışarı salmamasını istiyordu. Tedbirde kusur etmemelerini, bir hata yapmaları halinde öküzün boynuzuna girseler elinden kurtulamayacaklarını da munasip bir lisanla hatırlatmayı unutmamıştı.

İkinci defa okumayı bitirince, başını iki yana sallayarak sırttı:

“Bunlar iyi de bakalım sonunda kim kimin elinden kurtulamayacak Baş Şövalye, onun orası sonra belli olur,” diye söylendi. Lostromonun çağrılmasını emretti. Yarım saat kadar sonra karşısına çıktı Lostromo aşırı derecede sarhoştı. Ayakta güç duruyor, Blanşfor Şövalyesinin her sözüne sessizce gülüyordu. Kendini tutamayarak bir tokat attı.

“Serseri! Yarın sabah gemiyi harekete hazır hale getirme de, bak neler oluyor görürsün. Herkesten sen sorumlusun. Askerleri toplamaktan da. Anlaşıldı mı?”

Yine gülünce ümidini kesti. Emirlerini yarın vermekten başka çaresi yoktu.

Müslümanların şaraptan niçin uzak durduklarını biraz olsun anlamıştı.

“Defol!”

Kendini tutmasa hançerleyecekti.

“Gemiyi kazıklamaya çalışıyordu. Gözlerimizle gördük. Bizimle dalaştı. Cebren mani olmasaydık, hepimizi gark edecekti.”

“Frenk Süleyman ha!” dedi Ayaş Bey, yarım yamalak Frençesiyle, “Frenk Süleyman delmek he gemiyi! Siz var deli olmak.”

Sabahın netameli alacasında Blanşfor Şövalyesi ile dört adamı gelmiş, Frenk Süleyman’ı gemiyi kazıklarken yakaladıklarını söylemiş, Ayaş Beyin aklını başından uçurmuşlardı. Aşağı yukarı geziniyor, durup şövalyeye bakıyor, yürüyor, tekrar durup diğerlerine bakıyor, başını bir o yana, bir bu yana sallayıp hayretleniyordu.

“Frenk Süleyman ha! Beni deseniz deliceyim, lâkin Frenk kardaşım akıllı başında kişidir, yapmaz.”

Canı sıkıldıkça meramını ifade etmekte zorluk çektiğinden kendi lisanına sığınıyor, yadırgayıcı bakışlara yakalanıncaya kadar konuşuyor, sonra tekrar kırık dökük Frencesine dönüyordu:

“Yapmak olmaz Süleyman, akıl var. Siz yanlıştır. Ülen kefereler, tumturaklı bir oyun daha çevirdiğinizi adım gibi bilmekteyim ya, ne çare.

Hani diyor ben, aldanmak belki Şövalye, görmek var yanlış.” Arada bilmedikleri bir dilin karmaşasına düşen Frenkçenin işaretlerle desteklenen kısımlarından kendilerince neticeler çıkaran şövalyeler, ısrarla Frenk Süleyman’ın suçlu olduğunu tekrarlıyor, Mesih üstüne yemin ediyorlardı. Yine de Ayaş Beyin kafası bu işi almıyordu. Almıyordu, zorla değil ya... Durup dururken, Frenk Süleyman, gemiyi batırma-ya niçin kalkışsındı? Böyle bir işe kalkışacak olsa yakalanmanın bir yolunu mutlaka bulur, düşündüğünü yapardı. Ama niye? Sebeb yoktu ki. Besbelli Frenk Süleyman’la şövalyelerin arasında bir şey geçmişti. Belki de Yaltırık Bekir meselesinden kancayı takmışlardı. Yahut Frenk dilini iyi konuştuğu için Cem Şehzadenin yanından uzaklaştırıp Cem Şehzadeyi bütün habersiz bırakmayı hesaplamışlardı. Sebeb bunlardan biriydi. Gemiyi delerken yakalanması bir hayalden ibaretti.

“Şimdi nerede.” diye sordu.

“Ambarda” dedi Blanşfor Şövalyesi, “Prens hazretlerinin yakını olduğu için zincire vurmadık. Ama rahat durmuyor. Korkarım zincire vurmak için Prens hazretlerinden izin istemek zorunda kalacağım. Bizi görüştürür müsünüz?”

“Mümkünsüz!” derken elinin ayasını Şövalyenin yüzüne doğru uzattı. “Yani olmak yok görüşmek. Ben arz etmek Şehzadeye. İnanmak, inanmamak kendi bilmek. Bana sorarsanız söylediklerinizin tek kelimesine inanmıyorum koca kâfirler.”

“Anlayamadım,” dedi Şövalye, “ne dediniz?”

“Hiç, şey dedim. Yani var siz gitmek. Ben var Şehzadeye söylemek. Oldu.”

Şövalye adamlarını alıp gidince, bağdaş kurdu. Böyle otururken daha iyi düşünebiliyordu. Frenk Süleyman bir ümitsizlik anında bu çılgınlığa bulaşmış olabilir miydi? Hayır! Kendisini kapıp denize fırlatması daha akla yakındı. Yapısına da böylesi uyardı. Gidip gemiyi delemeydi. Canıyla, başıyla nice dir koruduğu, uğruna kaç kere ölüme atıldığı Şehzadesini elleriyle öldüremeydi. İşin içinde bir iş vardı ki, ince bir işti. Şövalye bozuntuları, bu Hristiyanlığın yüz karaları bir tezgâh daha hazırlamışlardı. Belki de Şehzadeyi kıstırmak emelindeydiler. Türüli iftiralarla adamlarını yanından uzaklaştırıp tek başına bırakacaklar ve delirteceklerdi. Aklına mukayyet olmasa, bir de en sıkıntılı, buhranlı anlarında ibadete sığınmasa, kendisi bile delirebilirdi. Nis’den ansızın hareket etmişler bir meçhule yelken açmışlardı. Blanşfor Şövalyesi, az önce, lütfedip nereye gittiklerini söylemeseydi, gidene kadar ümit ile ümitsizlik bocalamasında yalpalayacaktı. Niye ansızın limandan ayrıldıklarını sormuş, Nis’den veba salgını çıktığı cevabını almıştı. Bir gün içinde salgın mı çıkardı? Canları ayrılmak istemiş olacaktı. Ya da Rodos Balyosu’ndan emir almışlar, apar topar emre uymuşlardı. Berbat bir deniz yolculuğu yapıyorlardı. Cem Şehzade üç gündür kamarasından dışarı adım atmamıştı. Frenk Süleyman’ın yakalandığını, zincire vurulması için izninin istendiğini nasıl söyleyecekti. Zaten yaralı olan yüreğini bir daha nasıl yaralayacaktı. Bunu yapmadan Frenk Süleyman’a yardım etmenin imkânı yok muydu acaba?”

Bir zaman düşündü. Düşünürken sakalının yarısını yoldu. Fakat bir çare gelmedi aklına. Ne olursa olsun Cem Şehzadeye söylemek zorundaydı. Şövalyelere hâlâ sözünü geçirebiliyordu. Herifler onu dinlememezlik etmiyorlardı. İhtimal işlerine böylesi geliyordu.

Yapıldak adımlarla Şehzadenin kapısına gitti. İçerden çıt çıkmıyordu. Galiba Cem Şehzade yalnızdı. Nöbete durmuş olan Şirmerd Aga ile Sofu Sadi Beye birkaç cümleyle durumu anlattı. Onu duymalarıyla aynı anda lanet okumaları bir oldu.

"Yalanın çatalkuyrukliusudur bu!" diye parladı sonra Şirmerd Aga, "Şövalye yalanıdır ki eşi menendi görülmemiştir. Sen de inanıp saf saf Cem Şehzadeye koşturmadasın öyle mi. Allah'ını seversen konuşturma beni, kötü söylemek üzereyim."

"Bana söylesen ne, söylemesen ne?" diye savundu kendini Ayaş Bey, "Duyduğumda senden beter mızraktandım. Nicedir pöstekiye çömeli Şehzadeye nasıl anlatacağımı düşünmekten aklım karışmıştır. Haydi, öyleyse, akıl akıldan üstündür derler, gelin kafa kafaya verelim de bir yol bulalım. Ama çıkar yol olsun."

Şirmerd Aga burnunu çekti sustu. Çok bile konuşmuştu kendi ölçülerine göre. Sadece gözleri konuşuyordu şimdi. Samanyolunun bütün yıldızları göz bebeklerinde kümelenmişti. Belki de şövalyeleri uykuda basmayı, basıp işlerini bitirmeyi, kadırgayı ele geçirip memlekete yelken şişirmeyi hayal ediyordu. Keşke olabilseydi. Olamayacağını kestirmişti herhalde. Göz bebeklerindeki Samanyolu yıldızları söndü.

"Çalık Dursun'a ettikleri gibi," diye mırıldandı. "Bunlarda din, iman hak getire. Topu iblis. Başları da Papa denilen herif." "Çare?" dedi Ayaş Bey, "Gelecekse çare gelsin, lâf değil." Şirmerd Aga başını başka tarafa çevirdi. Olanlarla ilgilenmiyor gibiydi. Ashında kendine küskündü. Bir çare gelmediği için aklına küskündü. Sofu Sadi Bey aldı sözü:

"Frenk Süleyman'ı yakan dilidir, frençe bilmesidir. Şövalyeler bu yüzden böyle bir oyun tezgâhladılar. Şehzadeyi habersiz, tebersiz bırakmak emelindeler."

"Ben de senin düşündüğünü düşündüm ya, delilim yok," dedi Ayaş Bey, "Belki bu belki başka bir şey. Netice iftiraya uğradığında müttetikiz. Yalnız..."

Şak diye açıldı kapı, eşikte Şehzade belirdi. Şaşkınlıktan selâmı bile unuttular, kala kaldılar öyle kaskatı.

“Ne zorunuz var sabah sabah? Nöbetçilerin üçlenmesi kendiliğinden mi, yoksa biz mi istemişiz de unutmusuz?”

Şirmerd Aga tez toparlandı. Kas katılığından kurtulup, sevginin yumuşaklığında çözüldü. Bir elini göğsüne çaktı. Gecikmiş selâmı hürmet duruşuyla süsledi, öbür eliyle Ayaş Beyi işaretledi:

“Bir maruzatı vardır Beyim, akıl sormaya gelmiştir.”

“Eyi,” dedi Şehzade, “sen de gir bakalım Şirmerd Aga, akılları üçleyip Ayaş Beyin müşkülüne çare bulalım.”

Girdiler. Şehzade bağdaş kurdu köşesine. Döndü boynu bükük Ayaş Beye, gözleriyle sordu müşkülünü.

“Anlatması zor Beyim,” dedi çaresizlikle, “şövalyeler sabah sabah bana geldiler, az buz frenkçemizle söyleştik. Bir dolap daha çevrilmede Beyim, Frenk kardışımızı tutmuşlar.”

“Yıkıl bre, bu nasıl söz!”

Şehzadenin çaresizliği çığlığındaydı. Feryada benziyordu. Ayaş Bey kahırlandı. Söylemeyip kendi başına bir çare bulsa, ya da gitse şövalyelere “Bırakın Frenk kardışımı, yerine beni tutun, beni öldürün” dese... Dese de Cem Şehzadeyi böyle bir müşküle düşürmese ne iyi olurdu. Şu halini görmez, çaresiz feryadını duymazdı hiç değilse, duymaz da kavrulmazdı. Gemi sintinesine sıkışmış zavallı Çalık Dursun’un halinden beter hallere düşmezdi. Garip Çalık, hayatının çoğunu israf ettikten sonra doğruyu yakalar gibi olunca, geçmişin kirini temizlemeye koştu ya, ayağı Rodos tuzağına düştü. İnsan Rodos tuzağına yakalandıktan sonra sıyrılmasının mümkünü yoktu. Cem Şehzade gibi. Yahut Frenk Süleyman gibi. Yahut da kendisi gibi. Vay Rodos’un yaz karaları vay! Şövalyelerden biri sarhoş olup ağzını çarpıtaraktan, salyalarını her kelimeye sıvayarak Çalık Dursun’un akıbetini ağzından kaçırmasaydı, kıyamete kadar öğrenemeyecekti. Sanki öğrenmişti de

ne olmuştu. Cem Şehzade üzülmesin diye o gün, bugündür saklıyor, bu sırrın altında ezilip un ufak oluyordu. Frenk Süleyman'ın hikâyesini Cem Şehzadeye anlatma ihtiyacını bu yüzden duymuş olmalıydı. İkinci bir sırrın ağırlığını kaldıramazdı. Çalık Dursun'un akıbetine Frenk Süleyman'ın da uğrama ihtimali aklına geliyor, aklına geldikçe saçlarını yolmak istiyordu. Ama burası saçlarını yolmanın yeri değildi. Susup kalmanın da yeri değildi. Cem Şehzade tafsîlât bekliyordu. Konuşması lâzımdı.

“Şövalyeler sabahın köründe geldiler. Frenk karındaşımızı, gemiyi delmek isterken yakaladıklarını söylediler. Delirmedikleri müddetçe böyle bir iş yapmayacağını anlatmaya çalıştım. Lâkin yarım yamalak frenkçemle ben mi anlatamadım, onlar mı anlamak istemedi, kestirebilmiş değilim.”

“Bir düzenbazlık daha!” diye iç çekti Cem Şehzade, “Adamlarımızı türlü bahanelerle uzaklaştırıp bizi tecride alma sevdasındalar ihtimal, billahi boyun eğmeyiz!”

Kükremesi padişahça kükremeydi. Duruşu padişahça duruştu, Cennetmekân pederini andırıyordu. Bizans İmparatoruna meydan okur gibiydi, “Billahi boyun eğmeyiz” derken, öylesine babasına benzemişti ki, Nasuh Beyin hafızasını alıp götürmüştü. Mazinin sırlarını sahi toplarıyla yıkmış, bayrağı tarihin burcuna dikmişti. Ulubatlı Hasan'ın son nefesi ense-sindeydi. Padişahın sesini duyuyordu: “Ha gayret ha! Peygamber-i Zîşan aşkına!” Ordu tekbir alıyor, sonra Ayasofya'dan ezan sesleri yükseliyordu.

“Huzura çağırın Şövalye Blanşfor'ü, görüşmek isteriz.”

Bu da kendi sesi değil, babasının sesiydi. Selâm verip çıkar-ken, hâlâ surlarda kılıç sallıyor, Fatih Sultan'm emrini yerine getirmeye gidiyordu. Şehzadenin çıkışı padişah çıkışıydı. Haksızlığa boyun eğmeyip direnmesi, padişahlığını yitirmediğini gösterirdi. Birden rahatladı. Kimbilir belki de bu hizmeti boşuna değildi. Bir yanlışın peşinde savrulmuyordu. Cem Şeh-

zade günün birinde tahtına dönecek ve mutlaka Bayezid'den daha iyi bir padişah olacaktı.

Şövalyeyi buldu. Padişah elçisi tavrıyla Şehzade buyruğunu, padişah fermanı hürmetiyle tebliğ etti. Alıp Şehzadeye götürdü Şövalyeyi. Başbaşa yarım saat kadar söyleştiler. Nasuh Bey, Şirmerd Aga ile nöbete durmuştu. Kimseyi kapıya yaklaştırmıyordu. Kulak da kabartmıyor, konuşulanları duymak için bir gayret göstermiyordu. Buna rağmen zaman zaman Şövalyenin padişahça sesi kapıyı delerek deryaya akıyordu. Derya bu sesle kabarıyor, dalgalarını köpürtüp kadirgayı kahrında sallıyordu.

Şövalye allak bullak bir yüzle çıktı. Nasuh Beyin yüreği büyüdü, içine sığmaz oldu. Güldü Şirmerd Ağaya bakarak,

“Herif bitti,” dedi, “birazdan Frenk karındaşımız gelir.”

Haklıydı. Blansfor Şövalyesi gittikten kısa bir süre sonra Frenk Süleyman çıka geldi. Gece kiblesinin sıcağından bunalıp güvertedeki halat yığınlarının üstüne uzanmış, uyuya kalmıştı. Üzerine çullanıp kısıvrak yakalamışlar, ambara kapatmışlardı. Şövalyelerin bir hesabı vardı, ama ne olduğunu kestiremiyordu.

“Tetik duralım. Her an bir kahpelik edebilirler.”

O gün öğle üzeri gemi bir limana girdi. Atlar ve katırlarla yola devam edilecekti. Bunu söylerken Blansfor Şövalyesinin yüzünde zevzek bir gülümseme vardı.

Bunun sebebini atları görünce anladılar. Şehzadenin altına çekilen atların dışında hiçbiri ata benzemiyordu. Bunlar binek hayvanı değildi. Bu ilk bakışta anlaşılıyordu. Çoğunun doğru dürüst koşumları yoktu.

Frenk Süleyman, Şehzadesinden aldığı talimatla, Şövalye Blansfor'a gitti. Bu hayvanlarla seyahat edemeyeceklerini söyledi. Şövalye, aynı zevzek gülüşüyle dinlendikten sonra,

“Rodos Baş Şövalyesi adına Prens hazretlerinden özür dilerim,” dedi, “ancak başka at tedarik edemedik, ya bunlara razı

olmak veya yürümek zorundasınız. Bunları bile büyük paralar ödeyerek bulabildik. Bura köylüleri çift sürmede ve araba çekmede at kullandıklarından satmakta bir hayli nazlandılar. Kusura bakmayın, elimden bir şey gelmez.”

Oysa kendisi yağız ata binmişti. Şövalyelerin atı, Cem Şehzadenin bindiği attan kat kat gösterişliydi. Bununla üstünlük taslama sevdasında oldukları muhakkaktı. Kefereler intikam alıyorlardı. Bir gün intikam sırası belki kendilerine de gelirdi. O günü iple çekip sabretmek zorundaydı.

Yola çıktılar...

Osmanlı Şehzadesinin geldiği akıl almaz bir hızla etrafa yayılmıştı. Herkes işini, gücünü bırakıp yollara dökülmüştü. Şehzadeyi görmek için neredeyse meydan çengine tutuşacaklardı. El sallıyorlar, bağırıp çağırıyorlar, sevgi gösteriyorlar, bazen de daha öne çıkmak isteyenlerle gırtlak gırtlığa geliyorlardı. Adamları, Cem Şehzadeyi kordona almıştı. Çünkü haberin bunca çabuk yayılmasını şövalyelerin gayretine veriyor, Cem Şehzadeye olmadık bir iş edilmesinden korkuyorlardı. Sonra, bu gösterilerden şövalyelerin, hele de Blanşfor Şövalyesinin memnun olmadığını yüzünün ifadesinden anlayıp kordonu açtılar. Halk, Cem Şehzadeyi iyice seyretti.

“Hıristiyanların kâffesi Rodos şövalyeleri gibi değildir besbelli,” diye konuştu Nasuh Bey, “Şehzademizi pek sevmişe benzerler.”

“Aldırma ve aldanma,” diye karşılık verdi Celâl Bey, “fırsatını bulsalar gırtlığına sarılıp...”

Sözünü bitirmeden sustu.

Bağırıp el sallayanları daha bir dikkatle süzdü. Galiba Nasuh Bey haklıydı. Bunların da iyileri, kötülere vardı. Hangi millette yoktu ki? Belki Rodos şövalyelerinde... Onlar sadece kötülük etmesini bilirlerdi.

Yol bir kayalıkta bitti.

Şehzadeyi bir katıra bindirdiler.

Başka bir katıra Blanşfor Şövalyesi bindi.

Diğerleri yürüyerek kayalığı tırmanacaklardı.

Aynı şeyi düşündü Şehzadenin adamları. Acaba bir pun-
duna getirip, Cem Şehzadeyi kayalıklardan aşağı?

Acaba?

Kayalığa üşüştiler. Taşları elleriyle tırnaklayarak Cem Şeh-
zadeye ulaştılar. İki kişi iki yanına, dört kişi arkasına geçti. Şö-
valyeler bu tedbiri kırmak istediler, ama öylesine bir sertliğe
tasladılar ki, sersemleyip sindiler. “Ne isterseniz yapın” demek
zorunda kaldılar.

Gittiler, gittiler...

Yol sarpa sardı. Eğile, büküle uzadı...

Tırmandılar, süründüler, tükendiler...

Şirmerd Aga da tükenikti. Dizçekleri param parça olmuş,
dizinin çıplaklığında açılan yaralar pıhtı tutmuştu. Ama onu
asıl yoran aşırı dikkatiydi. Tırmanırken, gözünü bir an bile Cem
Şehzadeden ayırmıyor, hâlâ bir puştluk edilmesinden korku-
yordu. Ne bastığı yer vardı gözünde, ne tutunduğu çıkıntı, ne
de kayıp tepetakla gitme kâbusu; bütün dikkatini Şehzadeyi
kollamaya vermişti. El yordamı, ayak maharetiyle yürüyordu.
Nedense Cin Tutağı bataklığını hatırlamıştı. O zaman daha ka-
labalıktılar. Ve daha ümitli. Üstelik tepelerinde Rodos enikleri
de yoktu. Başlarına buyruk gidiyorlardı. Ne tuhaf! Hiç arama-
yacağını sandığı o günlerin geri gelmesini istiyordu. Geri gelse
aynı çilelere katlanır, beterin beterine razı olur, ama Rodos’a ka-
pılanma yanlışına düşmezdi. Ne yapar eder, Şehzadeyi de dü-
şürmezdi. Ne haldeydiler? Dönülmesi imkânsız büyük hatanın
çarkına dolanmış kâh aşağı, kâh yukarı savruluyorlardı.

Ve büyük hatanın çarkı döne döne kayalığı tırmanıyordu.

Ve yüreklerini öğüte öğüte dönüyordu.

“Geldik işte!”

Blanşfor Şövalyesinin sesinde çocuksu bir sevincin gemle-
nemez coşkusu vardı.

“Çok şükür,” dedi Cem Şehzade.

Garip garip baktı. Teey tepenin tepesinde kara bir mızrak gibi dikilen, bir değil binlerce mızrak gibi dikilen kara şato üzerlerine abanmıştı. Abanıklığı bulanıkçaydı. Kasavet yük-lüydü. Soğuktı. Ürperticiydi. Ürpertici ve tiksindirici.

“Zindanımıza geldik.”

Şirmerd Aga, Şehzadenin son sözüyle ateş oku değmiş gibi sersemledi. Sersemledikte sendeledi. Ateş oku can evine gir-miş, girmiş de dengesini alıp götürmüştü. Götürmesiyle bir kötü sendelemeye tutulmuş, az daha tepesi üstü yuvarlanmış-tı. Son anda bir çıkıntıya tutunup tepenin tepesindeki heyula-ya baktı. Essahtan zincir görünüşlüydü. Sağlamdı da. Ordular gelse direnirdi bes belli. Hangi ordu bir şatoyu almak için bu kayalığa canını sarardı zaten? Rodoslular vaktiyle bunu hesap-lamış olacaktı. Cem Şehzade burulmakta, burulup ağıtlan-makta haklıydı. Buraya getirildiğine göre, gayri kurtuluş yok-tu. Kimbilir nerelerden esecek emir rüzgârını bekleyecekti. Günün birinde belki emir rüzgârı esecek ve yeni meçhullere savrulacaktı.

Acıdı. Ama koskoca Şehzadeye acımayı terbiyesizlik sayıp kendi kendine küstü. “Haddini bil kaçık Şirmerd!” diye azar-ladı kendini. “Kim oldun da Osmanogluna acımaya durdun?”

Şehzadeye baktı. Zinde görünüşlüydü. Kötümserliğinden sıyrılmış gibiydi. Ne de çabuk değişebiliyor, nasıl da birden bire mahkûm mevkiden hâkim mevkiye çıkıyordu. Bütün aç-mazlardan kurtulmuş kadar rahattı. Gözlerinin engin mavili-ğinde gülümsüyor ve padişahça hükmediyordu:

“Gidelim bakalım.”

Yaklaştılar. Şirmerd Aga, şatonun bu sivrilige nasıl oturtul-duğuna şaşmaya hazırlanırken, bir düzlükle karşılaştı. Düzlük aşağıdan fark edilmiyor, ancak şatonun yalanından görülebi-liyordu. Genişçe bir avluya girdiler. Şatonun kasaveti biraz ol-sun dağılmıştı. Yakından görünüşü uzaktan görünüşü kadar

ürkütücü değildi. İki yüksek burcuna Rodos şövalyelerinin kocaman haçlı bayrağı dikiliydi. Cem Şehzade katırdan indi. Herkes onunla birlikte aynı şeyi yaptı. Blansfor Şövalyesi usulen “Hoş geldiniz” demeye sokulmuşken, Şehzadenin köpüklü öfkesiyle çarpıldı. Yine değişmişti. Çok kızgındı. Mademki geleceği biliniyordu, niye burçlardan birine Osmanlı sancağı çekilmemişti? Bir Osmanlı şehzadesi bayrağının dalgalanmadığı yerde misafir kalamazdı. Derhal bayrak çekilmeliydi, aksi halde içeri girmeyecekti.

Blansfor Şövalyesi telâşlandı. Şatodakilerin bu ziyareti birkaç saat önce öğrendiklerini, bayrak bulamadıklarını kekeledi. Şehzade, Celâl Beye emretti:

“Bir bayrak bulun, derhal burçlardan birine çekilsin, biz o vakte kadar taşrada bekleriz.”

Celâl Bey koştu. Yanında on iki bayrak vardı. Her biri bir eyaletin alâmetiydi. Çift hilalli, yeşil olanını seçti. Blansfor Şövalyesine verdi. Biri burçlara çıkıp Osmanlı bayrağını çekerken, Cem Şehzade, tekbire başladı. Tekbire arkadaşları da katıldı. Bir uğultudur koptu. Blansfor Şövalyesi kıpkırmızı olmuştu. Osmanoğlu esarete değil de fethe gelmişti sanki. Birşeyde söyleyemiyordu. Şimdiye kadar gerek kaldığı yerlere, gerekse bindiği gemilere dâima Osmanlı sancağı çekilirdi. Cem Şehzadenin bu arzusuna mutlaka uyulması yolunda Baş Şövalyenin talimatı vardı. Ama Osmanoğulları bu sefer fazla ileri gitmişlerdi. Tekbiri kesmeye fırladı. Başka bir şey de söyleyemediğinden, “Buyurunuz Prens hazretleri, içerde dinlenmeye buyurunuz,” dedi. Fakat Cem Şehzadeden öyle bir bakış yedi ki, mızrak yemiştten beter hale geldi. Hıncını, hıncıyla birlikte öfkesini yuttu. Bet bet bakan adamlarının arasına döndü.

“Aldırmayın ha,” dedi, “gönül eğlencesidir bu, yoksa şato bizimdir, bayrak çekilmeyle tepesine, Osmanoğlunun mülkü olmamıştır.”

Kendi kendisini teselli eder gibiydi.

Cem Şehzade Savaye Dükü ile tanışana kadar zindana girdiğini düşünüyordu, durdu. Bu hissi bir türlü içinden söküp atamadı. Kafese tıkmış aslan gibi kükredi, dolandı, hayıflandı. Dostlarını bile can eziyetinin kısılcığında kırdı. Yerli yersiz bağırdı, herşeye kızdı, köpürdü.

Ama Savaye Dükü genç Charles'le tanışınca yumuşadı. Dük on beş yaşlarındaydı. Çocukluktan henüz çıkmış, gençliğe doğru ilk adımlarını atmıştı. Cem Şehzadeyi bir öğle vakti Roussillon şatosunda ziyaret etti. Dayısını Fransa Kralını ziyarete gittiğinden, çok istediği halde, daha erken gelememişti. Bu yüzden özür diliyor, bir şeye ihtiyacı olup olmadığını, neye ihtiyacı varsa çekinmeden kendisine söylemesini rica ediyordu.

"Hürriyetimize muhtacız," dedi Cem Şehzade, "lâkin bu sadece bir hayal şimdi. Şövalyeler bütün ihtiyaçlarımızı temin ediyorlar, ama soluk almamıza izin vermiyorlar. Oysa biz tez elden Engürüs'e, oradan da memleketimize gitmek istemekteyiz."

"Ama Engürüs yolu çok tehlikelidir. Prens hazretleri, emin olmadığı söylenmektedir. Yine de emrinizdeyim, elimden geleni yapmaya hazırım."

Cem Şehzadeye ısınmış, padişahça tavırlarına, yakınmalarının gerisindeki vakara tutulmuştu. Kendisini Avrupa krallarının en büyüğünün karşısında sayıyor, tanıdığı krallarla Cem Şehzadeyi kıyasladıkça, hürmeti daha çok artıyordu.

Yardıma söz vermişti. Cem Şehzadenin iki adamını Engürüs yolunun açık olup olmadığını öğrenmeye göndermesi için elinden geleni yapacaktı. Lâkin o da Rodos şövalyelerinden çekiniyordu.

Cem Şehzadeye belli etmemekle birlikte, kendisine de bir oyun oynayabilecekleri ihtimaliyle ürperiyordu. Tecrübesizdi, ama Rodos şövalyelerinin her tarafta adamları olduğunu,

âdeta Avrupa'yı avuçlarında tuttıklarını biliyordu. Cem Şehzadeye verdikleri önemin de farkındaydı. Onların nazarında, Şehzade, Avrupa krallarını, hatta Papa'yı parmaklarında oynatabilecekleri kadar büyük imkânlar veren bir araçtı. Ayrıca Şehzadeyi bahane edip birçok yerden para sızdırdıklarını da duymuştu. Çok dikkatli davranmalı, şövalyelere bir şey sezdirmemeliydi.

"Prens hazretleri, iki adamınızı Fransız kılığına sokunuz. Gerekli elbiseleri ben temin eder, gönderirim. Bir dahaki gelişimde yanımda iki kişi bulunacak.

Dönüşümde ise kıyafet değiştirmiş iki adamınızı götüreceğim. Böylece isteğiniz gerçekleşecek."

Cem Şehzade yeni dostuna bakıyordu. Çok zeki olduğu muhakkaktı. Sözlerinde ve davranışlarında riyadan eser yoktu. Dosdoğru konuşuyor, fakat saygı çizgisini de asla aşmıyordu. İyi bir eğitim görmüş ve iyi terbiye edilmiş olmalıydı. Geldi geledi ilk defa bir yabancıya içini açıyor, bunu yaparken de endişelere kapılmıyor, söylediklerinin başkalarına ulaştırılacağına hiç ihtimal vermiyordu. İçi ısınıktı. İçten pazarlıksız, yapmacıksız, tavırlarında mübalağasız biriyle konuşmak onu rahatlatıyordu. Teşekkür etti. Dairesinin kapısına kadar uğurladı. Tekrar görüşmek üzere vedalaşıp ayrıldıklarında, hafiflemişti.

Rousillon Şatosunun kara ağırlığı sırtından kalkmış gibiydi. Celâl Beyi çağırırdı.

"Gözüpek iki kişiye ihtiyaç var Celâl'im, ser verip sır vermeyen cinsinden olmalı."

Celâl Bey bu söze kırık mıydı ne, başı önüne düşmüş, ağzından güçlü söz yerine sadece mırıltılar çıkmıştı:

"Hepimiz öyle değil miyiz Sultanım?"

Şehzade şakaya verdi:

"Helbet," dedi, "lâkin size burada ihtiyacımız var. Sen yanımda kalmalısın. Frenk Süleyman, Şirmerd Aga, Sinan, Ayaş,

Hüseyin Beylere de burada ihtiyacımız olacak. Bunların dışında iki isim istiyoruz. Frenk kâfirine simaen benzeyenleri seçersen, maslahata mutabık düşer. Zira kim onları Frenk ur-balalarıyla donatıp Engürüs tarikini göze çıkaracağız.

Yol açık mıdır, kapalı mıdır öğrenip bize haber ulaştıracaklar.”

Celâl Beyin aklı bu işe pek yatmamışa benziyordu. Sorma gereğini duydu:

“Cüretim mazur görülen Sultanım, bu kuş uçmaz, kervan geçmez yerden adamları nasıl salarsınız?

Üstelik gözdeyiz, her hareketimizi takip ediyorlar.” “Tasa etme yiğit Celâl, helbet bir bildiğimiz vardır. Savaye Dükü ile mutabakat hâsıl oldu. Yardıma söz verdi.”

“Söz mü?” derken tereddüt içindeydi Celâl Bey. “Şimdiye kadar ehl-i küfür hangi sözünde durmuştur da...”

“Bu başka,” dedi Cem Şehzade aceleyle, “bu bir masum sabi, sözünün de eri görünür. Mertliğini duymuşluğumuz vardı, gördükte kalbimize itimat geldi.”

Cem Şehzade kararını vermişti çoktan. Belki de haklıydı. İhtimal güvenilir biriydi Savaye Dükü, Şövalyelerle arasının iyi olmadığını kendisi de duymuştu. Ya başka türlü bir oyunun peşindeyse? Ya Cem Şehzadeyi Fransa için istiyorsa? Hani olmayacak iş değildi. Zaten genç dük, Fransa kralının yakın akrabası olurdu. Krala böyle bir armağan vermek isteyebilirdi.

Kuşkularını içine gömdü. Gitti Mustafa Beyle, Ahmed Beyi Cem Şehzadenin huzuruna getirdi. Cem Şehzade sözü dolaştırmadan, yekten sordu ikisine birden:

“Ölüme dek gitmeye hazır mısınız?”

“Ben hazırım,” dedi Mustafa Bey.

“Yolunuza canını kurban,” diye ekledi Ahmed Bey.

Cem Şehzade burukça gülümsedi. Ellerini omuzlarına atıp ortalarında durdu.

“Berhudar olun.”

Ağlamakla gülme arasındaki zikzakta bocalayıyordu. Duygulanmıştı. Duygulanıp ince ruhu kabarmış, niye ölüme dek gitmeye hazır olup olmadıklarını sorma gereğini duyduğunu kestirememişliğin aciziyle dikili kalmıştı. Neden sonra ellerini omuzlardan çözdü, mindere yerleşti. Anlattı her bir şeyi. O anlatırken Celâl Bey yere bakıyor, hahıların desenine kadar herşeyiyle yabancı bir diyarda ne aradıklarını düşünüyor, Cem Şehzadenin sorusunda tereddüdünü arıyor, Savaye Dükü genç Charles'a, söylediği kadar güvenip güvenmediğini araştırıyordu.

Cem Şehzadenin söyleyecekleri bitti, ama Celâl Beyin inceden endişeleri, endişelerinin girdabında yoğrulan, yoğruldukça giriftleşen, karışan düşünceleri bitmedi.

Boşa koyuyor dolmuyor, doluya koyuyor almıyor hesabındaydı. Bir ara çapraşık düşüncelerle yorulan şuuru ayaklanıp bakınca Cem Şehzadenin tetkikinde buldu kendini. Utandı. Ceza bekleyen bir çocuk ürkekliğiyle tekrar gözlerini indirdi.

"Münasipçedir Sultanım," dedi, "siz münasip gördüğünüze göre, münasipçedir."

Cem Şehzadenin huzurundan ayrılırken, kendini riyakârlıkla suçluyor, içinde yığılı duran kuşkulan bir tamam önüne sermediği için hayıflanıyor, cesaretsizliğine verip veristiştiriyordu:

"Padişahlar iyice olacaktır ya, benim gibi baş sallayıcı yufka yüreklipler etraflarını almasa... Hay köle ruhlu, bezirgân hesaplı Celâl akılsızı, ne ettin?"

Hayıflanmakta, kendini suçlamakta haklı mıydı? Tamamına bilmiyordu. Bilse, şimdi geriye döner, tereddütlerini yıkar, koruma hissini çiğneye çiğneye, "Eyleme kurban olduğum Beyim, etme yoluna baş koyduğum Sultanım, kâfirden dost olmaz, bir yol candaşlara danışıp kararı sonra ver, hayırna da, hayırsızına da ortak et dostlarını," derdi.

Belki de yanılıyordu kimbilir? Boş kuruntulum kaptırmıştı

kendini. Her bulutun yağmurdan kırbacını yiye yiye buluttan nem kapar hale gelmişti.

Cem Şehzade inşaallah bu sefer yanılmıyordu.

Yanılmıyordu, ama Celâl Beyin tereddütleri de boşuna değildi. Ertesi akşam birden bire ortaya çıkan Nasuh Çelebi ile karşılaşmasıyla yüreğinin ağzına gelmesi; "tü tü tü!" etmesiyle şaşkınlığını yenip sarılması ve halini, ahvalini sormasıyla, sorup öğrenmesiyle dünyadan bıktı.

"Vah ki bir yanlış daha işledik!" diye dövündü ağlamaklı, "iki candaşımızı kurbana yolladık. Bu gidişin dönüşü yoktur candaşım Nasuh, yoktur."

"Rodos şövalyeleri kahpe," dedi Nasuh Çelebi yüzünün zayıflığını avuçlayarak, "sağ selâmet buralara kadar geldikte yol yorgunluğunu atma bahanesiyle tepeye sürüklediler beni, bu şatoya aldılar. Bir daha da salmadılar. Başıma diktikleri dil-siz herife ne söz dinletebildim, ne işaretlerini anlayabildim. O gün bugündür mahpusum. Tâ bu akşam Blansfor Şövalyesi geldi, bir yanlışlık olduğunu söyledi, özür dileyerek bir de hançer armağan eyleyip saldı. Ama kahpeliğin başı odur adım gibi eminim, lâkin ispata mecalim yok. Biraz daha salmasalar ölüp gideyazdım. En azından delirir, aklımı araya araya duvar diplerinde dolanırdım. Ömrümce çok kâfir gördüm, ama Rodoslular kadar kahpesini iltir görmekteyim. İmdi bu haberi Cem Şehzadeye ulaştırmalı, tedbirde kusur etmeye."

"Ne tedbiri hay iki dünyası yıkılası Nasuh Çelebi, biz çoktandır tedbirimizi şaşırmışız da Rodos yelinin keyfine sürün-medeyiz. Ne vardı bu kadar gecikecek? Dün gece ortaya çıkaydın iki candasın canını kurtarırdın belki. Gitti Mustafa Beyim, gitti Ahmed Beyim! Güya ki Engürüs yolunun tutulup tutulmadığına bakacaklar. Oysa ki daha tepeyi dolanmadan Rodoslunun kahpeliğine toslayıp yakalanacaklar. Bunu Cem Şehzadeye söylesek yüreğini dağlamaktan öte işe yaramaz. İyisi mi kendimize saklayalım. Canına od komayalım. Biz yana-

lım da tek, yalımlanalım da, o gül bahçesinde keyfetsin. Keşke etse. Bunu görebilmek için neler vermezdim. Bir sıbyanın netameli sözüne inanmak için insan ne kadar ümitsiz olmalı? Savaye Dükü söz vermiş. Frenk kılığına soktuğumuz Ahmed kardaşla, Mustafa kardaşı götürdü. Yerlerine kendi adamlarını bıraktı. Kendi usulümüzce giydirip aramıza aldık. Güya ki şövalyelerin ruhu duymadı. Duymaz olur mu? Her yerde kulakları var kulakları kızgın kurşunla dağlanasıcaların; habersiz leylek uçurtmuyorlar gökyüzünde.

Ben yılğınım arkadaş, ben bir tuhafım ki, demeyle anlayamazsın.”

“Gerçekten de sana bir haller oldu görmeyeli,” dedi Nasuh Çelebi, “essahtan tuhafısın, essahtan yıkıma tutulmuşsun, derterimi dökecek adam ararken dertlerine tosladım, çarpıldım ve dahi çaprazlandım bir iyice. Savaye Dükünü ben de duymuşum. Mertliği dillerde dolandır, şövalyelerle de küstür. Cem Şehzadeyi şövalyelerin elinden kurtarmayı samimiyetle isterse, senin nazarında cürüm mü işlemiş olmakta? Pes billahi, delilin nedir birader; neye istinaden ileri geri söylemektesin? Ağaçtan düşen yılanı sarılır hesabı Rodos yılanına sarıldık, ısırıldı; bir iyice âdem buldukta güvenmemek olur mu şimdi?”

“Ya o da bir başka türlü yılansa, engerek yılanı?”

“Neye istinaden bu ithamın diye sorarlar. Cevap verebilecek vaziyetin varsa verip kurtul, yoksa boş kuruntuya çarpılmışsın, at içinden kurtul. Kendini kemirmeylen, endişe kuyusunda tepinmeylen, kuşku dikenliğinde ruhunu kanatmaylan olmaz. Şu halime bak bir, teselli ararken teselli vermekteyim.”

Celâl Bey dirilir gibi oldu. Ok yaydan çıktıkta hayıflanmak neye yarardı ki? Hedefi sasırsa bile doğrultmak elinde miydi?

“Eh, madem öyle, eh,” dedi isteksizce, “şimdi git iyice temizlen, kiler faresi gibi kokmaktasın.” Gülüşe davrandı,

“Temizce giyin ki Cem Şehzadeye arz-ı hal eyleyelim, akşam da ziyafete gideriz.”

“Rodosluların ziyafetinde yokum, beni siliver. Yüzlerini görmeye dayanmam. Hele bana puştluk edenleri görürsem gırtlaklarına sarılmadan duramam, işin tadını kaçırırm.”

“Ferah ol, bu ziyafet Savaye Dükü genç Charles’indir. Şeh-zademizin şerefine tertiplemiştir. Nicedir hazırlıkları yapıldığına göre muhteşem olacak.”

“Deme kurban olduğum! Muhteşem dendikte memleketi hatırlıyorum, hatırladıkça da kahırlanıyorum.”

“Haklısın,” derken dalgındı Celâl Bey, “Osmanoğlu vakıa muhteşemdir, gel bir de bize bak, sözü bile dokunur oldu.”

İki bakışın hasretinde uçsuz bucaksız bir koca devlet şekillendi. Muhteşem ordular atlarının nallarından kıvılcımlar çıkararak steplere uçu, güneş tuğulgalarının hilâlinde soluk aldı, soluk verdi, yıldız yıldız parlatıp zafer tacına çevirdi. Hersek sancağı ilhak edildi, Macar kâfiri Bayezid Hânın ayağına yüz sürüp sulh istedi. Boğdan seferiyle Kilya ve Akkerman Kaleleri fethedildi, Külek Kalesi teslim oldu; Osmanlının halas-kar kolu teey Endülüs Müslümanlarına kadar uzanıp, İspanya sahillerini Kemal Reisin komutasında Cehenneme çevirirken Endülüs Müslümanlarını Anadolu’ya taşıdı.

“Şanın yüce olası Osmanoğlu, muhteşem zafer tacı başından düşmeyesı padişah, yürü, bahtın açık olsun!”

“Ne mırıldanmaktasın öyle Celal Beyim, hasretin közü gönlüne düştü herhal, gözlerin ondan parlamakta.”

Celâl Beyin cevabı derin bir soluktan ibaretti. Konuşarak muhteşem hayalini bozmaktan korkmuştu.

Namaz vaktiydi. Hayal dalgınlığında abdestini unutmuştu. Cem Şehzadenin imamlığına yetişmek için acele etmesi lâzımdı. Bir leğen çekti önüne, destiye uzandı. “Bismillah...”

Hiç değilse Rodoslular ibadetlerine karışmıyorlardı. Bir gün buna da sıra gelir miydi acaba?

İçten bir “Bismillah” daha çekti. Sanki karşı koymak için güç topluyordu.

Kırk mumluk avizenin ışık sağnağı masaya düştü. Gümüş tabaklar ısıt ısıt yandı. Oradan kopan bir ısıltı Cem Şehzadenin alnında oynadı. Gözlerinin engin maviliğiyle bütünleşen ışıktan damla, Cem Şehzade başını kaldırdıkça kartal burnuna, oradan dudaklarına kondu. Kasığındaki çorbayla birlikte ısıttı da yuttu Cem Şehzade, bir aydınlık bahar günü Konya'nın Meram Bağlığında sandı kendini. Aşağılara bakınca Mevlâna mavisini görecekt, kubbenin rengini gözleriyle emip soluğuyula içine çekecekti. Hasret yumağının çözölmüşlüğünde hasretini dindirmek aşkıyla gözlerini kaldırdı. Rodos kadırgasından tayış olduğı bir şövalyenin sırtıkan çehresiyle karşılaştı. Ama yüzünü buruşturmadı. Bu akşam neşeliydi. İki arkadaşını Frenk kılığında yola salmış, kanaatince şövalyelerin ruhu bile duymamıştı. Üstelik başka türlü yardımlar için de Savaye Dükünden söz almıştı. Verdiğı ilk sözü tuttuğuna göre, diğerlerini de tutacaktı. Pek yakında bu cendereyi kırıp hürriyetine uçacak, doğru Kahire'ye giderek hasret dindirecekti. Belki ondan sonra Bayezid'in iznini alır, Konya'ya döner, yerleşir, Meram Bağlığında eskisi gibi şiirler yazardı.

Düşündükçe keyfi arttı. Sağında oturan Savaye Dükü Charles'a gülümsedi. Aynen karşılık gördü. Sevimliydi. Bakışlarında mertlik ısıltısı, tombulca yanaklarında çocuksu bir asalet vardı. Arada bir hayran hayran Cem Şehzadeye bakıyor, dostça konuşuyordu.

Şövalyeler de hallerinden memnun görünüyordardı. Hele midesine düşkün Blanşfor Şövalyesi zevkten dört köşeydi. Durmadan yiyor, parmaklarına bulaşan yiyecek artıklarını bile ziyan etmemek ister gibi parmaklarını yalıyordu. Cem Şehzade birkaç kere onu parmaklarını yalarken görüp tiksiniş, ziyafet adâbından bile habersiz bu insanlara Osmanoğullarının öğretebileceğı çok şey olduğunu düşünmüş, bir nezaket dersi vermemek için nezaketine sığınıp susmuştu. Bu akşam onlara da fazla kırgın değildi. İsteseler bu ziyafete katılması-

nı belki önleyebilirlerdi. Bu kadarcık bir soluklanmayı da çok görebilirlerdi. Doğrusu bekliyordu. Ama ya ufacak bir merhamet kırıntısı göstermenin vakti geldi diye düşünmüşler veya Savaye Dükünün hatırını kıramadıkları için izin vermişlerdi. Galiba ikinci ihtimal daha kuvvetliydi. Çünkü Savaye Dükünün topraklarında bulunuyorlardı. İsteddiği anda söküp çıkarırdı.

Savaye Dükü genç Charles'in sorusuna toparlandı. Ne dediğini anlamıştı. Yemekten sonra rakkase isteyip istemediğini soruyordu.

"Biz hacc-ül hâremeyniz," dedi, "böyle şeylere şükrolsun meylimiz yoktur. Lâkin misafiriz. Eğlencenizi bozmak istemeyiz."

Genç Dük çocuksu bir kızarıklıkla gülümsedi. Ona göre Şehzade pek tuhaftı. Sofrasına şarap koymak istemişler reddetmiş, rakkase teklif etmişler kabullenmemişti. Peki ama Osmanlıları nasıl eğleniyorlardı?

Dayanamadı, saf bir merakla sordu.

"Merakımı bağışlayınız Prens hazretleri, acaba sizler memleketinizde nasıl eğleniyorsunuz?"

Cem Şehzade sözün memleketine gelmesinden memnundu. Coşkunu tavrıyla konuşmaya başladı:

"Beş yaşında ata binmeye başlarız, altı, yedi yaşlarında ok ve cirit talimleri yaparız, güreşir, sanat öğreniriz. Dünya devletlerini kitaplardan okur, milletlerin yaşayışlarıyla ilgilenir, şiir yazar, açık havada meşru oyunlar oynarız."

"Ama bunlar eğlence değil ki, haniyse hepsi savaşmak gibi şeyler?" diye hayretini döktü Savaye Dükü.

"Öyle," derken gülümsedi Cem Şehzade, "bizde barış, savaşın öğretmenidir. Barışta savaşı öğreniriz. Belki bu yüzden bütün savaşları kazanırız. İnsan ömrü faydasız eğlenceyle harcanacak kadar uzun değildir."

Sofrada soğuk bir rüzgâr esti. Osmanlı haşmeti ziyafetin

ortasına düşmüş, havayı birden bire ağırlaştırmıştı. Şövalyeler tarih boyunca üst üste yedikleri Müslüman tokadını hatırlayıp sersemlemişlerdi. Blanşfor Şövalyesi önüne bakıyor, bakarken de elinde unuttuğu kaşığı tabağın kenarına hafiften vurup tıngırdatıyordu. Bir taraftan da memnundu. Bu sözlerle Savaye Dükünün kırılacağını, kırılıp Cem Şehzadeye karşı duyduğu derin sevgi ve saygı hissinin tökezleyeceğini düşünüyor, muhtemel yardımlarının böylece kesileceğini umuyordu. Fakat yanılmıştı. Genç Savaye dükünün sözleri yanıldığının deliliydi.

“Haklısınız galiba Prens hazretleri,” diyordu. “Başarılarınızın sırrını şimdi biraz olsun anlar gibiyim. Hristiyanlık dünyasının da bu idrake ermesini dilerim.”

Blanşfor Şövalyesinin ümidi buruldu. Beklentileri tepe takla gitti. Gidince de canı müthiş sıkıldı. Bu çocuksu hayranlığın önünü almaya azmedip söze balıklama daldı:

“Genellikle savaşı sizin kazandığınız doğru Prens hazretleri,” dedi, “ama bu sefer durum değişik, takdir edersiniz ki kazanan taraf bizim tarafımızdır.”

Cem Şehzade Şövalyeye döndü. Çelik mavisi bakışlarla gözlerini indirtti. Sesini yükseltti:

“Taraflar biri birine girmişken kazanan tarafı kestirmek müşküldür Şövalye, hele etraf durulsun, gün akşama kavuşsun, o zaman kimin kazandığını göreceksiniz.”

Blanşfor Şövalyesinin rengi uçtu. İyiden iyi sarardığı kırk mumluk avizenin altındaki upuzun masanın teey en ucundan bile belli oluyordu. Davetlilerin çoğu Şehzadeye hayranlıkla bakıyor, şövalyelere karşı onu tuttuklarını belli ediyorlardı. Fakat Blanşfor Şövalyesi bu sözün altında kalmak niyetinde değildi. Bir aylık sakalı sinirli titreşimlerle ürperirken, Cem Şehzadeye döndü. Bütün alaycılığıyla konuştu:

“Siz buradasınız ya Prens, kazandığımız apaçık belli oluyor mu?”

“Biz buraya rızamızla geldik,” diye kükredi Şehzade, “rızamız olmasaydı cihan birleşse bizi buraya getiremezdi. Ve bizi kendi arzunuzla değil, padişah karındaşımızın emrine rapten tutuyorsunuz.”

Küçümseyerek dudak ucuyla gülümsedi,

“Sizin gözünüzde bu bir zaferse, eh, gerçek zafer görmediğinizden olmalı.”

Freng Süleyman nicedir kendini tutma gayretindeydi. Cem Şehzadenin son sözlerini duydukta, iradesi çözüldü, gemi azıya alıp dörtünale kalktı. “Allah bre!” çekti masanın ortasından, tortop. “Allah bre!”

Şirmerd Aga ayağıyla dürttü Süleyman’ı, fakat Süleyman oralı değildi. İçi kaynıyor, fokurduyor, kendini zaptedemiyordu. Oracıkta fırlayıp, kılıcını sıyrarak... Yok, ama ziyafet salonuna girişte Şehzadenin emriyle kılıçlarını çıkarmışlardı. Sadece Şehzadenin, bir de Savaye Dükünün belinde kılıçları vardı. Eh, olsun, o da yumruklarıyla girişirdi Blansfor Şövalyesinin suratına, vur ha ederdi, vur ha! İftira atıp ambara kapatmasının hesabına değil, Cem Şehzadeye lâf urmaya kalkışmasının cezasına anasından doğduğuna pişman etmece pataklardı. Ne çare yeri değildi burası, hiç değildi. En azından Savaye Dükünün nezaketine ayıp olurdu. Nasıl da sus pustu Şövalye. Nasıl da adamlarına bakıp bakıp iç çekiyor, güya bilip de söyleyemediklerine hayıflanıyordu. Herif tavuk kümesinde yakalanmış hırsızdan besbeter haldeydi. Savaye Dükü ise gülüp gülmeme çizgisinde yalpalıyor, gülerken zorla ciddileşmeye çalıştıkça çocuksuluğu büsbütün ortaya çıkıyordu. Cem Şehzadeye gelince: Ne zamandır görmediği kadar mutluydu. Sürekli gülümsüyor, padişahça gülümsüyordu. Yüzünde kıpırtısız padişahça hâkimiyet vardı. Tam o sırada Şehzadenin işaretini alan Celâl Bey kalktı, yeşil kadife kaplı kutuyu getirdi. Cem Şehzadeye uzattı. Kutunun içinde çok kıymetli bir baston vardı. Cem Şehzade elli altına Şam’dan almış, çok beğendi-

ği için de saklamıştı. Kutuyu eline aldı. Ayağa kalktı. Ne yapacağını bilmemekle birlikte hemen ardından ziyafet masasında kim var, kim yok ayağa kalkmıştı. Cem Şehzade kutuyu genç Charles'a uzattı.

"Dük hazretleri, size çok daha kıymetli bir armağan vermek isterdik, lâkin gurbet halidir, elimizde daha iyisi mevcut olmamakla bunu armağan ediyoruz. Bizde âdettir, beğendiğimiz kişilere hediye verilir."

Genç Dük çok duygulanmış, Şehzadenin asil yüzüne dalmıştı. Uzanıp kutuyu aldı. Ağır ağır açtı. Topuzu som altından bastonu çıkarıp ışığa tuttu.

"Hayatımda bundan güzel, bundan değerli bir armağan daha almadığımı söylersem lütfen bana inanınız, Prens hazretleri. Çok teşekkür ederim. Beni ihya ettiniz. Dostluğunuza dostlukla mukabele ediyor ve sizi saygıyla selâmlıyorum. Müsaade buyrulursa benim de zat-ı devletlerine naçiz bir hediyem olacak."

Kutuyu yaverine verip ellerini çırpı. Küçük bir kadife kutu getirdiler. Şehzadeninki yeşil, bu kırmızıydı. Sanki kutuların renginde dünya görüşleri sergileniyordu. Uzattı:

"Derin hürmetlerim ve ebedî dotluk duyularımla..."

Cem Şehzade kutuyu açtı. Sapı yakutlarla, zümrütlerle süslü bir hançer çıkardı. Tıpkı Dük gibi ışığa tuttu, parlaktı.

"Gerçekten çok güzel," dedi, "ebedî dostluğumuzun şerefine ömrümün sonuna kadar saklayacağım. Sağolun."

Oturdular. Cem Şehzade dudaklarının ucuyla değil, bu sefer gözleriyle gülümsüyordu. Arkadaşları, Cem Şehzadeyi, ne zamandan beri ilk defa bu derece mutlu görüyorlardı. Onu hep böyle görmek için hayatlarını vermeye razıydılar. Fakat üst üste binen felâketlerle yıkılan dünyasının altında kalan ruhu ağlarken, dudaklarıyla olsun gülmeyi unutmaması tabiiydi. Şimdi unuttuğu şeyi yeniden keşfetmiş, eskiden olduğu gibi gözleriyle gülmeyi başarmıştı. Bu hal ona pek yakışıyor, bütün gençliğini döküyordu. Cem Şehzadeye yakışüyordu, ama onu

Osmanlı padişahı olarak düşündüklerinde gülüşü, biraz garip kaçıyordu. Frenk Süleyman bu garipliği yadırgamış, herşeyi unutup buralarda kalmak isteyeceğinden korkmuştu. Ancak dairesine dönerken söylediği bir sözle rahatladı:

“Genç Dük hoş bir âdem, lâkin Frenk âdetlerine alışamadık. Mustafa Beyle Ahmed Bey bir an evvel dönseler, Engürüs yolunun açık olduğunu söyleseler de, yolumuza gitsek.”

Bunu duyduğuna çok sevindi. Cem Şehzade kendini buralara kaptırmaya niyetli değildi anlaşılan. Allah göstermesin, böyle bir niyetin peşinde kala kalsa, kendisi durmaz, çekip giderdi. Hiç istemediği halde Şehzadesinden ayrılırdı.

“Merak buyrulmasın,” dedi, “karındaşlarımız ayağına çabuk kişilerdir, tez elden gelir, Engürüs yolunun açık olduğunu müjdelerler.”

“İnşallah...”

İçindeki endişeyi kestirebiliyordu. Nasuh Beye, şövalyelerin ettiği kahpeliği bildiği için, endişelerinde haksız sayılmazdı. Yine de ümitliydi. Bu sefer işi sıkı tutmuş, şövalyelerden habersiz olarak adamlarını göndermişti.

Acaba bu mümkün müydü.

Şövalyelerin şatosuna, şövalyelerden habersiz girilip çıkılabilir miydi?

Gerçi tedbir kaviydi. Savaye Dükünün plânı da iyiydi. Buna rağmen Frenk Süleyman gizliliğin tuttuğuna ihtimal vermiyor, şu an bile kimbilir kaç çift göz tarafından gözetlendiklerini hissediyordu. Yine de bu endişelerini Şehzadeye açmadı. Kuruntu da olabilirdi. O takdirde boşu boşuna hem vaktini alır, hem de tasalandırırdı. Hazır keyfi yerinde gibiydi. Tereddütlerini kendine saklamak, delil olmadan Şehzadeye açmamalıydı. Zaten onun da bazı tereddütleri, kuşkulı vardı. Derdi kendine yetiyordu. Yeni dertlere bulaştırmanın zamanı değildi. Pekâlâ Rodoslular bir şey fark etmemiş de olabilirlerdi. Olamazlar mıydı?

Şehzadeye iyi geceler dileyip, kapısına sağlamından iki nöbetçi diktikten sonra, odasına dönerken, hâlâ sualine cevap aramak, cevabın iyisini bulmak ve tatmin olmak için çırpınıyordu.

Haklıydı. Kuşkuları yerindeydi. Çünkü Rodos şövalyelerini diğerlerinden daha iyi tanıyordu. Ve elinden başka bir şey gelmediğinden dua ediyordu.

Mustafa Beyle, Ahmed Beyin maksada ulaşmaları için, sadece dua ediyordu.

Frenk Süleymanın duası gece karartısına bürünmüş kara şatonun burçlarını dolanmadan, on Rodoslu, Şövalye Merlo de Piozasco'nun emrinde geçidi tuttu. Mustafa Beyle Ahmed Beyi bastılar. Bilmedikleri yerde, sadece tarif edildiği kadarıyla yol kesmek ikisini de yormuş, biraz uyumak için molalanmışlardı. Gafil avlandılar ya, anında ayaklanıp iki Rodosluyu hakladılar yine de. Hafif ay ışığı geçide düşmüştü. Loşlukla tokuşan kılıçların çığlığı sessiz geceyi parçalıyordu. Ve Mustafa Beyin, kimbilir kaçınıcı defa "Biz düşman değiliz" diyen sesi karşılıksız kalıyordu.

Yolun önü de, arkası da sessizdi.

Sessiz ve ıssız...

Sekizinci Bölüm

Mezkûr yılın (1482) Receb'inin on sekizinci günü Riga Firençe (Fransa Kralı XI. Louis) ölmüş. Memleketinde evlâtlar arasında saltanat kavgası çıkacağı vehm olundi. Heman o günlerde merhumun (Cem'in) adamlarını ayırmak tedarüküne girişdiler.

Etraftan bütün firerleri toblayub, ortaluğı heyecana viriüb otuzdan bir eksik kişiyi kendülerinin isteğince adlu adıyla deftere yazdılar. Cebren, kahren mezkûr yıl Recebinin 29. Pazartesi günü ayurdular. "Bu alub gittüğümüz adamlarınızın hiçbir kimesnesine zararumuz değmesun " diyü İncil'e and içtiler.

Vâkıat

PARİS'TE CADILARLA ifritler el eleydi...

Cadı kazanlarının en büyüğü Fransa krallığının taht şehrinde yaşıyordu. Paris, Paris olalı beri bu kadar casusu bir arada hiç görmemişti.

Diplomat kılığında gelenler özel muameleyle tabi olduğu için Yabancılar Evinde kalıyor, onun bir sokak ilerisinde, Sanpua Caddesine paralel sokağın içindeki Morocco Hanında tüccar kılıklı casuslar oturuyor, papaz kılıklılar ise Sen Jo-

zef Kilisesinin misafirhanesinden faydalanıyordu.

Padişahın elçisi Hüseyin Bey, resmî sıfat taşıdığından Yabancılar Evinde emrine ayrılan odayı üs edinmiş, Kralla görüşeceği günü bekliyordu.

Misafirliğinin üzerinden iki gün bile geçmeden, misafirhanede kalanların yüzde doksanınin çeşitli Avrupa ülkelerinden gelmiş casuslar olduğunu kestirmiş, temkinli davranmaya karar vermişti.

Elli yaşlarındaydı. Değirmi sakalına ak karışmıştı. Güneş yanığı yüzü, yayvun burnu, kara kara bakan hafiften çekik gözleri, uzunca boyu ve iri yapısıyla, elçiden çok serhad erine benziyordu. Padişahın emriyle önce Rodos'a uğramış, Baş Şövalye d'Aubusson'la birkaç kere görüşmüş, Ayasofya hazinesinden çıkma aziz tasvirlerini sunmuş ve Cem Şehzade'nin Dersaadete gönderilmesini, Padişah adına istemişti.

Fakat d'Aubusson'un riya kokan cevabı buna imkân olmadığını gösteriyordu. Söylediğine göre Cem Şehzade ve maiyeti artık kendi sorumluluğunda değildi. Çoktan onları Fransa'ya göndermişti. Belki Fransa Kralı bu hususta bir şeyler yapabilmirdi.

Hüseyin Bey çaresiz Paris'in yolunu tutmuş, aynı ricada bulunmak üzere Kralla görüşeceği günü Yabancılar Evinde beklemeye başlamıştı.

Fakat günler geçiyor, Kralla görüşemiyordu. Söylentilere bakılırsa Fransa Kralı Louis aklını oynatmıştı. Günleri sayılıydı. Rahipler, Kralın ruhunu şeytana sattığını, gayri iflah etmeyeceğini, aralarında fısıldaşıyorlardı.

Hüseyin Bey oturup kalmakla eline bir şey geçmeyeceğine karar verip, gelişinin dördüncü günü kılık değiştirdi. Casus olduğuna inandığı bir Rodoslunun peşine takıldı. Tahmininde yanılmadığını az sonra gördü. Rodoslu köşe başında iki kişiyle buluşmuş, bir süre konuştuktan sonra onlar ayrı istikametlerde uzaklaşırken, Rodoslu Morocco Hanma girmişti. Ardından

Hüseyin Bey de hana girdi. Sırtındaki Venedik tüccarı kılığı işini kolaylaştırmıştı. Buyur edildi. Gidip bir köşeye oturdu. Yüzünü mümkün olduğu kadar saklıyor, yalnız gözlerini ve kulaklarını dört açıyordu.

Rodosluya oldukça yakındı. Girer girmez, Rodoslu, üç kişilik bir grubun yanına oturmuş, derhal önüne konan şarabı içmeye koyulmuştu. Aralarında alçak sesle konuşuyorlar, bu yüzden Hüseyin Bey ancak bazı kelimeleri net biçimde duyabiliyordu. Cem Şehzadenin adı geçince daha bir dikkatle dinlemeye başladı. Üç yabancı dili gayet iyi bildiği için ne konuştuklarını anlamakta bir güçlükle karşılaşmayacaktı. Bütün mesele konuşulanları duymasındaydı. Bundan ümidim kesin-ce kalktı, dışarı çıktı. Kimse ona dikkat etmiyordu. Zaten hana ne girenin, ne çıkanın hesabı vardı. Günün her saati böyle işlelse hancının işi işti doğrusu. Acaba bazı hancılar gibi bu da para karşılığı bilgi satar mıydı? Gerekirse bu yolu deneyecek, Avrupa devletlerinin Şehzade hakkındaki düşüncelerini öğrenecekti. Buna mecburdu.

Tekrar hana girdi. Bunu mahsus yapmıştı. Rodoslunun grubuna biraz daha yakın oturmak emelindeydi. Emeline de ulaştı. Tabureyi ayağıyla ite ite yanlarına sokuldu. Kimseyi umursamayan bir tavırla oturdu. Bakındı. Herkes şarap içiyordu. Bu durumda başka bir şey isterse dikkatleri üzerine çekerdı. Başına dikilen hancı yamaklarından sıska bir oğlana şarap söyledi. Söylerken ürperdi. Hayatında ilk defa şarap ısmarlıyordu. Elbette içmeyecekti. Sadece arada bir ağzına kaldırıp içer gibi yapacak, işi bitince şarap kadehini alıp dışarı çıkacak, bir köşeye boşaltıp boş kadehle geri dönecekti. Zevahiri kurtarmak için başkaca çaresi yoktu. Venedikli tüccar kılığının hakkını vermeliydi.

Belli etmeden grubu göz hapsine almıştı. Rodoslu, papaz kılıklı olanına doğrudan hitap ediyordu. Onunla konuşmasına bakılırsa, üç kişilik grubun lideri bu papazdı. İhtimal Pa-

pa'nın adamıydı. Peki ama Rodos casusuyla ne münasebeti olabilirdi? Elbet öğrenirdi. Hiçbir şey düşünmeden duyabildiği kadar, konuşmalarına kulak vermeliydi.

Papaz kılıkli olanı sırık kadar uzun boyuyla alçak tabureye katlanarak oturmuş hissini veriyordu. Boynundaki parıltılı haç garanti altındı. Belindeki kuşağın ucunda ise daha büyücek beyaz bir haç sarkıyor, ucu yere değiyordu. Göz hapsine aldı alalı bir kere olsun gülümsediğini görmemişti. Konu çok ciddi olmalıydı.

Yine yanılmadı. Yarım saatten fazla dinledikten sonra, dişlerini sıkmaktan çenelerinin acıdığını fark etti. Birkaç ke-re yerinden fırlayıp papaz kılıkli herifin gırtlığına sarılmak, Rodoslu'yu bir hançer darbesiyle yere sermek, diğerlerine tekme, tokat girişmek için dayanılmaz bir istek duydu içinde, fakat herşeyi mahvetmekten korktu. Papa'nın casuslarıyla Rodos Baş Şövalyesinin casusu düpedüz pazarlığa oturmuşlardı. Anladığı kadarıyla Rodoslular Cem Şehzadeyi Papa'ya satmak niyetindeydiler. Bunun için bir miktar altın ve Baş Şövalyeye de kardinal rütbesi istiyorlardı. Kısa zaman içinde anlaşmaya varmışlar, fakat bir endişelerini de dökmekten kendilerini alamamışlardı. Bu daha çok Rodos casusunun endişesiydi.

"Osmanlı Prensi Fransız topraklarında" diyordu, "üstelik de Savaye Dükü genç Charles Osmanlı Prensini çok sevdi. Kurtarmak için hem Fransa Kralına, hem de civardaki nüfuzlu baronlara ricada bulunmuş."

Papazın sesi telâşlıydı:

"Daha ne demeye Savaye topraklarında saklıyorsunuz? Bir an önce verin de götürelim. Böylesi daha iyi olacak."

"Elimden gelse bir gün bile saklamam. Bu Prens işi Rodos için ateşten gömlek oldu. Grand Maitre de başından atmak emelinde. İş öyle bir karıştı ki, biz mi Prense sahibiz, Prens mi bize sahip kestirmek güçleşti."

“Hadi canını, alt tarafı bir esir parçası.”

“Sen öyle zannet peder, esir parçası. Bizimkilere kan kus-
turuyor ama. Her dediğini de yaptırıyor. Böylesi görülmüş de-
ğil. Adam sanki bütün Avrupa’ya kral, öyle davranıyor. Neyse,
biz onu çok yakında Savaye Dükünden kaçırıp tekrar dolaş-
tırmaya başlayacağız. Orası senin, burası benim derken Saso-
nai şatosuna kapağı attık mı, tamamdır. Ne Fransa, ne de genç
Charles bir şey yapamaz. Kala kala sizler kalıyorsunuz ki, di-
nin himayecisi olan Rodos şövalyelerinin elindeki tek imkânı
cebren almaya herhalde yeltenmezsiniz.”

“Vay ki vay! Hani başınızın derdiydi, hani başınızdan at-
maya çalışıyordunuz. Dinle dostum, birbirimize karşı dürüst
olursak, çabucak neticeye varırız. Grand Maitre’nin isteklerini
söyle...”

“Çok değil. Önce kardinallik ister, tabii bir miktar da altın.
Ama Prensi kendisi için en müsait zamanda verecek.”

“İsteklerine pekâlâ demeye mezunum. Ancak vaktin ça-
buklaştırılması lâzım. Biliyorsun Osmanlı üstüne bir haçlı
seferi açmaya kararlıyız. Osmanlı Prensi yanımızda olduğu
halde Rumeli’ne geçerse Rumeli beylerine işte Padişahınız
budur biat ediniz desek, öyle bir kargaşa çıkar ki, sonunda Os-
manoğlunun ayağı Avrupa’nın gırtlığından ebediyen çekilir.
Hristiyanlık rahat bir nefes alır. Mademki Rodos şövalyeleri
olaraktan sizler iyi Hristiyanlarsınız, bu emelimizin gerçek-
leşmesi için bir an evvel Prensi bize teslim ediniz.”

“Evet, doğru, biz iyi Hristiyanlarız. Lâkin peder unutma-
yınız ki derya içre küçücük bir adada mahsuruz. Gerçi Avru-
pa’nın çeşitli bölgelerinde şatolarımız var, ama o iş başka; biz
Rodos’un emniyetini düşünmek mecburiyetindeyiz. Biliyor-
sunuz Rodos Hristiyanlığın Asya’daki tek kalesidir.”

“Biliyorum. Avrupa’nın sizi desteklediğini de biliyorum,
daha niye korkuyorsunuz? Hem Osmanlı tehlikesi darbelen-
dikte siz de rahatlamış olmaz mısınız?”

“Plânların akim kalma ihtimalini hiç düşündünüz mü, kardinal hazretleri?”

“Sus, bana kardinal deme.”

“Kusura bakma, ağzıma birden süzgeç koyamadım, alışkanlığıma ver. Demek istediğim plân tutmazsa Bayezid Han önce bizi bitirir. Bu tehlikeyi göze alacağımıza göre, değmeli.”

“Baş Şövalyenin kardinalliği Papa hazretleri tarafından tasdik edilecek, dilediği kadar da altın verilecek. Yani Cem Şehzadenin masraflarına mukabil Bayezid Hândan aldığının iki katı. Ama Prensi vaktinde bize teslim etmeniz şarttır. Çünkü durumlar bozuk. Herkes Prensın peşinde. Kimler yok ki işin içinde: Macar Kralı Matyas, Napoli Kralı Ferrand, İspanya Kralı Ferdinand, Fransa Kralı Louis, Ferrara Dukası Herkül. Dahası Venedik, biz varız, siz varsınız.”

“Prens zaten bizde.”

“Öyle. Lâkin ne zamana kadar tutabileceksiniz? Dün Macaristan elçisiyle görüştüm. Prensi elde etmek için çevirdiği dolap kalmamış. Venedik elçisi de onu önlemek uğruna saraydan dakika bile ayrılmıyor. Savaye Dükünün adamları gece gündüz sıkıştırıyorlar. Venedikliler her zamanki gibi tarafsız görünme gayretinde, Osmanlı Sultanını kızdırmamak için ellerinden geleni yapıyorlar, fakat yine her zamanki gibi saman altından su yürütüyorlar. Niyetleri Floransa'yi da işin içine çekmek.

Sahi unutmadan söyleyeyim, Türk elçisi de Yabancılar Evinde, saraya kabul edilmeyi bekliyor.”

“Sahi mi? Bak bunu bilmiyordum.”

“Şövalye, Şövalye, birbirimizi kandırmayalım demiştim, ama sen alışkanlıklarından bir türlü vazgeçmiyorsun. Nasıl haberin olmaz, Türk elçisi evvela Rodos'a uğramış, Baş Şövalye kaçamak yapınca da son bir ümitle buraya gelmiş. Şehzadesini Fransa Kralından isteyecek. Lâkin kralın hali kötü. Ruhunu şeytana sattı. Şimdilerde kötü tutkabın içinde kıvranıyor.”

Hüseyin Bey duymak istediğinden fazlasını duymuştu. Şarap kadehiyle birlikte dışarı çıktı. Şarabı gülfidanlarının arasına boca ettikten sonra, döndü. Fark edilip edilmemeyi artık pek umursamıyordu. Hırsından çılgına dönmüştü. Adımları sarsaktı. Meğer ne kumpaslar dönüyormuş, Fatih'in oğlunun üstüne ne oyunlar oynanıyormuş. İğrenmişti. Alçaklığın bu derecesini hafsalasına sığdıramıyordu. Rodosluların yaptığı bu kadarla kalsa yine iyi. Cem Şehzadenin ailesini görmek için Padişah emriyle Kahire'ye gittiğinde, annesi Çiçek Hatundan duymuştu. Sık sık Şövalyenin adamları geliyor, Cem Şehzadeden mektuplar getiriyorlardı. Mektupların hepsinde Cem Şehzade, rahat olduğunu yazıyor, Yakında kurtulacağını belirtiyor, bunun için gemilere ve adamlara ihtiyacı olduğunu söylüyor ve hatırı sayılır miktarda para istiyordu. Zavallı kadın ağlaya ağlaya dert yanmıştı. "Oğlum bir hatadır etti, Padişaha rica ediyorum bağışlasın. Varımı yoğumu satıp savdım, her defasında istediği parayı göndermeye çalıştım. Artık ne bende bir gram altın, ne evdesinde bir tek yüzük kaldı. Padişah cümlemizin pederidir. Babasının hatırı için karındaşını affetsin. Lâzım olan akçeyi tedarik ile oğlumu kurtarsın. Doğruca buraya geleceğinden eminim. Onu son bir defa daha görüp ölmek istiyorum. Ana yüreğinin hasretini söyleyin Padişaha, merhamet etsin." O ara Cem Şehzadeden gelen mektuplardan birini daha okumuştı. Şüphede-ydi. Çünkü Cem Şehzadenin ifadelerine aşınaydı. Şiirlerinin müptelâsı olmakla, hangi kelimeyi nasıl kullandığını bilirdi. Bu mektuplar sıradan mektuplardı. Ağız saray ağzı değildi. Cem Şehzadenin ağzı da değildi. Lâkin mühür Şehzadenin mührüydü. Tereddüde mahal vermemesi için olacak, bir hayli okunaklı basılmıştı. Şüphesini ilk bakışta bu çekmişti zaten. Mühür rastgele basılırdı. Okunup okunmamasına dikkat edilmezdi. Oysa bu mektubun altındaki mühür elle yazılmış kadar okunaklıydı. Özenle, dikkatle basıldığı anında fark ediliyordu. Acaba Şehzadenin mührünü mü taklit etmişlerdi? Yoksa çalmışlar mıydı?

Handaki koyu sohbeti dinledikten, Rodosluların niyetini kulaklarıyla duyduktan sonra, mührün çalındığına kani oldu. Çok güç bir iş sayılmazdı. Adamlarından birini kandırır, bir sürü boş kâğıdın altını mühürletir, sonra da bu kâğıtları yazıp annesine, evdeşine gönderirlerdi. Rodos kâfirinin para için yapmayacağı melanet var mıydı sanki? Çok rahat bunu da yaparlardı.

Yabancılar Evine döner dönmez sırtındaki Venedikli tüccar kılığından kurtuldu. Bu kılık fazlaca emniyetli değildi. Venedik elçisi Paris'te olduğuna göre, günün birinde karşılaşma ihtimali vardı. Adam bir de kalkıp yaban elde memleketlisini görmenin sevinciyle lâfa tutarsa, foyası meydana çıkardı. Bir Venedikliye Venedikliklik taslamak için, o dili iyi konuşmak elbette yetmezdi.

Kendi elbiselerini giydi. Vaktin ikindiye dolanmasına bakmadan saraya gitti. Kralın çok meşgul olduğunu söyleyip savmak istediklerinde köpürdü:

“Biz cihan padişahının elçisiyiz!” diye gürledi. “Bizi bekletmek ne demeye gelir? Biz Avrupalılar gibi saray kapılarında beklemeye alışık değiliz. Ya Kralla beni görüştürürsünüz veya memleketime döner, maruz kaldığım muameleyi Padişahıma arz ederim.”

Ürkmüşlerdi. Kralın delirdiğini, kimseyle görüşecek halde olmadığını söyleyemiyor, bin dereden su getirip özür üstüne özür diliyorlardı. Fakat Hüseyin Bey bir kere hırçınlığı ele almıştı, tesir ettiğini de görmüştü, işin peşini bırakmaya niyetli değildi.

“Derhal görüşmeliyim! Görüşüp memleketime döneceğim. Eğer Kral Padişahımla sulh içinde kalmak istiyorsa, elçisini kapıdan çevirmez.”

Durum Saray teşrifatçısına bildirildi. Adam şişmanlığını sürüye sürüye Hüseyin Beyin ayağına geldi. Yerlere kadar eğilerek selâmladı:

“Lütfen mazur görünüz efendim, Kral hazretleri rahatsızlar, dilerseniz sizi veliahtla görüştürelim.” “Karar verme selâhiyeti var mı?”

“Şimdilik pek sayılmaz, ama efendimizden sonra tahta çıkacaklar.”

Hüseyin Bey azıcık düşündü. Padişahın elçisi veliahtlarla görüşmemeliydi. Padişahın itibarını koruması lâzımdı.

“İstemez,” dedi elinin tersiyle iter gibi yaparak. “Krala hediye olarak dininizin azizlerinin tasvirlerini getirmiştik. Yabancılar Evindeki odamızda bir sandığın içindedirler. Alabilirsiniz. Daha fazla beklemeye tahammülümüz yok. Memleketimize dönüyoruz.” Sert adımlarla saraydan ayrıldı. Bir korkudur sapsalanmıştı teşrifatçının yüreğine. Bu sert tavırlı elçi memleketine dönüp Türk Padişahının huzuruna çıkınca, kimbilir Fransa’nın aleyhine neler anlatırdı. Oysa buralarda kaybolda, Padişaha bir elçi gönderip baş sağlığı dilerler, Osmanlı elçisinin kaybından ötürü duydukları üzüntüyü dil getirirler, ne olduğunu araştırdıklarını, neticeyi kendisine ulaştıracaklarını bildirirler, işin içinden sıyrılıverirlerdi. Bu hesapça elçinin ölmesi, ülkesine dönmesinden çok daha hayırlı görünüyordu.

Hemen arkasında dikilen iki silâhşöre bir baş işareti yaptı: “Herifi yok edin, ama tenhada kıştırın, şahit istemem.”

Boyunlarını büküp, elleri kılıçlarında koşar adım çıktılar. Hüseyin Beyi, uzaktan gördüler. Peşine düştüler. Venedik elçisini kimse fark etmemişti. Bir koca mermer sütunun arkasındaydı ve bütün herşeyi görmüştü. Ve silâhşörlerin arkasına takılmıştı.

Hüseyin Beyin bir şeyden haberi yoktu. Ağır adımlar atıyor, akşam namazını kılmak için gözden uzak bir yer arıyordu.

Yürüye yürüye şehirden çıktı. Etraf kararmıştı. Bereket versin abdestliydi. Bu yaban elde nereden su bulup abdest alacaktı? Elçiliğin bu tarafını hiç sevmiyordu. Bazen göz göre göre namazı kaçırıyordu. İlk fırsatta kaza ediyordu, ama içine

sinmiyor, vaktinde kıldığı namazdan duyduğu derin hazzı duyamıyordu. Durdu. Kibleyi kestirmeye çalıştı. Güneşin doğduğu yeri, battığı yeri hesapladı. İçine güven gelinceye kadar araştırdı. Ve tekbir aldı.

Katiller boş şarap fiçılarının arkasına siperlenmişlerdi. Bir yandan elçinin ne yaptığını kestirmeye çalışırken, kendi kendilerine sırtıyor, bir yandan da kılıçlarını hazırlıyorlardı.

Hüseyin Bey secdedeydi. Katilerden biri: “Haydi” dedi, “şimdi!” Fakat iki adım bile atamadı. Nereden geldiği belirsiz bir patlamayla yere yığıldı. İkincisi ne yapacağını şaşırılmış, kılıcıyla alaca karanlıkta daireler çiziyor ve kaçıyordu. Uzağa gidemedi. Akşamın alaca karasını ikinci bir patlama parçalamıştı. Adam yüzükoyun yığıldı kaldı. Hüseyin Bey bu gürültülerin bir namludan fırladığını anlamış, namazı bozup bozmama arasında tereddüde düşmüş, sonra ne olursa olsun devam karar vermişti. Ölecekse namazda ölmekten daha bahtiyar bir ölüm şekli düşünemiyor ve bunu âdeta istiyordu. Etrafa yine sessizlik hâkim olmuştu. Çıt yoktu. İhtimal birkaç kişi düello etmişti. Osmanlılar için yabancı, hattâ iğrenç olan bu usûl Fransa’da pek yaygındı.

Üstelik asillerin ölüm oyunuydu. Doğrusu bu barbarlığı yapanların, kalkıp Müslümanlara barbar demelerini aklı almıyordu.

Selâm verdikte başucunda bir gölge fark etti. Fırlayıp davranmasıyla adamı duyması aynı anda oldu.

“Ben dostum, sizi öldürmek için puslu kuranları öldürdüm.”

“Kimsiniz?” diye sordu, ilk aklına gelen bu olmuştu.

“Venedik elçisiyim. Devletlerimiz dost olduğuna göre biz de dost sayılırız.”

Hüseyin Bey, kılıcını kınına sokarken, söyleniyordu:

“Bunlardaki ahlâkı anlayamıyorum, beni niçin öldürmek istesinler?”

Türkçe söylendiği için Venedikli bir şey anlayamamıştı.

Ne dediniz acaba, iyi duymadım da?”

“Yok bir şey, beni neden öldürmek istediklerini kestirmeye çalışıyordum.”

Birlikte yürümeye başladılar.

“Bunu bilmeyecek ne var azizim, sizden korkuyorlar.”

“Benden mi? Tek kişiyim yahu!”

“Siz dedimse zatiâlinizi kasdetmedim elbet sizden, yani Osmanogullarından korkuyorlar. Kral hasta, bu yüzden sizi görüştürmediler. Belki başka sebepleri de vardır.

Neyse, çok kızdınız, olanları Padişahınıza söylemekle tehdit ettiniz. Bundan korktular. Sizi yok etmeye karar verdiler. Ebediyen susmanız halinde maruz kaldığınız muameleyi Padişahınıza söyleyemeyecektiniz.”

“Vay canına! Bir insanı öldürmek için bu kadarcık sebep yeterli sayılıyor ha!”

“Siz ne diyorsunuz azizim, daha azı bile yeterli sayılır. Neyse, vaktinde yetiştiğime sevindim.”

“Açıkçası şimde ben size hayatımı borçluyum öyle mi?”

“Yok canını, ne önemi var. Dostluğumuzun hatırına yaptım. Siz de olsanız aynı şeyi yapardınız.”

“Yani can diyeti istemiyor musunuz?”

“Hayır, hiçbir şey istemiyorum. Tek istediğim bunu Padişahınıza da anlatmanızdır. Böylece iki devlet arasındaki dostluk pekişecektir.”

Hüseyin Bey yürüdükçe kızıyordu. Kızdıkça karar değiştiriyordu. Önce bir an evvel Paris'ten ayrılmanın iyi olacağını düşünmüşken, sonra sonra sarayı başınayı, basıp teşrifatçıyı yakalamayı, gırtlığına çöreklenip hesap sormayı kurmaya başladı. Daha da düşününce, bunun imkânsızlığını anladı. Tek başına olur iş değildi. Belki birkaç nöbetçiyi tepelerdi, ama teşrifatçıya ulaşmadan öldürdü. Küffar diyarında bir öfkenin peşine düşüp ölmek istemiyordu. Yabancılar Evine gitmedi. Cesetleri birazdan bulurlardı. Silah sesleri duyulmuş olma-

lıydı. Cesetleri bulunca işi anlarlar, belki Yabancılar Evinde onu öldürmeyi bir daha denerlerdi.

İlk kararı en iyisiydi. Hemen Paris'i terketmesi lâzımdı.

Venedik elçisiyle vedalaşırken, kafasına takılıp kalan bir suale cevap aramadan edemedi:

"Üst üste iki defa ateş ettiniz. Bu hesapça iki tüfenginiz olmalıydı. Ne yaptınız onları, sakladınız mı?"

"Hayır dostum," dedi Venedikli gülümseyerek, "tüfenkle değil piştovla ateş ettim."

Belinden çifte namlulu bir piştov çıkarıp Hüseyin Bey'e uzattı:

"Bütün hüner bundadır. Üst üste iki defa ateş eder. Eh bu da bazen hayat kurtarmak için yetiyor. Kılıcın ulaşamadığı zamanlarda çok işe yarıyor."

Hüseyin Bey ilk defa bir piştov görüyordu. Üstelik de bu değişik yapıdaydı. İki namlusu vardı.

"Harika bir silâh," dedi.

Geri uzattı, fakat Venedik elçisi elini itti:

"Size armağanım olsun, böylece beni dâima hatırlarsınız. Sahi, isminiz neydi? Benimkisi Puccini'dir, Leopold Puccini."

"Benimkisi de Hüseyin. Tanıştık, galiba da birbirimizden hoşlandık. Hayatımı kurtardığınız için teşekkür ederim, fakat bu silâhı alamam. Hediye olarak yani, satarsan o başka..."

"Ama ben karşılıksız vermek istiyorum."

"Sağol. Lakin böyle alıştırılmadık. Hediye almayız. İllâ karşılığını verirse o başka. Altın hesabıyla bir değer biçersen o zaman belki..."

Puccini fazla ısrar etmedi. Piştova karşılık iki altın duka istedi.

Hüseyin Bey seve seve verdi. Piştovu beline soktu. Çok hoşlanmıştı. Yürürken elini üstünden ayırmıyor, okşuyordu.

"Paris kaynıyor," diye konuştu Puccini, "etraf casus dolu."

“Biliyorum,” diye cevap verdi Hüseyin Bey, “birkaçıyla tanıştım.”

“Mısır Sultanının adamlarıyla mı?”

“Yoksa onlarda mı burada?”

“Ya, hem de üç tanesi birden.”

“Emelleri n'ola ki.”

“Ne olsun, herkes gibi Mısır Sultanı da Şehzadeyi istiyor. Padişah savaş açmış ya, Şehzadeye asker verip karşısına sürecektir. Böylece Osmanlı mülkünü ikiye bölüp bir kısmına Cem Sultan sayesinde hükmedecek.”

“Zor eder o işi. Kendi mülkünü korusun da.”

“Öyle diyorsun, ama kaç kere ordularınızı bozmadı mı?”

“Vakıa bozdu, lâkin hazırlıksız yakalanmışız, hem de az adamlarla karşısına çıkmışız. Bayezid Han Yakında üzerine gitsin de bak o zaman kaçacak deliği mumla aramaz mı?”

“Siz herkesi yeneceğinize böyle inanır mısınız?”

“Helbet, ne demek olsun, cenge sıvanacağız da meydandan mağlûp ayrılacağız; mümkün değil. Yalnız düşmanın kahpesi geceyarısı vurur.”

“Bu ne demece geldi şimdi, atasözü mü?”

“He ya, atasözünün hası hem de. Rodosluları kasdetmedeyim. Kuvvete kuvvetle çıkmazlar ki yere seresin, kalleşçe oyunlarla arkadan vururlar.

Neyse gün gelir alacağını bir tamam alır bizden.”

“Bu da galiba Rodos'u alırız demeye gelmekte.”

Tatlı tatlı gülerken piştovunu okşadı Hüseyin Bey:

“İyi bildin, öyle demeye gelmekte. Biraz da sizden bahsetsek ne dersin?”

“Olur, ama neyimizden?”

“Şu saman altından su yürütme hikâyenizden, Rodos şövalyesiyle üç papaz konuşurken duydum. Floransa'yı da işe karıştırmak istemişsiniz.”

Biraz telâşlanmakla birlikte, fazla duraksamadı.

“Yok canını, biz gerçekten tarafsızız, daha doğrusu tarafsız görünüp sizin tarafınızı tutmadayız. Dur bakalım, üç papaz gördüm demiştin değil mi?”

“Öyle, üç taneydi.”

“Allah Allah, ikisini biliyorum, Papa’nın Fransa’daki temsilcileri Leonello Şieregato ile Antonio Flores, üçüncüsü ya yeni geldi yahut kendisini hiç belli etmeyecek kadar usta. Onlar Şehzadenizi Papa’ya teslim ettirmek için çalışıyorlar.”

“Biliyorum, konuşurlarken duydum.”

“Yapma! Casusluğu da iki paralık ettiler. İnsan böyle şeyleri ulu orta konuşur mu yahu?”

“Aslında pek ulu orta sayılmaz, ben yanlarına fazlaca sokulmuşum hepsi bu.”

“İyi ya işte, casus dediğin tetik durmalı, yanına kimseyi fazlaca sokmamalı. Neyse onların acemiliğinden çok senin ustalığına verdim bunu. Başka neler konuşuldu?”

Yine tatlı tatlı güldü Hüseyin Bey:

“Kusura bakma dostum,” dedi, “hayatıma karşılık anlatabileceklerimi anlattım. Ödeşmiş sayılırız. Bundan ötesini kendin öğrenmelisin. Ben dönüyorum.”

Puccini’yi karanlıkta bırakıp uzaklaştı. Yabancılar Evine hiç uğramadı. Atı orada kalmıştı. Bu yüzden ne kadar yürüyeceğini bilmiyordu. Önüne çıkacak ilk çiftlikten bir at satın alacak ve en yakın limana doğrulacaktı. Savaye yoluyla memlekete dönmeyi tasarlıyordu. Ama önce Cem Şehzadeyi bulmalı, herşeyi anlatmalıydı. Bulmuşken, annesine o mektupları bizzat yazıp yazmadığını da sorar, o yazmamışsa, Şövalyelerin kahrolasica para hırsından, gurbet elde evlât hasretiyle tutuşan ana yüreğini istismar etmekten bile çekinmeyen alçaklıklardan Padişahı haberdar ederdi.

Gökyüzüne baktı. Yıldızlar kıpır kıpırdı. Arkaya döndü. Paris ışıklarını söndürmüştü. Karanlık düşüncelerine gömülmüş uyumaya hazırlanıyordu.

“Günün birinde akıncılarımız buralara kadar gelir mi?” diye mırıldandı.

Derin bir soluk aldı.

Yıldızlar gökyüzünde saklambaç oynuyordu.

* * *

Sekiz yüz seksen sekiz senesi Cemaziyelevvel’inin yirmi birinci günü gurbet göçe kalktı...

Yine gurbete, yeni gurbete göç etti...

Blansfor Şövalyesinin yüreği hop hoptu. Kulağı delik casuslardan gelen haberlerle hop hop eden yüreğinin deli çırpıntısını durdurma göçüne çıkmıştı. Haberler netameliydi. Fransa Kralının delilik damarı kabardıkta başsız kalan devletin derebeyleri başlarına buyruk olup gönüllerince hareket etmeye başlamışlardı.

Bu netameli zamanda Cem Şehzadeyi elde tutmak çok güçleşmişti. Derebeylerinden biri, meselâ Savaye Dükü, ya da kimbilir belki Gıranüble Kontu, Cem Şehzadeyi kaçırıp Rodos şövalyelerinin gelir ve itibar kapısını tıkayıverirlerdi. İşte o zaman Grand Maitre olma sevdasına veda çekip üstelik büyük ihtimalle cellât kütüğüne kellesini bırakmak zorunda kalabilirdi. Dahası da vardı: Yine casusların söylediği gibi ki, Venedik fırsat gözlüyor, Cem Şehzadeyi adım adım takip ettiriyor, kaçırmak için müsait zamanın gelmesini bekliyordu. Papa deseniz, tıpkı Rodoslular gibi, her tarakta bezi vardı. Cem Şehzadeye sahip olmak için de her şeyi yapardı. Öte yandan Macar emellerini, Floransa Kralının hesaplarını, Napoli’nin düzenbazlıklarını, Ferrara Dukası Herkül’ün maksadını, hele hele Padişahın değişen tavrını da unutmak olmazdı. Padişah Cem Şehzadenin, kendi tabiriyle, kâfiristanda daha fazla sefil olmasını istemiyordu. İade talebiyle Rodos’a gönderdiği elçisi bir bahane ile Paris’e sevk edilmiş, lâkin vaktin birinde kimseye sezdirmeden Paris’ten ayrılmıştı. Kendisine tuzak kuran iki

kişiyi öldürüp kaçtığı söyleniyordu. Hepsi de Cem Şehzade-
nin bulunduğu yeri biliyordu.

Savaye Dükünün sevgisinden onu kurtarsa bile, diğerlerin-
den nasıl kurtaracaktı?

Önce şatonun muhafızlarına kesin talimat verdi:

“Prensi her kim olursa olsun kaçırmaya kalkışır, ya da
Prens kendiliğinden kaçmaya kalkışır, gözünüzü kırpmay-
dan öldürünüz. Günün birinde Osmanlı Prensi kaçtı diye ha-
ber vermeye gelenin kafatasını oydurur, içine kızgın kurşun
akıtırım. Sonra da bütün muhafızları kayalıklardan aşağı at-
tırırım!”

Fakat bu tedbir onu ancak bir gece rahat uyuttu. Cem Şeh-
zade elinden uçtukten sonra yalnız muhafızları değil, bütün
insanları kayalıklardan aşağı sürse, ya da kafataslarını oydu-
rup beyinlerine kızgın kurşun akıtsa neye yarardı? Mühim
olan kuşu kafesinde tutmaktı. Ama şimdiki kafes gözüne pek
sağlam gözüküyordu. Gerçi şato sarp kayalıkların üstünde
kartal yuvası gibi bir yerdi. Ne çare herkes tarafından bilini-
yordu. Bir gece baskınıyla, ya da bir hile ile Şehzadeyi kaçı-
rabilirlerdi. Bunlara da hacet yoktu ya, diyelim ki derebeyle-
rinden biri Cem Şehzadeyi eline geçirmeyi kafasına koyup,
Fransa'nın köşe bucak karışmasından, it anasını tanımamasın-
dan faydalanıp iki yüz adamıyla şatoya tırmanır, muhafızların
kellesiyle birlikte Cem Şehzadeyi de cebren alırdı. Bu düşünce
ile uykusuz geceler tekrar başlamıştı. Derken Baş Şövalye'nin
emri imdadına yetişti. Sirtında kocaman beyaz haç bulunan
peleriniyle vaktiyle Poli'yi talan eden haçlı ordularından arta
kaldığını daha ilk görüşte insana düşündüren haberci,

“Sasanaj şatosuna gidiyorsunuz Şövalye,” dedi. “Göçü gizli
tutacaksınız. Etrafa haber sızmayacak. Ve Prensi adamların-
dan derhal ayıracaksınız.”

“Demesi kolay da, Prensi adamlarından ayırmak zor. Ha-
ber sızdırmanın ise mümkünatı yok,” diye karşılık verdi

Blanşfor Şövalyesi. “Neden dersen, bu civar nice dir çalkalanır. Etraftan kabileler gelip Poli’yi fetheden Osmanlı Padişahının oğlunu görmekte yansılar. Ben ömrümde böyle uzun süren bir merak görmedim.”

Adam aksinin tekiydi, Şövalyenin sözünü kesti:

“Neyi görüp neyi görmediğin Grant Maitre’yi ilgilendirmiyor, verilen talimata göre hareket edeceksin. Haber duyulmayacak, çok gizli tutulacak dendiye duyulmayacak ve gizli tutulacaktır. Tedbiri bana değil; sana düşer. Yorgunum, dinleneceğim.”

İzin bile istemeden çıktı. Öfkesi bilendi Blanşfor Şövalyesinin. Rütbece kendinden küçük birinin, sırf Baş Şövalyenin adamı diye karşısında horozlanması, ibiğini dikip kabarması, sözünü kesmesi bağışlanır gibi değildi. Beterin beteri ise Büyük Şövalye’nin yeğeni olduğu hep unutuluyor da, sıradan şövalye muamelesi ediliyordu. Bir gün bunların hesabını soracaktı elbet. Hele hayalini avuçlasın, hele tasarladığı makama yükselsin, o zaman görürlerdi el mi yaman, yoksa bey mi yaman! Neyse, Şehzadeyi kaçırırsa bütün plânları tökezleyecek, hayalleriyle mecburen vedalaşacaktı. İşte buna dayanamazdı. Ne yapıp yapacak, Cem Şehzadeyi kaçırmayacaktı. Buradan gitme fikri fena değildi. Nasıl olmuş da kendisi düşünememişti? Baş Şövalye daha mı akıllıydı acaba? Hadi canını! Bes belli insan yükseklerde otururken, yüksekçe düşünmeyi öğreniyordu. Hem zaten herşeyi baş şövalyelerin düşünmesine de gerek yoktu. Danışmanları düşünür, plânlar, baş şövalyeler uygulardı. Kusur edilirse danışmanların ahmaklığına verilir, birkaçının boynu vurulur, isabet varsa bütün şanı Baş Şövalyenin olurdu. Yani baş şövalyelik çocuk oyuncağıydı. Zor olan şimdiki vaziyetinde kalmaktı. Haberin duyulmaması lâzımdı. Pe ki bunu nasıl sağlayacaktı? Etraf casus ağıyla örülü iken, bunca meraklının açılmış gözleri Prense çevriliyken bunu yapmak kolay mıydı?

Birden aklına geldi. Niçin şövalyeleri toplayıp fikirlerini almıyordu? Onlara danışmanlık görevini verir, kendisi kararı uygular, bir terslik çıkarsa kabahati diğerlerine yükleyip sıyrılırdı. Bu fikrini beğenmişti işte. İnsan Baş Şövalye olma hayallerini fazlaca kurdukta, baş şövalyeleşip çıkıyor, kurnazlığı öğreniyordu.

O gece düşündüğünü yapamadı. Çünkü yardımcıları zil-zurna sarhoştı. Hallerini görünce korkusu arttı. Bunlarla mı Prensi muhafaza edecekti? İhtimal nöbetçileri kontrole de çıkmıyor, uykuda mı, uyanık mı olduklarına bile bakmıyorlardı. Bağırды, çağırды. Sürekli gülüşüp mel mel baktıklarını görünce, kovdu hepsini. Ancak ertesi gün öğle üzeri tekrar topladı. Yine bir süre azarladı. Ne ayyaşlıklarını bıraktı, ne hainliklerini. Bir hayli ileri gidip sövdü de. Nihayet müşkülünü açtı. Fakat kimse konuşmuyor, önlerine bakıp susuyorlardı. Israr edince hareketlerinden dolayı özür dilemeden fikirlerini açmayacaklarını bildirdiler. Daha beter kızmakla birlikte, içme attı. Doğru düzgün bir görüş çıkar da yüreği hop hop atmaktan kurtulur, rahat bir uyku çeker ümidiyle özür diledi.

“Çok sinirliyim dostlarım, söylediklerim için bağışlayın beni, fakat müşküldeyim. Sasanaj Şatosuna gitmekliğimiz emredildi. Fransa ile Papalığın ortasında sınır üstünde bir şato bu, biliyorsunuz. Prensi oraya götürüp hapsedeceğiz. Fransa bir iş etmeye kalkarsa Papa’nın topraklarına geçeriz, Papa bir halt ederse Fransa’dan yardım isteriz. Buraya kadar iyi, lâkin kimseye sezdirmeden nasıl göçeceğiz? Müşkülüm budur.”

Tartışma hararetlendi bir anda. Hakareti filan unuttular. Kendilerine önem verilip danışıldığı için gururlanarak o anda akıllarına ne gelirse söylemeye başladılar. Dört saat kadar sonra sarhoşluğun sınırı zorlanırken, ortak bir noktada birleştiler. Gidişi saklamaya imkân yoktu. Fakat yolda izlerini kaybettirebilirlerdi. İzer Nehrine kadar atla gider, oradan sallarla karşıya

geçerlerdi. Geçiş i gece yapacaklar ve etrafa gözcü koyacaklardı. Böylece gözetlenmediklerini garantiye alacaklardı. Ertesi geceyi Gıranüblêde geçirirlerdi. Sonra gemi ile Lion'a çıkarlar, izlerini iyice kaybettirene kadar maksatsız dolaşırlar, Valens şehrinde bir daha konaklayıp dinlenirler, tekrar gemiye binip bu sefer Dufinêde karaya ayak basarlar, önceden tedarik edilecek arabalar ve atlarla Montalimar yoluyla Puyat Şatosuna ulaşırlardı. Orada iyiden iyiye dinlenir, bu sefer bir kavis çizip Vienne, San Etyen ve Klarmon'u dolanarak Limoges civarında bulunan Burganof Şatosunda molalanırlardı. Tekrar bir kavis çizer, o zamana kadar her nasılsa kafilayı takip edebilmiş Varsa şaşırtır, ormanlık arazide yürüyerek önce Mortrolles Şatosuna, ardından Buazlami Şatosuna giderlerdi. Nihayet Sasanağ'a vasil olurlar, rahat birer nefes alırlardı.

Blanşfor Şövalyesi duyduklarından sevinmişe pek benze-miyordu. O kadar yolu tepmek şişmanlığına zarar verecekti. Ama galiba başka çare de yoktu. Kem gözlerden Prensi korumak lâzımdı. Önden birkaç kişi çıkarır, hem yolun selâmetini araştırır, hem de yol boyu hazırlık yaptırır.

"Pekâlâ," dedi, "bu plâna göre hareket edeceğiz. İki gün sonrası için hepiniz hazır olun."

Şövalyeler bir işe yaramaktan ötürü gururluydular. Kendilerini Blanşfor Şövalyesinden üstün görmeye başlamışlardı. Bu da her zaman kabarık gururlarını okşuyor, birbirlerine azamet taslıyorlardı.

Yarım saat sonra, bir Osmanlı elçisinin geldiğini Blanşfor Şövalyesine haber verdiler.

"Sırasıydı sanki" diye aksilendi. Kabul etmemeyi, bir bahane uydurup savmayı düşündü. Fakat Osmanlılar buluttan nem kap an insanlardı. Kimbilir belki de günün birinde yarıdım larına ihtiyacı olabilirdi. Rodos'a hâkim olmak için Osmanogullarıyla iyi geçinmeliydi.

"Hemen içeri alın."

Hüseyin Bey girdi.

“Adıma Hüseyin derler,” diye konuştu oturur oturmaz, “ebaenced iklim-i Rûm Padişahı Muhammed Han oğlu Bayezid Han elçisiyim. Cem Şehzademle görüşmek isterim. Padişahımın em-rü fermanıdır.”

Şövalye, içinden “çattık” derken, dudaklarının ucuyla gülmüşüyordu. Acaba Paris’ten sırra kadem basan elçi bu muydu? İki kişiyi kurşunladıktan sonra hem de. Bereket tufengi yanında değildi.

Oysa Hüseyin Bey, Venedik elçisinin hatırası olan çift namlulu piştovunu dirseğiyle okşayarak konuşuyordu.

“Evet, ne buyrulur?”

“Bize kalsa elbette görüşebilirsiniz,” dedi Şövalye bütün riyakârlığını ele alarak. “Padişah bizim babamız sayılır, emri canımız, başımız üzredir. Öte yandan Prens’in de emri canımız, başımız üzredir.”

Hüseyin Bey bir şey anlayamamıştı:

“Bu sözleriniz ne demeye gelmekte şimdi?”

“Valla biz aziz misafirimizi rahat ettirmekten başka şey düşünmeyiz. Ne çare ki, Padişah hazretlerinden gelen hiçbir haberciyi, elçiye, karakulağı görmek istemiyor. Memleketini hatırlayıp üzülmüyormuş. Ağzından kaç kere duydum. Burada rahatımız iyi, sağolsun şövalyeler her türlü ihtiyacımızı anında karşılıyorlar, kendimizi memleketimizdeyiz gibi hissediyoruz. Lâkin yine de insanın vatani başka, tek üzüntümüz vatanımızdan uzak olmamız diyor.”

Hüseyin Bey dayanamadı, sözünü kesti:

“Ve ben bu söylediklerinize inanacağım öyle mi?”

Şövalye irkildi. Yüzüne karşı yalancılıkla ilk defa suçlanmıyordu, ama bu yüzden galiba ilk defa irkiliyordu. Çünkü suçlayan bir yabancıydı. Padişahın elçisiydi. Bereket yalnızdılar. Kimsecikler duymamıştı. Hesabı iyi yapmalı, hakareti yutmalıydı. İrkilmeye filan boş verip, sineye çekmeliydi. Günün bi-

rinde Padişah'tan yardım görmek istiyorsa, başka çaresi yoktu. Gülümsemeye verdi:

"İnansanız iyi olur, çünkü olduğu gibi anlattım size. Bir de etrafta fazla dolaşmamanızı tavsiye edeceğim. Bu civarın ıpsızı çoktur, Fransa Kralı hastalandığından beri gemi aزیya alan kılıca sarılmıştır, hayatınıza kastedilebilir."

"Biz kendimizi korumasını biliriz."

Konuşurken eh piştovunun üstündeydi. Her temasında derin bir hazla birlikte güven hissi duyuyordu. Her dokunuşta, arkasında binlerce kişilik bir ordu varmış gibi rahatlıyordu. Ve bu hissi tatmak için sık sık elini piştovuna dokunduruyordu.

Görüşmeden bir netice alamayacağını kestirmişti. Boş yere vakit kaybetmektense, başka yollar aramaya bakmalıydı. Anlaşılan Rodoslular Cem Şehzade ile görüşmesinden ürküyorlardı. Eh, madem öyleydi, o da Şehzadenin adamlarından biriyle buluşmayı dener, Padişahın dileklerini Paris'te görüp duyduklarıyla birlikte iletirdi. Belki bunlardan biri sayesinde Şehzade ile görüşme imkânı da bulurdu.

Ayağa kalktı. Kapiya doğruldu. Ama çıkmadan bir gözdağı verdi Şövalyeye:

"Şehzademe yahut yanındakilerden birine bir kötülük edilirse, biliniz ki ordularımız dağları düz, denizleri buz eyler."

Şövalye bir daha ırkildi. Fakat duygularını yine içine atıp gülümsedi.

"Müsterih olunuz, hepsine gözümüz gibi bakıyoruz, hayatlarından da gayetle memnundurlar."

Hüseyin Beyin çıkmasıyla birlikte koridora fırladı. Şövalye Alfons'la burun buruna geldi. Grant Maitre'nin üvey oğlu kapısını mı dinliyordu acaba? Elçinin hakaretlerini duymuş muydu? Kestiremedi. Öğrenmeye de fazla zamanı yoktu.

"Yanına iki gözüpek adam al ve Türk elçisini takip et," dedi. "Bir yolunu bulup Prensle görüşmeye kalkıştığı an, mutlaka engel ol."

“Anlaşıldı,” diye karşılık verdi Alfons. Yanına iki kişi alıp Hüseyin Beyin peşine takıldı.

Hüseyin Bey kısa sürede takip edilmekte olduğunu anladı. Peşinde gölgeler vardı. Nereye gitse gölgeler de geliyordu. Endişelendi. Sakın onun yüzünden Cem Şehzadeye bir kötülük etmesinlerdi. Rodos kâfiri yapar mı yapardı. Şehzadeyi ellerinden kaçıracaklarına akılları keserse bir yolunu bulup öldürürler belki de. Görüşme arzusundan vaz geçmeliydi. Taşıdığı büyük ve elim sırrı da geri götürmeliydi.

Celâl Beyle karşılaşana kadar yürüdü. Karşılaşınca görmezden gelemedi. Selâm verdi. Celâl Bey biraz şaşkınca aldı selâmını. Önce kılıkları, sonra de selâm; aynı dünyanın kubbelerini örmüş, aralarında ılık bir dostluğun düğümü atılmıştı. “Cem Şehzade iyi mi?” diye sordu Hüseyin Bey. “Hamdolsun,” dedi Celâl Bey, “Beyimiz iyicedir, lâkin hasretle kavrulmakta. Sen necisin?” “Padişah elçisiyim. Daha ötesi bir acı haberin hamalıyım.” “Biz acılarla dostuz, diyeceğin varsa çekinme söyle.” “Çekinmem senden değil peşimdekilerden. Blanşfor sırtlanı arkama adamlar takmış, bir halvet varsa söyleşelim.” “Bizim zindana çıksak...” “Korkarım bunu bahane ile size bir iş ederler.” “Bize edeceklerini ettiler zaten, bundan ötesi yoktur.” Şövalye Alfons, buluşmayı önlemenin hesabındaydı. İki Osmanoğlu’na üç kişiyle saldırmayı, gözü kesmiyordu. Adamlarından birini şatoya gönderip yardım almasını tembihledi. Birazdan elli kişi kadar çıktı şatodan, Hüseyin Beyle Celâl Beyi sarmaya aldılar. Sarmaya düştüklerinde Hüseyin Bey piştovunu, Celâl Bey kılıcını çekti. Ard arda nâralandılar: “Savuluuun akıncılar geliyoor!”

İki patlamanın ardından iki kişi devrilince, Şövalye Alfons dehşetle kendini şatonun kapı aralığına siperledi. Elde taşınan delikli demiri bilirdi de, belde taşınanı ilk defa görüyordu. Rodoslular da şaşkınlıkta ondan aşağı değildi. Celâl Bey de boş durmamış şaşkınca fırsatı ganimet bilip, yakınında bulunan üç kişiyi haklamıştı.

“İkiye karşı üç,” dedi Hüseyin Beye, “senin çifte patlardan benim şemşirim daha iyi.”

Silâh sesi hâlâ kayalıklarda yankılanıyor, titrek çığlıklarla kasabaya doğru yuvarlanıyordu. Şato ayaklanmıştı. Her pen-
cereden başlar uzanmıştı. Bir süre sonra ise herkes avludaydı.

Blanşfor Şövalyesi bütün gücünü avluya sürmüş, işi yüzüne gözüne bulaştıran Alfons’a sövüp sayarak sekiz yüz askeri-
ne zırh giydirip vaziyete hâkim olmuştu. Şehzadenin maiye-
tinde ise sadece 29 kişi vardı. Onlardan bazıları da silâhsızdı.

“İyiliğiniz için söylüyorum,” diye konuştu Blanşfor, “karşı koymayın. Galiba bir yanlış anlaşılma oldu. Padişahın elçisi sıfatıyla içimize giren bir casus, Prens hazretlerini öldürmeye kalkıştı.”

Bu buluşu yüzünden kendini kutladıktan sonra sesini daha da yükselterek devam etti:

“Silâhlarınızı bırakınız lütfen, bu işte adamlarımın bir ku-
suru varsa cezalandıracağım, söz veriyorum.”

İki taraf da aleste bekliyordu. Cem Şehzade henüz görü-
nürlerde yoktu. Ama az sonra o da avluya girdi. Blanşfor’a ola-
nı, biteni sordu. Blanşfor riyakârlığın zirvesinde eğildi.

“Rahatsız ettiğimiz için affınızı dilerim Prens hazretleri, size bir suikast tertiplendiğini öğrendik, adamlarınız da far-
kında olmadan katile yardım ediyor, lütfen söyleyiniz geri çe-
kilsinler. Katili yakalayalım, sonra da size teslim ederiz. Gele-
neklerinize göre yargılar, suçlu bulursanız cezalandırırsınız.”

Cem Şehzade duyduklarına inanamıyor gibiydi:

“Kimmiş bizi öldürmek isteyen?” diye sordu.

“Söylenesi güç ama Prens hazretleri, önce bana geldi, Pa-
dişahın elçisi olduğunu söyledi, inandım. Vakıa yanında izin-
name de vardı. Sizi öldürürsek külliyetli miktarda altın vere-
ceğini söyledi. Huzurumuzdan kovduk. Çok kızdı. Padişahın
bize savaş açacağını, Rodos’u yerle bir edeceğini ileri sürdü.
Yine razı olmadık. Derhal buradan gitmesini, gitmediği tak-

dirde zindana atılacağım bildirdik. Her ihtimale karşı da arkasına adam taktık. Gördük ki şatoya sızmaya çalışmış. Vaktinde fark etmeseydik...”

Sustu. Böyle cümlelerin yarım bırakılması söylenmesinden daha tesirliydi, bunu biliyordu. Ah ne olurdu sanki Cem Şehzadenin içinden geçenler yüzüne aksetseydi. Gözlerinde biraz korku, hiç değilse azıcık ürkeklik olsaydı. Fakat hiçbir şey yoktu. Sadece tereddüt vardı, o da belli belirsiz. Duyduklarından ne kadar etkilendiği belli olmuyordu.

“Adamlarıma bir zarar gelmesin,” dedi nihayet.

Şövalye bu kadarım bile yeterli sayıyordu.

“Hiçbir zarar gelmeyeceğine İncil üstüne yemin ederim. Lütfen emrediniz silâhlarınızı atsınlar, mukavemet etmesinler. Bu noktadan sonra adamlarına söz geçirmem çok zor. Daha fazla kan dökülmesinden korkarım. Zaten bir adamım öldü, dördü de yaralı, sizinkiler silâh bıraksın, galeyanı başka türlü önlemem mümkün değil.”

Şehzade, adamlarına, silâhlarını bırakmalarını ve şatoya girmelerini emretti. Celâl Bey, emri duyunca dışlerinin arasından,

“Yine kandırdılar pâk yürekli Şehzademî!” diye söylendi.

Bu an, Şövalye Blanşfor’un beklediği andı. Cem Şehzadeden biraz izin isteyip Şövalye Merlo de Piozasco’nun yanına gitti.

“Ben Prensi içeri çekeceğim, sen bunların tamamını bir odaya tık, en iyisi bodrumdaki demir parmaklıklı mahzene kapat, fazla gürültü istemiyorum.”

Piozasco, sırtıp anladığını belirtti. Blanşfor tekrar Cem Şehzadenin yanına döndü.

“Biraz odamı şereflendirir miydiniz Prens hazretleri, bu konuda tamamlayıcı bilgi arzedeceğim.”

“Ya adamlarım?”

“Merak buyurmayınız efendim, az sonra herkes odasında olacak, kimseye zarar gelmeyeceğine tekrar yemin ederim.”

Ne Celâl Bey, ne de bir başkası, başlarına geleceği bilmiyordu. Cem Şehzadenin Blansfor Şövalyesiyle konuşmasını iyiye yormak istiyorlardı. Şehzadenin bulunduğu yerde destursuz söz söylemeyi saygısızlık saydıklarından, duygularını içlerine gömmüş, beklemeye başlamışlardı.

Nihayet Şehzade kapıdan çekildi.

Çemberin çözülmesini bir süre beklediler.

Fakat çember sıkışıyordu.

Ortaya attıkları kılıçlara ulaşmak için hamleye kalktılar, ama kılıçlar sarmadaydı. Mızrak ormanında durdular.

“Yine kahpeliğe tosladık!” diye bağırdı Frenk Süleyman.

Şirmerd Aga yumruklarıyla kendini savundu. Fakat başına yediği bir kılıç tersiyle burnundan kan gelip yığıldı.

Bu kaçınıcı yanılmıydı?

Bu kaçınıcı gafletti?

Rodos kâfirinin kaçınıcı ihanetiydi?

Sayacak vakitleri kalmamıştı ki...

Dokuzuncu Bölüm

*Mülk-i Yunan 'e serâ-ser hükm iderken âh kim
Eyledin mesken bize şimdi Firengistan felek
Yakamı yırtıb elinden nicesi âh itmeyim
Canımı odlara attı dert-i Oğuz Han felek
Ağlamaktan ol ciğer-güşem firakından müdâm
Kare kare kanlara bayandı bahristan felek*
Cem Sultan

A CIYI TORTOP ETMİŞLER Cem Şehzadenin yüreğine tık-mışlar, Cem Şehzadeyi de Sasanaj Şatosuna kapatmışlar-dı.

Vaktiyle Padişahın elçisi Hüseyin Beyin “acının hamallığı” dediği olay, Cem Şehzadenin kulağına gelmiş, gelmesiyle vurulmuş, vurulup ölmüş, ölüp ölüp dirilmiş, öldükte de, diril-dikte de tortop acının sızısını duymuştu.

Günler boyu gün tükenmişti, geceler boyu gece tükenmiş-ti; Şehzadenin acısı, yürek sızısı var ya, tek o tükenmiyor, kat-lana katlana kabarıp içini dolduruyor, nefesini daraltıyordu.

İniltiler Sasanaj Şatosunun kaim duvarlarında tükeniyordu.

Elem basamaklarından hıçkırıklar burçlara çıkıyordu.

Acısı Sasanaj Şatosunun burçları kadar kara, Rodos denizinden daha derindi.

Evlât açışıydı bu, ciğerine yanar ok gibi saplıydı; çıkmıyor, ateşi de sönmüyordu.

Yapılmaz bir iş daha yapılmıştı...

Bayezid Padişahın emriyle, Şehzadenin oğlu Oğuzhan öldürülmüştü.

Ne ümitlerle göndermişti İstanbul'a, ne dinmez emellerin sırtına verip yollamıştı Sultan Muhammed Han dedesinin yanına. Ama ne olmuştu? Güya Dersaadetteki Cem Şehzade taraftarları bir yolunu bulup Oğuzhan'ı padişah yapmaya yeltenmişlerdi. Güya bir zaman onu padişah yapacaklar, tahtı emniyete alır almaz Cem Şehzadeyi çağıracaklar, Oğuzhan da tahtı babasına terk edecekti.

Bayezid Hanı suçlamak istiyor, suçlayamıyordu. Eğer böyle bir şey vardysa lâzım geleni yapmıştı. Devletin selâmeti bir şehzadenin canından daha önemliydi. Fakat kim iğva vermişti Oğuzhan'a, kim kandırmıştı hiç yoktan, durup dururken niye canına kasdetmişlerdi? Cem Şehzadenin yüreği daha kötü kavruksun, acıları evlât acısıyla bütünleşip dayanılmazlaşsın diye mi?

Derdini dökecek kimse de yoktu etrafında. Rodoslular yine sözlerinden dönmüş, İncil üstüne yemin ettiklerini unutmuş, bir kahpe oyunuyla yanından ayırdıkları adamlarını, Padişah elçisi Hüseyin Beyle Rodos'a gönderdiklerini duymuştu. Mani olmak için çırpınmıştı, ama olamamıştı. O ateşin lâvları sönmeden evlât acısı düşmüştü yüreğine, bitmişti. Kader diyor, bir teselli kırıntısı arıyordu. Sonra insanın kendi günahlarından ötürü kaderi mahkûm ettiğini düşünüp bocalıyordu. Sabır çiçeği açsın istiyordu gönlünde. Gözyaşıyla sulanan

kavruk yüreklerde sabır çiçeği açarmış. Kimbilir kimden duymuştu bunu, anasından belki, ya da hocasından. Ne önemi vardı şimdi? Nasıl bir teselli gelmeliydi ki içinin ateşi sönsün? Kimsecikler yoktu. Ne bir dost, hattâ ne de düşman. Blanşfor döneğine küsmüş, görüşme isteklerini hep geri çevirmişti. Şimdi buna bile pişmandı. İnsan yüzü görmeliydi. Yakınında biri bir şeyler söylemeliydi. Şiir yetmiyordu ona, yetmiyordu, ama başka bir sığmağı da kalmamıştı.

Güneşin yaldızı, penceredeki demir parmaklığı döşemeye çizmişti. Pencerenin önünde durup güneşi gölgeledi. Sonra aynı parmaklığın sırtına yapıştığını düşündü. Düşünmekten bıktı birden, düşüncelerine küstü. Güneş altında uzayan gölgesi döşemede sere serpeydi. Halıların yabancı nakışında yatıyordu. Memleketin halısı dosttu, buranın halısı düşman. Burası halısıyla, havasıyla düşmandı. Ne aradığını soruyor, değil Osmanlı padişahlığının, dünya padişahlığının bile bu zillete değmeyeceğini düşünüyor, sonra yine düşüncelerine küsüp odayı arşınlamaya koyuluyor.

Oğuzhan'ı öldürmüşlerdi. Başka hiçbir şeyin kıymeti yoktu. Yaralı yüreğini evlât acısına bulamışlardı. Yıkılmışlığını hançerlemişlerdi. Katledilen sadece Oğuzhan mıydı, yoksa bütün hasretleri mi? Kestiremiyor, kafasının here ü merci daldan dala konup şuurunun keşmekeşe çeviriyordu. Şimdi bir büyük zelzele olmalıydı ki, kıyamete eş; bütün kiliseler yıkılmak, çan kuleleri devrilmeli, çanların paslı gıcırıtları susmalı, kendisi de ölmeliydi. Acılarını taşıyacak takati kalmamıştı. Kimsesizliğe bulanık ızdırabı onu çıldıratabilirdi. En çok aklını kaçırmaktan korkuyordu. Bütün Avrupa'nın diline düşer, düşmesi neyse, bahane olur, Osmanlıyla alay ederlerdi. Bir şeylerle meşgul olmalı, başka şeyler düşünmeliydi. Herşeye rağmen şövalyelerin gözüne iradeli gözükmeliydi. Yıkılsa bile yıkılmadığını ispatlamaya muhtaçtı.

Yarım bıraktığı şiire döndü. Kaldığı yerden yazmaya başladı.

Başuma karanlık etdin cihan aydınlığını
 Kare yüzlü kare bulutlu per-i baran felek
 Bir kılına virseler, virmezdim Oğuzhan'ımı
 Genc-i Karun ile bin bin milket-i Osman felek
 Sinemi çâk eyle cânım hâkü gönüm dert-nâk
 Çünkü Oğuzhan'um oldu hâk ile yeksan felek
 Âhu vaveyla dirîgu hasretti sad derdü âh
 Kim Oğuzhan'um dahi görmeğe yok imkân felek
 Kimseyi âlemde her gez kılmamışsun şâdmân
 Âh edüb ağlar elinde bende vü sultan felek
 Dökmedi Ya'kub ben denlü gözünden kanlı yaş
 Çekmedi ben çekdiğüm zulmetde İskender felek
 Kudret-i Hak'dır bana bu ey felek senden değil
 Yazılan çünkü âhir göriser her ser felek
 Derd-i devrâm nice divân ede aşüfte dil
 Gözlerim yaşıyla gark oldi suya defter felek
 Göreliden hasretti derd ile ey Cem hâlini
 Gör nice divâne olmuşdur semâ eyler felek.

Pencereye döndüğünde güneşin parıltısı gözlerindeki damlacıklarda yaldızlanıyordu. Oğuzhan yanında gibiydi. Eli-ni uzatsa dokunuvrecekti sanki. Görüyordu. Gözlerindeki ithamı görüyordu. İthamın altındaki sevgiyi görüyordu. Dudakları sessizce oynayıp "Benim asıl katilim sensin baba," diyordu, "beni sen öldürdün!"

Bu hayale dosttu, bu hayale sevdalıydı, ama bu hayalden ürküyor, korkuyordu. Hele ithamın alanda eziliyor, ezilip yok oluyordu.

"Oğuzhan'ım, ciğer köşem..."

"Katilim sensin baba!"

"Ben kendi kendimin katiliyim oğlum, içimdeki masumu öldürdüm, öldürüp ruhuma gömdüm, ruhum kabristana döndü. Sonra ihtiraslarımın canavarı dirildi içimde, bütün

güzel duygularımı katletti. Ben bir garip cenazeyim.”

“Cellâtlarda ölür baba.”

“Öyle deme, öyle bakma oğlum. Hem bakmıyorsun zaten, gözlerin kapalı, nasıl görüyorsun?”

“Bazı gözler kapalı iken de görür baba, bazı gözler ise açık iken bile görmez. Âmanın ışığı içindedir, bazı açık gözlüler ise gün ışığında karanlığı yaşarlar.”

Kucaklamak istiyordu. Uzanıyor, uzandıkça Oğuzhan'ın hayali geriliyordu. Ve Cem Şehzade çılgınlaşıp atılıyordu üstüne:

“Evlâdım, ciğer köşem!”

İki defa yakasını duvara çarpıp kanatmıştı. Maksudı, Oğuzhan kaçmadan yakalamaktı. Yakalayamamıştı. Fakat başının ağrısını da duymamıştı. Rüyada gibiydi. Kan çenesinden süzülürken kahkahalar atmış, kahkahalarını duyup gelen nöbetçileri kovmuş, ama odasını kalın kadifelerle kaplamalarını engelleyememişti. Silâhlarını da almışlardı. Ne zamandır bütününü esirdi. Bunu sezdirmemek için artık hiç bir gayret sarfetmiyorlar, hattâ zaman zaman nezaketi de bir yana bırakıp çocuk gibi azara tutuyorlardı. Ya duruluyor, bir kıpırtısız gölcük kadar sakinleşiyor, kâh dikleniyor, kızıyor, uçsuz bucaksız deryaların korkunç fırtınaları kadar hırçınlaşıyordu. Halini anlamıyorlardı. Zaten kendisi de kendini anlayamıyordu. Bir yabancıydı. Kendi kendisinin yabancıydı. Nâkus beyninde vınılıyordu. Bütün güneşler ruhunun karanlıklarında batmıştı. Gün ışığında, gün ışığına hasretti. Avluda güneşlenirken bile güneşi fark etmiyor, geceleri gökyüzünü seyrederken yıldızları, mehtabı görmüyordu. Sağlam bir teselliye muhtaçtı. Bir yerlere tutunmalı, tutunmalı da ayakta kalmalı, bir yerlerden yaşama gücü almalıydı. Aksi halde tükenip gidecekti. O zaman Osmanoğlunu bitirdik diye sevineceklerdi. Hiç değilse birkaç dostu yanında olsaydı yahut evdeşi gelse, şuracığa oturup teselliye dursaydı. Hayalinden bile güç alıyordu. Fakat ne

çare o taraflardan da ümidi kalmamıştı. Yardım sözü verdiği andan itibaren elinden geleni esirgemeyen genç Savaye Dükünün iki adamı Paolo ve Nikola sayesinde anasıyla evdeşine haber gönderme imkânı bulmuştu sadece. Mısır Sultanına rica etmelerini, kendisini kurtarmalarını istemişti. Bu haberle yüreklerini dağlayacağını biliyordu, fakat çaresizlik öylesine ağır basıyordu ki, her yolu denemekten kendini alamıyordu. Hayatının en buhranlı anlarını yaşıyordu. Zayıflamış, yanaklarına soluk bir şeffaflık oturmuştu. Büyük acının yalnızlığı, Filipin'le tanışana kadar sürdü.

Filipin yirmi yaşlarında ya var, ya yoktu. Sasanaj Kontunun kızıydı. Yaşlı Kont, dostu Savaye Dükünden aldığı bir mektup yüzünden Cem Şehzadeyi ziyarete gelmişti. Savaye Dükü ısrarlıydı. Mutlaka görüşmesini ve durumunu kendisine yazmasını istemişti.

Ziyaretini engellemek için büyük bir gayret gösteren Blanşfor Şövalyesini en sonunda tehdit ederek izni kopardı. Şatoya gidip yalnızlıkta büsbütün çekilmez olan acılarını yaşayan Şehzade ile görüştü. Şehzadenin yalnızlığı öylesine uzun, öylesine çaresiz bir yalnızlıktı ki, haniyse uçan kuştan medet arıyor, dairesinde bir aşağı bir yukarı gezinirken, kendi kendisiyle konuşup sesinin arkadaşlığına sığınıyordu. Karşısında Savaye Dükünün bir dostunu bulunca, ağlayacak gibi oldu. Rodos kahpeliğinin bodoslama bindirmesiyle kırılan ümitlerinden, Oğuzhan'ın akıbetinden söz etti. Henüz tanıştığı birine içini neden açtığını kestiremiyor, arada hata edip etmediğini düşünmekten kendini alamıyor, fakat anlatmadan da edemiyordu. İztıraplarını kim olursa olsun, birisiyle paylaşma arzusunu frenleyip susamıyordu.

Sasanaj kontunun kuru yüzü allak bullaktı. Rodos Baş Şövalyesine duyduğu nefret, sesinde tortop patlamıştı:

“Kahretsın!”

Sonra Cem Şehzadeden özür dilemiş, kendisini tutamayıp

kötü söylediği için affını istemişti. Aslında Rodos şövalyeleri hakkında ne söylese az olduğunu düşünüyordu.

Baş başa dört defa görüştüler. Yaşlı Kont, her görüşmede genç Şehzadeye biraz daha hayran oldu. Ve bir öğle vakti, kızı Filipin'i Sasanaj Şatosuna getirdi. Şehzadenin yüzündeki soluk seffaflık kızı görmesiyle ala bandı. Bir zaman evdeşinin karşısında sandı kendini. Aradan uzun yıllar geçmemiş, bunca çile çekmemiş gibiydi. Genç kız şaşılacak kadar Cem şehzadenin karısına benziyordu. Dalmış gitmişti yosun yeşili gözlerine. İhtiyar Kont, kızını kolundan tutup yaklaştırmasaydı ve "Kızım Filipin, Prens hazretleri. Sizi öylesine görmek istiyordu ki, izinsiz getirme cüretini gösterdim" demeseydi rüyasından uyanamayacak, Filipin'in yosun yeşili gözlerindeki esrarda karısını görüp hasretini giderecekti.

"Şeref duyduk," diye mırıldandı.

Mavi ile yeşilin buluşmasında bir sevda sırrı düğümlendi. Ilıcık bir duygu, Cem Şehzadenin buza kesmiş yüreğinde tı-pırdadı. İki dakıkaya sığan iki saat içinde kuvvetlenerek gelişti ve sonraki buluşmalarında iyice pekişti. Cem Şehzade aradığı teselliye Filipin'de bulmuş, Filipin kendisine lâik olarak düşündüğü mert, duygulu erkek karakteri Cem Şehzadenin ruhunda görüp âşık olmuştu. Cem Şehzade onun durumunda olunabilecek kadar mutluydu. Zaman zaman hayallerine dönüyor, kendini tahta oturtuyor, Filipin'i hanım sultan yapıyordu. Zaman zaman padişahlığı bile az bulup Filip'in sevgisine iltica ediyordu.

"Ben sultanımı buldum, dünya saltanatı neyime?" diyordu. Şiirleri coşmaya, coşup taşmaşa başlamıştı.

*Hüsnün olalı lâtifî mahbûb
Çeşmin ducihâne saldı âşûb
Değmez yüzüm ayağuna bari
Yüzümü izine eyle cârûb*

*Aşkına olalı talib ey meh
Vasim dilü cânê oldu matlûb
Bir harf bu manide yazılmaz
Evrak-ı semâ olursa mektûb
Her kim ki vere yoluna camı
Bulur o hayat-ı câvidânı*

En ümitsiz, en teselliye muhtaç bulunduğu bir anda karşısına çıkan teselliye dört elle sarılmış, karanlık dünyası Filipin'in sevdalı güzelliğiyle aydınlanmıştı. Rüyaları dinliyordu. Göm-
düğünü sandığı hayaller filiz sürüyordu. Bulutların üzerinde
uçmadaydı. Saatbaşı Dersaadet'e gidiyor, Ayasofya'nın kubbe-
sine konup, oradan bulutların gölgesinde saraya yürüyordu.
"Bayezid Han gasıptır, padişahınız benim!" diyordu. Ve her-
kes diziliyordu önünde, biat için üç tuğlu vezirler, müftüler,
beyler sıraya giriyordu. Şeyhülislâm dua ediyor, sadrazam
etek öpüyor, sonra Eyüpsultan Camiine kılıç kuşanmaya gidi-
yordu. Zarbazan toplan cülusu müjdelerken, önüne devlet iş-
leri geliyordu.

"Rodos Şövalyelerine sığınan karındaşımız Bayezid'in
Rodos'ta muhafazası için şövalyelere verilecek akçe miktarı-
nın tespiti lâzımdır Hünkâрім, ne buyrulur?"

"Napoli krallığının zaptu rapt altına alınması zımında se-
fer fermanı çıkarılmalıdır Padişahım."

"Donanmayı Hümâyûnunun ıslahı için elli bin dukaya ihti-
yaç vardır Şevketlüm."

"Karındaşınız Bayezid Engürüs'e geçub Macarlardan vü
Sırlardan ordu toplayub Papa'nın ve tekmiil Avrupâ'nın da-
hi himmetiyle üzerimize azimete hazırlanmaktadır. Bu belâyı
def için tiz davranıp Engürüs Kralına haddini bildirmek evlâ-
dur. Sefer fermanı çıkanla Padişahım."

"Hünkâрім, ocak ağaları, yeniçeri ve sipahi kulların ulu-
felerinin azlığından şekva iderler. Arza cüretimiz bağışlana,

lâkin istedikleri verilmezse bir fitnenin zuhurundan korkulur. Ferman Padişahıdır.”

Bunahıyordu. Bunaldıkça Filipin’in yanına kaçıyordu. Fakat nereye gitse devlet peşindeydi. Bir karavaş köle çıkıyordu karşısına, kara şişmanlığıyla Filipin’le arasındaki sevginin yolunu kesiyordu,

“Padişahım, Sadrazam hazretleri âcil bir iş için huzura kabulü beklerler, ruhsat olup olmadığını sorarlar.”

Bıkıyordu. Tacını yere çalmak, tahtını tekmelemek ve bütün unvanlardan sıyrılıp sadece Filipin’in kocası olmak istiyordu.

“Şimdi zamanı değil bre karavaş, sonra gelsin.”

“Bu işin sonrası yok Padişahım, Nemçe keferesi hudut boylarını ateşe verdi, Müslümanın ırz u namusu paymal olur.”

Korkuyordu, işlerin sonu gelmiyor, hiçbir şey keyfini beklemiyor, ne Filipin’in, ne de kendisinin olamıyordu. Hayal içindeki dehşetten sıyrılıp, alnında kabaran teri silerken, söyleniyordu:

“Padişahlık buysa kalsın, aman eksik olsun.”

Fakat bir zaman sonra tekrar hayallerine sapanıyordu.

Bu sevda Filipin’in sevdasından da mı baskındı? Ondan kaçmak isterken bile ona koşması neyin nesiydi? Annesinin çocukluk dünyasına saptığı ihtiras okları düşüncelerini bir noktaya mıhlamış mıydı? Filipin’e sevdalanmayla padişahlık hasreti nasıl dirilmiş, öldürüp gömdüğü duygular ne zaman canlanmıştı? Üstelik değişen bir şey de yoktu. Bütün şartlar aleyhinde görünüyordu. Sadık adamlarını yanından uzaklaştırmışlar, yapayalnız bırakmışlardı. Dış dünya hakkında bütün bildiği, Sasanaj Kontu ile kızının anlattıklarından ibaretti. Bir de Savaye Dükünün mektuplarında yazdıklarından. Genç Dükün hakkını teslim etmek lâzımdı. Kahpeliğin geçer akçe sayıldığı bir dünyada böylesine bir mertliğe rastlaması büyük talihti. Fakat ne Savaye Dükünün mektuplarında yazılanları,

ne de Sasanaj Kontu ile Filipin'in anlattıklarını kâfi buluyordu. Dahası lâzımdı ona. Bütün olup bitenleri en ince detayına kadar bilmeliydi. Bir gün padişah olunca hepsine ihtiyaç duycaktı. İsbetli kararlar vermesi buna bağlıydı. Talih yavaş yavaş yolunu açıyordu. Güzel Filipin posta güvercinliğini benimsemişti. Şehzadenin mektuplarını Savaye Düküne gönderiyor, bunlar Savaye Dükü vasıtasıyla sahiplerini buluyordu. Mektuplardan biri Celâl Beye, ikincisi Nasuh Çelebi'ye, üçüncüsü Sofu Hüseyin Beye, dördüncüsü de Frenk Süleyman'a hitaben yazılmıştı. Bir yolunu bulup Sasanaj'a gelmelerini ve kendisiyle Filipin vasıtasıyla temasa geçmelerini emrediyordu. Hele ki Frenk Süleyman'ın mektubu bir ümit seliydi.

"Allah'a hamd ve şükürler olsun ki yirmi yedi yaşında bir genciz. Sıhhatli ve yakışıklıyız. Kim ki kendisinde sağlık, gençlik ve kudret hissederse, o bütün kâinatın sultanıdır. Frenklerin memleketinde esir olmamız bile bu hakikati tebdil edemez. Karındaşımız Bayezid kaleler fethetmeyle övüne dursun, biz gönüller fethetmeyle onu geçmiştiz. Kale fetheden padişahlar unutulur, ama gönüller fatihi unutulmaz."

Frenk Süleyman Bey Cem Şehzadenin mektubunu ancak iki ay kadar sonra alabildi. Savaye Dükünün sadık adamlarının ellerinde dolaşarak gelmişti. Bir sevinmiş, yüreği hoplamış ve çocuksu bir coşkunkluk içinde Yaltırık Bekir'in boynuna atıvermişti.

"Efendimizden name gelmiş Bekir Can!"

"Essahtan da Süleyman Beyim, hele bir oku da soluklanalım."

Rodos'taydılar. Baş Şövalyeye kalsa çoktan bir gemiye bindirir Padişaha gönderirlerdi. Fakat Meclis işe karışmıştı. Olayı her nasılsa duymuşlardı. Üyelerden bazıları kendi rızasıyla şövalyelere sığınan bir Osmanlı Şehzadesinin adamlarına reva görülen muameleyi şövalyelik şanına uygun bulmamış, adamların Padişaha gönderilmeleri halinde derhal öldürülecekleri-

ni ileri sürüp Baş Şövalyeye karşı çıkmışlardı. Tam üç hafta her toplantıda bunu görüşmüşler, fakat bir karara varamamışlardı. Öte yandan Celâl Bey ve arkadaşları, büyük bir handa gözetim altında tutulmaktan bıkmışlar, aralarında anlaşıp kaçmaya karar vermişlerdi. Nöbetçilerden ikisini satın almak güç olmamıştı. Bu memlekette altın her kapıya uyan kırk anahtar gibiydi. Nöbetçilerin getirdiği şövalye kılığına bürünüp, bir geceyarısı handan ayrılmışlardı. Satın aldıkları iki nöbetçinin ısmarladığı bol şarapla sızan altı nöbetçinin üstünden aşarak ayrı kasabalara dağılmışlardı. Frenk Süleyman'a Senpol kasabası düşmüştü. Orada Yaltırık Bekir'le gencecik Teymir'e rastlamasıyla yalnızlıktan kurtulmuş, bir yaman sevincin içine gömülmüştü.

"Vay ki siz ha! Öldünüz bellediydik. Anlatın bakalım neler oldu?"

Karşılıklı anlatmışlardı, birbirlerine.

Yaltırık Bekir'le Teymir, forsa esirliğinden kurtulup salındıkta, "Yavu neler söylemekteyim ben böyle?"

Ne salınması, ne kurtulması. Şövalyeler göz boyadılar. Kısacası salınmadık. Başka bir Rodos barçesine aktarma edildik. Forsalığımız sürdü."

"Ha bak bu çok iyi işte," diyerek sözünü kesmişti Frenk Süleyman, "ben de şövalyelerden bazılarının sözünün eri olduğunu düşünüp rahatsızlanmaya başlamıştım, hele de Blanşfor denilen alçağa mertliği hiç konduramazdım, neyse, devam et..."

"Forsa esiri olmaktan döndük mü Rodos'a, kürekçiliğimizle yolculuk boyu memnun ettik mi kaptanı, ettik. Bize sehre çıkma izni verdi. Tabii ayaklarımızda pranga olaraktan. Lâkin buna da şükür, ya izin vermeseydi hâlâ kürek çekiyor olurduk."

"Fakat nasıl kurtuldunuz zincirlerden?"

"Bir demirci sayesinde, açgözlü alçak dört altınımızı aldı."

“Parayı nerede buldun?”

“Sorduğun şeye bak Süleyman Beyim, limanda sandık yığınlarını sayan bir Rodosludan ödünç aldık.”

“Benzetmişsiniz öyle ya herifi?”

“Valla benim bir dahlim yok, bu işi yapan Teymir çocuktur, bir vuruşta herifi yıktığına bakılırsa eli ağır olmalı. Sonracığıma Cem Şehzadeye kavuşmanın çarelerini düşünmeye koyulduk.”

“Hayli uzun sürmüş düşünmeniz, haniyse Bayezid Padişah ömrünü tamamlayıp ahirete geçecek, siz hâlâ düşünmedesiniz.”

Kolay bellemesi de nola ki, bizim başınızda değil mi aynı iş?”

“Yok, aynı değil Beyim. Bizimki bir tevatür hayat. Adanın tenhasına dolanmışız. Orman içre yer tutmuşuz. Günlerce aç kalmışız, hastalanmışız, ot yemiş de hayat sürmüşüz. Kâh ümidi kucaklamış, kâh ümitsizliğe yuvarlanmışız. Sonra adanın içiğini, ciciğini öğrenmiş, yürüye, sürüne bu Sen pol denen lânetlik yere gelmişiz. Kendimizi unutturmadan gelseydik başımızdan olurduk şüphesiz. Kaçak forsalara ne yapıldığını duymuşsundur herhalde.”

“Neyse buluştuk ya, bir yolunu bulur Şehzademize kavuşuruz. Ve bir yolunu bulur, kurtarırız inşaallah.”

“İfritler geçit verirse tabii.”

“Hele dur, gün doğmadan neler doğar denmiştir.”

Çareler düşünüp, yollar ararken, Cem Şehzadenin mektubu kavuştu.

“İş Sasanaj’a gitmekte,” dedi Frenk Süleyman, “bu işte artık yalnız değiliz. Savaye Dükü yanımızda, Sasanaj Kontu ile kızı da öyle. Gidip temas kurmaya çalışacağız.”

“İnşaallah bu sefer başarırız.”

“Başaracağız, merakın olmasın. Burçlara kilitlemeler kırar, öküzün boynuzuna gizleseler bulur alınız Şehzademizi. Bir ge-

mi tedarikine bakalım. Kaptana biraz fazla altın verirse bizi görmenden dilediğimiz yere götürür.”

“Bak orası çok doğru, Rodos’ta altınla yapılamayacak bir iş yoktur. Hele Rodosluyu gerektiğinde bakar kör eder.”

Teymir sadece dinliyor, dinlerken ağabeyini düşünüyordu. El memleketinde belirsiz bir mezarın içindeydi. Cem Şehzade Padişah olmalı, emrine bir ordu vermeli, Rodos fethine göndermeliydi. Rodos’u fethedip ağabeyine bir türbe yaptırmalıydı. Kitabesine “Padişahı için öldü” diye yazdırmalıydı.

Limanda yelkenliler kıpraşıyordu. Güneş direklerin arasında sallanıyordu. Öğle vakti sıcaklığı çökmüştü. Kasaba pazar günü tenhahlığındaydı. Halk kiliseye yığılmıştı. Kilisenin çanı çalıyordu.

Ding dong, ding dong!

Rodos’taki en büyük kiliseleri camiye çevirecekti. Çanları elleriyle söküp denize atacaktı. Çan kulelerinden ezan okutacaktı. Ağabeyi Murtaza’ya güzel bir türbe yaptıracaktı. Kitabesine “Padişahı için öldü” yazdıracaktı. Kendisi de padişahı için yaşayacaktı.

“Daha ne bekliyoruz?” dedi. “İşimize baksak artık.”

İkisine de bir tuhaf geldi Teymir’in sesi. Serdar edası vardı. Düpedüz emrediyordu.

Senpol halkı kiliseden çıkıyordu.

Ve paslı gıcirtılar hâlâ havayı dövüyordu: Ding dong, ding dong!

Ve üç arkadaş bir gemi bulmak için limana doğru hızlı adımlarla iniyorlardı.

Ve dalgacıklar kıyıyla kucaklaştıkta, aşk şarkıları söylüyordu. Ve bir gemici küfrediyordu...

Eski dostlar Sasanaj Kontunun şatosundaydı. Şato eski, ama bakımlıydı. Yine de insanın içine kasavet bulutları serpiyor-

du. Sasanaj Şatosundan daha küçük olmakla birlikte, heybet-te onunla boy ölçüşebilirdi. Dört köşesinde dört kulesi vardı. Bir evden çok katedrala benziyordu. Teymir oğlan içeri adımını atar atmaz ürpermiş, Yaltırık Bekir tutkapa düşürüldükleri yolunda bir tereddüt geçirmiş, Frenk Süleyman ise bozuntuya vermeden yürümüşü. Etrafta nöbetçiler vardı. Bu gâvur bey-leri gerçekten de tuhaftı. Güya krala bağlılık yemini ediyor, ama hiç güvenmediklerinden olacak, kendileri hesabına asker besliyorlardı. Üstelik kuvvetlerini başka bir derebeyine karşı hiç tereddütsüz kullanıyorlardı.

Hele de köylülerin hali. Köylülerin hah Teymir'in aklını iyiden iyiye karıştırmıştı. Bir şatolarda keyfeden derebeyle-rine bakıyor, bir onları besleyen köylülere bakıyor, çalışanla yiyenler arasındaki zızkaklı çizgide bocalıyordu. Zavallı köy-lüler gruplar halinde çalışıyorlardı. Başlarında semiz muhafız-lar vardı. Köylülerden kaçını kırbaçlanırken görmüş, muhafı-zın elinden kırbaçı kapıp ölesiye dövmek gibi saçma bir isteğe kapılmıştı. Yaltırık Bekir, genç dostunun niyetini gözlerinden okuyup "Belâ çıkarma, zaten boğazımıza kadar belânın için-deyiz," demeseydi, düşündüğünü belki de yapacaktı. "Bunları gördükten sonra memleketimin kıymetini iyice anladım, yahu aynı dinden, aynı soydan değil mi bunlar ha?" diye sormuştu yakınmalı. "Yorma kafacığımı," diye terslemişti Yaltırık Bekir, "bütün küffar diyarında iki cins insan var, soylular ve soysuz-lar. Tövbeler olsun, yani asillerle asil olmayan sıradan insanlar demeye getirmedeyim. Asiller dediğim yiyen cinsi, asil olma-yanlar da ölesiye çalışan cinsi. Senin anlayacağın sıradan in-sanların hiçbir hakkı, hukuku yok. Hayatları bile efendülerinin dudaklarından çıkacak tek kelimeye bağlı. Dilerse aç bırakır, susuz bırakır, kırbaçlar, hatta öldürür; kimse ne ettiğini sor-maz."

"Yuf olsun!"

"Ne olursa olsun, ama müdahaleye kalkışma. Atım sürme-

ye, gözünü yoldan ayırmamaya bak. Bunlar, yani asiller sırtlan sürüsü gibidir. Bir yabana işlerine karışsa tortop olur, karşısına dikilirler. Köylü kısmı da bu muameleye alışmıştır zaten, gıkını çıkarmaz. Çünkü başka türlüşünü görmemiştir.”

“Bir de bizim köyleri görseler?”

Osmanlı mülkünde de toprak sahipleri vardı. Lâkin köylünün hakkını, hukukunu gözetirlerdi. Asil olanlarla olmayanlar şeklinde bir ayırımı ise hiç kimse aklına getirmezdi. İnsan köylü de olsa, şehirli de olsa insandı. Değeri hizmetiyle ölçülürdü. Allah nezdinde kıymeti ise takva derecesiydi. Yoksa zenginmiş, fakirmiş, toprak sahibiymiş, topraksızmış, esnafmış, askermiş; kimse kimseye boyun bükmez, kimse kimsenin avucuna bakmazdı.

Çalışan hakkını bir tamam alır, bozgunculuk çıkaran, kadiya hesap verirdi. “Hay gözünü sevdiğimin memleketi, bunları gördükten sonra tekmi Avrupalıyı verseler kalmak istemem. Lâkin bu insanları da zulümden, kırbaçtan kurtarmak lâzım, bunun için de evvelâ Şehzade kurtulmalı.”

Şato üç katlıydı. İkinci katın koridorunu geçiyorlardı. Koridor up uzundu. İki yanında demir kapılar vardı. Ağaç rengine boyanmışlardı, ama Teymir oğlan demir olduklarını ilk bakışta anlamıştı. Heriflerin canı amma da tatlıydı. İhtimal kendi beslemelerinden bile çekiniyorlardı. İnsan bu kadar zulmettikten sonra herkesten çekinirdi elbet. Çünkü herkes ona düşman kesilirdi. Yine de şu Sasanaj Kontu iyice biriydi galiba.. İyice biri olmasa Cem Şehzadeye yardım etmezdi. Kontes de iyiceydi herhal. Ne işti yahu! Kimi kont, kimi kontes, kimi düğ, kimi... Karışık, kuruşuk işler ki, nicedir buralardaydı, fakat bunlara aklı eriniyordu. Bir sürü unvan, bir sürü merasim, bir sürü ıvır, zıvır. İpe sapa gelmez törenler, eğilip bükülmeler. “Gözünü sevdiğimin memleketi!” Ne kontu vardı ne kontesi, ne de düğü. Topraklar bile babadan oğula geçmez, herkes bileğinin hakkını ahırdı. Sadece padişahlara derin bir saygı

gösterilirdi. Diğer saraylıların hiçbir imtiyazı mevcut değildi. Kimse varlığını heba etmez, gösteriş uğruna tüketmez, israfa düşmez, vakıflar kurup sebiller yaptırıp bimarhaneler, medreseler, camiler inşa edip servetini halkın hizmetine verirdi. Oysa bu memlekette, yolcu acından ölürdü de kimse dönüp yüzüne bakmazdı. Hanlar ihtiyaç olan yerlere değil, bol kazanç getiren merkezlere kurulmuştu. Yol boyları alabildiğine ıssız, alabildiğine bakımsızdı. Yolcunun halini bes belli hiç kimse düşünmemişti. Bir düşünseydi tertibat da alırdı. Tertibat alıyorsa, yolculuk sırasında onca meşakkat çekmezlerdi. Sasanaj kasabasında iki gün dinlendikten sonra, biraz olsun toparlanabilmişti. Oysa gençliğine güvenir, yıllar boyu at sırtında gitse yorulmayacağını söylerdi. Neyse ki iki günü bütünüyle boş geçirmiş sayılmazlardı. Yaltırık Bekir sağ olsun, iki saat kadar uyuduktan sonra Sasanaj Kontunun kızı Filipin'le temas kurmuş, ikinci günün akşamı arkadaşlarının da Sasanaj'a geldiğini öğrenmişti. Şehzadenin buyruğuyla buluşma yerine gelmişlerdi. İnşallah yeni bir kahpeliğe uğramazlardı. Doğrusu pek emin değildi. Bu şato anasının peri masallarında anlattığı Cinci Büyücünün şatosuna benziyordu. Cinci Büyücü iki yüz yaşında bir kadıymış. İstedığı kılığa girer, isterse genç kız olurmuş. Ve delikanlıları kandırıp şatosuna alır, içirdiği zehirli şurupla öldürür, ayaklarının altında kıvranırken kahkahalar atarmış. Sonra da kanlarını içermiş.

Acaba?

Filipin de...

Anasının masallarındaki Cinci Büyücü gibi...

Genç bir kız kılığında...

Cem Şehzadenin gönlünü çelip, arkadaşlarını çağırarak tan...

"Şöyle buyurunuz efendim..."

Önlerinde yürüyen iki askerden biri demir kapıyı açmış, yana çekilip buyur ediyordu. "Bismillah" çekti içinden Teymir

oğlan, Yaltırık Bekir'le Frenk Süleyman'ın geçmesini bekledi. Eli kılıcındaydı. Cinci Büyücü aklındaydı. Sivri kuleleri olan şatosunda birini daha zehirlemiş, kahkahalar atıyordu. Kahkahalarını duyuyordu. Bir "Bismillah" daha çekip içeri girdi. Girmesiyle şaşırması, şaşırmasıyla ağzını çarpıtıp "Vay anam vay!" çekmesi bir oldu. Saygı, sıra demeden Celâl Beyin boynuna, oradan Sofu Hüseyin'in boynuna, Şirmerd Ağanın, Sofi Sadi Beyin, Ayaş Beyin, Sinan Beyin boyunlarına sarıldı. Arada adam şaşırp Yaltırık Bekir'in boynuna da sarılacak oldu, lâkin terslendi:

"Höst bre, hepten kavruklaşmış senin aklın! El öpme ne güne durur?"

Utandı, ama cevap vermeden de edemedi:

"El öpme, Bekir Beyim, sıradan görüşmeler için durur, bu görüşme sıra saygı görüşmesi değil, Cem Şehzadenin kurtuluş müjdesidir."

"İyi yapıştırdı bu oğlan," derken güldü Celâl Bey, "hak söylemektedir. Yaltırık Bekir, kulak tut; essahtan Cem Şehzadenin kurtuluş buluşmasıdır bu."

"Hamdolsun tekmil buradayız," diye konuştu Ayaş Bey.

"Mektubu alan almayı haberledi. Sonunda geldik buluştuk hamdolsun. Birazdan Sasanaj Kontu ve kızı ile görüşeceğiz. Bir plân yapacağız, Cem Şehzadeye de mektup yazıp talimat isteyeceğiz."

"Becerebilecek miyiz dersin?" diye sordu Frenk Süleyman. "Şövalyeler dört gözlü, dört kulaklı, Sasanaj Şatosu da bir tevatür yer..."

Kimse teminat verecek durumda değildi. Fakat ümitliydi-ler. İçerden yardım görmeleri halinde başarabilirlerdi.

"Deneyeceğiz," dedi Şirmerd Aga.

Kapıya ayak sesleri yaklaşınca, sustular.

Filipin'in sıklaştan ziyaretleri Blansfor Şövalyesini tedirgin ediyor, fakat engelleyemiyordu. Genç kızın Cem Şehzadeye

duyduğu ilgiyi önceleri yufka yürekliliğinden ötürü acımasına vermiş, üstünde pek durmamıştı. Sonraları ise karşılıklı engin bir sevginin işaretlerini görmüş, şaşırmıştı. Giderek sıklaşan ziyaretleriyle de rahatsız olmaya başlamıştı. Gizlice evlenmek gibi bir çılgınlık yaparlar mıydı acaba? Belki de evlenmişler de haberi olmamıştı. Kendileri evlenmek ya da ibadet etmek için mutlaka kiliseye gitmek zorundaydılar, fakat Müslümanların böyle bir mecburiyetleri olmadığını duymuştu, bazı bazı gözleriyle de görmüştü. Cem Şehzade ile adamları akıllarına estikte kaftanlarını veya cübbelerini toprağa serer, ibadet ederlerdi. Bu durumda gizlice evlenmeleri mümkündü. Tabii Filipin'den, ya da babasından itiraz gelmezse. Filipinden itiraz gelmezdi herhal. Alabildiğine romantik bir kızdı çünkü Cem Şehzadeyi de gerçekten seviyordu, belki Müslüman bile olmuştu. Babası ise tam bir Cem Şehzade meczubu olmuştu.

Rahatsızlığın zirvesinde kıpır kıpır olduğu bir günün akşamı Sasanaj Kontunu ziyarete gitti. Düşüncelerini belli etmemeye çalışarak Kontun ağzını aradı. Doğrusu pek bir şey öğrenebildiği söylenemezdi. Yaşlı Kont, kızının duygularına saygılı olduğunu, onu hareketlerinde serbest bıraktığını söylemekle yetinmiş, sözü değiştirmişti. Kontun şatosundan beter endişelerle ayrılmıştı. Düşündüğü gibi, Kont hazretleri de bu işe yatkındı. Baba kız kafa kafaya verip devreye Kontun askerleri de girer, bir oyun çevirirlerse, kuşu kafesten uçururlardı. Onunla birlikte hayalleri de uçardı. Derhal tertibat almış, muhafızları iki katına çıkarmış, Sasanaj Şatosunun arka duvarlarından başlayıp dağ eteklerine doğru yayılan orman içine devriyeler çıkarmıştı. Biraz rahatlamak üzereyken, Filipin'in Cem Şehzadeyi hemen her gün ziyarete geldiğini söylemişler, rahatını iyice kaçırmışlardı. Kara öfkeye tutuktu. Odasında bir aşağı, bir yukarı dolaşıyor, rahatlamak için içiyor, ama içtikçe sapıtıp endişeleniyordu.

Bir anormallik olup olmadığını gözlemek maksadıyla birkaç gün üst üste Cem Şehzadeyi ziyarete gitti. Her seferinde

bir bahane uyduruyordu. Sonunda bahane uyduramaz oldu. Muhafızların sayısını bir kere daha arttırdı. Dahası Sasanaj Kontunun şatosunu gözetlemek üzere iki kişiyi görevlendirdi, fakat rahatı bes beter kaçtı. Çünkü iyiye alâmet saymadığı haberler gelmişti. Kontun şatosuda bir tuhaf işler döner gibiydi. Gerçi Osmanlı kılıklı kimseye rastlamamıştı, ama bu bir şey ifade etmezdi. Pekâlâ, şövalye kılığına girmiş de olabilirlerdi. Gözcüler bazı hazırlıklar yapıldığı yolunda emareler sezmişlerdi. Kontun seyisi durup dururken sekiz at satın almış şatoya götürmüştü. Gözcücülerin söylediklerine bakılırsa, hepsi de cins atlardı. Niye peki? Üstelik bir değil, üç değil, tam sekiz at. Sekizi de cins. Koşumlu ve talimli. Gözcülerden biri atların talimli olduğunu söylediğinde, inanmak istememiş, yalanını yakalayıp birazcık soluk almak derdiyle çıkmıştı:

“Talimli oldukları nereden belli? Bana hayal ettiklerini değil, gördüklerini dos doğru anlat.”

“Ben talimli atla talimsiz atı şıp diye ayırd ederim Şövalyem,” diye direktmişti gözcü, “tamı tamına altı sene üç ay on dokuz gün at terbiyeciliği yaptım. Nice azgını yola getirip sa-
vaş atı sırasına soktum. Bu işten madalyam bile var.”

Üstelememişti.

“Gözünüzü dört açın, bir terslik gördüğünüz anda beni haberdar eyleyin. Böylece bir madalya daha alırsın.”

Adam sırtıtmıştı:

“Duka altınını tercih ederim Şövalyem, zaten ilk madalyamı da bir altın karşılığı sattıydım.”

İstemeye istemeye beş duka saymıştı avucuna. Kendisini canını verir gibi hissediyordu, ama adamın gözü meşin kesede-
deydi, gözleriyle hepsini istiyordu. Beş altın saydıktan sonra, keseyi dürüp kuşağının arasına sokarken, “Kese emniyette” dedi. “Getireceğin haberin değerine göre azalacak”

Gözcü, adımlarını zorla sürüyüp çıkmıştı. Gönlünün meşin kesede kaldığı belliydi.

Sekiz cins at ha, hem de talimli! Acaba Kontun maksadı neydi? Elindeki atlar niçin yetmiyordu? Şatosuna sekiz misafir mi gelmişti? Bunu öğrenmesi çok zordu. Cebren şatosuna girip araştırma yapacak hali yoktu. Mutat ziyaretlerinde ise hiçbir anormallik görmüyordu. Kont çok kurnaz bir ihtiyardı. Kurnaz olmasa hem Fransa Kralıyla, hem Savaye Düküyle, hem de Burbon Düküyle can ciğer dostluklar kurabilir miydi? Tuhaf iş ki, Burbon Düküyle Fransa Kralının karısı kanlı bıçaklıyken, Kral bunu umursamıyor, dükten “kardeşimiz” diye söz ediyordu. Böyle güçlü bir dostluk ağı kurmuş Sasana Kontunun gözünü korkutmak da imkânsız gibi bir şeydi. İcabında Krala bir haber uçarur, Cem Şehzadeyi bu yolla bile kurtarabilirdi. Zaten Kral da Şehzade ile yakından ilgileniyordu. Hastalanması şövalyelerin talihi sayılırdı. Belki de Baş Şövalye Krala delilik şarabı içirmişti. Böyle şaraplar yapıldığını duymuştu. Fransa Kralı delirmeden önce Şehzade ile görüşmek istemişti. Öte yandan Cem Şehzade de bunu istiyordu. Şövalyeler telâşlanmış, iki tarafa da aynı yalanı söyleyip vaziyeti idare etmişlerdi. Fransa Kralına, adı geçtiğinde Şehzadenin sövüp saydığını, Şehzadeye ise, Fransa Kralının “Ben sağ kaldığım müddetçe topraklanma hiçbir Türkün ayağını değdirmem” dediğini anlatmışlardı. Kral kolay inanmamıştı ya, kese kese altın saçıp en yakın adamlarını satın alarak yalanı teyid ettirmişler, sonunda inandırmayı başarmışlardı. Şehzadeyi inandırmak için masrafa gerek yoktu. Çünkü araştırma imkânlarından mahrumdu. “Bizi istemeyeni biz dahi istemeyiz” demiş, bir daha da konuyu açmamıştı. Soylu ruhuna dokunmuş olmalıydı.

Blanşfor Şövalyesi hâlâ tedirgindi. Rodos’tan yeni gelen yüz askerin şerefine verilecek ziyafete katılmak için hazırlanıyordu. Ziyafetlere bayılırdı. Masrafsız yeyip içmek için ziyafetler bulunmaz fırsattı. Ama sebep yalnız bu değildi. Sebep yalnız bu olsaydı erkenden yatağa girmeyi tercih edecekti. Çok yor-

gundu. Uyuyabileceğini sanmıyordu ya, yine bir deneyecekti. Fakat yeni gelenlere kendini göstermek, daha da mühimi kendini sevdirmek ihtiyacıydı. Günün birinde Grand Maitre olmaya soyunacaksa, gönüllere ihtiyacı olacaktı. Bu zemini şimdiden hazırlamalıydı.

Sırtına pelerinini geçirirken, kapı vuruldu. Altın düşkününü cü "gir" sesini beklemeden içeri daldı. Sırıtkandı.

Zevkten oynaktı.

"Bu gece Şövalyem," dedi, "bu gece Prensi kurtarmayı deneyeceklerinden eminim. Bahsettiğim cins atlara binmiş sekiz kişi akşam karanlığında Sasanaj Şatosuna doğru yollandılar. Hava kararmadan da Kontla kızı Sasanaj'a gitmişlerdi. Bir şeyler dönüyor. Düşündüm ki..."

"Kes!" diye sözünü biçti Şövalye, "Uzatma, görevini yaptın diye benden aferin alacağını da zannetme, bildiklerini şişirip pişirmeden, eksiksiz, fazlasız anlat bakalım."

Keseyi kurtarma derdindeydi. Bu yüzden çıkışıyor, gözcünün ümidini yan yolda tökezletiyordu. Gözcünün sırtığı dondu, oynaklığı duruldu, kaskatı kesildi.

"Konuşsana aptal!"

Duvar gibiydi. Kırbaç altında bülbüle dönerdi ya, anlattıkları doğruysa, buna zamanı yoktu. Çaresiz keseye davrandı. Fakat bütününü vermedi. Altınları avucuna boşalttı. Beş tane-sini daha ayırıp uzattı.

"Haydi konuş!"

Gözcü altınları aldı, avucunu sıktı.

"Dediğim gibi," diye konuştu, "Kontla kızı içerden bunlar dışardan Cem Şehzadeyi kurtarmayı deneyecekler. İnanmaya-caksınız, ama atlılar oldukça yakınımından geçti. Üçünün pala bıyığı vardı. Şövalye kılığındaydılar, lakin pala bıyıklı şövalyeye buralarda sık rastlanmaz. Diğerleri sakallıydı. İyice gördüm diyorum."

Şövalyenin gözlerindeki şüpheli ifadeye teminat verme ih-

tiyacı duymuştu. Aldığı altınları bir bahaneye kaptırmak işine gelmezdi.

“İstiyorsanız yemin edeyim, İncil getirin el bastırın.”

Olur şey değildi, bu herif belli ki altın canlısı olduğundan böyle bir masal uydurmuştu. Osmanoğulları kılık değiştirip gelecekler, Kontla görüşecekler, atlanıp pusatlanacaklar da Sasanaş Şatosunun en sağlam kulesinden Cem Şehzadeyi kaçıracaktılar. Olur şey değildi ya, nicedir içini kemiren şüphe kurdu azgınlaşmıştı. Hem rahatlamak, hem de doğru çıkması halinde başına geleceklerden kurtulmak için tedbir almalıydı. Tedbir almaz da Cem Şehzade kaçarsa, bu altın canlısı gözcü de vaziyeti Baş Şövalyeye bildirirse, Baş Şövalye yeğenimdir demez, cazu zehiriyle zehirler, morarmış leşini köpeklerle atardı. Herkesin homurdanacağını bile bile ziyafeti iptal ettirdi. Şatonun etrafını ablukaya aldırdı, ayrıca orman içine de asker yerleştirdi. Zırhlı silâhlanarak beklemeye başladı.

Geceyarısı çanları çalarken, Cem Şehzadenin yarı mahpus tutulduğu kulenin demir parmaklıkları bir bir söküldü. Bir gecede kaim demirleri kesemeyeceğine göre, bu iş çok önceden başlamış demekti. İyi ki tedbir almıştı. Boş verseydi Şehzadeyi kaçırsın ve tabii ki canından olurdu. İstese o anda müdahale edebilecek durumdaydı. Şehzadenin dairesini basarsa, kıs kıvrak yakalardı. Fakat bunu yapmayacaktı. Osmanlı Şehzadesiyle gönül eğlendirecekti. Nasılsa avucundaydı, biraz uğraşsın, zahmet çeksın, yorulsundu bakalım. Hele hele iyice ümitlensin ki, işin tadı artsındı.

Ümidinin kırıldığı seyretmek çok zevkli olacaktı. Sabırsızlıkla o anı bekleyecekti.

Kulden bir urgan sarktı. Urganın ucunda bir gölge belirdi. Cem Şehzade olmalıydı. Aşağı kayıyordu. Aşağıda üç gölge kıpırdıyordu. Çalılar arasında birden bire çıkmışlar, Blanşfor Şövalyesini bir hayli ürkütmüşlerdi. Etrafta başkalarının da olup olmadığını anlamak için dikkat kesildi. Yoktu. Diğer-

leri orman içinde beklemedeydiler herhalde. Zevkli an gelmişti.

Adamlarına emretti:

“Yakalayın, ama bir zarar vermeyin, ille de canlı istiyorum!”

Meşaleleri yakıp üzerlerine gittiler. Cem Şehzade hürriyete çeyrek kala karşılaştığı tersliğe lanet okuyarak kılıcına sarıldı. Fakat en az seksen zırhlı şövalye tarafından çemberlenmişti. Direnmeyle bu çemberi kıramazdı. Yanındakilerin hayatını boşu boşuna tehlikeye atmanın bir mânâsı yoktu.

“Silâhlarınızı bırakın!” diye emretti. “Kahpelik yine yolumuzu kesti.”

Celâl Bey hınç soluyordu:

“Ruhsat ver Sultanım, ölene dek vuruşayım, nicedir yapmak istediğim şeyi bir kere olsun yapayım.”

“Maksatsız ölme isteğini sana yakıştıramadım Celâl Bey, kendini bir maksada sakla. Şimdi at kılıcını.”

Tek başına olsaydı karşı koyar, son nefesine kadar vuruşur, bu yolda ferman bile dinlemezdi. Fakat Şehzadenin hayatını korumak zorundaydı. Bir bahane ile onu öldürebilirlerdi. Kılıcını attı.

Ama ruhuyla birlikte attı. Ve yere çömeldi. Başını ellerinin arasına aldı, ağladı.

Yüreği bin parçaydı. Ümit yolculuğu başlamadan bitmiş, kaçış suya düşmüştü. Herhalde ihbarlanmış olacaktı. Büyük endişesi arkadaşlarından birinin bu işi yapması ihtimaliydi. Hepsini tek tek gözlerinin önüne getiriyor, fakat ihaneti hiçbirine konduramıyordu. Sonunda Rodosluların kurnazlığına verip rahatlamayı denedi.

Cem Şehzadeyi parmaklıkları sağlam başka bir daireye kapadılar. Celâl Beyle iki arkadaşını bodruma hapsedtiler. Ormandaki dostları da aynı anda kısıp düşmüş, fakat Yaltırık Bekir'in atak hamleleri sayesinde kurtulmuşlardı. Ağaçların

şıklığıyla ormandaki koyu karanlık işlerini oldukça kolaylaştırmıştı. Hepsî kahırlıydı. Ağızlara kilit vurulmuştu. Hele de Yaltırık Bekir'in ölüden farkı yoktu. Sık ağaçlıkta, üstelik karanlıkta, adamlarının önünde deli gibi at sürerken, başını bir dala çarpmış, bir an için sersemlemişti. Alnında kanayan koca bir yarık vardı. Kan çenesinde pıhtılaşmıştı. Ama asıl yarası yüreğindeydi. Yine becerememişlerdi. Bu teşebbüs de yarım kalmış, başarının yolu Rodos şövalyelerinin tilkiliğiyle tıkanmıştı. Kahpeliğe uğramışlardı. Bu kahpeliği yapanı günün birinde eline geçirecek olursa, doğduğuna pişman etmek boyununun borcuydu. Gözetlenmişler miydi? Yoksa içlerinden biri mi hainlik etmişti? Acaba Kontla kızı böyle bir alçaklık yaparlar mıydı? Bilmiyordu. Ama öğrenecekti. Hayatında yapacağı son iş de olsa, bunu yapacaktı. Gerekirse hayatını ortaya koyup bir iyice soruşturacaktı. Anladığında ise, eh, babasının oğlu bile olsa bağışlamayacaktı. Nasıl da ümitlenmişti boş yere, nasıl da hayaller kurmaya, tatlı rüyalar görmeye başlamıştı? Ya şimdi? Karanlık, ıssız bir ormanda kaçıyordu. Hiçbir işi doğru dürüst beceremeyecek miydi? Hep böyle yüzüne, gözüne mi bulaştıracaktı? Ah! Vaktinde menzile ulaşıp karakulaklığı kepaze etmeseydi, iki güzel söze kanıp toycasına yakalanmasaydı, Karamanî Sadrazamın mektubunu vakti zamanında Cem Şehzadeye ulaşıtırsaydı bunların hiçbirî başlarına gelmeyecekti. Cem Şehzade şimdi Osmanlı tahtına oturup belki de Rodos'un fethi için plânlar yapıyor olacaktı. Bu işe hatalı başlamıştı bir kere, hataların ardı arkası gelmiyordu. Şimdi Yanoş Dayı olmalıydı ki yanında, eğriyi doğrudan, yalanı gerçekten ayırıp yolun sağlamında yürümeliydi.

"Sen bilirsin Yanoş Dayı, niye tuttuğum dallar kırılmakta böyle?"

"Çünkü oğul, daim sağlamını bulup sağlamca tutmamaktasın."

"Dalın sağlamı derken Bayezid Padişahımı söylemekteisin?"

“Ay oğul, dalın sağlamı derken inancını kasdetmekteyim. Tereddütle tutulan yolun tuzağı bolcadır, birinden kurtulur, birine düşersin. Yüreğine iyice yatmadan bir işe kalkışırsan, işi ayaklarına dolaştırırsın.”

“Yani ben yaptığım işe inanmıyor muyum?”

“Bunun cevabı vicdanındadır. Lâkin bana soruyorsan, yarım adamlığınla pek işe yaramazsın derim.”

“Niye yarım adam oluyor muşum bakalım? Şimdi bu söylediğin hikmet mi olmakta?”

“Yok ay oğul, görünen köye kılavuzluk denir buna, akla muhaldır amma, akıllı olana.”

“Öbür yarım nerededir peki?”

“Bayezid Padişahın yanında elbet, memleketinde.”

“Bulup getir kurban olduğum Yanoş Dayı.”

“Hay akılsız Bekir'im, dile destan olmak neyime? Hem zaten istesem de getiremem, istiyorsan kendin gider alırsın.”

“Bayezid Padişah boynumu vurdurur, ben fermanlıyım unuttun mu?”

“Fermanlılara af cıkalı çok olmuştur.”

“Yine de gidemem, Cem Şehzadeyi seviyorum.”

“Ya Bayezid Padişahı?”

“Onu da, ne yardan, ne serden geçmeden bu işin oluru yok mu?”

Son suali karanlığa düştü. Ya da yüreğine. Zaten sessiz soruyor, sessiz cevap alıyordu. Yanoş Dayının kır atlı, nur içinde hayali de kaybolmuştu.

“Mola!” dedi arkadaşlarına.

Kulak verdiler gerilere. Sessizliği dinlediler. Gelen, giden yoktu. Takipten vaz geçmişlerdi. Soluklandılar.

Onuncu Bölüm

*Biz gamsız olmazuz bize gelsün hemîşe gam
Gamdır çü gam deminde bizüm gam-küsârımız
Gerçi belâ vü der ü gamın hâk eder Cem 'i
Lâkin keremlerüne de var intizarımız
Firkatde yâr vaslın nub ağlayub derim
Kani diyarımız aceba noldi yârımız?*

Cem Sultan

ÇANLAR ARALIKSIZ ÇALIYORDU.

Elçilerle casuslar seferber olmuş, gizli hesaplar casuslarla, açık hesaplar elçilerle yola çıkmış, Fransa Kralı Onbirinci Louis'in öldüğünü, yerine Sekizinci Charles'in Fransa tahtına oturduğunu her tarafa yaymıştı.

Ama çanlar aralıksız çalışıyordu.

Bu sefer Papa ölmüş, Sekizinci Innocent, yeni Papa ilân edilmişti.

Yol esiri hâlâ yoldaydı...

Kâh karadan, kâh denizden gidiyor, kâh Montrol Şatosu-

na, kâh Buaslamı Şatosuna konuyordu. Şövalyelerin keyfine tabi olmuş, oradan oraya savruluyordu. Yalnızlık bütün bedbinliğiyle yüreğine abanmış, Burganof Şatosunun, şövalyeler tarafından büyük masrafla inşa edilen Lastic kulesine, yaşayan bir ölü gibi cesedini sürükleyerek kapanmıştı. Kumpas etrafında dönüyor, ifritçe ağlar ötüyordu. Pazarlık koyulaşmıştı. Yeni Papa ne pahasına olursa olsun Cem Şehzadeye sahip olmak istiyordu.

Cem Şehzade olup bitenlerin birazmdan haberdardı.

Gizli mektuplardan, arada bir duyduklarından öğrendiği kadarıyla, Firençe Kralı Floransa üstüne gitmek niyetindeydi. Papa'nın desteğini sağlamak için de ortaya Cem Şehzadeyi sürmüştü. Büyük rekabette Papa'nın tarafını tutacak, karşılık olarak Papa da Floransa seferinde Krala destek verecekti. Anlaşmışlardı. Bu anlaşmanın gereği olarak da Fransa Kralı, Baş Şövalye Pierre d'Aubusson'u sıkıştırdıkça sıkıştırıyor, nefesini kesiyor, el altından yaptığı çalışmalarla Rodos'ta bir ayaklanma tezgâhlıyor, elçileriyle gönderdiği haberlerde ise, Şehzadenin Papa'ya teslim edilmesinde bütün Hristiyanlık dünyasının menfaatlerinin bulunduğunu söylüyordu.

Bitip tükenmez pazarlıklar, menfaat hesapları, vaadler sıraya girmişti.

Cem Şehzade açık arttırmaya çıkarılmıştı. Kim fazla verirse ona kalacaktı. Şimdilik en fazlasını da Papa veriyordu.

Cem Şehzade olup bitenlerin farkındaydı ya, onu ancak uzaktan uzağa takip edip kurtulması için çırpınan dostlarına ulaşamıyordu. Şirmerd Aga Loten Dükasıyla anlaşmış, Loten Dukasının yirmi sekiz zırhlı askeri Şehzadeyi kurtarmak üzere bir gece Burganof kasabasına gelmişti, ama yakalanmışlardı. Blanşfor Şövalyesi gözünü dört açıyordu. Cem Şehzadeyi, kapatıldığı kulede seksen seçme şövalye gözlüyordu. Gece ve gündüz odasının kapısını açık bırakmak zorundaydı. İstedikleri anda odasına giriyor, her tarafı inceden

inceye arıyor, isterlerse başında dikilip kalıyorlardı.

Esaret zinciri esaretinin yedinci yılında yedinci halkasını takarken, durum birden bire değişti. Şövalyeler Cem Şehzadeye Rodos'a geldiği ilk günlerde gösterdikleri nezaketi göstermeye başladılar. Bir dediğini ikiletmiyor, burada esir değil, aziz bir misafir olduğunu sürekli tekrarlıyorlardı. İşkillenmişti. Bu değişiklik hayra alâmet olmasa gerekti. Şövalyelerin yaptıklarına pişman olmaları için sebep yoktu. Pişman olmak gibi insanı duygulardan mahrum bulunduklarını tecrübeleriyle biliyordu. Galiba birileriyle anlaşmışlardı. Ama kiminle? Bayezid karındaşıyla mı, Papa ile mi, yoksa Fransa Kralıyla mı? Nereye götüreceklerdi? Rorria'ya mı, İstanbul'a mı, Paris'e mi? Gün geceye dönerken bunu düşünüyor, gece güne akarken bunu düşünüyor, soruları gülümsemeyle geçiştiriyor, endişe ilmiği gırtlığına geçmiş düğüm üstüne düğüm atıyordu.

Ve yol esirine bir defa daha yol göründü. Bu sefer merasimle uğurlandı. Yanında Rodos şövalyelerinden, Fransız soyularından, Papa'nın gönderdiği kardinallerden meydana gelme karışık bir refakatçi grubu vardı. Kardinal Şieregato her an yanındaydı. Acele ediyordu. Uğurlama merasimi uzadıkça sabırsızlanıp söyleniyordu.

Kafile Tulon Limanına geldi. Limanda harekete hazır üç gemi vardı. Cem Şehzade ile beraberindekiler en büyüğüne bindiler. Diğerleri koruyucuydu. Yol boyunca Cem Şehzade kamarasından dışarı adımını atmadı. Korkunç fırtınada batma tehlikesine karşı herkes dua ederken, o, kamarasında şiir yazıyordu. Nihayet İtalya sahillerinde Cividevke (Civitavecchia) limanına geldiğini, burada karaya çıkılacağını bildirdiler. Papa'nın kardinali Şieregato sevinçliydi. Deniz yolunun bittiğini söylerken, ellerini uğuşturuyordu. Cem Şehzade ise alabildiğine ilgisizdi. "Ya demek öyle" diye karşılık verdi bir şey söylemiş olmak için.

“Ama artık kurtuldunuz Prens,” diye üsteledi Kardinal, “sanırım yıllardır bu günü bekliyordunuz.”

Cem Şehzade silkindi. Padişahça durdu, padişahça baktı.

“Kurtulmak mı?” dedi. “Bizim kurtuluşumuz ölmekle mümkündür.”

Kardinal ürperdi. Din adamıydı, ama ölümün sözünün edilmesi bile onu ürkütüyordu.

“Öyle demeyiniz Prens, gerçekten de kurtuldunuz. Papa hazretlerinin topraklarındasınız. Buralara Rodos Şövalyelerinin hayali dahi ulaşmaz, müsterih olun.”

“Şu halde eski dostlarımı yanıma alabilirim, buna bir itirazınız yoktur herhalde.”

“Elbette alabilirsiniz.”

Bu sözü ağzından kaçırdığına pişman oldu ya, artık geri dönemezdi. Hem birkaç arkadaşını yanına almasında ne mahzur vardı ki? Kendisini daha rahat hissederek, belki daha kolay boyun bükerdi.

“Buyurunuz Prens, karaya çıkalım.”

Limanda mahşer günü yaşanıyordu. Osmanlı Şehzadesinin geleceği haberi duyulmuş, liman tepeleme meraklılarla dolmuştu. Cem Şehzade görüldüğünde, bir ağızdan, “Yaşasın Prens” diye bağırmaya başladılar. Muhafızlar kırbaç zoruyla yol açıyor, Cem Şehzade bir ölü kadar sessiz ve kıpırtısız bu yoldan geçiyordu.

Papa, Cem Şehzadeyi karşılamak için oğlu Firençuşka'yı (Messire François) göndermişti. Cem Şehzadeyi, atından inerken selâmladı. Papa adına “Hoş geldiniz” derken saygılıydı. O kadar ki, Cem Şehzadenin içinde küçük ümit pırıltıları parlamış, gerçekten esaretten kurtulup kurtulmadığını düşünmeye başlamıştı. Ama bunlara güvenilemeyeceğini çoktan beri biliyordu. İnsana önce gülüyüz gösterir, itimat telkin ederler, sonra en umulmadık zamanda arkasından hançerlerdi. Fakat nasılsa kaybedecek bir şeyi kalmamıştı. Kuru bir unvan ile

vermeyi bir türlü beceremediği mânâsız bir can taşıyordu. Canını ve unvanını alsalar işlerine yaramazdı. Öyleyse çekinecek bir şeyi yoktu. İşi oluruna bırakmalı, bir yabancıyı seyrederek gibi kendi kendisini seyretmeliydi.

Sekiz yüz doksan dört yılının Rebiülâhîr ayının birinci günü Roma'ya girdi. Şehir güzeldi. Fakat Cem Şehzadenin yüreği güzelliklere kapanmıştı. Görmeden bakıyor, yabancılığını iliklerinde duyuyordu. Bir saraya götürdüler. Biraz dinlendikten sonra Kardinal Şieragate, Papa ile yakında görüşeceğini bildirdi.

"Bütün memleketlerin kralları Papa'nın huzuruna çıktıklarında ayaklarına kapandılar. Yalnızca Alman İmparatoru bundan muaftır. Dizini öpmekle yetinir. Çünkü vaktiyle, Roma'yı Almanlar kurtarmış olup bu hatıranın hürmetine böyle bir imtiyaz tanınmıştır."

Cem Şehzadenin kaşları kalktı. Parmakları sinirli sinirli tempo tutarken, konuştu:

"Biz kimsenin ayaklarını öpmeyiz. Böyle bir âdeti de hoş görmeyiz. Usulümüzce selâmlar, eşit iki hükümdar gibi görürüz. Töremizde ayak öpmek yoktur."

"Ama onlar Papa'dan mağfiret umdukları için öyle davranırlar."

Cem Şehzade kızgındı. Gerçi hiçbir güç, ona, Papa'nın ayaklarını öptüremezdi. Ama teklif edilmesi sinirine dokunmuştu.

"Biz Müslümanız," dedi canlı bir sesle, "mağfireti yalnızca Allahü Teâlâdan bekleriz. Papa'ya ihtiyacımız yoktur. Ölmeye razı olur, fakat dinimize ve imanımıza aykırı bir hareket yapmayız. Varın Papa'ya arzedin. Biz buraya kendi rızamızla gelmedik. Esir olmadığımızı söyler, ama her daim esir muamelesi yaparsınız. Oradan oraya sürükler durursunuz. Gayri yetti. Bundan öte bildiğimiz gibi yaşayacağız."

"Ama Prens hazretleri, iyiliğiniz için..."

“İyilik yapmanızı istemiyoruz!” diye kükrediydi âdeta. “Bizi kendi halimize bırakırsanız yeter. Bu konuda tek kelime daha duymak niyetinde değiliz.”

Kırgındı. Pişmandı. Bu zilletlere katlanmaktansa ölmeyi bin kere tercih ederdi. Hatasını düşünüyordu, büyük hatasını. Bayezid’e karşı çıkmamalıydı. Saltanat hırsına kapılıp ordular hazırlamamalı, cenge tutuşmamalıydı. Hadi bunlar neyse, en azından Rodos’a kaçmamalıydı. Rodos’a kaçmakla en büyük hatasını yapmıştı. İnsan bir kere hata edince, arkası kesilmiyordu. Hatamı düzelteyim derken, yeni hatalar yapıyordu. Uçurumun kenarına gelmiş, son adımı da atıp yuvarlanmıştı. Uçurumdan yuvarlandıktan sonra, geriye dönüş yoktu. O gün bugündür tepe takla gidiyordu. Ne tutunabileceği bir dal, ne basabileceği sağlam bir zemin kalmamıştı. Çırpınmaları işe yaramıyor, hatasını düzeltecek çareyi bulamıyordu.

“Çıkın!” diye inledi. “Yalnız kalmak ihtiyacındayız.”

Kardinal istemeye istemeye çıktı. İlle de Papa’nın ayaklarını öptürmek gayretindeydi. Bunu başarabilse, bir rütbe daha yükselirdi belki, Papalığa bir büyük adım daha yaklaşırdı.

Papaya koştu. Şehzadenin çırpınışlarını bildirdi.

“Ayak öpmemekte direnir efendimiz, ne dedimse razı edemedim.”

“Zararı yok,” dedi Papa, “kendi haline bırakın, hiçbir şekilde zorlamayın. Nasılsa bir gün ihtiyarıyla ayaklarımıza kapacaktır. Yarın için hazırlayın. Görüşeceğiz.”

“Baş üstüne.” Bir kese uzattı.

“Gitmeden şunu da al Kardinal, hizmetlerinin asıl mükâfatını İsa Efendimiz takdir edecektir. Osmanlı Prensini Roma’ya getirmek için çok gayret gösterdiğini biliyorum. Başardın. Seni bütün kalbimizle kutluyor ve kutsuyoruz. Bunun babası Roma’nın bir bölümünü yıkmıştı, biz Roma’da oğlunu yıkacağız. Yarın görüşmeden sonra bütün kiliseler çanlarını çalacaklar. Büyük âyinler düzenlenecek. Katedral Meydanında İsa’nın

çocuklarıyla konuşacağız. Artık Osmanlıların Efendi olmadığını söyleyeceğiz onlara. Ne mutlu bir gün bu.”

Ertesi gün, Şehzadeyi Papa’ya götürdüler.

Herkes sokaktaydı. Bazıları Fâtih’in oğluna hakaret etmeye, böylece Bizans’ın intikamını almaya hazırlanmıştı. Fakat soylu tavrını, bir fâtiş gibi at sürmesini, teb’asını selâmlayan bir padişah gibi el sallamasını görünce, herşeyi unuttular. Sadece alkışlamayı akıl edebildiler.

Papa bir gösteriye hazırlanmıştı. Büyük anı herkesle paylaşmak istiyor, başarısını sergilemeye çalışıyordu. Avrupa Devletlerinin temsilcilerini de davet etmişti. Papa, merasim elbiselerini giymiş, başına üç tepeli külahını geçirmiş, tahtına oturmuştu. Devlet temsilcileri iki yanından başlayıp kapıya kadar dizilmişlerdi. Cem Şehzade bu geçitten Papa’ya doğru yürüdü. Her adımını sertçe atıyor, ayağı hahlara değdikçe sanki koca saray sarsılıyordu. Ve sanki her adım atışında bir İstanbul fethediliyordu.

Yaklaştıkça Papa doğrulmuştu. Niyeti Cem Şehzadeyi oturarak karşılamaktı, ama bunu nedense yapamamıştı. Kendisi de şaşıtı. Bakındı. Gözleri derin sessizliğin içinde dolaştı. Sonra Cem Şehzade ile göz göze geldi. Cem Şehzadenin mavi gözleri büyüğü gibiydi. Bakışlarını koparamıyordu. İstemediği halde sarıldı ona, omuzlarından öptü.

“Hoş geldiniz Prens, umarım yolculuğunuz iyi geçmiştir. Buyurunuz lütfen, ayakta kalmayınız.”

Yanı başına oturttu. Herkes şaşkıındı. Papa’nın gerçek hükümdarlardan bile esirgediği ilgiyi Cem Şehzadeye göstermesi karşısında afallamışlardı. Bir tuhaf korkuya kapılmış gibiydi Papa. Bunu gözlerinden okuyorlardı.

“Nâcâr gelmişiz,” diye karşılık verdi Cem Şehzade, “yedi yıldır mahpusuz, kendimizi Rodosluya emanet ettik, amma velâkin hiyanete uğradık. Muradımız Engürüs yoluyla memleketimize gidip taht u tacımıza kavuşmaktı, illâ aradan geçen

seneler bu arzumuzu gömdü. İmdi Kahire'ye evlâdü iyalimizin yanına dönmek emelindeyiz. Âlemde adlû dadınız söylenir, adalet isteyenler dünyanın dört bucağından size gelirlermiş, biz dahi nâcâr gelmişiz, görelim adaletiniz nicedir?"

Papa bir yandan Cem Şehzadeyi dinliyor, bir yandan da toparlanmaya çalışıyordu. Gözleri Cem Şehzadede, kulakları tercümanın söylediklerindeydi. Kahire'ye gitmek istediğini duyunca, yüzü ekşimişti. Bu fikri Cem Şehzadenin kafasından uzaklaştırmalıydı.

"Prens hazretleri," diye konuştu. "Kahire'ye gitme işi sonra düşünülecek bir iştir, şimdi Engürüs'e geçip ordulara kumanda edecek zamandır. Rumeli beyleri dönüşünüzü hasretle beklemektedirler. Zaten bunun için Rodos'a gelmişsiniz, unuttunuz mu?"

"Yedi sene çok şeyi değiştirdi Papa hazretleri, nerede hata ettiğimizi düşünme fırsatı bulduk ve anladık ki saltanat dâvası gütmek büyük hata idi. Dileğimiz Kahire'ye girmekten ibaret-tir, muavenet eylerseniz minnettar kalırız."

"Ya padişahlığınız ne olacak?"

"Osmanlı başsız değildir hamd olsun, karındaşımız Bayezid Han fetihler yapmaktadır. Gayri teb'anın bize ihtiyacı kalmamıştır, varıp gitsek bulaşıklık olur, bunun da memleketimi-ze zararı dokunur."

Papa çırpınmaya durmuştu:

"Hakkınızı kardeşinize mi bırakacaksınız?"

"Hak ikimizindi. Önce o sahip çıktı. Şimdi onun hakkıdır."

Papa Cem Şehzadeyi dinledikçe kızılıyordu. Bu gidişle Hıristiyan dünyasının emellerine âlet edemeyecekti. Tekrar hükmetme sevdasını yüreğinde tutuşturmak lâzımdı. Bu da hayli zaman alacağa benzerdi. Kızgınlığına gem vuramadı. Öfkesini başaramadı.

"Hakkını aramayanın lâıyığı esarettir," dedi.

Konuşmaları çeviren İtalyan tercümanın benzi attı. Tered-

düde düştü. Papayı yanlış anladığımı düşünüp cümleyi tekrar etmesini isteyince, Cem Şehzade ayağa fırladı. Padişahça durdu ve padişahça bir öfkeyle bağırdı:

“Kabahat size gelende, kendini unutup size gelen elbette esirden de, köleden de beterdir.”

Papa'nın yüreği hopladı. O sözü ağzından kaçırdığına çoktan pişman olmuştu. Şehzadenin dilini bilmediğini sanıyordu. Cevabını duyunca yanıldığını anladı. Telâşla,

“Özür dilerim Prens hazretleri,” diye atıldı, “maksadımız sizi tahkir değildi, öyle demek istememiştik. Dilimizin inceliklerini bilmediğinizden yanlış anladınız.”

“Dilinizin inceliğini biliyoruz. Fakat sizi zannettiğimiz gibi ince ve nazık bulmadığımız için üzgünüz. Söyleyecek bir şeyimiz kalmadı. Dairemize çekilmek istiyoruz.”

Emrediyordu. Durumu lehine çevirmiş, havaya hâkim olmuştu. Papa çaresizlik içindeydi. Nice devlet temsilcisinin önünde bozguna uğramıştı. Kınadıkları belliydi. Hemen hepsi Cem Şehzadenin tarafını tutuyordu. İyi ama neden böyle olmuştu? Niye Cem Şehzadeyi tutuyorlardı? Menfaatleri kendisini tutmalarını gerektirdiği halde, niye terslik ediyorlardı?

“Bağışlayınız Prens,” dedi tekrar, “inanınız ki kastımız hakaret etmek değildi, ama biz başka türlü düşünürdük. Emrinize vermek için ordular hazırlamaya başlamıştık. Birden bire saltanat dâvasından vazgeçtiğini duyunca, sarsıldık. Geliniz sizinle bir anlaşma yapalım.”

Cem Şehzade ayakta olduğu için kendisi de farkında olmandan kalkmıştı. Konuşurken gözlerini açıyor, kâh yerdeki halılara bakıyor, kâh tavandaki resimlerle konuşuyordu.

“Evet, en iyisi bu, anlaşalım. Sizi eskiden düşündüğünüz gibi Macaristan'a geçireyim, ordular vereyim, İstanbul üzerine yürüyünüz.”

“Ya karşılığı ne olacak?” diye sordu Cem Şehzade alaycı bir tavırla. “Ne isteyeceksiniz?”

“Hiçbir şey,” diye cevap verdi Papa ellerini açarak, “kendimiz için hiçbir şey istemiyoruz.”

“Ya Firençe için, Rodos için, Engürüs için, Sırplar için, Ulahlar için?”

Hâlâ alaycıydı tavrı, sanki imtihan ediyordu. Bunu sezince Papa’nın canı daha beter sıkıldı. Konuştukça batıyordu. Osmanlı Şehzadesi gerçekten cesur, gerçekten yamandı. Hakkını teslim etmeliydi. Yedi senelik esaret hayatı soylu ruhunu köleleştirememişti. Kaçamağa saptı. Daha fazla rezil olmaktan kurtulmak istiyordu.

“İsterseniz bunu sonra görüşelim Prens; baş başa, olur mu?”

Cem Şehzade cevap vermedi. Hafif bir baş işaretiyle kalabalığı selâmladıktan sonra kapiya yürüdü. Yine her adımda sarayı titretiyor, arkasından sanki ordular yürüyordu. Papa ne ummuş, ne bulmuştu. O Cem Şehzadeyi bitkin bir köle olarak ayaklarının altında sürünürken tahayyül eder, zevkten krize girerdi. Cem Şehzadeyi böyle anlatmışlardı. Yanıldıklarını ve yanıltıklarını görmüştü. Yedi sene cefa çekmemiş, esir hayatı yaşamamış, bin türlü endişenin cenderesinde bunalmamış da, Rodos fethini tamamlayıp Roma’ya gelmiş gibiydi. Onu yola sokmak, elinde oyuncak yapıp kullanmak bir hayli zaman alacaktı. Ama bazen zorla, bazen de kurnazlıkla bunu gerçekleştirecekti. Ne olursa olsun eline düşen bu imkândan faydalanacak, Hıristiyanlık âleminde mevcut itibarını arttıracak, Bayezid Hanın başına bir sürü belâ açacaktı. Cem Şehzadeyi ele geçirmek için katlandığı onca fedakârlığın, sarfettiği onca paranın heba olmasına seyirci kalamazdı.

Cem Şehzadeyi yola getirmenin iki türlü çaresi vardı. Baskı, zulüm, ya da hoşgörü. Papa ikisini de mubah sayıyordu. Ve hangisinin daha tesirli olacağını düşünüyordu.

Gece yarısına doğru kesin kararını verdi. Dostça tavrını değiştirmeyecek, hatta daha da ileriye götürecekti. Cem Şeh-

zadeyi samimiyetine iyice inandıracaktı. Her istediğini yapacak veya yapar görünecekti. Annesine yazacağı mektupları özel bir adamıyla Kahire'ye gönderecek, annesinin mektuplarını getirtenecekti. Saltanat ateşini oğlunun yüreğinde annesi tutuşturmuştu. Yeniden tutuşturabilirdi. Tecrübeleriyle biliyordu ki, bir padişah oğlunun içindeki saltanat ateşi küllenebilirdi, ama hiçbir zaman bütünüyle sönemezdi.

Yakın adamlarını bulup getirmekle işe koyulacaktı. Bu yol la netice alması belki uzun sürecekti, ama baskıya yönelirse hiç netice alamama ihtimali kuvvetliydi. Cem Şehzadeyi görmüş, Rodosluların, bazen de kendi adamlarının anlattığı gibi pısrık biri olmadığını anlamıştı. Baskılara boyun eğecek birine benzemiyordu. İçinde Padişahça duygular dal budak salmıştı. Söküp atmak imkânsızdı. Söküp atmaya çalıştıkça daha da bilenir, gevşeyen iradesi baskılar karşısında dirilirdi. Ondan sonra da istemediği bir şeyi asla yapmazdı.

Tabii öldürtebilirdi. Ama o zaman da işine yaramazdı.

Güler yüzle, tatlı dille, dostça muamele edecekti. Bunun baskıdan daha tesirli olacağına şüphesi yoktu.

Önce, iyi niyetinin bir ifadesi olarak dostlarını bulmalıydı. Sonra Osmanlı Padişahına bir elçisini göndermeli, Cem Şehzade ile maiyeti için her sene Rodos'a verdiği kırk bin duka altınını bundan böyle kendisine göndermesi gerektiğini hatırlatmalıydı. Şehzadeyi bırakmayacağı yolunda da teminat verecekti. İcap ettiği zaman sözünden dönmemesi için bir sebep görmüyordu.

Rahat bir uyku çekmek için yatağına girdiğinde, gece güne dönmek üzereydi.

"Cem Şehzade burada Rodos'ta olduğundan çok daha rahatça, ama huzursuzluğu berdevam," diye yakındı Celâl Bey, "Papa'ya hem güvenmekte, hem de endişelenmekte. Bu halini ben anlamazam."

"Anlamayacak ne var bunda?" dedi Ayaş Bey, "Cem Şeh-

zadenin yüreği pakçadır, sıbyancadır. Güleryüz gördükte kapılmaktadır. Onca eziyetten, esaretten sonra; birazcık soluk alınca minnete düşmüştür, bizler Osmanogluyuz, hile hurda bilmeziz. Papa da iyice bir âdeme benzer.”

Uzakça bir köşeye oturup homurdanan Şirmerd Ağaya döndü:

“Ne buyurdun Şirmerd Aga, sözlerimde bir hilaf mı yakaladın?”

Şirmerd Aga tek kelimelik bir cevap verdi:

“Yok.”

“Yok da homurdanmalar neyin nesi olmakta bakalım?”

Şirmerd Aga ayağa kalktı. Geldi, Ayaş Beyin önüne çakıldı.

“Safsınız kurban olduğum, pâk yüreklişiniz ve azılı kefereni de kendiniz gibi bellemektesiniz.

“Bildğin varsa söyle de bir, ona göre amel edelim.”

“Bildğim sizin de bildiğinizdir. Eksiği var, fazlası yok.”

“Öyleyse bu kurumun nedir? Bilir de söylemez gibisin. Yani şüphenin aslı astarı nola? Papa, Cem Şehzadeye kral muamelesi etmez mi? Öz oğluyla ve dahi yeğenleriyle ve dahi kardınallarıyla geziye salmaz mı? Vakit buldukta kendiside bile gitmez mi? Bizi dağınıkken toplayıp ‘Yeriniz efendinizin yanındır, iyi gününde ve kötü gününde yanında olmalısınız’ deyü buralara getirmedi mi?

Şirmerd Aga dize geldi. Tahiyyata oturur gibi oturdu Ayaş Beyin önüne, elini de Ayaş Beyin dizine koydu:

“Ben bu işlerde hayır görmem,” diye diretti, “elindeki delil gelsin dersin delil melil yok. Sadece ince bazı hesapları hissetmekteyim. Bir tuhafıktır gidiyor, bir acayıktır dönüyor ki, kefare düzenine akıl erdiremem. Hesapları var bunların, ince mi ince hesapları var. Vakti zamanı geldikte maskeyi suratlarından çıkaracaklar, bütün alçaklıkları, dönemlikleriyle karşımıza çıkacaklar, lâkin iş iştenden geçmiş olacak. Tıpkı Rodos şövalyelerinin yaptığı gibi. Ne iyi muamele ettilerdi, yediğimiz

önümüzde, yemediğimiz ardımızdaydı. Şehzademiz Avrupa'nın ulu kralları gibi karşılanır, uğurlanır, şerefine ziyafetler verilirdi. Sonra sonra ne oldu peki? Kuleye hapsedtiler, bizi yanından zorla uzaklaştırdılar.”

“Çok şüphesin,” dedi Celâl Bey, “seni duyan da bilmediğimiz bazı şeyler bildiğini zanneder.”

“Şüpheyi kefereden öğrendik. Niyetleri halis ise Rodos şövalyelerini niye uzaklaştırmazlar bakalım?”

“Böyle anlaşımlardır belki, ahidnameleri varsa başka türlü hareket edemezler.”

“Celâl Beyim, bari sen söyleme bunları, keferede ahde vefa arama kurban olduğum, onca derde birlikte katlandık, hiç ders almadık mı yani? Nicedir buradayız. Ne olup bittiğini bilen var mı aramızda, söyleyin, var mı? Yok. Çünkü herşey bizden saklanıyor. Keyfinize bakın, gününüzü gün edin diyorlar. Biz günümüzü gün etmeye mi buralara geldik? Hani ya Engürüşe geçecektik? Ne zaman bu mevzuu açsak, suratları kurbağaya dönüyor, sabır tavsiye ediyorlar. Avrupâda işler karışıkmuş da, yollar tekin değilmiş de, Şehzadenin muhafazası zormuş da, filan. Hikâye bunlar hikâye, hepsi kandırmaca. Bizim gibi kanmaya teşne insanlara ne diye zahmete girip işin doğrusunu söylesinler ki, aldatıp gidiyorlar işte.”

“Ne yapalım yani?” diye atıldı Sinan Bey, “Hakça söylediğini kabul etsek bile şunun şurası on dört kişiyiz, Cem Şehzadeyi say, eder on beş. Hadi hizmetkârlarını da kat hesaba, eder yirmi altı. Yirmi altımız el birliği ettik diyelim, Roma'yı fethetmi edeceğiz?”

“O başka,” dedi Şirmerd Aga, “hiç değilse kanmadığımızı, inanmadığımızı gösterebiliriz. Biraz daha sıkıştırabiliriz Papa'yı, en azından Firençe'ye göndersin bizi.”

“Ne fark eder sanki? Ha Papa, ha Firençe Kralı Charles.”

“Öyle deme, ne de olsa Charles keferesi kraldır. Ne ipten kazıktan kurtulma Rodos şövalyelerine benzer, ne de şahsi ik-

baline din kisvesi geçiren Papa'ya. En azından Kahire'ye gitmemize ruhsat çıkarır. Cem Şehzadeyi çoluk çocuğuna bırakır, memleketimize döneriz. Bıraktığımız yerden memleket hizmeti görmeye başlarız."

"Sen kendini mi düşünmekteisin, Cem Şehzadeyi mi?"

Celâl Beyin çıkışı sertti, kınayıcıydı.

"Hepimizi," diye cevap verdi Şirmerd Aga sakın sakın, "billeri hepimizi düşünmek zorunda. Belli ki bu işin sonu yok. Cem Şehzade bile padişahlık arzusu izhar etmemekte de, devamlı şekilde Kahire'yi söylemekte değil mi? Uzaktayız diye memleket ahvalini gözden ırak etmek olur mu, yakışır mı bize? İspanya Kralı Ferdinand, Endülüs'teki dindaşlarımıza kan kusturur. Dindaşlarımız en büyük İslâm padişahı olarkten Bayezid Hândan istimdat ederler, lâkin Cem Şehzade yüzünden Avrupalılardan çekinen Bayezid Han, eminim, içi kan ağlayarakten dindaşlarının dâvetine icabet edemez. Kemal Reisi birkaç gemi ile gönderip İspanya sahillerini vurdurmakla yetinir."

"Padişahlığı lâıykıyla beceremediğindendir," diyerek araya girdi Ayaş Bey, "Cem Şehzade olaydı tekmi İspanya'yı kasıp ka vururdu."

"Öyle mi belledin?" derken acımtırak güldü Şirmerd Aga, "Bayezid Han da Sultan Muhammed oğludur. Ne yapılacağını helbet bilir."

"Yapsın da görelim," dedi Celâl Bey gülümsemeli.

"Yapamaz ki," dedi Şirmerd Aga, "yapmaya kalksa, İspanya Kralı Papa'ya müracaatla Hristiyanların kökü kazınıyor medded diye yırtınır, Papa bir mektup yazar Bayezid Hanımıza, ya İspanya'dan çekil, ya da Şehzadeye ordu verip üzerine salıyorum der, Padişah olmakla sen bunu göze alabilir misin?"

İç çekti:

"Şehzadelerin katledilmesi içimi dağladı, meğer bu maslahata binaen katledilirlermiş."

“Yani Şehzademiz de katledilse öyle mi? Uğruna baş koyduğumuz civan tepelense de Şirmerd Ağamız rahatlasa. Bunlar nasıl sözlerdir ki it yese kudurur, nasıl dayanılır bu sözlerle?”

Şirmerd Aga hâlâ sakindi.

“Öfke küpünü kır da çık,” dedi Celâl Beye, “Cem Şehzadeyi kim Şirmerd Ağadan çokça seviyorum derse yalandır, benim demem başka demedir, lâkin anlamaya feraset ister.”

“Biz anlayacağımız kadarını anladık,” diye çıkıştı Celâl Bey, “duymak istemediklerimizi duyduk bir biri ardından. Bu sözleri Cem Şehzadeyi sevmenden söylediğin iddiası ise gülünçtür. Ben yüzüme karşı Şehzademe söz ettirmem.”

Eli kılıcına uzanmıştı. Kanlı kavga patlamak üzereydi. Kapı açıldı. Yanında dört kişiyle Cem Şehzade odaya girdi. Girmesiyle lastikli bir havanın uzadığını sezdi. Havayı dağıtmak için yüksek sesle konuştu:

“Söyleyeceklerimiz var!”

Yalnız Şirmerd Aga diz üstüydü. Kalktı. Şehzadenin geci-ken selâmına temenna etti.

“Hayrolsun Beyim.”

“Hayırdır Şirmerd Aga, sevindirici haberler aldık. Önce Bayezid’in elçisi Mustafa Beyi kabul ettik. Karındaşıımız bize hediyelerle bir de mektup göndermiş. Bu bizden korktuğuna işarettir.”

Sesini alçalttı:

“Buradan bir an önce ayrılmamızı istiyor. Bir yolunu bulup Kahire’ye gitmemiz hakkımızda daha hayırlı olacakmış. Anlaşılan bizden yana emin değil. Evvelâ Kahire’ye gönderecek bizi, ardından Mısır Sultanıyla anlaşıp Dersaadet’e celbedecek. Mustafa Beye kalırsa, karındaşıımız halimize pek üzülmüş. Sık sık bizi hatırlar, adımızı ağzından eksik etmezmiş. Bize haksızlık ettiğini söylemiş.”

Dalgın dalgın mırıldandı:

“Bir inanabilsek...”

Şehzadenin hali Şirmerd Ağaya pek tuhaf geldi. Rodoslulara inanıyor, Papa'ya inanıyor, ama kardeşine inanmıyordu. Duygularını içine attı. Gergin havayı daha gerginleştirmek istemiyordu. Şüphelerini açıp dökmesi, şimdiki halde, başka bir işe yaramazdı. Bir müsait fırsatta Cem Şehzadeye, Padişah tavsiyesine uymanın daha münasip olacağını söylerdi. Kardeşinin, duygularında samimi olma ihtimali, Papanın söylediklerinde samimi olma ihtimalinden daha fazla olduğunu hatırlatırdı.

Gayri uyup uymamak, inanıp inanmamak Şehzadenin bileceğiydi.

“Ayrıca bugün Kahire'den de bir mektup aldık,” diye devam etti Cem Şehzade, “anamız, evdeşimiz ve evlâtlarımız iyice imiş hamdolsun.”

Durgunlaştı birden. Sahte coşkunluğu söndü. Mindere bağdaş kurdu.

“Lâkin,” dedi, “Papa hazretlerinin bir teklifi canınızı sıktı. Arada bir şehri gezerken, geleneklerimize uyup fakir fukaraya sadaka vermemiz Hristiyanlığa duyduğumuz muhabbete bağlanmış. Söz arasında ne dese beğenirsiniz? Fukaraya sadaka vermek İsa Aleyhisselâmın tavsiyesi imiş. Mademki yüreğimiz buna ısınmış, Hristiyanlığı kabul ile duygularımızı tekmillmeliymişiz. O zaman oğlumuzu Kahire'den getirtip kardinal yaparmış. Bizi de Osmanlı padişahı ilân edermiş. Kan beynimize çıktı. Ben sizden Mısır yolunu istemekteyim, siz bana bâtil bir yol göstermektesiniz diye çıkıştım. Değil krallık, kardinallik, tekmiil dünya saltanatını verseniz, dinimin bir hakikatından dönmem dedim. Fukaraya sadaka vermemiz sizi böyle bir düşünceye sevk ettiyse, biliniz ki, İslâmiyet, din ayrımı yapmadan fakirlere merhameti emreder, dedim. Bu kabîl sözler bize en büyük eziyettir, bir daha söylenmesin. Dini-mizde ne ihmalimiz görüldü ki böyle talihsiz bir teklife muha-

tap tutulduk, dedim. Özür beyan etti. Bizi çok sevdiğinden bu teklifi yaptığını söyledi. Herifin zoruna da bakın.

Bir dinî inançlarımız kaldı sapa sağlam, onu da çekip alacak da içimizden ruhumuzu ebedî cehenneme fırlatacak.”

Celallenip kükredi:

“Biz Müslüman doğduk, Müslüman yaşadık ve inşaallah Müslüman öleceğiz. Tekmil cihan bunu böylece bilsin.”

* * *

Yağmur, renkli camlardaki tasvirleri kırbaçlıyordu. Cem Şehzadenin susmasıyla başlayan sessizliğin ortasında gök gürlemeleri düşüyordu. Şirmerd Aga alabildiğine kızgın, Celâl Bey ise üzgündü. Başını omuzlarının arasına çekmiş, Şirmerd Ağaya haksızlık ettiğini düşünüyordu. Belli ki Papa samimi değildi. Cem Şehzadeyi kandırmanın peşinde yürüyordu. Bereet versin işi en ters yerinden tutmuş, olmadık bir teklifle Cem Şehzadenin karşısına çıkmıştı. Şehzadenin gösterdiği tepki doğrusu şahaneydi. Fakat bununla işler düzelmiş olmuyordu. Papa sadece niyetinin birazını sergilemişti. Arkası gelecekti. Şirmerd Ağanın dediği gibi, Fransa'ya gitmek galiba daha evlâ idi. Salmayacaklarını biliyordu. Buradan kaçmanın Rodos'tan kaçmaktan daha zor olduğunu da biliyordu. Cem Şehzade nereye gitse yanında bir sürü adam bulunurdu. Güya bunlar Şehzadenin dostlarıydı, güya onu neşelendirmeye çalışıyorlardı. Aslında muhafız oldukları muhakkaktı. Hele de Rodos şövalyelerine hiç güvenmiyordu. Şirmerd Ağaya başka türlü söylemişti ya, kendisi de şüphedeydi. Zaten bir keresinde zehirlemeye kalkışmışlardı. İstifra edip kurtulmuştu çok şükür. Yediği balığın dokunduğunu ileri sürmüşlerdi, fakat doğru olmadığını sanıyordu: Kısacası Şehzade güven içinde değildi. Herhangi bir maksat uğruna onu öldürebilirlerdi. Zehirlenmesi ihtimaline karşı yediğine, içtiğine dikkat ediyorlardı, tatmadan Şehzadeye vermiyorlardı, lâkin bu ne zamana kadar

böyle sürecekti? Bir dalgınlık anında kötü emellerini gerçekleştirebilirlerdi. İnsanı öldürmenin tek yolu zehirlemek değildi ki, sık sık çıktıkları av partilerinde başına bir kaza gelebilirdi. Daha doğrusu cinayetlerine kaza süsü verebilirlerdi. Peki ama bunu neden yapacaklardı? Bilmiyordu. Bir bilse tedbirini almak kolaylaşacaktı. Rodos şövalyelerinin ne düşündüğünü kestirmek hiç de kolay değildi. Papa ayrı bir muammaydı. Her birinin kafasında yüzlerce tilki dolanırdı. Kendi menfaatları için Şehzadeyi öldürebilecekleri gibi, herhangi birinin yahut bir devletin hesabına da öldürebilirlerdi. Para için yapmayacakları şey yoktu. Bundan sonra daha temkinli, daha dikkatli olmalı, av partilerinde ve şehir gezilerinde de adım adım Şehzadesini takip etmeliydi.

Şirmerd Aga ile göz göze gelince gülümsedi. Şirmerd Ağadan aynı karşılığı gördü. Belki de kafalarında aynı korkunç ihtimal kol geziyordu. Kader birliği edenlerde düşünce müşterekliğine sık sık rastlanırdı.

Yağmur derin sükûnun içine yağıyordu.

* * *

Ve bir gün bütün çanlar hıçkırıklarla sarsıldı. Bütün paslarını dökercesine çaldılar, çaldılar.

Papa Sekizinci İnnocent ölmüştü.

Ve bir gün çanlar sustu...

Bir hafta süreyle şehir derin bir sessizliğe gömüldü. Bu süreçte Cem Şehzade ile adamlarına odalarından dışarı çıkmamaları tavsiye edildi.

Hapis hayatı başlamıştı. Ne kadar süreceği belli değildi.

Fakat çok sürmedi. Çanlar yine çaldı, yine çaldı. Bu sefer çanlar yeni Papa Roderico Borgia'yı selâmlamak için çalıyordu. Borgia Altıncı Aleksandre unvanıyla papa seçilmişti ve Cem Şehzadenin kapısı açıldı. İki kardinal girdi.

"Papa hazretleriyle görüşeceksiniz Prens."

Yeni Papa ile görüşüp dairesine döndüğünde solgundu. Bıyıklarıyla oynamasına bakılırsa, oldukça da sinirliydi. Hizmetkârına, dostlarını toplamasını emretti. Onlar gelene kadar bir aşağı, bir yukarı, bir sağa, bir sola dolandı. Dolanırken bıyıklarıyla oynamayı sürdürdü. İki defa pencereden muazzam katedralin sivrilğine, sivrilikte azametle dikilmiş haçlara baktı. Burada hâlâ ne aradığını sordu kendi kendine. Mazeretler bulup sığınmak için çırpındı. Fakat mazeretlerin önü hep tıkalı çıkıyor, geçit vermiyordu. Kafese kendi ayaklarıyla girmişti. Ne çareki çıkamıyordu. Kafesin kapısı örtülmüş, içinde kalakalmıştı. Görünüşte serbestti, ama dünyası kafesin telleriyle sınırlıydı. Aşamıyor, gizli esaretin tel örgüsünü, ne yapsa kıramıyordu.

Önce Şirmerd Aga girdi, selâm verdi. Cem Şehzade dert dökmek için sanki birisinin girmesini bekliyordu. Selâmı almasıyla boşalması bir oldu.

“Gör halimizi Şirmerd Aga, dünya malına tamah olduk, dünyayı sırtımıza yük ettik; ihtiraslarımız ayaklarımıza pranga vurdu, saltanat hevesimiz kafese döndü, imdi yaralı kuş gibi çırpınmadayız.”

“Papa ile görüş uzadı Beyim, canınızı sıkacak şeyler mi söylendi?”

“Yok, nazıkçe karşılandık, hürmet gördük, iltifata boğulduk. Lâkin Şirmerd Aga, bunların iltifatı dahi yüreğimize ateş oku gibi batar. Bin türlü emelleri var, amma birini dahi anlamazam.”

“İhsas mı olundu?”

“Candaşlar gelsin de söyleşiriz, sen hele bildinse bize dahi söyle, herkesin ağzında bir tekerlemedir dolanır. Papa mışka derler. Papa’yı bildik de mışka nedir çıkaramadık.”

Şirmerd Aga isteksizce gülümsedi. İlk duyusunda kendisi de şaşırmış, meraka düşmüştü. Gerçekten herkesin ağzında bu söz geziyordu.

Merakının arkasında yürüyüp sormuş, soruşturmuş ve nihayet öğrenmişti.

“Rivayete göre Beyim, vakitlerden bir vakit erkek kılıklı bir hatun kişiyi, bunlar, başlarına papa seçmişler.”

“İnanırsız, heriflerde tüy yok, tüs yok, cılıldak çoğu, hatun kişisiyle er kişisini ayırmak müşkildir.”

“O hatun bir zaman hüküm sürmüş. Amma bir saray oğlancığına sevdalanmış. Hamile kalmış. Karnı şiştikte, cazular, müneccimler tütsüler yapmışlar, yıldızname açmışlar ve Papa’ya, kötü ruhların uykusunda nefes ederek karnını şişirdiğine karar vermişler. Derken doğum oldukça iş meydana çıkmış.”

“Hani bunlardan beklenmez değil...”

“O gün bugündür yeni bir Papa intihap edildikte, ‘Papa er kişidir’ mânâsına ‘Papa mişka’ demeyi âdet edinmişler.”

“Tuhaf,” dedi Cem Şehzade bıyıklarını çekiştirmeyi sürdürerek, “tuhaf ve gülünç. Lâkin yadırgamayız, zira frenkler tuhaf ve gülünç insanlardır.”

Haydar Beyle Ayaş Bey peş peşe girdiler. Onları Sinan, Celâl ve Frenk Süleyman Beyler takip etti. Şehzade, Frenk Süleyman’ı karşısında görünce birden gözlerine inanamadı. Elini öpmeye davranmışken, çekti, sarıldı:

“Gittin döndün mü Riga Firençe’ye, gittin döndün de haberimiz niçin olmadı?”

“Gittik döndük sayende Sultanım. Ayağımızın tozuyla da huzura geldik. Duyduklarımız, gördüklerimiz vardır.”

Cem Şehzade oturdu. Sabırsızca Frenk Süleyman’a bakarak:

“Riga Firençe mülayimce mi? Biz burada Papa’dan hayır anlamazız, güzel kelimeler, lâkin dessasane iş tutar. Gözü-müze hoşça görünmek için gayrette, amma biz samimi bulmayız. Ya Riga Firençe nicedir Süleyman, hakkımızda ne düşünmektedir?”

Frenk Süleyman'ın yorgunluğu fark edilmeyecek gibi değildi. Cem Şehzadenin emriyle üç hafta kadar önce Fransa'ya gitmiş, Kralla iki kere görüşmüş ve alelacele dönmüştü. Kaç gündür doğru dürüst uyuyamamıştı. Hep tedirgindi. Yokluğunda Şehzadesinin başına bir iş gelmesinden korkuyor, ölesiye acele ediyordu. Bir terslik olmadığını gördükten sonra rahatlamış ve ancak yorgunluğunu hissetmeye başlamıştı. Ayakta uyur gibiydi. Oturması işaret edilince, minderlerin üstüne âdeta yığıldı.

"Affınızı istirham ederim Sultanım," diye konuştu, "dağı düz ede geldik, şükür ki kavuştuk. Riga Firençe bize anlatıldığı gibi bir canı değil. Hani Rodos Şövalyeleri, bilhassa da Baş Şövalyenin üvey oğlu Alfons'un 'Riga Firençe, memleketine Türk ayağının değmesini istemez' yollu sözleri var ya, külliyen yalandır. Şövalyeler bizi böylece kandırırken, Kralla başka türlü söylerlermiş. Adınızın geçtiği her yerde, Cem Şehzade, sövüp saymakta, ağzına geleni söylemekte, hakaretler yağdırmakta derlermiş."

Cem Şehzade öfkeyle söze girdi:

"Hazâ yalan! Hem de yalanın cediti emcedi. Biz Riga Firençe'yi her dâim hürmetle yâd etmişiz. Hepiniz de buna şahitsiniz. Lâkin onun aleyhimizde olduğu yolunda telkinat yapıldı. Demek Rodos bu mevzuda da döneklilik etti. Bunlar ne biçim şövalye böyle? İkrahtı ettik."

"Beyim, çok yorgunum, korkarım sözlerimi tamamlamadan şuracıkta uyuyup kalacağım. İzin verirsiniz..."

"Söyle söyle."

"Riga Firençe'nin zatınıza bir kini yoktur. Reva görülen alçaklıklardan bahsettım. Samimane üzüldü. Hiçbirinden haberi yokmuş. Sizin arzunuzla Rodos Şövalyelerini tercih ettiğiniz, sonra yine arzunuzla Roma'ya geldiğiniz söylenmiş. Hattâ birkaç teşebbüste bile bulunmuş sizi Firençe'ye aldırmağa babında, amma çeşitli yalanlarla mani olunmuş. Mühürlü name-

leriniz gösterilip isteğinizle burada kaldığınız bildirilmiş.”

“Bu da bir başka yalan! Billahi biz öyle bir kâğıdın altını mühürlemeyiz.”

“Belli, anlaşılan mührünüz çalınmış, boş kâğıtlar mühürlenmiş, üstünü de şövalyeler istedikleri gibi doldurup istedikleri yere göndermişler. Validenizden de bu mektuplarla para sızdırmıyorlar mıydı?”

“Gözümüz ne de geç açılıyor Süleyman, hayretteyiz. Fakat nereden bilebilirdik? Herkesi kendimiz gibi dosdoğru beller, söylenenlere inanırız. Ne kadar yorgun olduğumu görüyoruz, yine de duyduklarını, gördüklerini anlatmanı istiyoruz. Sabrımız kalmadı.”

“Zaten diyeceğimi dedim Beyim, kumpasın ortasındayız. Firençe’nin payitahtı Paris kaynakıyor. Casuslar cirit atıyor desem yeridir. Her türlü melanet var, cinayet var, rüşvet var.”

“Her oyun bizim üstümüze kurulu anlaşılan.”

“Evet beyim, her oyun bizim üstümüze kurulu. Rodos Şövalyeleri Rodos’u Bayezid Han karındaşınızın öfkesinden korumak için sizi ileri sürerler, Venedik Cumhuriyeti, Osmanlı akınlarından endişelendikçe Papa’ya söyleyip sizi serbest bıraktırmakla tehdit etmekte Osmanlı’yı, Papa bütün Avrupa’ya sözünü geçirebilmek için size sığınmakta, sırtınızdan hazine toplamakta üstelik.”

“Nâmertler!” Celâl Bey dayanamış, yumruklarını savurup bağırmişti. Cem Şehzade bakışlarıyla onu susturup Frenk Süleyman’a döndü: “Devam et, yaralanıyoruz, amma ölmüyoruz hamd olsun.” “Anlayabildiğim kadarıyla Riga Firençe Yakında Napoli’ye saldıracak. Bunu ima etti. O arada sizi de kurtarmayı vaad etti. Fakat işin içinde Alaman İmparatoru Maximilian var. Görünüşte Firençe ile Napoli’nin arasını yapmaya çalışıyor, aslında el altından Mısır Sultanıyla temas halinde. Sultan-dan yardım alacak, Papa ile anlaşacak, Firençe ve Napoli’yi barıştırıp haçlı seferine öncülük şerefini kazanacak.”

“Bunun neresi şeref?”

“Alaman için böyledir Beyim, şereftir. Öte yandan Papa bu şerefi kimselerle paylaşmak arzusunda değil. Bir kumpas ki, altından kolay çıkılamaz. Aklım iyice karıştı. Firençe Kralı belki bana kolayından inanmayacaktı. Eline bir mektup geçmiş. Papa'nın karındaşınıza yazdığı bu mektupta caniyane teklifler var Beyim.”

“Ne gibi?”

Bütün dikkatler Frenk Süleyman'a çevrilmişti. Frenk Süleyman rahatsız oldu. Uyuşan ayağını değiştirdi. Rahatlayamayınca bağdaş kurdu.

“Beyim, mektubun muhtevasına muttali olunca dağı düz edip geldim.

Papa diyor ki, üç yüz bin duka altını verilirse, mübarek vücudunuzu ortadan kaldırmanın bir çaresi bulunurmuş.”

Dehşet fırtınasının ortasında sustu. Celâl Bey, Frenk Süleyman'ın gırtlığına sarılıp bütün bildiklerini söyletmek için dayanılmaz bir arzuya kapıldı. Şirmerd Aga derin, tesirli bir kâbusun kalyon ağırlığında karabasınını yaşarken, Nasuh Çelebi, farkında olmadan elini hançerine götürdü, kabzasını avucu acıyana kadar sıktı, Ayaş Bey kıpırtısız kala kaldı, Sinan Bey gözlerine çıkıp gözlerini yaşartan öfkenin puslu perdesinden Frenk Süleyman'a tepeden tırnağa bir daha baktı. Dehşet suskunluğundaydılar. Derin sessizlikte kara hortlakların cümbüşü sürüyordu. Frenk Süleyman suçlu olmadığını bile bile suçluluk duyuyor, hep önüne bakıyor, önüne bakarken söylemekte acele edip etmediğini düşünüyordu. Herkes ne kadar da şaşırmış, hele Şirmerd Aga nasıl ürkmüş, Sinan Bey ne biçim burulmuştu. İnsan, ölümün etrafında dolandığını bile bile başka nasıl davranabilirdi? Üstelik de ölümün kalleşseydi bu. Romalıların özel usulleri olduğunu herkes biliyordu. Bunlardan nasıl korunmak gerektiğini ise kimse bilmiyordu. Acaba Bayezid Han üç yüz bin altını bastırır mıydı? Karında-

şımızın canını ahirete gönderin, o da halâs olsun biz de halâs olalım, siz de halâs olun, hep birlikte bu badireden kurtulalım der miydi? Yoksa haberi aldıkta celallenip Osmanoglu'nun kılına hâlel gelirse papalık tacını kızdırır, başına geçiririm diye kükrer miydi? Gerçi mektup Bayezid Hanın eline geçmemiştir. Üstelik de mektubu yazan da eski Papa idi. Ama bunlar kötülükte birbirleriyle yarışarlardı âdeta. Yeni Papa'nın aynı yolu takip etmeyeceğini kim kestirebilirdi?

Cem Şehzade sessizliği bozdu. Kara hortlakların cümbüşünü çiğneye çiğneye konuştu:

“Vakıa buna teşebbüs edilmedi değil, lâkin Cenab-ı Allah bizi korudu, dilerse yine korur, bir sebebini halkedip canımızı kurtarır. Kimsenin kahpelik okuna karşı zırhı yoktur dostlarım. Alnımızda kallesine şehid edileceğimiz yazılıysa, şehid oluruz. Taht yazılıysa tahta geçer adaletle hükmeyleyiz. İmdi vaziyeti idare vaktidir. Papa'ya bir şey sezdirmeyelim. Ve Riga Firençe'nin buralara gelmesi için dua edelim.”

Duanın gücüne tutunup çaresizliği yendiler.

On Birinci Bölüm

*Beni Riga Firençe'ye iletim. Ahvalimi söyleseyin.
Ne zamana dek böyle hapis çekerin? Yoksa ömrüm
heman bu hapis içinde mi sona irer?*

Cem Sultan

YAZ GÜZE, GÖZ YAZA döndü...

Çanlar çaldı, çanlar sustu. Roma kâh bayram etti, kâh içi-
ne çekildi. İçinde iç çeke çeke ağladı.

Papa hakkında neler neler söylendi. Biri bin yardılar, uc
uca eklediler, damdan dama doladılar, camdan cama uzattılar,
demediklerini bırakmadılar.

Papalığın şöhretini, ahlâksızlığın karası gölgeledi. Çile için
çekildiğini söylediği St. Jean de Latran katedralinde rahibe kı-
lıklı metresleriyle gönül eğlendirdiği dedikodusu öyle bir ya-
yılma yayıldı, öyle bir dallanıp budaklanıp dilden dile dolaş-
tı ki, duydukta Papa Altıncı Aleksandre Rodrigo Borgia'nın
keli kıp kırmızı oldu. Cem Şehzadenin can akçesinden eritip
döktürdüğü, taş taktırıp parmaklarına taktığı yüzüklerle si-

nir oyunu yapa yapa katedrali bıraktı, Cem Şehzadenin kaldığı SenAncelo Şatosuna kapandı. Halk Papa'yı unuttur gibi iken ortaya oğlu çıktı. Papa'nın süslü ve dahi sakallı oğlu Sezar Borgia rezalette babasını geçip namını sildi. Masallar unutuldu, masal yerine Borgiaların maceraları anlatılmaya başlandı. Bunlar günün birinde Fransa Kralı Sekizinci Charles'ın kulağına gidince, "Hah işte!" dedi. "Fırsat bu fırsattır, tepmeye gelmez."

Napoli'nin üzerine ordu çekti. Niyeti Napoli'ye hâkim olduktan sonra Cem Şehzadeyi beraberine alıp Kudüs'e kadar uzayacak muazzam bir haçlı seferini başlatmaktı. Bu işi başarsa şanı yücelecek, Hıristiyanlık tarihine altın harflerle ismi yazılacaktı. Fanilikte ebediyeti arıyordu. Ve aynı şeyi ararken, dünya eğlencesine kapılıp maksadını sık sık unutan Papa ile ister istemez gizli bir çekişmeye giriyordu.

Ordular Napoli'ye yürüdü...

Fransa Kralının Nahpoli'yi ezdiği haberi, Papa'ya bildirildiğinde, oldukça sarsıldı. Devletinden önce Cem Şehzadeyi muhafaza altına almayı düşündü. Kendince haklıydı. Devlet ona ağırlık veriyordu, ama Cem Şehzade demek ağırlığınca altın demekti.

"Şövalyeleri Prensın yanından uzaklaştırın!" diye emretti. "Bir teki bile kalmasın. Derhal Rodos'a dönsünler."

Rodos'la vakti zamanında yapılan anlaşmayı böylece çiğniyordu, ama umursadığı yoktu. Bunu kendisine hatırlatan Blanşfor Şövalyesini kovmaktan beteri etti.

"Fransa İtalyan topraklarına girdi," diye bağırdı, "hesapta bu da yoktu, öyle değil mi? Yarın, öbür gün Roma'ya da gelirler, Fransız ordularına karşı ülkemi koruyacak ordularım yok. Ama Prensi şövalyelerden koruyacak gücüm var. Memleketinize dönünüz. Direndiğiniz takdirde düşman muamelesi göreceksiniz. Zira sizler de nihayet Fransız asılısınız. Kralın emellerine hizmet etmeniz mümkündür."

Blanşfor Şövalyesi, Papa'nın huzurundan çıkarken, hayallerine veda ettiğini biliyordu. Müthiş öfkeliydi. Ama hiçbir şey yapamazdı. Adamlarını toplayıp Roma'dan ayrıldı.

Ve Fransa Kralı, Floransa yoluyla Roma'ya girdi. Roma'daki takvimler 1495 yılının Ocak ayını gösteriyordu.

Ve Kral, Cem Şehzadeyi istiyordu...

Ve katedralin bütün çanları bir felâketin haberini veriyordu.

Ding dong, ding dong!

Papa, oğlunu çağırırdı.

"Metreslerini zehirleyip, piçlerini öldürtmek kâr değildir, öyle bir zehir bul ki en erken bir ay içinde öldürsün. O zaman ben de seni affedip günahlarını bağışlayayım."

"Prens'i verecek miyiz?" diye sordu Sezar.

"Fransa Kralının askerlerine karşı koyacak bir gücün varsa söyle, yoksa susmasını bil. Sinirlerimi bozuyorsun!"

Sustu. Düşündü. Sonra konuştu:

"Zehiri bulacağım, merak etme."

Beyaz bir toz, günün birinde, Cem Şehzadenin her akşam içmeyi âdet edindiği şekerli sıcak suya katıldı.

Sonra Papa, Fransa Kralı ile görüştü.

"En iyisi, Prens hazretlerine soralım. Şayet burada kalmak isterse bırakın kalsın. Yok sizinle gelmek isterse biz bırakırız gelsin. Burada asla mahpus değildir, her istediğini yapmakta serbesttir. Size yanlış anlatmışlar."

Sekizinci Charles'in gözleri Papa'ya inanmadığını söylerken, dudakları başka şeyler söylüyordu:

"Mahpus olmadığından eminiz. Lâkin bizimle Fransa'ya gelmek istediği yolunda haberler aldık. Tahkik edip içimizi rahatlatmak isteriz. Yoksa Papa hazretlerinin sözlerinden şüpheye düşmek haddimiz değildir."

Papa kalktı. Kendinden emin görünüyordu.

"Buyurunuz, Prens'in dairesine gidelim."

Cem Şehzade solgundu. Solgunluğunu gören Papa, “Ya-man zehir tesirini göstermeye başladı mı ne?” diye düşündü. Şehzadeyi sağ ve sağlam olarak Krala teslim etmek niyetinde değildi. Yaptığına karşılık Osmanlı Padişahından bir miktar altın koparabileceğini sanıyordu. “Tahtını tehlikeden kurtardım, kesenin ağzını açma vaktidir” diye haber salacaktı. Herhalde bu gayreti karşılıksız kalmaz, bir aferinle geçirtilmezdi.

“Prens hazretleri,” diye konuştu, “size Fransa Kralını takdim etmekle şeref duyarım.”

Sonra Krala döndü:

“Majesteleri, karşınızda Bizans Fâtihinin öz oğlu haşmetli Cem Sultan hazretleri bulunuyor. İki ulu hükümdarı tanıştırma şerefini bana bahşeden azizlere şükranlarımı sunuyorum. Prens hazretleri, lütfen Kral hazretlerine söyleyiniz, burada isteginizle kalıyorsunuz değil mi? Bunca iyiliğimize sırtınızı dönüp majesteleriyle gitmek isteyeceğinizi zannetmiyorum. Lütfen bunu kendilerine de söyleyiniz, zira ağzınızdan duymakta ısrar ettiler.”

Cem Şehzade misafirlerine yer gösterdi. Halsizliğine rağmen dinç görünmeye çalışıyor, ancak pek başarılı olamıyordu. Fransa’da kendisini neyin beklediğini bilmemekle birlikte, bundan daha kötüsünü düşünemiyor, öte yandan Papa’yi kırmak da istemiyordu. Tereddüde gömülmüştü yine. Kendine kızırıyordu. En mühim kararların arifesinde iradesini keşmekeşe çeviren tereddüt dalgası yine kararlarının üstünde yuvarlanmaya başlamıştı. Oysa birkaç saat önce kararlıydı. Kralla birlikte gidecekti. Fakat Papa ile yüz yüze geldiğinde bunu nasıl söyleyeceğini şaşırılmıştı. Vefasızlık etmekten korkuyordu. Ne de olsa yılları burada geçmişti. Tuz, ekmek hakkı vardı. Vardı ama bu fırsat bir daha önüne gelir miydi? Fransa bir meçhuldü. Ancak içinde bulunduğu malum vaziyetten her meçhul daha iyiydi. Fransa demek yeni ufuklar demekti. Git-

meve gidecekti de Papa'yı fazla kırmadan bu işi yapmalıydı.

Sessizlik uzuyor, uzadıkça Fransa Kralı sabırsızlanıyordu. Bu sefer kendisi sordu:

"Prens hazretleri, benimle gelmek ister misiniz? Aziz bir misafir muamelesi göreceğinizi şerefimle temin ederim."

Cem Şehzade nazıkçe cevap verdi:

"Herkes aynı şeyi söyledi."

Bu cevap Kralın gururuna çarpıp sarsmıştı.

"Ben herkes gibi değilim ekselansları, ben koskoca Fransa'nın kralıyım. Verdiğim sözü ölümüm pahasına tuttuğum bütün Avrupâda bilinir. Cevabınız nedir?"

Omuzlarını silkti Cem Şehzade:

"Biz vakıayı söyleyelim, cevabı siz bulun. Diyeceğimiz şu ki, biz bir esir kişiyiz, istenirse sizinle geliriz, istenirse burada-ki hapsimizi sürdürürüz."

Papa sıkıldı. Takkesinin altında kelinin iyice kızardığını hissetti.

"Hâşâ!" diye atıldı. "Asla esir değilsiniz. İkiniz de hanoğlu hansınız. Ben arada tercümanım sadece. Dilediğiniz gibi hareket edebilirsiniz. Bunca dostluğumuz var, uzun süredir beni kendinize arkadaş yaptığınız için minnettarım. Kalmanızı isterdim, lâkin giderseniz de kırılmayacağım."

Celâl Bey, Haydar Bey ve Frenk Süleyman sessizce bekliyorlardı. Üçü de kırıgındı. Kaç kere Fransa'ya gitme kararı vermişler, Şehzadenin buna çok istekli olduğunu görmüşlerdi. Ancak şu tereddüdüne bir mânâ veremiyorlar, için için köpürüyorlardı. Cem Şehzade yüzlerine baktığında üçü birden evet işareti yaptı. Şehzade nihayet tereddüdünü yenebildi. Kesin bir tavırla kararını bildirdi. Papa hazretleri, bunu bir nankörlük olarak telâkki etmemenizi rica ediyoruz, ancak bizim de kendimize has emellerimiz vardır. Bunların tahakkuku Firençe'ye gitmemizi zarurî kılmaktadır. Kırılmayacağınızı duymakla rahatladık. Tereddüdümüz sizi kırma ihtimalinden kaynaklanıyor."

“Yani geliyorsunuz” diye atıldı Fransa Kralı.

“Gidiyor musunuz?” diye yakınmalı sordu Papa.

“Evet,” dedi Cem Şehzade, “burada ekmeğimiz, suyumuz kesildi, bahtımızı başka yerde arayacağız.”

Ve 28 Ocak’ta Fransa Kralı ile birlikte Roma’dan ayrıldı.

Ayrılırken bütün kiliselerin çanları çalıyordu.

Halk yollara dökülmüş Fatih’in oğlunu selâmlıyordu.

Papa, oğluna bakıp kıs kıs gülüyor, Cem Şehzadeye tombul ellerini sallıyordu.

Ve aynı gün, Cem Şehzadenin öldüğünü bildirmek üzere, Papa’nın elçisi Kardinal Chierigato, İstanbul’a doğru yola çıkıyordu.

İfritler iş başındaydı.

İblislerle cadılar kolkola raks ediyordu.

Çanlar paslı gıcirtılarını serperek hâlâ çalıyordu.

On İkinci Bölüm

*Yakdı odlara beni firkat eltimden ne gelir.
Ölmeden olmaz ise vuslat elumden ne gelir?*

Cem Sultan

YÜZÜ AYNANIN KARŞISINDA, ızdırabın haritasını çiziyordu. Bir başka türlü yalnızlık, bir başka türlü hüznün, bir başka türlü ufalanma vardı içinde, yüzünü kabaca doğramış, gözlerinin engin maviliğini karaya bulamıştı. Birkaç gündür rahatsızlığı artmıştı. Kimseye sezdirmemeye çalışıyordu, ama ayakta zor duruyordu. Anlaşılmasın diye de büyük bir gayret harcıyordu. Yeni fırtınanın savrukluğuna kapılmış Fransa Kralının ardında tortop yuvarlanır olmuştu. Bunun bir kurtuluş mu, yoksa yeni bir esaretin başlangıcı mı olduğunu kestiremiyordu. Meçhul pençeleşip gırtlığa sarılmış, Cem Şehzadeyi boğuyordu. Boğuyordu da o hâlâ aynaya gülümsemeye çalışıyordu.

“Yüzüme hangi maskemi taksam bugün? Hüzünlüsünü mü, neşelisini mi; melânkolik olanını mı, yoksa muhterisini

mi? Azamet mi taslasak Fransız zindancıbaşısına, ürkütmeye mi kalksak onu? Halimize acındırsak da beraat mi koparsak kendimize, halâs yolunu mu arasak başka ufuklarda? Neşeli görünmeyi dahi becerebilecek gücüm kalmadı. İçimde bir testere işliyor ki, bir ucundan şövalyeler tutmuş, bir ucundan Papa. Lanet olsun bütün maskelere! Bugün de ilk defa maske-siz çıkayım Kralın huzuruna, kendim olarak bir kere görsün beni, ibret alsın baksın da. İbret alsın ki cihan padişahı Fatih Sultan Muhammed'in oğlu ne hallerdedir? Anlasın adına sal-tanat denilen pamuk ipliğinin çürüklüğüne bir ömrü bağlayıp sürümenin hiçliğini. Cem miyim, yoksa dünya samanlığın-da yitmiş küçücük bir saman çöpü müyüm? Samanlıkta ik-bal ararken kendimi kaybettim de kendim farkında değilim. Esir pazarında pey sürülmüş karavaş kölesinden ne farkım var? Fazla verenin elinde kalıyorum. Üstelik esaretimin ticare-tini de kendim yapıyorum. Yanlışlarımın zindanına tıklandım, kurtulamıyorum. İçimdeki alevin yalımları çıkıyor ağızıma, ne korkunç acı bu. Krala gidemeyeceğim galiba. Yıkılıp kalma-sam yine iyi. Sürüklenerek yatağa götürülmek istemiyorum. Son takatimi kullanıp yürümeliyim... Yürümeliyim..."

Aynadaki bir yabancıydı. Ne Rodos'ta görmüştü bu yüzü, ne Savaye'de, ne Sasanaj'da, ne de Roma'da. Hepten yabancı bir önünde durmuş, intikam gözüyle bakıyordu. Yumruklamak geldi ya içinden, ne yumruğunu sıkmaya, ne de kaldırıp vur-maya gücü vardı. Alaycı gülüşünü kılıçlamak istedi ya, bitkin-di.

Olduğu yerde sallandıkça, karşısındaki de sallanıyor, göz-leriyle konuşup "Sonun geldi" diyordu, "sonun geldi."

Ağırlaşan vücudunu güçlkle yatağa sürüdü.

Kapı açıldı. Celâl Bey girdi. Çığlığını avucuyla ağzında tu-tup arkadaşlarına koştu:

"Yetişin, Cem Şehzademiz bitik!"

Rüzgârın ahenkli hışırtısı çan seslerinin madenî, paslı hır-

çınlığında boğulmuş, dışarda talim yapan askerî birliklerin uğultusu birden kesilmişti. Ölüm Cem Şehzadenin odasına giriyordu. Ve Kralın özel hekimi başını iki tarafa sallayıp, herşeyin ilâçlara bağlı olduğunu, ilâçların tesir edip etmeyeceğini bilemediğini söylüyordu. Frenk Süleyman hıçkırık karışığıyla buna isyan ediyor, "Herşey Allah'a bağlı!" diye çırpınıyordu. "Mevlâm dilerse iyileştirir."

Akşama doğru kendine gelir gibi oldu. Arkadaşları etrafındaydı. Yıkıcı çaresizliğin kucağında Cem Şehzadeyi bekliyorlardı.

"Beyim," diye fısıldadı Celâl Bey, "iyice misiniz?"

"Nâçarız kardaşlar," dedi Cem Şehzade, "ağu yutmuştan beter olduk. Hepiniz burada mısınız?"

"Helbet Sultanım, hepimiz emrindeyiz."

Gözlerinin mavi enginliğinden eser kalmamıştı. Kötü bir bulanıklıkla bakıyordu. "Nâçarız," dedi tekrar.

Sözlerini yakıştıramadı kendine, doğrulmaya davrandı, dirlmeye çalıştı.

"Hamdolsun," diye ekledi, "yaklaşın diyeceklerimiz vardır."

Kendilerini sıkıca tutarak, ağlamamak için yüreklerine tasma üstüne tasma vurarak sokuldular.

"Emret Beyim," dedi İlyas Bey, "emrin başımız üzre, canımız içre, sen emret..."

"Emr-i Hak vaki olursa..." diye başlar başlamaz bir ağızdan susturdular.

"Hâşâ!"

"Kesmeden dinleyin, telâş göstermeyin, isyan içre olmayın. Emr-i Hak vaki olursa, deyin Padişah karındaşımıza evlâdü iyalimizi üstüne vasiyet saysın, ele muhtaç, ele rûsvay etmesin. Bizi de küffar diyarında komayub Müselman toprağına nakletsin. Söyleyin bilcümle ihvana bizi bağışlasınlar, rahmetle yâd etsinler."

Gözleri tavanda, sabit bir noktada düğümlendi.

“Küffarın bizden istifade ile dinimize, devletimize zarar vermesi ihtimali, sağlamken bizi yere vururdu. Dirilip dirilip ölürdük. Bu ihtimal hâlâ büyük acımızdır. Cesedimiz İslâm başına dert açmasın, bunu temin edin. Yâ Râb! Eğer bu kâfirler beni bahane edip İslâm üstüne taarruza kalkarlarsa, beni o günlere eriştirme; ruhumu kabzeyle ki dinime zararım olmasın.”

Daha fazla hiç kimse kendini tutamadı. Yüreklerdeki tasmanın düğümü gevşeye gevşeye çözüldü. Şirmerd Aga odanın en uzak köşesine çömelmiş, başını ellerinin arasına almıştı. Celâl Bey ayakta sallanıyor, Sinan Bey karyolanın kıyısına ilişmiş, sakalını avuçlamış, yere bakıyor, yaşlar elinin üstünden yere akıyordu.

Bir zaman sonra Frenk Süleyman toparlandı. Hınçlıydı. Çaresizliğin öfkesinde yitikti. Yitikliğinde kendisiyle konuşuyordu:

“Böyle karılar gibi ağlaşmakla olur iş değildir, birimiz hekime gidelim, Krala gidelim, panzehir soralım, bir şeyler yapalım yahu!”

Fırladı dışarı. Acılarının ortasında acılarından kaçmaya koştu. Az sonra hekimle birlikte döndü tekrar.

“Nasıl?” diye sordu gözleri karyolada.

“Hallice,” dedi Celâl Bey. Dudakları kıpır kıpırdı, dua ediyordu.

Kral da az sonra geldi. Durdu Cem Şehzadenin başucunda. Seslendi:

“Prens hazretleri...”

Cem Şehzadenin gözleri aralandı. Kralın hayaline belli belirsiz gülümsedi:

“Siz misiniz Riga Firençe?”

“Evet, serbest olduğunuzu müjdelemeye gelmiştim.”

“Serbest mi?”

“Evet. Artık hürsünüz. İstedığınız yere gidebilirsiniz.”

“Şükrolsun Allah’ımıza, ölmeden hürriyet sözü kulağımıza

girdi. Bu sözü duymak için ömrümüzce bekledik. Ne tuhaf...”

“Nedir tuhaf olan Prens hazretleri?”

“Ben tuhafım Riga hazretleri, hürriyetimi ellerimle katlettim, sonra ömrümce diriltmeye çalıştım. Gerçekten de çok tuhaf.”

“Böyle şeyleri düşünmeyiniz. Hastalık insan içindir. Şifa bulacağınızdan eminim. İyileşir iyileşmez gitmekte serbestsiniz. Tabii istiyorsanız.”

Başını çevirdi. İsteddiği zamanlar verilmeyeni, şimdi veriyorlardı, ama almaya takati yoktu. Dünya niçin böyleydi?

Kral elini tuttu Şehzadenin. Üzgün duruyordu. Arkadaşlarına baktı, ölü gibiydiler.

“Acınızın derinliğini anlıyoruz,” diye konuştu, “anlıyor ve paylaşıyoruz. İnanınız Prense iyi bakılacaktır. Bütün imkânlarımızı kullanıp onu iyileştireceğiz. Ama takdir edersiniz ki kralların imkânları bile sınırsız değildir.”

Doktora döndü:

“Ne diyorsun?”

“Yüzü ve boynu şişip morardı ekselansları. Böyle durumlarda zehirlenmekten şüpheleniriz. Lâkin bu ihtimal pek zayıf, çünkü arkadaşları Prens hazretlerinin her yediğini, içtiğini önceden tadıyorlarmış. Bize katıldığından beri de arkadaşlarından başka kimse girmemiş yanına.”

Kralın gözleri şüphe döküyordu. Tek tek bakıyordu odada bulunanların yüzlerine, aralarından bir hain arıyordu. Fakat baktığı yüzlerde derin acıdan başka bir iz yoktu.

“Daha önce zehirlenmiş olabilir mi sence?”

“Mümkündür,” dedi doktor, “zaman içinde tesir eden zehirler vardır. Cantarella adı verilen bir tür zehirin varlığını biliyorum. Papalıkta kullanıldığını da. Terkibinde asit arsenik bulunur ve zaman içinde kana karışıp zehirler.”

“Lanet olsun! Peki ya panzehiri yok mu?”

“Ne yazık ki bilinmiyor efendimiz.”

“Sana da lanet olsun ihtiyar, ne biçim hekimsin ki bir hastayı iyileştiremiyorsun?”

Bir daha baktı Cem Şehzadeye.

“Tekrar geleceğiz,” dedi, çıktı.

Ölüm soluk aldı, soluk verdi. Sabaha kadar ateş ocağında sayıkladı Şehzade. Kimi Mısır’daki karısını andı, kimi Sasanaj Kontesini sayıkladı. Kimi annesiyle konuştu, kimi oğullarıyla sohbet etti.

Sabah namazı vakti girerken ateşi bir parça düştü. Bulanıkça gözleri açıldı. Sis perdesi bütünüyle dağılmasa da dostlarını tanıdı.

“Namazı kaçırdık mı Celâlim?” diye sordu Celâl Bey.

Bir sevinç çığlığı savurdu Celâl Bey:

“Hamdolsun Sultanım, kaçırmadınız.”

Birkaç gün iyiceydi. Hatta bitkinliğine rağmen at sırtında girdi Napoli’ye. Sedye ile girmeyi şanına yedirememişti. Yolun iki tarafına sıralanıp avuçlarını çatlatırcasına alkışlayan ahaliye gülümsedi, temenna etti.

Ama çok yoruldu. Capua Şatosunda kendisine tahsis edilen daireye gelir gelmez yattı. Bir daha da yataktan çıkmadı.

900. yılın Cemaziyelevvel’inin 29. günüydü.

Napoli’de çanlar susmuştu.

Çanların bir gün için susmasını Cem Şehzade rica etmiş, Kral da son arzusu saydığından geri çevirmemişti.

Gün sabaha dönüyordu.

“Ezan okunsun,” dedi.

Defterdar Haydar Bey ezana başladı. “Essalatü hayrun minnennevm” derken...

Derken...

Cem Şehzade son sözlerini Frenk Süleyman’ın kulağına fısıldadı:

“Padişah karındaşıma gidiniz, dininize, padişahınıza hizmet ediniz.”

Ezan biterken, Üyas Beyin Yâsin'i de bitti. Yasin biterken, Cem Şehzade de bitti.

Yaltırak Bekir, uzaklarda bir yerde, ormanın koyu karanlığına sarınmış uyurken, sıçradı birden. Gencecik Teymir oğlanı dürttü, uyandırdı.

“Bir kâbus parçaladı uykumu çocuk, gökyüzünde bir yıldız kaymış, başıma düşmüştü. Namazdan sonra yola çıkıyoruz. Bu sefer gecikmece yok. Bu sefer karakulaklığı rezil, rüsvay etmece yok. Vaktinde Cem Şehzadeye kavuşup müjdeyi basacağız. ‘Padişah karındaşının mahsus selâmı var, Kur’ân’a el basıp yemin içti, vatana dönersen seni başına tâç etmeye padişah sözü verdi’ diyeceğiz. Koşul abdeste, yallah. Ömrümüzce tek bir işi doğru düzgün yapalım.”

Kalkarken baykuşun ötüşüne sinirlendi:

“Uğursuz kuş,” diye homurdandı, “viran değirmenlere.”

—SON—